

85720

BERDE

Haláltánc

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

N. M.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Central Szeged University

BERDE MÁRIA

HALÁLTÁNC

838

REGÉNY

AZ ATHENAEUM KIADÁSA

BERDE MÁRIA

HALÁLTÁNC

REGÉNY

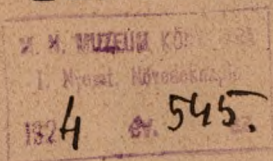
BUDAPEST

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSA

P. o. könyv.
401 s.

185720

10778. — Budapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

I.

Morituri te salutant

Nyár volt; siető és tündökletes: alpesi nyár.

A völgykatlant körülálló, hóval ere-zett szürke hegycsúcsok márványoszlopként hordták a makulátlan kékselyem égnek sátorát. A hegyek lábát hűsítő tengerszembe sötét óriásfenyők bámultak, fel a hegyhát-nak mind magasabban hordva fejüket, mint egymás vállán át a vízbe tekintő sötét zarándokok. Az erdőt megszagató rét bársonya csupa virágból szövődött: lila vadpézszmából, aligrózsaszín margarétából.

A fenyők alá torkolló ösvényre egy túlsugar leány lépett ki lassan. Fekete, omló ruhája az ösvényrehajló aranycsillagos arnikákon végigsepert; azok így lábához hajoltak és mögötte, mint köszöntés végeztével újra fölemelték ringó fejüket. A leány, balkarjával magához fogva, a tómenti nedves pázsit virágait hozta: laza csokorba fogott világoskék harangvirágerdőt. Meghajlott fején könnyű sál fátyolozta hullámos, de cseppet sem göndör kékfekete haját. Sötétkeretű arca világított és halántékon,

finom orrtövében, nyakhajlásban szinte kék-fehér volt. Bár a leány szemét hosszú, kihajló pillák árnyalták, sejteni lehetett, hogy az csak nagy és sötét lehet.

A tó felett, a réten alvó csendet csak a fenyvek csúcsában halk mélabúval sustorgó szél zavarta . . . A leány mégis felpillantott. Fejét mélyebbre hajtva köszöntötte a szembejövő párt. Egy szálfanövésű fiút és egy asszonyt.

Azok ugyanoda tértek, ahonnan a leány kilépett: a fenyők alá. A fiú előrement és fölemelgette az utat elálló lombrojtos ágakat; az asszony pedig, rikító zománczöld selyempongyolájában, mint valami káprázatos, büszke kis madár surrant előre a fölibeemelt fenyődrapériák alatt.

— Látszik, hogy novicius itt, még örvend a virágoknak.

Az asszony mondta ezt, a fiú hallgatott.

— Valami édes keserűség ezt látni, mert az ember visszaemlékezik rá, amikor maga is újan jött és még talált valami örömet itten . . .

A fiú tovább is hallgatott. Ajka szélén imént, a találkozáskor halvány mosoly virult ki és ez olyan volt, mint a gyermeké, ha valami szépet lát és azon örvend. Ez a mosoly a keserű szavakra hervadni kezdett, de csak lassan.

A fenyőtűvel szőnyegezett puha út emelkedett. A csendes séta egy padhoz vitt, az erdő fölé, ahonnan visszafordulva az egész villavároska ideragyogott: a krátterszerű oldalon fellebb és fellebb elszórt, csupa rácsmeg lécbalkonos emberkalitjaival, a kalitok

rúdján lebegő piros zászlóival. Mindez, fordítva, de töretlenül a tóból is feltükrözött hozzájuk. Az asszony a padra ült, a fiú a fához támaszkodott. Ismét csak az asszony beszélt:

— Lassabban jár, mint én. Vajjon betegbb is? . . .

A sétából aztán villájuk terraszára tértek. És akkor ismét szembejött velük, a verandára lépve a virágos leány. Az ő heverője a legmesszebbi szögletben állt, ahonnan a szélről védő üvegfalón át a tóra lehetett lelátni. A leány leült, ölébe ejtette virágait és válogatni kezdte őket.

Egész virágoskert ölelte már körül: a veranda párkányán margaréták, csillagvirágok, asztalán érikák, rezgőfüvek. Most hozott virágait hosszú üvegvályúba rakosgatta, aztán egy pillantást vetett körül, hogy nézik-e; és mikor látta, hogy nem, akkor végigterült a heverőn. Fejét kicsit magasra emelte a csipkés fehér párna, ruhája eltakarta lábát, de mert bő volt: oldalt a földig bomlott. Hajáról a fátyolkendőt szemére húzta, hogy ne vakuljon az erősödő verőfénytől; és aztán mozdulatlanul, mint egy virággal körülvett ravatalon feküdt.

Valahol a közelben egy csorgókutacska sírdogált.

A három ember órákig fürdött a forró, verőfényes csendben.

Egész délután a rétet kaszálták: a verandán sütkérezőkhöz nehéz, hervadó virágillat felhőzött föl. A nap korán eltűnt a nyugati hegyek mögé, de a keleti csúcsokon jó

darabig tüzelt a fény; fellebb, fellebb húzódva és végül utolsót lobbanva sorvadt az alkonyatba, vagy tán fölkúszott a mennybe. Egyébként pedig nem történt semmi: keltek és mentek az órák, üresen, emléktelenül; jeltelen sírok gyanánt sülyedve a semmibe. Estére gyenge újholdfény ezüstlött alá, a holt virágillat kábítóvá fűszeresült.

A nagy verandán egyedül volt a leány; a felvirágozott korláton ült, egy oszlophoz dülve, kezével a térdét kulcsolva. Az oda nyíló vesztibül ajtajában egy árny jelent meg: a délelőtti szálfanövésű fiúé. Sötétkéklüszterruhája, nyersselyem inge enyhén csillámlott, feje földetlen volt. Kilépett a holdfénybe egészen, a leány elé, mielőtt az leszállhatott és visszahúzódhatott volna. A fiú szépsége a világításban kissé kísérteti volt: szabályos, szinte merev bronzszínű arca, csodálatosan, rejtekezve ragyogó délszaki szeme; csipkeszélű, keskeny, keserű ajka, amely teljesen sohasem fedte villódzó fogsorát.

— Kérem, hogy hívják önt a keresztnevén? kérdezte a leányt minden formáság nélkül és mégis oly tartózkodva, hogy az nem riadt meg.

— Ginevra.

— Ah . . . — és a fiú elmosolyodott.

Aztán leült a párkányra, a leánnyal szembe.

— Írországba való ön?

A leány bólintott.

— Régóta beteg?

— Egy éve.

— De csak kicsit?

A leány csak nézett.

— Úgy-e, únja a kúrát?

— Hiszen ha használna...

— Nem bízik?

A leány nem felelt semmit.

— És mit fog tenni a télen?

A leány nem értette.

— Akkor nincsenek virágok . . . Tudja, milyen itt a tél?

A leány nemre ingatta a fejét.

— A házak belefulnak a hóba. A tetőn kell kijárni. És ott is farkasok, medvék ólálkodnak. Dehát ez még szebb halál, mint a másik, ami itt vár ránk.

Ginevra elkomolyodott.

— Ne értsen félre. Úgy értem: ha nem a farkas, akkor a fagy esz meg.

A leány elmosolyodott, sőt kérdezett:

— Mióta van itt ön?

— Két éve.

— És még él?

Most a fiú komolyodott el.

— Úgy értem: a farkas meg a fagy elkerülte önt?

— A fagyot nem érzem. A farkas nem jól járna velem . . .

Csakugyan, a fiú szikár volt, hústalan és vértelen, de gyönyörű. Ginevra összerázkódott.

— Fázik?

— Az ön tréfái szomorúak.

— Bántottam? Úgy-e, nem?

És engesztelés gyanánt a fiú odanyújtotta kezét Ginevrának, kicsit odahajolva az oszlophoz mozdulatlanul, hátravetett fejjel dülő leány felé. Ha valaki most látta

őket: a legcsodálatosabb árnykép voltak. A két teljesen sötét, egymás kezét érintő árnyék a hold erősödő fényében úszó alpesi tájba rajzolódott; szemük, ajkuk ezüst kontúrokkal, enyhén foszforeszkálva, mint reves fák csillognak éjjelente.

A fiatalember most ott haladt a kert kanyargós útján. Az újhold mint sülyedező aranycsolnak, a hegyek fölé hajolt, de még világított. A fiúnak nem volt semmi célja: egy kicsit föl volt élénkülve, az éjszakát nyugalmasnak, hűvösnek és titokzatosnak találta, mint imént azt a lányt, akivel beszélt. Már régen akart közeledni hozzá, mert sajnálta nagy magányaért és most — úgy hitte — kicsit összebarátkoztak.

Ezen tűnődött — azonban hirtelen nevéen szólította valaki. Egy fenyőcsoport alatt, keskeny padon, vöröslila selyemkendőbe burkolózva az asszony ült. Kicsit fázott és kicsit gubbasztott azért; kendőjének rojtos szélei mint szárnyak csüggtek karjáról alá és keskeny sasprofilját a hegytetőn ingó hold még megvilágította.

— Épp odalátott a verandára, villant át a fiún.

— Tudja, miről gondolkoztam éppen most? kérdezte az asszony élénk, kicsit éles hangon. Hogy mit tudnak maguk ketten azzal az ír leánnyal beszélni. Ő semmit sem szokott beszélni és ön majdnem semmit.

A fiú el volt fogódva, de hogy miért, azt nem tudta.

Mióta az asszony itt volt — másfél éve

már — egymás mellett állottak és nézték az érkező, távozó emberrajt. Hasonló sorsuk fűzte egybe őket érdektelen, megszokáson épülő barátságba. Látták a gyógyulókat és nem gyógyultak meg, a haldoklókat és nem tudtak meghalni; látták a kétségbeesőket és elfásultak; a könnyelműeket és nem szerettek egymásba.

Megszokták már: mindent megbeszélni, együtt — de csak ami kívülük, körülöttük történik. És most a fiút mégis bántotta valami. Indiszkkrét nem volt pedig az aszszony, nem is látszott nagyon kíváncsinak, sem szemrehányónak. Inkább csak türelmetlennek, mint aki várakozott; s hogy mennyire nem akart faggatózni, az mutatta, hogy nem is várt feleletet. Tele volt maga mondanivalóval:

— Az esti postával táviratot és levelet kaptam. Az uram jön és elhozza Loloticát. Zerna pedig nem jön az őszig. Ő nem tartja orvosságnak az unalmat ... Eljön az uram elé velem? — Még egyet. Nagyjában átköltöztem a felső villába. De most már nem érek rá, az apróságokkal is áthurcolkodni. Az ember, igaz, itt diszítetlen kajütökben lakik; de mégis, a képeim, a vázák ... nem hagyom őket cselédkézre. Dél előtt, míg az enyéim kipihenik az utat, segíteni fog nekem. Azért kérem, ne kóboroljon ma este. Legyen holnap friss, hogy jó barátom lehessen. Számítok önre ...

A holdcsolnak hirtelen elsüllyedt a hegyek mögé, a sötétkék éjszakába. A fiú a kert aljában húzódó szálló egyik ablakát nézte: az ablakon át rózsaszínű fény deren-

gett. Abban a rózsaszínű fényben alszik a leány, akire gondol. És itt sötétben maradt egy másikkal. Amarra gondolt, emez volt hozzá közelebb. Milyen nyugodt volt imént, míg csak arra gondolt... A lelke mintha hűs áradatban ringott volna, most nyugtalan, zavart és fáradt lett egyszerre. Valóban, kóborolni akart ma este, de most érezte, hogy az csak oktalan gondolatokra vezetne.

És neki, mióta eszmélt, mindig okosnak kellett lennie . . .

Lekísérte az asszonyt a szállóig, aztán mégis — kóborolni ment.

A kert körül rétek terültek, nagy messzi kezdődött a város, sűrűbben sorakozó viláival. De ő más irányba vágott. Átballagva a vastag illatréteggel megfeküdt réteken, az erdőbe tért, az óriás, dermedten álló, fekete fenyvek közt kanyargó útra. Az út-melletti mély szakadéokban hangos patakok sírtak és egy rejtett zúgban százesztendős malom állt a vízen. Hanem néma volt. Fából rótt, elfeketült bordás testével, vázzá sorvadt kerekével mint félszárnyú, csonka kísértet: a hajdanti, elhessegetett falucska ólálkodó kísértete — úgy meredt bele titokzatos zordonan a még enyhén ezüstlő napnyugati égbe.

A fiú egy köre ült, szemben a kísértet-malommal.

Mint minden embernek, aki magára parancsolta, hogy nem gondol semmire és aki heteken, hónapokon át üresen, vakon hagyta maga fölött átsiklani az életet, — az orvosok ezt gyógyszernek mondták — jöttek néha aztán órái, mikor a nehéz, kényszerű,

bár jótékony álomból magára ébredt. Akkor rettentő erővel szakadtak rá gondolatai és verték, addig verdesték, míg elalélt ismét a gondolattalan letargiába.

Ma újra fölébredt . . . Mi költötte föl? Történt valami? Ha úgy jól elgondolta, semmi. Öt percig egy lánnyal beszélt a verandán; fanyar tréfákkal mulattatta és az alig vette számba őt, meg a tréfáit. Igaz, de közben úgy ült vele szemben a karfán, homlokán a holdfénykoszorúval, mint valami alpesi igézet.

— Szép, nagyon szép... — mőrmogta a fiú és eltűnődve, egy követ hajított a szakadékba. A kő csengve futott le a meredeken, apró kőlavínát sodorva alá; csattogva iramlottak az éles sziklatörmelékek és azt ujjongták:

— Szép, nagyon szép...

Az élet minden formája elhagyta a fiút. Nem lehetett hozzá sem adakozó, mert neki az életből innia nem volt szabad; sem kegyetlen, mert olyan kegyetlen volt már, hogy ahhoz képest minden más sors: halál, szegénység, elhagyottság semminek tetszett. Beteg volt, ifjúsága első éveit óta; beteg volt, amíg mindenkije megszokta, ráunt a betegségére; beteg volt addig, míg mindenki megváltásként óhajtotta halálát. Ő érezte ezt és érezte, hogy igazuk van és azért mindenkitől elidegenedett.

— Én már meg vagyok halva, — mondta néha magának — csakhoggy visszajáró halott vagyok.

Hanem az élet, mint az örökzöld repkényág a korhadó falak közt az elátkozott házba:

be tudott kúszni hozzá néha és most megint koszorút akart fonni neki. Szépséget mutatott és a fiút meglegyintette az a csodálatos, megfejthetetlen életöröm, amit a szépség látása lobbant föl hirtelen, diadalmasan.

— Szép, nagyon szép...

A fák mintegy fölriadva susogni, a szélben nyújtózkodni kezdtek. Az égre fönt gyémánthálót vontak a csillagok, a holt malom patakjai pedig csacsogva-sírva muzsikáltak.

— Szép volt és nem haragudott rám...

Nem haragudott... hát ez is ajándék? Az emberek százmilliói élnek a világon, akik mind nem haragusznak rá. Miért öröm ez hát mégis? Hát öröm? Igen, öröm. Öröm, hogy szép, hogy szép neve van és hogy nem haragszik. Oh, mennyi öröm!

A szíve gyorsabban ver és érdemesnek tartja holnap fölébredni... Mert a fiú még mindig várt, szomjazott valamire...

II.

Valami szégyenkezéssel ébredt másnap. Ha ép lett volna, a reggelnek is szemébe merte volna mondani, amit az éjbe beleálmódott, de a nyomorúsága bizonytalanná tette. Mindig félt, hogy olyat tesz, ami őt nem illeti meg, és nevetségessé válni nem akart, még önmaga előtt se.

Lopva pillantott Madame Mercatira, mikor az asszony férjének elibe mentek. Félt, hogy az leolvassa róla dőre gondolatait, hogy meg találja szégyeníteni...

De most az asszony is más volt, mint eddig. Nem csoda: az urát várta másfél évi

távollét után. Reggeli toalettjénél kémlelőn ült a tükör előtt, göndör, erőszakos, vállon alig alulérő fekete haját magasra tűzdelte, aranybarna arcát szarvasbőrrel simogatta fénytelen bársonyosra, ajkán elvonta a pirosító rudat... Eperszínű kötött kabátkája halvány visszfényt vetett izgatottságtól amúgy is áttüzesedett arcába : színes volt és fiatalabb, mint máskor. Míg a városba vivő serpentinúton fölfelé kanyarogtak, csipkés, barnával pettyezett zöld páfránylevéllel legyezgette magát. Az asszony nem hívta ki ugyan a fiú elragadtatott kritikáját, amit az az éjjel a leányról mondogatott : ahhoz jelentéktelenebb volt ; de ennyi mégis fejébe szállt a fiúnak, sőt ajkára is jött egészen elfogulatlanul, mert nem volt semmi rejteni való gondolata, érzése mögötte :

— Madame Mercati, ön nagyon üde ma.

Azért, mert egy új fordulónál voltak, vagy elcsodálkoztában, az asszony pillanatra megállott, és a fiú arcába egy pillantást vetett.

— És ön ma... egészen furcsa. Eddig sohse mondott nekem bókokat.

A fiú elpirult, gyengén és meghatóan, ahogy vértelen, szemérmes emberek pirulnak el. Mindig magába rogyva élt, és ha néha kivillant valami belőle, mindig félt, hogy megbánt vele valakit.

Pedig az asszonynak örömet okozott. Hiszen úgy félt a találkozástól... Nem mintha férjéhez nagyon gyengéd kapcsok fűzték volna. Majd harminc évesen, józan fejjel ment a már nem nagyon fiatal örmény-görög kereskedőhöz, de négy év alatt

összeszokott vele. Szent és elodázhatatlan kötelességének tartotta: mindazt megadni neki, amit tudatos kötelességérzetből adni lehet; ha már a szenvedély pazar és önkénytelen ajándékait nem is nyújthatta. Meg aztán ott volt a gyermekük!... Nem, az asszony nem akart ma csúnya lenni...

Még jobban kipirult és valamivel gyorsabban indult meg fölfelé. A fiú még mindig úgy érezte, hogy ostoba volt és ajkát összeszorítva ment mögötte.

A postakocsik egyikéből válligfürtös, fájdalmas szemű Mignon-fejecske kandikált elő: Lolotica. Mercati úr kinyújtotta a gyermeket, de ez riadtan húzódott anyjától vissza. Másfél év alatt elfelejtette egészen.

Az anya szemében a viszontlátás reszkető, boldog örömtüzét a fájdalom könnye oltotta ki. Oh... milyen szép, milyen nagy... de milyen más, milyen idegen lett neki a gyermek. Magához akarta szorítani, csókkal szívni magába a lehelletét, visszaváltani a lelkét a lelkéhez, de öléből földre csúszott a gyermek, és akkor az asszony föleszmélt, — hiszen meg sem szabad csókolnia.

Mercati úr: kicsit köpcös, kicsit kopasz férfiú volt. Az asszony nem nyújtotta neki csókra az ajkát, de ő egészségesen, hallhatóan csókolta meg asszonyát. És akkor a fiú ismét a földre nézett. Sajátosan feszélyezve volt, mint aki egy korrektnek, józannak, sőt tekintélynek ismert egyént először lát az élet puhább, érzelmesebb kötelékei közt.

A szállóig gyalog mentek. Lolotica kézen vitette magát és tágult szemmel bámészkol-

dott. Tágult szeme tele volt az új élmények meglepődésével: egész nap kapaszkodtak, kúsztak fel az égnek; belementek a nagy fehér felhőkbe és a felhők felett bukkantak aztán ide.

— Papa, úgy-e, innen már csak egy kicsi van az égig?

A leányka görög beszédjébe francia és olasz szókat kevert, mert odahaza három nyelven beszéltek.

— Csak egy kicsi — szólt Madame Mercati és szemét könny futotta be.

A velük haladó fiú mintegy álomban ment. Zűrzavaros, némileg kellemetlen érzéseken át szünetlen úgy érezte, hogy van valami, valami nagyon jó, ami őt érte; s ami még jönni fog... Ha ráeszmélt, hogy mi, akkor érezte, hogy semmi nincs, csak az éjjeli álmok egy utolsó foszlánya kábítja még...

Egy óra múlva reggelinél ültek. A szálló két szárnyát összekötő fedett sétány keletnek esett és a reggeli — ha csak jó idő volt — ott volt fölterítve. Ez kedves szokás volt: a nap belekóstolt az aranypiros teába, puhábbá csókolta a jégbehűtött vaját és át-tetszett a finom befőtteken. Az apró asztaloknál két-három ember fért el csupán, kiki a neki legkellemesebb társakkal ülhetett.

Mint meghitt családtag: a bronzarcú fiú Mercatiék körében ült: szeméből azonban sugarak lövelltek, végig az asztalok során, közönyös nyájassággal köszöntve a társaságot: fecsegő fiatal leányokat, gavallérjaikkal halkán társalgó asszonyokat.

Ginevra nem volt sehol. És ő úgy várt

reá, hogy köszönthesse. Talán reggelizett már, talán a templomba, vagy sétálni ment...

A túlsó asztaloknál a társaság egy része csolnakázást tervezett reggeli utánra. Az idő ragyogott, a tó sötétzöld hátán — odaláttak — egy hullám se fodorodott... Mindenki jól érezte magát, szinte senkit se zárt be ma a láz, a rossz idő.

A fiú szívére lehangoló árnyék esett. Úgy érezte, mint mikor drága ajándékot tartogatunk valakinek, aki nem jön el érte.

Csak látni akarta, csak egy fejhajtást akart kapni tőle és akkor szívesen viselné el a napot: Mercatiék soknyelvű zajgásait, a délutáni hurcolkodást és mindazt a hosszú, egyhangú unalmat, ami az ittvaló életet jelentette.

De Ginevra nem volt sehol.

Ginevra nem jóra virradt. Az esti holdvilágidill megártott neki: egy kis láza volt és a melle fájt. Ágyban töltendő napok vártak rá: hosszú, üres órák, amelyeknek percei mint az ólmoseső verik fagyottra a lelket. Egyetlen barátnője volt: egy kis svájci leány, aki rajongott érte és csodálta őt, ahogy rajongani és csodálni csak nagyon fiatal lányok tudnak nagyon pompázatos nőket. De a kis leány — Lieslnek hívták — most nem jöhetett hozzá, mert maga is egy hete feküdt, hanem naponkint leveleket küldözött neki.

Délfelé az orvos nézett be Ginevrához. Úgy találta a leányt, amint az hanyatt fekve a mennyezetre bámult.

— Micsoda dolog, megint így a semmibe nézni, szomorkodni. Olvasson, tanuljon, vagy írjon leveleket — akár ábrándozzék, hiszen minden fiatal hölgynek van, kiről...

Ginevra fölült, szétgombolta hálóköntösét. A széteső, fehér, csipkeszélű ruhahullámokból mint különös, karcsú, sápadt virág emelkedett ki teste. Szemébe félénk szenvedés rebbent; de néma engedelemmel tűrte a gyötrelmet, míg az orvos kikopogtatta.

— Ha fölkel, esténként egy félórát a szalonban tölt. Önnek fel kell vidulnia.

Mikor a leány magára maradt, fáradtan esett a párnákba vissza. Az orvosi vizsgálat mindig megszegyenítette, lehangolta; és hozzá az orvos tanácsai... A fekvő olvasás fárasztotta, írnia nem volt mit, ábrándozni hát... Az ábrándot fűzni kell valahová: multhoz vagy jövődőhöz és előtte mindkettő zárva volt már.

Régen tudta már, hogy az élet játszóját elvesztette.

Eleinte, mikor lankadni kezdett, körülveték és becézgették: apja, az ír nemes úr, öregkisasszony nénje, aki holt anyja helyett a ház asszonya volt, és egy, a messzi városból hozzájuk kijáró fiatal gyáros. Ő maga nyugodtan élt virágai, könyvei, zongorája és agarai közt; és fogadta, mint azelőtt is, minden felindulás nélkül a gyáros virágkosarait. Hűvös, tiszta élet várt reá a meszsziben: szőnyeges otthon, halk délutáni teázások... Egy gondolat, amely mint el nem tántorodó, el nem hessegethető darázs döngi körül a fiatal szívet: nem rebbent még félje sohase, bár már huszéves mult.

Szerelem helyett egyéb lepte meg, néhány hónapnyi hervadozás után. Reggel volt éppen, szemét aranyos őszi nap nyitotta ki, de valami rettentőre, megfoghatatlanra: hálóruhájára ajkáról habos bíborcseppek gördültek...

És akkor bezáródott mögötte a múlt, előtte a jövő. A fiatal gyáros üzleti ügyben sürgősen Dél-Amerikába ment és Ginevra nem kapott többé virágkosarat.

Mindez nem fájt most már, sőt talán akkor se fájt nagyon. Kimondhatatlan keserűség volt; leverő, az életből kiábrándító és a maga meztelen durvaságában megszégyenítően lélekölő, de mégse igazi fájdalom. A leány aztán mindent levetkezett, ami eddigi életét alkotta; és könnyen vetkezte le, mert nem volt mindabból a lelkéhez nőve semmi. Szép, előkelő ruha volt az, most pedig másikat kellett elhordania: az élet tenyérén hordott megkíméltjeinek selyme helyett az élet halálraítéltjeinek szürke csuháját. Egyetlen kötelessége maradt, s azt teljesítette: mindenbe híven nyugodott bele, amitől övéi javulását várták.

Mikor a tavasz fesleni kezdett, elbúcsúzott agaraitól, zongorájától — a könyveit hozta magával, virágok pedig itt is várták. Még várta valami... bár ő maga semmit se várt többé.

Valaki ma egész nap várt reá, a félénk, bizonytalanná vált emberek különleges váróművészetével. Csak a nagyon megpróbáltak művésze ez: várni valami egészen bizonytalanra, minden új csalódásból új reményt

faragva, — az élet minden leőrlött kis tényébe enyhítés és biztatás gyanánt vive bele a várást; a várás keresztje alatt hússzor összeesve, hússzor újratámadva.

Így várt rá Hugh.

Délelőtt, délben megeshetett, hogy nem találkoztak. De délután a verandán Madame Mercati nem fog többé ott heverni, hanem odafönt és akkor a lánnyal ketten egyedül lesznek.

Hugh kifeküdt a napra és várt... A leány ajtaja odanyílt, de se onnan, se az ebédlő felől nem jött senki. — A fiú azért szüntelen a korlátra bámult, ahol a virágok nyíltak, ahol az este ülni látta őt. Mintha rámarkolna, amiből a képet kilopták... Aztán a tegnapi találkozásukat idézte: amint szembe jött vele és arcába kék fényt vetettek a harangvirágok.

Hirtelen, mint lázbeteget hűvös fuvalom, egy gondolat legyintette meg. Hátha itt van, a szobájában... alig néhány lépésnyire tőle?...

Fölkelt és végigment a hosszú verandán, a felvirágozott korlátig, ott megállott. A leány ajtaja nyitva volt: — és a fiú szívére hirtelen édes, meleg, arany verőfény esett. Szemben az ajtóval feküdt a leány. Alvó arcát a feje alá kulcsolt karjáról hulló csipkék felhőzték körül. Amint a fiú tekintete betekintett, a leány, mintha napfény esett volna arcába, hirtelen fölébredt.

Hugh nem mozdult és egy másodpercnyit késett a köszöntéssel. Aztán bólintott, de köszönés helyett — a leány nevét ejtette ki.

És akkor csoda történt, nem várt, édes csoda: a leány mosolyogni kezdett, álomfátyolos szeme a fiúra rebbent.

— Ah... Mister Foorte...

És visszabólintott, de nem mondott többé semmit. Hugh elhúzódott, hiszen már mennie kellett. Madame Mercati öt órára várta. Most már nem is volt fáradt. Nem kapott ugyan semmit, mert a leány csak zavarában mosolygott és ő mégis gazdagnak, megajándékozottnak érezte magát. Látta őt: fehérén, csipkék között alva, feje fölött két karjával, mint két, fölötte összehajló virágos ággal... De hát miért nem mert hozzája belépni?

Szabad, sőt illő volt itt a gyengélkedőket látogatni; a szenvedésben testvérré váltak között leromlott az ilyféle tilalom. Madame Mercati ágya előtt hányszor ült egész délutánokat: sakkoztak, beszélgettek, olvasgattak...

Mi volt ebben a leányban, hogy küszöbétől visszatorpant; hogy nem bírt sehogy formára lelteni, amelyben valóban, a lelkéig megközelítse?... Csak elfogódott tudott lenni vele szemben, vagy fanyar: közelében hallgatott vagy kopott tréfákat mondott és hiába szánta rá magát, hogy szólani fog hozzá mint barát a barátához, mint egyik halálraítélt a másikhöz: vigasztalón, megértőn, egy kicsit hozzáférve, hozzámelegedve... Nem. Mikor látta, sugáran, hűvösen, akkor mintha zárt ajtó előtt állana, melynek külső kilincse letört, amely csak belülről nyílhat meg reája...

III.

Pár nap mulva, mikor a leány először jelent meg újra az ebédlőben, ott pezsgőbb életet talált.

Az ebédlő tágas, fehér gipszreliefekkel, illatos csipkefüggönyökkel ékes terem volt. A tóra néző üvegfalón át bevillódzott a csodálatos tájék: a hegyek szinte szabályosan ismétlődő kúpcsipkés gerince, az erdők sötétkék bársonya, a tó felhőt, eget, napotringató zöldje.

A hosszú, közös asztalnál jórészt svájci németek ültek, ők voltak a nyár tipikus vendégei és az ő érthetetlen dialektusuk uralkodott a társalgás fölött. A külön asztalok közül most csak egy volt lefoglalva: idős német házaspár ült ott hórihorgas, vörössörényű fiával.

Ez a vörössörényű fiú a szálló minden hölgytagját végigudvarolta már, kivéve Ginevrát, akihez nem fért hozzá. Bájos bécsi leánykákat szünetlen fényképezett, edzett svájci meg angol hölgyekkel csolnakázott és egy szöske elászi fruskával járt a fenyvesbe sétálni. Az asztalnál azonban Ginevrát bámulta, bár másokkal társalgott; átkiabálva a külön asztaluktól: hangosan, figyelmet kihívón.

Ginevrát, mint fölépültet, a szokottnál melegebben üdvözölte mindenki. Az elászi kisleány — Aiméennek hívták — elibe ment az ajtóig, mikor a fehérbóbitás szobaleány bebocsátotta.

— Isten hozta. Liesl nagyon meghagyta, hogy helyette üdvözöljem önt, ha fölkel.

— Köszönöm, Mademoiselle Weber. Hogy van Liesl? Tegnap nem írt nekem.

— Ah, egészen rosszul. Harminckilences a láza, most már az orvos az írást is eltiltotta. Nagyon vágyik ön után. Miért nem jő fel soha hozzá?

— A lépcsők miatt. A lift nem jár.

És Ginevra egy bólintással mindenkit köszöntve leült, vette evőeszközeit, gyöngyházzsínű kezében úgy forgatva azokat, mint ügyes vívó a fegyverét. És csak erre, vagy tán erre sem figyelt.

Pedig lopva két szempár osont néha feléje . . .

Vacsora után a társaság a szalonba ment és ide-oda telepedett. Legtöbbjüknek tízhúsz percet, ha szabad volt itt ülnie, aztán ismét a verandára kellett menni, heverészni.

Ginevra új kötelességet teljesített: részt kellett vennie az esti szórakozásban. Leült egy szögletbe, egészen egyedül.

Hugh Mercatiékkal kártyázott, bár egy pillanatig se figyelt a játékra. Szíve tele volt új lehetőségek édes zűrzavarával: Ginevrát ezentúl esténként a szalonban találhatja . . .

A borzas, vörössörényű fiú a szalon közepén állva hegedült és közben idegesen rángatta ajakát, szemhéjait. Schumann Träumerei-ját játszotta, azonban hirtelen egyebet gondolt. Haját hátrarázva állát a hegedűnek szegte, Ginevrának egyenesen szembe fordult és mély, tiszta, de kicsit reszkető hangon énekelni kezdett, mint szerenádhoz pengetve hozzá a hegedűt:

— Du bist die Ruh . . .

A hangok édes, érzelmes hullámban höm-

pölyögtek a leány felé; körülcsókolták, cirógatták sötét, sugár alakját, az esti fényben tündöklően fehér halántékát, halavány ajkait.

Mindenki megértette a különös vallomást, a fiatalabbak érdekesnek, az idősebbek izléstelennek találták azt. Az elzászi kisleány kipirult és tüntetőn egy más fiatalemberrel fecsegett; néhányan mosolyogtak. Hugh holsápadtra vált. Mióta ismerte, áhítattal tekintett a leány felé, és heteken át nem merte megszólítani őt, — küszöbénél megtorpan, mint bűvkör határvonalán . . . A leány soha nem látott, különös szépsége elragadta, szinte könnyre fakasztotta néha; hanem zárkózott fensősége, öntudatlan különállása, föléemelkedése minden embernek, — ez volt az, ami Hugh lelkét térdre kényszerítette Ginevra előtt és ami oly boldoggá, gazdaggá tette a lelkét, mint igaz hívőét istene nagyszerűségének, imádatraméltóságának és elérhetetlenségének tudata . . . És most az a merész, szemtelen fickó miután mindenkit körüllegyeskedett, érdeklődései sorába Ginevrát iktatta és nem látta semmiféle szentségtörésnek, hogy azonnal és nyíltan lábához rakja hódolatát.

Különös, keserű düh kezdett Hughban fölkaparogni. Kezében reszkettek a kártyák, az ajka is reszketett, a szíve a legjobban.

Tehát így kell tenni, így! Szemérmetlenül, meztelenül kúsztatni a szerelmet a kiválasztott felé; megszédíteni őt, eltántorítani saját magától. Hiszen a megközelíthetlen leány arcába most halvány vérhullámok emelkedtek és gyengéd keble alig észrevehetően re-

megett. — Ah, tűri és nem háborodik föl, nem kel föl, nem sújtja le egy távozó tekintettel a nyomorultat . . .

— Hallatlan egy játék, jelentette ki Mercati úr és kártyáit lerakta.

— Nemde, gyalázat, mormogta Hugh és szeméből szikrák szöktek a hegedülő fiú felé.

— Igen, mert ön nem figyel és olyan szórakozott ma, hogy az már egyenesen sértés, szólt Madame Mercati és élesen nézett a fiú dúlt arcába.

Hugh most egyszerre átlátott a félreértésen és kimondhatatlanul elszégyenkezett.

— Pardon Madame Mercati — és kártyáit rendezni kezdte — játszunk tovább. Én hívok.

— Nem, köszönöm. Én magával ma többé nem játszom.

Hűvösen, durcásan fordult tőle férjéhez és egyetlen tekintetre se méltatta azon este.

A fiú keserű zavarban volt. Úgy érezte, hogy Mercatiné felfedezte, legalább is aszszonyi ösztönnel megsejtette szívének gyötrelmesen féltett, hétpecsétes titkát. Némán, leverten ült ma távolabb és mintegy leláncoltan, megsemmisülten látta Ginevrát pár perc múlva a szögletből felemelkedni és továbbmenni az ajtó felé könnyű, fénytelen sötét selyemruhájában.

Hugh nem aludt, hanem keserű gondolatain úgy gyötrődött, mintha töviseken feküdne. Mint hogyha valami titkos szektához tartozónak szentélyébe gúnyos, idegen pillantás nyit be, úgy gondolt Madame Mercati átható tekintetére; fájlalta és szégyen-

lette lelkének elárultatását. Hanem annál nehezebb fájdalom is gyötörte: Ziegler valomása. Szentélybe sáros lábbal, sóvár kézzel harácsolni rontó rabló volt...

Hugh maga elé idézte az egész jelenetet, de különösképpen abban nem a lánnyal, hanem a hegedülő fiúval foglalkozott. Undorral gondolt fényes, kicsattant bőrére, rángatózó arcfintoraira, húsos, nedves ajkára, szemére . . . Ah, ezek a szemek csókoltak és ezek az ajkak folytatni sóvárogták a szemjátékát — Hugh itt megállott, nem bírta ezt a gondolatsort a leánnyal kapcsolatba hozni.

— Nyomorult, nyomorult, — morzsolta a szót a fogai között.

Nem volt igaza; lassankint más gondolat kezdett benne alakot nyerni: hogy Ziegler nem is léha gondolatokkal közeledik a leány felé; hanem megérezte, hogy ez a leány szentség, hiszen a dal maga szinte imádság volt; a lány mivoltának édes megérezkítése:

Du bist die Ruh
Die Liebe mild,
Die Sehnsucht du
Und was sie stillt . . .

E gondolat fölismerésében a fiút hirtelen édes, langyos hullám hömpölyögte át. Kinyújtózott és föllélekzett: ajka elmosolyodott; most már tudta, hogy Ginevrát ringatni, hogy csókolni lehetne . . .

Kimondhatatlanul boldoggá tette e felfedezés. Magától nem mert rájönni, de most, hogy más fölfedezte neki, azt érezte, mint

ha valaki kincset ásott volna ki és az a kincs őt illeti . . .

Reggel korán kelt. Mielőtt Madame Mercati az asztalnál elfoglalhatta volna, megreggelizett és lement a tóhoz. A csolnakok üresen imbolyogtak a partnál, csend volt mindenfelé. Sokáig ment befelé az erdő friss, sötétzöld hűvösébe, közben pár szál virágot tört és szüntelenül mosolygott.

Mikor visszafelé indult, a tűcsipkés fenyőboltozat alatt szembetalálkozott Ginevrával. A leány elment volna mellette, de Hugh a hirtelen rávirradó örömben melléje lépett. Valami merészséget csorgatott ereibe az üde reggel, hogy pár pillanatnyi néma séta után hirtelen így szólalt meg:

— Miért maradt a szalonban az este ?

A leány nyugodtan és egy kicsit mégis meglepve nézett rá.

— Mert az tetézte volna az ízléstelenséget, ha tüntetőn kimentem volna.

Hugh megállott és hálás tekintetet vetett a leányra. Csak azt akarta kérdezni, az orvos rendelte-e, hogy a szalonban maradjon, és a leány félreértve őt, a legtitkosabb gondolatára felelt meg és úgy felelt, hogy a fiú szívét boldog, megkönnyült dobogásba hozta.

— Hát észrevette, hogy Ziegler önnek muzsikál?

— Nem vettem volna észre, ha nem nézett volna mindenki rám.

— Haragudott?

— Sőt féltem, hogy meg is látszik rajtam.

— Miért haragūdott?

— Mister Foorte, bizonyára ön sem látja illőnek, amit Ziegler tesz a hölgyekkel. Legalább is ide nem illőnek.

— Miért? Hát nekünk mások a törvényeink, mintha mi kívül lennénk a világon?

A leány cseppet se borúsan, de határozottan nézett a fiúra.

— Azt hiszem, kívül vagyunk. Vagy legalább is: én kívül akarok maradni.

A fiú megdöbbsent. Pár hónappal ezelőtt ő is így érzett és most föleszmélt, mennyire elsodródott akkori világától. Mint a fölébredett az alvóra, nézett a mellette egyforma nyugalommal haladó leányra. Az magasan hordta remek hajhullámokkal befolyt fejét, arca áttetsző zöld volt az erdő reflexében, és a szenvtelenség szimbólumaként ma egyetlen virág sem volt nála.

Pedig a fiú úgy szerette volna ma virágosan, enyhén, édesdeden látni; ahelyett olyan volt, mint valami halavány kőből kismetszett szobor.

Hughnak valahogyan fájt ez, valahogy hűvösen lehelt ez az ő földerengő életöröme. És nem akarta azt elhervadni látni. Szünetlen a leány arcába nézett, mintha azt lesné, vajjon megenyhül-e az, s hogy ajkán melengetőbb, ígérőbb szavak virulnak majd . . .

— Oh... fölébreszteni téged...

Ez suhant át rajta.

— Miss Hardings, ön tehát azt hiszi, hogy itt elmenekült az élet elől?

— Nekem azt mondták, hogy attól függ a gyógyulásom. És mindnyájunké, nem?

Hugh leejtette a fejét.

— Hiszen ha ez biztos volna... De hát ha csak elmulasztjuk így az életet, és aztán még sem jó más, mint...

Nem merte kimondani, ami ajkán lebegett. Mert az szörnyű volt, és mert a leány kicsit mintha tréfálna, úgy szakította félbe:

— Nekünk töprengni sem szabad, Mister Foorte.

A tó mellé értek, mert találkozásukkor vissza is fordultak a sétaúton. Az egyik csolnak most nem volt a parton, Ziegler evezett rajta. Hiába, ő nem volt beteg, csak idegeit pihentette, még az orvosi vizsgálatot se vette igénybe. Neki szabad volt sportolni, mulatni kedve szerint. A tóközépről az erdőbe csengett Aimée csicsergő nevetése. A fák között odaláltak, amint a szőkehajú leány a csónakból kihajolva szünetlen a vízbe mártotta kezét, és mikor így a csolnak billenve inogni kezdett, féltében-örömében viháncolt.

Hugh Zieglert nézte... A bőzsa fiú ki volt vörösödve, homloka gyöngyözött és száját kissé nyitva tartotta. Erős volt, de Hugh most nem félt tőle...

Mikor ez este Madame Mercatival találkozott, az asszony nem azt kérdezte Hugh-tól, hol volt, hanem:

— Kivel volt ma délelőtt sétálni?

Soha eddig ilyen alakban nem érdeklődött elmaradása iránt. A fiú mélyen magában élt, a maga világából soha semmit el nem árult, de azért őszinte volt, ha kérdezték és zavar nélkül felelt:

— Miss Hardingssal.

A nyílt felelet az asszonyt lefegyverezte. Erre nem volt mit felelni és különben is, Madame Mercati nem volt megbántódva.

Új és hihetetlen volt neki, hogy ez a fiú, akihez őt majd kétéves barátság fűzte és aki a hosszú, folytonos együttlét alatt semmi jelét nem adta valamelyes gyúlékonyságnak, most egy kicsit mintha talajt veszítene. Tiszta ésszel ez nem fájhatott az asszonymnak, hiszen sohasem számított a fiú gyengédebb érzelmeire; de viszont megérezte, hogy egy férfi, ha már egyszer szerelemből kezd vonzódni valakihez, nem képes magát többé teljes odaadással szentelni egy bármily régi, bármily szoros barátságnak.

— A barátság mindig vesztes marad, ezt gondolta, és ez bosszantotta, sőt fájt is neki. Most kezdte érezni, mily kedves volt neki a néma, szenvtelen fiú ragaszkodása. És valami keserűség kezdte gyötörni a gondolatra, hogyan fog a társaság csodálkozni, ha észreveszik barátságuk lazulását. Töprengeni kezdett: hogyan tarthatná meg a fiút.

Ginevra szépsége, utólérhetlen finom magaviselete hatalom volt, de ő ismerte Hught, tudott a nyelvén szólani, bírta bizalmát, jöggot formálhatott szolgálataihoz; a leány pedig távol állott tőle, s ha akarna is a fiúhoz hajlani: mint egy talány előtt állana . . .

Mily könnyen elvétheti a hozzá vezető utat...

IV.

A nyár gyorsan, lobogva égte ki magát; tudta, hogy kergetik, nyomában az ősz iramlik. Csodálatos, mélyvidéken soha nem láttott pompával lángoltak a mákok, a hamúkék óriásbogáncsok; s az érika rózsaszín-lila szőnyeget vont a tó köré. A szőnyeget a tövisrózsák ezüst meg arany csillagokkal hímezték tele, fönt a sziklák pedig, mintha véruk buzogna ki, üdepiros alpesi rózsákat fakasztottak magukból.

Ginevra megszedült ennyi virágtól; szíve hangosabban vert, áttetsző arcába hajnalszín vérhullámok hömpölyögtek, ha a tó mellett járkált és mindig gazdagon tért haza sétáiból.

Különös, álomszerű élet volt az, amit Hugh mostanság élt.

Mióta Mercati úr megérkezett, asszonya a közös verandán nem jelent meg többé sütkérezni. A délelőtti kúra alatt a fiú meg a lány egyedül heverték a verandán. Hugh ez órákat szünetlenül, kimondhatatlanul sóvárogta. Esténként elhatározta, hogy másnap egy a leányhoz közelebb eső heverőre költözik, hogy megkérdi tőle, akar-e sakkozni és fel fog olvasni valamit neki, vagy éppen beszélni fog vele . . .

A napirend az volt, hogy reggel korán sétálni kellett, és csodálatosmód szinte mindig úgy esett a dolog, hogy Madame Mercati már este számot tartott Hugh másnap reggeli kíséretére. A fiú szégyelte visszautasítani az asszony fölszólítását és nem is bízott benne, hogy a leányt megtalálná, mert

az majdnem mindig más, nem igen járt utakat választott.

Mikor aztán a séta végeztével Mercatiéktől a felső villánál elbúcsúzott, gyorsabb léptekkel kanyargott a szállóig, sietett ki a közös verandára. Az most, a nyári vendéghiány miatt csak kettejük tündérerkélye volt. Első pillantása mindig a leány szögletébe esett: néha ott látta virágai között, ír költők kis bőrkötésű könyveivel a kezében és a könyvből felpillantva, a leány ilyenkor nyájasan fogadta köszöntését.

Máskor a leány puha, selymes takarója összefogva hevert a nyugágy matrácán: a csipkés kispárna áhítva várta fejének könnyű terhét. Ilyenkor várni, várni kellett; néha keveset, néha órákat. Mikor aztán jött: fején lebegő fekete sáljával, magához lazán szorítva új kincseit: virágait; mikor elment mellette és fátyla hűvös fuvalmat csapott néha arcába, vagy éppen megérintette őt, mint gyengéd cirogatás...

És aztán, mikor lepihent, nem messze tőle és behúnyta a szemét, vagy édes-komoly arccal mélyen elmerülve olvasott . . . Ilyenkor minden tegnapi terv megdőlt: Hugh nem mozdult, szíve a torkában vert, ajka összefogódott, szólni nem bírt, csak egyetlen édes, bódító tudatba burkolózott: hogy ő itt van, közel van; hogy érzi virágainak, hajának illatát.

És aztán ebédre gongoztak: a szálló túlsó szárnyának magánverandáin sürgés-forgás kelt; Ginevra pedig fölült, letette könyveit és bement szobájába rendbe szedni magát: reggeli heverőruháját síma angol öltözék-

kel cserélte föl, nyakából a haját föllebb rakta és egy-egy antik, különleges ékszert csatolt hol a hajába, hol csuklójára, vagy a nyaktövéhez, a ruha kapcsolását fogva össze vele . . .

Egy ilyen álmódélelőttön, mikor Hugh minden pórusával, egész lelkével a leány közellétének gyönyörében fürdött, hirtelen a veranda alatt, a sarjadzó mezőről valaki a leány nevét kiáltotta:

— Miss Hardings, virágok királynője, ma önre gondoltam sétaközben!

És Ziegler, a multesti hegedűs hirtelen pompázatos, sötét ultramarinkék enciánacsokrot hajított föl, át a korláton, egyenest a leány ölébe. Ginevra pillanatra megütődött a kissé fura föllépésen. De az enciánák tündöklő bársony kékségére bámulva, megbocsátotta azt.

— Milyen szépek . . . köszönöm.

És felült és hálát intett a kezével.

— Majdnem az éig másztam érettük, dicsekedett a fiú. De önhöz ez a virág illik legjobban, először is, mert a kék a nyugalom színe. Továbbá . . . pardon, fölmegek és közelből mondom meg ezt.

— A kék a gyász színe, — felelte a leány.

— Ah, de nem ez a kék. Ez bíborkék, épenolyan pompás, mint a bíbor.

És Ziegler fölhágott a futó repkénynek tett kis létrán a veranda korlátjára és begrott a leány mellé.

— Miss Hardings, ön az emberre mindig kék benyomást tesz. Én úgy is hívom: a kék leány . . . A bőre határozottan kékes, a haja is, mindig kellene hát valami kéket vi-

selnie. Izé... ne vegye rossz néven, én mint művész mondom ezt. Igaz, hogy én zeneművész vagyok, de én a hangokat is színeknek érzem és viszont. Ezek az enciánák az ön szimbólumai. Bíborkékek. Engedje, hogy hintsem a ruhájára őket.

És mielőtt a leány tiltakozhatott volna, szétbontotta a sötétkék kelyhekből álló bokrétát és reászórta a leány aláomló ruhájára.

— Ah, Ziegler úr, ön barbár! Hiszen ha fölkelek, lepereregnek és rájuklépek . . .

— És aztán? Hadd hulljanak ön elé, hadd tiporjon rájuk . . . kérem, ne söpörje össze őket! Mister Foorte — nemde remek képet ad így Miss Hardings? Ezek a sötétkék csillagok az ő fekete ruháján . . .

Hugh dermedt fájdalomban bámult a jelenetre. Ziegler hangosan, tolakodón és elháríthatatlanul férközött a leány közelébe; hízelgett, kritizálta és tanácsokat adott neki: mindez vérig korbácsolta a néma, érzelmeinek semmi formát adni nem tudó fiút.

Mikor Ziegler a korláton át visszangrott a mezőre, Hugh hirtelen fölkelte és a leány elibe állt.

— Dobja el az enciánákat — szólt hozzá hirtelen és gyűlölettel nézett az ultramarinkék harangocskákra.

Ginevra rácsodálkozott és a fiút ez kijózanította.

— Bocsásson meg, — szólt elesenedesedve és harag helyett zavar költözött szemébe. — Ziegler . . . tolakodó. És én . . . kérni akarom, ne tűrje.

A leány még csodálkozóbban nézett fel fektéből a lábánál álló fiúra. Sokáig, szótlannul bámult reá, mintha ébredne és rá akarna ismerni.

— Mister Foorte... szólt végre, miért mondja ezt?

— Miért? Mert — és a fiú ajka megrándult — ... csak azért, mert fáj nekem.

A leány lelkében csodálatos kondulást érzett, mintha arra, mint alvó harangra ráütöttek volna. Elkalandozó tekintetét hirtelen ismét a fiúéba vetette; mint két gyengéd remegő sugár, folyt a tekintetük egybe.

Az első pillanat volt, hogy közeledtek egymáshoz.

Később Hugh azt gondolta, hogy Zieglernek megint igaza volt. Megint fölfedezett, szóba foglalt valamit, amit ő csak sejtett: hogy Ginevra valóban olyan, mint egy pompázatos, bársonyosan kék virág.

Ezen a délben Aimée kissé duzzogva adta át Ginevrának Liesl legújabb üzenetét.

— Miss Hardings, tessék a levél. Ámbár ön nem fog hederíteni a tartalmára.

— Miért mondja ezt, Mademoiselle Weber?

— Mert ismét hívja önt és persze, önnek egyéb dolga van.

Ginevra kissé furcsának tartotta a megjegyzést.

De nem felelt, hanem leült a rikító alpesi rózsákkal ékesített asztalhoz, háttal az ablakfalnak. Az ebédlő halkán, kellemesen zsongott, a leves után már a halat hordták

fel a bóbitás leánypincérek, mikor Ginevra kibontotta Liesl levelét:

»Miss Hardings, kérem, jöjjön föl hozzám. Úgy únom magam. Kicsit jobban vagyok. Csak harmincnyolc a lázam. Nagyon vágyom ön után. Nagyon únom a fekvést. Kérem, jöjjön még ma. Kérem jöjjön.«

— Fölmegy? kérdezte Aimée.

Nyilván, míg lehozta, el is olvasta a levelet.

Ginevra tünődött.

— De amíg ön a verandán sorban elbolondítja a mások udvarlóit, inkább csak menjen föl, — szottyantotta ki hirtelen Aimée és nevetni kezdett, arccskáiba enni-
való gödröket grimaszkodva bele.

Oly hangosan mondta ezt, hogy majd mindenki meghallotta a gonosz megjegyzést.

Ginevra elsápadt; nem tudta: kire, mire céloz a kis, német vezeté- és francia keresztnevű elzászi fruska.

Mikor ebéd után a hallba széledtek, megszólította Aiméet.

— Mademoiselle Weber, ne fusson még föl a verandájára. Kérni akarom, ne tegyen rám olyan alaptalan megjegyzéseket, mint délben tett.

— Nem is olyan alaptalanok.

— De kérem, mademoiselle.

— Hát nem látja... Mister Foorte holdkóros magától és Ziegler ma kereken megtagadott tőlem egy enciánacsokrot. Azt mondta, ha nem volnának oly nagyon pompások, nekem szánta volna. De mert olyan szépek, nem adja. Azután az ön heverőjén

láttam elszórva őket. Bánom is én azt a kísértet Mister Foorte-ot. De Zieglert hagyja nekem, Miss Hardings.

És Aimée egy újabb arcfintorral felfutott a lépcsőn.

Este telehold volt és Hugh Mercatiék verandáján ült.

Mercati úr aznap a szálló egészséges férfivendégeivel kiránduláson volt a völgy magasabban fekvő tengerszemeinél és így korán lepihent.

Madam Mercati valami megkönnyebbülést érzett. Mióta férje itt volt, óráit inkább véle kellett töltenie és bármily szívesen tette, némi gátnak érezte e körülményt Hugh iránt érzett barátságában. Tudta bár, hogy e gondolat nem egészen önzetlen, de az önkénytelenül kelt föl benne. A férje úgyis elmegy nemsokára, öneki még talán egy évig is itt kell maradnia és ő nem akar annyi időn át teljesen egyedül állani. A betegség sajátos önző logikája volt ez, az a logika, amely a sok éven át szenvedőknél egyben jogosult is, rút is.

Most végre egyedül maradt Hughval.

Mintha veszély környezné, a fiút félénk izgalom szorongatta; és ösztöne egyet sügött:

— Jó éjt, Madame Mercati, én is lemegyek.

— Maradjon.

Az asszony egy darabig nem szólt többet, aztán halkán föl kacagott. Első fegyverét készült próbálni: gúnyt akart űzni Hugh

szentségeiből, kicsit rápirítani a bohó, megszedült fiúra.

Hugh-t megrémítette a nevetés.

— Madame Mercati, mit nevet?

— A maguk délelőtti komédiáját.

— Milyen komédiánkat? kérdezte Hugh, hirtelen sötétre elboruló szívvel.

— Hát hiszen én a verandájukra látok. Ziegler rómeóskodásán az uram is jót nevetett. Lám, csakugyan nincsenek bevehetetlen várak . . .

Az asszony sárga selyemzsebkendőt vont elő kebléből és azt ajkára szorítva újra nevetett. Kis madárteste vonaglott a könnyű gyapjútakaró alatt és arcára szorított kezén villogtak a briliánsai, mintha a fiú szívébe akarnának szűrni sugaraikkal.

— Ziegler mindig ízléstelen — jegyezte meg Hugh.

— Igen, önt a multkor is felingerelte, szólt az asszony, hirtelen abbahagyva a nevetést.

A fiú idegenül tekintett az asszonyra.

— Különben, Mister Foorte, mindig a lányon fordul meg a dolog. Én eddig azt hittem, Miss Hardings minden földi dolgok felett álló madonna. És azt az ostoba szere nádöt tűrte . . .

— Tehetett-e mást? Különben is... róla leperreg az ilyen tolakodás.

— De ma önnel elbeszélgetett, láttam.

Hugh nem felelt. Szívén a délelőtt emléke édes, meleg hullámban ömlött át, de csak egy pillanatra. Valami kinteli fulánk kezdte mardosni . . .

— Fáradt vagyok, Madame Mercati.

És gyorsan, mintha megsebezték volna és a sebével futna, ment . . .

Másnap főhn kerekedett. Zúgott a szél-vész a ház körül és szobáikba űzte az embereket. Sokan rosszabbul érezték magukat, Lieslről az a rémhír kelt, hogy láza negyven felé emelkedik.

Ginevra némi lelkiismeretfurdalást érzett. Mióta oly drága az élete, hogy nem megy föl néhány emeletet egy beteghez? . . . Igaz, vak engedelmességet fogadott az orvosnak . . . Tétován állott a hall egy szögletében, kezében a Lieslnek szánt sisakvirágcsokorral.

Egy írlandi férfismerőse, ki beteg feleségét ápolta itt, látva habozását, megszólította:

— Miss Hardings, ön most dilemmában van. Föl kellene mennie és nem szabad lépcsőt járnia. Lehet-e ezt a kettőt egyeztetni?

A leány fejét rázta.

— Dehogy is nem lehet. Például, mi föl-visszük önt. Nemde, Ziegler úr? Hisz ön éppoly atléta, mint jómagam. Összefogjuk a négy kezünket, Miss Hardings beül a hintába. — ilyen könnyű teherrel akár föltre-pülünk.

A leány elpirult a bizarr ötletre.

— Mister Cowlin, az nem illő.

A körülálló hölgyek nevettek.

— Fényes ötlet. Szó sincs róla, hogy ne illenék. A cél szentesíti az eszközt.

Aimée föl akart rohanni a lépcsőn, Lieslhez.

— Pardon, a dolgot meglepetésnek szántuk. — És egy idősebb hölgy megfogta Aimécske szoknyáját.

A két férfi összefogózott.

Ginevra elsápadt, de azért odalépett hozzájuk, a karjuk alkotta hintába ült; és két kezével megérintette a vállukat. Azok megindultak vele fölfelé.

A leány lassan megszínesedett, a tréfa derűt hintett szívére; hajkoronás fejét magasra emelte.

A felső emeletnél le akart szállani.

Ziegler és Cowlin a fejüket rázták. Liesl ajtajáig vitték, ott Ziegler szabad könyökével föltárta az ajtót az alacsony tetőszobácskára.

Valami csodálatos látvány lehetett a bentvalókra: amint az ajtó föltárult és azon mint két izmos rabszolga egy törékeny királyasszonyt, hozta a két férfi Ginevrát; nagy vigyázva, hogy a leány öléből a virágcsokor ki ne forduljon.

A szobában homály volt és Ginevra pillanatra semmit sem látott; de hirtelenül mintha két éles ezüst penge futott volna szívéig: szemben vele, az ablakhoz támaszkodva Hugh állott, dermedten, márványsápadtan . . .

A szobácska legmélyén állott Liesl ágya; és a láztól gyötört leányka, mintha csodát látna, felült, arcán a rózsák még bíborabbra gyultak, karját lassan tárta az ágyáig hordozott látomás felé . . .

— Drága, drága . . . csak ennyit tudott rebegni.

Hugh erősen a leányra szögezte szemét, ajka fájdalmasan rángott. Míg Liesl boldogan, nyugtalanul suttogott és Ginevra türelmesen figyelt rája, Hugh fejében Madame Mercati fulánkos szavai vergődtek, új életet, sőt jelentést nyerve: hogy Ginevra nem az a bevehetetlen, megközelíthetlen szentség, akinek hitte . . .

De aztán érezte, hogy nem csak az fájt neki, hogy Ginevra amazok karján pihent, hogy liliomkeze a vállukat érintette, hanem hogy amazok erősek, karjukra vehették őt és ő gyenge, ő beteg, aki soha nem emelhetné ölébe, nem vihetné magával . . .

Köszönt és kitámolygott a szobából.

Künnt beborult már: a tó színén felhők repdestek, mint tépett fehér sirályok; a hegyekről habfehér gomolyok hömpölyögtek. Előbb apró eső szitált, azután sűrű hó foszlott alá.

Reggelre a táj meg volt halva: de ez csak tetszhalál volt.

Hugh némán, elkékvült ajkkal feküdt a verandán. Nem olvasott, hanem szünetlen egy pontot bámult: a városka hóbaöltözött kis tornyát.

Ginevra szíve megdermedt a hó láttán. Annyi virág fult beléje . . . A tájék a maga lucskos fehérségében kimondhatatlanul idegen volt neki — és Hugh dermedt némasága még idegenebb.

És akkor különös dologra szánta magát, amire eddig soha: ő szólította meg a halálos mereven fekvő fiút.

— Mister Foorte, ez itt mindig így lesz ősszel? — És a tájra mutatott. A fiú Ginevra felé, oldalra fordult és alig hallhatóan felelte:

— Így. A virágok nem érnek rá hervadozni . . . Megfagynak.

És visszafordult, hanyatt; behúnyta a szemét és többé szót se szólt.

Este Madame Mercati egy kicsit diadalmasan fogadta a fiút.

Mercati úr ma ismét korábban tért álmra és magukra hagyta őket.

A fiú nem szólt. A keze sajátosan csüggött alá, mint a törött szárnyak: arcára mindent eláruló fájdalom volt fagyva.

— Mister Foorte, — kezdte az asszony — ön nagyon rosszul ismerte önmagát, hogy diplomáciai pályára készült . . . Tegnap délután Miss Hardings rabszolgákkal hordatta magát körül, mint holmi Semiramis vagy Salome; és ön most erre olyan szomorú, mintha valakije halálán lenne . . .

A fiú, mintha késsel vagdosnának feléje, kezét maga elé emelte és hátrább lépett:

— Ön kegyetlen . . . madame — rebegte és pár percnyi tétovázás után elment.

— Ez nem a helyes út hozzá . . . villant át Madame Mercatin. Így be fog gubózni, mint a selyemhernyó. Inkább bizalmát kellene keresnem, akkor őszinte lesz és tudni fogom, hogyan áll a lánnyal . . .

V.

A korai havat fölitta a szeptemberi nap, de a hóval együtt elmentek a nyár virágai is. Helyettük egyetlen színpompára készült a föld: halványlila selyem lángocskák gyanánt kikiricsek ütötték föl ezer és ezerszám fejceskéiket.

Most még a fűben rejtekeztek, csak itt-ott mertek fölágaskodva merészen körülpillantani, de nem volt már messzi, mikor egyetlen díszbe vonják a földet. Az erdők egyforma sötétjét a magasabb tájakon világos foltok tarkázták meg: a vörösfenyők arany bőkrétákká hervadtak. Lent, a villák kertjeiben az ecetbokrok sárgára sápadták, vérpirosra dideregték magukat a hó alatt és most mintha csupa színes virág volnának: úgy legyezték körül a verandák rácsait . . .

A nyári holt időszak végére járt. A villaváros utcái élénkülni kezdtek és a szállóba naponkint érkeztek az érdeklődő levelek, bejelentések: kik, honnan akarnak télire a szenvedésnek e szomorú szerzetébe belépni.

A verandákra új és új heverőket hordtak, az ebédlőbe kétannyi asztalt. A személyzetet gyarapították; rendeztek, alakítottak, ácsoltak . . . Mintha a tó feletti, fából rótt kastélyocskából kifüstölnék, kilármáznák a nyári csend szelíd, jótékony szellemeit.

Mióta Ginevra a férfiúi kezekből összerótt trónon ülve szívéig érezte fúródni Hugh tekintetét és megremegett a másnapi néma fájdalomtól, benne is megszakadt a nyári csend.

A kezdődő élethez fogható csoda egy van csak: a kezdődő szerelem.

Ha Hugh későn jött a verandára, Ginevra valami várakozást érzett; ha már ott hevert, mikor ő maga belépett, akkor összerezzenet. Különben pedig nem adott semmiféle nevet e hullámvázásoknak. Szíve kényes, nehezen feshető volt és önmaga előtt is rejtekezően szemérmes. Inkább nyugtalanság lepte meg: formális, tartalmatlan érzelem, mintha folyton várná valaminek jóra vagy rosszra való eldöntését. Közben különös lelki foglalkozása volt: mint virágait, sorba szedegette lelkével Hugh hozzáintézett minden szavát, nem hagyta a semmibe hervadni őket, hanem át- és átgondolva azokat, mintegy üdén tartotta emlékezetében.

Még különösebb volt, hogy néha akkor is várta a fiút, mikor arra semmi ok sem volt: az erdőben, ha az útra nézett és este, ha egyedül ült a verandán. Sőt néha bent, a szobájában alva, arra nyitotta a szemét, hogy jönni látja . . .

A legsodálatosabb mégis az volt, hogy az élet kezdett jelenteni valamit számára. Nem érezte azt a kimondhatatlan holt ürességet maga körül...

Ha később Ginevra ezekre az őszbehajló aranynapokra gondolt, szemét mindig könny fátyolozta.

Hogyan feküdtek ők ketten, a zsongító verőfényben, egymástól néhány karnyira; hogyan hallgattak, bár szólhattak volna és hogyan rebtent csak néha össze a tekintetük . . .

Valami könnyűség jött néha a leányra.

Nem volt ez öröm, csak éppen föleszmélés, hogy a világ nemcsak egészségi rendszabályokból áll . . . Hogy vannak virágok nemcsak a réten, a sziklák ölén, hanem a lélekben is, és mint a földi bimbók: kinyílnak hivatlanul, és szépek illatosak kéretlenül.

Mert a megtérő napveréssel, az ébredő kikiricsekkel együtt tért meg Hugh szerelme. Napokon át járt ólomszínű arccal, le-sütött pillával, de csak addig, míg egyszer szeme találkozott Ginevráéval. Vannak arcok, amikbe tekinteni a béküléssel, a minden rossznak feledésével és minden jónak hívásával egy.

— Ginevra nem vétkezhet . . . a fiú ezt az evangéliumot érezte lelkében kihirdetődni.

Oh, milyen jó volt, nem hinni semmi rosszat róla ; őt tisztán, szépen, megimádva hordani lelkében . . .

Egy napon Mercatiék le nem foglalhatták Hught, mert Lolott beteg volt és az orvos teljes csendet parancsolt körülötte.

Igy Hugh délután is sétálni ment, le a serpentineken, és a tóparton állva a csolnakázókat bámulta.

Aimée Zieglerrel azon mulatott, hogy egy a csolnakukban ülő idősebb hölgyet halálra rémítgetett. A csolnak kettősfenekű volt s a két deszkafal közé szorult esővíz himbáláskor ki-kicsapott a bennülők lábához. Aimée éppen ezért folyton ficánkolt, és ha a víz az öreg hölgy lábát seperte, akkor sikoltozott:

— Jaj, sülyedünk! A csolnak léket kapott!

A szegény öreg kisasszony erre Hugh felé lelkendezett:

— Segítség! De előbb ennek a szép kislánynak, ő fiatal, én elpusztulhatok . . .

Es Aimée erre se szégyenült meg, hanem rózásra nevette magát.

Hugh elfordult. Gyűlölte Zieglert és gyűlölte Aiméet.

Bement a fák alá, hogy a csendben, a templomi árnyban kibonthassa szerelmét, mint lengő zászlót, imádságot. Alig néhány lépést ment: az úton egy elejtett kéklila kikiricset talált.

Fölvette, de pár lépésre újra ott hevert a tűlével párnázta úton egy halvány csilaggá feslett virág . . .

— Ah, erre kellene járnia, hisz úgy látszik, tündérek suhantak, játsztak itt, virágot szórta elibe . . .

Az út egyet kanyarodott, a zöld lombvilágban egy tengerkék ruha villant meg.

— Tehát mégis tündér jár erre és nekem ejtett virágot útmutatóul — gondolta Hugh hirtelen.

Mert ő ilyen szépeket tudott gondolni, mint a legtöbb kifelé némalelkű ember.

Nem sietett a leány után, tudta, hogy úgyis beéri, és pillanatig boldogan merült el a gyönyörűségbe, hogy követi a leányt, hogy az előtte jár és ő utólérheti. Mert a leány lassan ment, a fejét mélyen lehajtva, ahogy eddig nem járt soha . . .

— Miss Hardings, mire gondol, hogy eljti virágait?

A leány összerезzent, mintha éppen az szólítaná meg, akire gondolt.

— Ah . . . a virágaim . . . És kinyújtotta értük a kezét.

— De kérni akarok értük valamit.

Ginevra arca meghajnallott.

— Hogy szólítsuk egymást a keresztnevünkön. Nálunk, amerikaiaknál ez így szokás.

— Dehát nem mindegy az?

— Ha úgyis mindegy . . . ?

Ginevra elmosolyodott a kis szofizmán és folytatta azt:

— Ha mindegy, hát legyen.

Ez csak félajándék volt, de mégis: az első ajándék.

És Hugh átnyújtotta a virágokat.

— Köszönöm. Tessék a váltság.

Pillanatra megálltak. Az erdő itt valamivel ritkult, a tűleveleken át napfény szitált az útra és arannyal permetezte meg a leány kékfekete haját, kékfehér arcát, nyakát, tengerszín ruháját . . .

A fenyők mindinkább tünedeztek, közöttük lila keszkenők gyanánt kikiricsrétek terültek. A hegyi kolompszó, a sziklákon, vízmosságokban alázuhanó patakok sírása, kacagása erősödött.

Ily messzi nem járt senki már. És ők mentek: némán, egymás mellett, arcukba lassan felhőző pírral, fejükön, vállukon a nap aranycsipke fátyolával. A fátyol azonban lassan lesiklott róluk, a nap elszállott már.

Egyszer aztán Hugh kicsit közelebb lépett a leányhoz. Mintha hosszú töprengés után nyert volna alakot ajkán a szó, fél-

éjszakákon át kristályosodva ilyen egyszerűvé és mindentmondóvá:

— Ginevra, nemde . . . én vagyok az ön barátja?

A leány nem nézett föl, csak a fejével intett igent. Szíve tele volt az első vallomás reszkető, meleg mámorával . . .

— És . . . csak hozzám jó és máshoz senkihez . . . soha?

Ginevra kicsit elsápadt, de a fejével ismét igent mondott.

Hugh akkor megfogta a leány beteg li-liomujjait, úgy mentek tovább.

Óriási, ki tudja honnan alázuhant szikla állta útjukat. Akkor megfordultak. És lelkük, a saját álmovilágukba süllyedt, hirtelen a tájra rebbent, mint kalitból kicsapódó madár . . . Nemcsak bennük: kívülöttük is álmovilág volt; álmovilág övezte, hordozta az ő álméletüket.

Felettük az ég kék templomboltja a violaszínű alpesi izzásban amethisztornyokként tündöklő csúcsokra hajlott. Az erdők sötét-kéken álltak a végtelen lilahamvas mezőkön, a vörösfenyők örömmáglyákként vörhenylettek, a lúccok pedig papok gyanánt sorakoztak a boltozat alatt, lecsüggő palástjaik alól, mint füstölőből a tömjént, lilafehér páragomolyokat küldve fölfelé . . .

Csoda történt. A világ hirtelen templommá változott és oltárán, az ég közelébe nyúló csúcsokról alágördült sziklán Ginevra ült.

— Milyen szép . . . minden, minden lilakék most a világon . . . suttogta a leány, ke-

zét kicsit kinyújtva a tájra. Most nem gondolt rá, hogy a kék a gyász színe.

Hugh a szikla alá ült, úgy hogy térde a leány lába előtt a földet érintette és áhítattal, áhítva nézett fel a messzebámuló leányra.

— Én nem emelhetlek föl, csak térdre rogyhatok előtted — mondta halkán. És akkor újra csoda történt. A leány szeme reárebbszent és Hugh beléjelátott. Mindig tudta, hogy az nagy, sötét, de azt soha, hogy kék, egészen sötétkék, mint az alpesi este.

Ha most a csúcsokról alágördült szikla egyet lépne útjában, két csillagot oltana ki, mikor a legfényesebbek.

Azon éjjel Hugh ismét kóborolni ment.

Úgy érezte, hogy szíve nagyobb, mint a világ s hogy nem szabad elaludnia, öntudatlanságba ejtenie üdvösségét. Nem, virasztani akarta, újból és újból átélni; megbarátkozni vele . . .

Enyhe, csillagmiriádos nyárvégi éj volt, halk tücsökmuzsika rezgett a rétek felett, mozdulatlan álomba ringatva, bővölve a toronymagas fákat, a fűben összebúvó virágtengert.

Útját a malomhoz vette.

Ott leült a bársony sarjúrétre és fölbámult a csúcsok felé. Olyan világos volt, hogy tisztán látta a sziklát a völgykatlan túloldalán, ahol ma térdepelt.

Egy gondolat lepte meg fölizgatott, a hirtelen meggazdagulástól ábrándképekkel terhes lelkét: hogy a leány nem az oltáron,

hanem az oltár előtt állott . . . vele. Hogy nem imádtatta magát, hanem imádkozott . . . esküdött.

Bizarr, részegítő gondolat volt: hogy a kékséges templommá varázsolt világban nászt ült a lelkük és hogy ez az éj az első a lelki nász után . . .

Hanyatt feküdt a kikiricses selyemágyon, szemét az ég csillaghálójátára függesztette és átadta magát annak a csodálatos álomnak, hogy ez az éjszaka az övék s hogy valami csoda fog történni . . . Valami titokzatos módon, varázsigével kell csak a holt malomra koppantani és akkor az hirtelen megfényesedik; pompázatos kastélyá alakul és ők a küszöbén állanak: bent kacagó násznép, mámorító zeneszó, fűszeres lakoma és királyi örömökre berendezett csarnokok... Tisztán látta később Ginevrát, az asztalfőn ülve, kábító narancsvirágok között, kékfehér fátyolfelhőben, halavány mivolta áttüzesedve . . . Most fölkel, de csak mikor Hugh gyengéden magával vonja, akkor indul meg vele.

A fekete halálmalomban nyikorgott a szél és denevérek keringtek a fiú álma felett.

VI.

Másnap mindenféle ujdonságos izgalmak jöttek. Mercati úrnak sürgősen haza kellett utaznia, a veranda körüli szobákba pedig új vendégek érkeztek.

Hugh lankadt volt, mint láz után, de Madame Mercati fölhívta a csomagoláshoz. Lolotica nem utazhatott el, a betegsége miatt.

És mert Madame Mercati nem volt elég erős, hogy a gyermeket ellássa, már úton volt az asszony huga, hogy foglalkozzék a kicsikével.

Lent a veranda benépesült. Ginevra és Hugh heverője közé két új vendég került. Egy fiatal svájci kereskedő, Blumer nevezetű és egy Kazanov nevű orosz. A veranda túlsó végén pedig egy anglikán lelkész rendezkedett be az őt ápoló feleségével.

Délután Hugh Mercati urat a postatérre kísérte. Az asszony nem ment, mert nem hagyhatta egyedül a gyermeket.

Mercati szerette asszonyát, azzal a gondossággal, bőkezűséggel és érzékiséggel, ahogy az ilyen örmény-görög ember csügg az övéen. Most, fölfelé haladva az úton, Hughnak figyelmébe ajánlotta az asszonyt.

— Mister Foorte, ön mindig jó volt Frozinához. Legyen továbbra is az, míg együtt lesznek. Igaz, ön fiatalabb nála . . . mindössze huszonhárom éves, nem? de mégis: férfi.

Hugh meghatódott és megszorította az odanyújtott kezét.

— Hisz ez természetes. Remélem, nem lesz rá már sokáig szüksége Madame-nak, tette hozzá, valami kellemeset akarya mondani.

— Reméljük. Az orvos a legjobbal biztat, de hiszen ezek a kitanult orvosok mindig csak jót ujságolnak.

— Madame Mercati igen jó színben van.

— Valóban, ez igaz. Színesebb, mint volt otthon. S kivált ha önnel beszélt, néha egészen virult.

Ezt minden féltékenység nélkül, becsületes örömmel mondta Mercati. És Hught ez mégis, valahogy kellemetlenül érintette.

Mikor hazafelé jött, egy helyen nekitámaszkodott az országút karfájának és lebámult a szálló odalátszó verandájára.

Egy csomó benépesedett heverőt látott és erre valami olyast érzett, mintha a nyár-asszony uszályának utolsó fodra lebbent volna el szeme előtt.

Igen, ősz volt.

A hegyekből lassan ereszkedtek le a nyájak a völgybe. Kolompszó mélézött a hervadó rétek felett és ezüstsálak uszkáltak, mint egy tündér szétszakadt fátylának szélhordta foszlányai.

A verandán nem lehetett többé egyedül lenni Ginevrával. Hiszen szavuk eddig se sok volt egymáshoz, de édes volt, yele együtt lenni . . . Oh, mit jelentett volna ez most, miután megértették egymást!

És Hugh egyebet is látott.

Két heverő azért üresen maradt egymás mellett: az neki volt szánva és Madame Mercatinak. Ez a háziasszony figyelméből történt: de kívüle is mindenki elválaszthatatlannak tartotta őket.

Érezte ezt és nem tudta, ama szűk és körülállott keretben, amely közé Ginevrával való érintkezése szorul, hogyan fog elférni szerelme. Végiggondolta a napirendet: reggel Madame Mercatival kell reggeliznie, sétálnia, délelőtt együtt fekszenek a napon, Ginevrától néhány más üdülő által választva el. Ebédnél Madame Mercati mellett ül,

délután újból együtt a verandán, este újból együtt sétálni, vacsorázni... A szalonban legfellebb, ha a leányhoz férhet.

Hught ez a gondolat leverte. Mint minden régóta beteg embert, a harc, a vergődés fárasztotta: sóvárgott érte, hogy az élet ölébe hullassa gyér virágait, ne kelljen éretük yeresre horzsolni a tenyerét...

Este Madame Mercatihoz ment, hogy beszámoljon Mercati úr elutaztáról. Az aszszony nyugodt volt, az arca se volt kisírva, csak egy kicsit sápadt. Ott ült Lolott ágyánál és úgy látszott, vigasztalás neki a gyermek betegsége, ittmaradása.

Hught kifárasztotta ez a nap s az elmúlt, részben álomtalan, részben lázálmokban töltött éjszaka és így alig félóra múlva búcsuzott. Egy kis ártatlan önzés is volt ebben. Az éjjel óta nem gondolhatott zavartalanul boldogságára; egész nap Mercatiék ügyeit intézte. Vágyott magára maradni, beleszédülni boldogságának tudatába. Ébren álmodni tovább az éjjel álmodott gyönyört...

Kiment a hűvös, szellőtlen éjszakába.

Az úton imbolyogva hirtelen megállott: a tómenti mély éjszakából halk, elvesző hegedűhang zendült feléje, mintha elmosódva, elvékonyulva a tófenékből jönne. Ismerte jól a dallamot és lankadt idegeinek balzsam volt az, úgy, hogy maga is dúdolni kezdte:

— Du bist die Ruh...

Ginevra! Ma egész nap egyetlen tekintetet váltott vele. Az asztalnál volt, vagy harminc tanu előtt; de az a tekintet megértés volt, a lelkük néma összerebbenése.

Hugh lassan ment a szálló felé, a tóra

ugró szárnyhoz akart kerülni, hogy egy pillantást vessen Ginevra ablakára . . . Hirtenlen meg kellett állania. A leány ablaka alatt, a tó feletti földterraszon néhány fenyő alatt pad volt és a padon ülve, az ablaknak fordulva Ziegler hegedült.

— Ennek ma vége lesz, mondta Hugh magának.

Pillanatnyi habozás után egyenest Zieglernek tartott.

Ziegler nem volt meglepve, csak intett Hughnak, hogy ne zavarja őt.

Hugh nem ült le, hanem keresztbefont karral megállott Ziegler előtt. Mikor a dalnak vége volt, nyugodtan szólt neki:

— Kérem, Ziegler úr, ne háborgassa a pihennivágyók nyugalma.

Ziegler vállat vont.

— Honnan tudja, kinek műzsikálok? Hátha csak magamnak? Utóvégre is, a mezőn vagyunk!

— Ön annak muzsikál, akinek ablakára néz.

— És aztán? Tilos? Tiltja ön?

— Nem tilthatom, csak kérem, ne tegye. Például . . . mondjuk, én tudom, hogy ez neki kellemetlen.

— Ő mondta önnek?

— Nem.

— Kérem, egy nőnek a hódolat mindig kellemes. Hódolni, ez a legbiztosabb felénk vezető út!

— De nem nyilvánosan, közfeltűnést . . . majdnem botrányt keltve!

— Sőt! Minél nyiltabb, annál hízelgőbb a dolog.

Hugh remegett a haragtól.

— Kérem, mindegy nekem, mik az elvei e téren. Miss Hardingsot azonban kímélje meg a közeledésétől.

— Ne törődjék velem! Én nem szoktam önt elriasztani . . . attól, akitől most jön.

És Ziegler megmagyarázhatlan és mégis félreérthetlen mosollyal tekintett a fiú hirtelen elsápadt arcába. Ha kalapáccsal vágták volna fejbe, Hugh nem érzett volna meteszőbb fájdalmat, mint most. Rettenetes kétértelműség volt ez, egy símán odavetett vád, ami oly ártatlanul érte, hogy csak megkövülhetett ilyen gyanakodásra.

Hangja nem jött, gondolatai megfagytak . . .

— Ziegler úr, tördelte nagy későre, mit akar ön . . .

— Semmit. Azaz, hogy Miss Hardings lovagja akarok lenni, amint ön a Madame Mercatié! Remélem, nincs kifogása ellene? Remélem, nem olyan a barátságuk Madame Mercatival, hogy sértem vele Miss Hardingsot, ha párhuzamot vonok?

Hugh egy pillanatig nem talált feleletet. Aztán elhárította magától a Ziegler fura mosolygásának nyomában kelő gondolatait.

— Nem . . . itt nem erről van szó . . . mondjuk, valaki nem akarja, hogy ön Miss Hardingsot környékezze . . .

— Kicsoda az a valaki? És miért akar engem gátolni?

— Mert ön szentségtelenül közelít hozzám . . .

— Szentségtelenül? . . . És hátha szeretem őt? A lehető legszentebbül, már amennyiben férfi erre képes . . .

— És ha *én* nem akarom?

— Kicsoda? Ön? Önről ne beszéljünk. Ha már idejutottunk, nem tudom, ki jár el csúnyábban kettőnk közül . . . Szó ami szó, Mister Foorte, én sem vagyok vak, hogy ne látnám az ön szándékait . . .

És Ziegler még közelebb hajolva a fiúhoz, hozzávágta, szívébe dőfte a szót:

— Azt gondolja, nem látni, hogy ön Miss Hardingsot azért tünteti ki újabban, főleg míg Mercati úr itt volt, hogy leplezze Madame Mercati iránti hódolatát . . . Hm, nem rossz: Miss Hardings, mint spanyolfal . . .

— Ziegler úr . . . piha! . . .

— Piha? Ezt ön mondja nekem? A csúfabb játék talán mégis csak az öné. Jó éjszakát.

Hugh utánakapott a fiúnak.

— Az istenért, Ziegler, ne menjen . . .

Ziegler visszafordult.

— Oh, ne féljen. Számíthat a diszkréciómra. Különben is, itt nincs szó semmiről. Seperjen kiki a maga háza előtt.

És azzal, egy tekintetet vetve a Ginevra ablakából csipkén kieső rózsaszínű fényre, kirántotta magát Hugh kezéből és ugrándozva haladt fel a szálló főbejáratához vezető lépcsőkön.

Hugh néhány percig állott és csak abból érezte, hogy él, hogy térdei szünetlen összeverődtek. Mialatt ő álmok rózsáira vetett ágyat magának és szíve egyetlen imádsággá vált; míg a leghűbb barát és a legtisztáb-

ban rajongó szerelmes volt a két teremtés-hez, a világ őt is belevette a maga boszorkányfőztjébe . . .

Hirtelen fölegyenesedett és kezét ökölbe szorította.

— Ha egészséges volnék és szembeállhatnék ezzel a gazemberrel... férfiként...

De mit tehetne így? Aki olyan beteg, az nem férfi, annak nincs neme többé. Kinevetnék, vagy szánnák, ha hősieskedni akarna — és Ziegler . . . Ah, ki áll ki egy nyomorékkal viaskodni?

Szíve oly keserű volt, olyan keserű, hogy összefogott két öklét szemére nyomva zokogni kezdett, egy gyermekké nyomorodott férfi rettentő, égbekiáltó vérkönnyeivel.

VII.

Azon este, mikor a Hughval tett erdei sétából hazatért, Ginevra szobájába zárkózott. Úgy, amint volt, kezében virágaival, ruhája szegélyén a Hughval járt útnak harmatával, lelkében Hugh vallomását hordva utolsó benyomásul, — letérdelt ágya elé és úgy maradt soká, nagyon soká, minden gondolat nélkül; elmerülve, fölolvadva a boldogság aranyhullámos végtelenségében.

Nem voltak kívánságai és bizarr, dőre látomásai, mint Hughnak. Nem font új, merészebb álmokat: amit kapott, az már túlgazdaggá tette.

Csak a lelke élt és a lelke csak boldog volt; sem sóvárgó, sem követelő. Senkit se akart ma látni, még Hught se. Lassan borult le a sötétség, mennyezetül kibontva az

égen gyémántokkal himzett bársonykendőjét; és Ginevra édes, odaadó araként, engedelmesen, tettelenül hagyta magát a boldogságtól karba vétetni, ringattatni, csókokba pólálgatni...

Mikor fölkelte, a Hughé volt; olyan nagyon az övé, mintha csakugyan nászt ültek volna a kísértetmalomból vált tündérpalotában.

Elmúlt egy nap, elmúlt két nap és Hugh nem közeledett. Ginevra nem szeretett még soha, de ösztöne súgta, hogy Hughnak keresnie kell őt. És Hugh távol maradt... Hol? Miért? kérdezni nem mert, csak megfeszülten figyelt elejtett szavakra, hátha megtudja, merre jár...

A verandán vidám élet folyt. Az új vendégek sakkoztak, vitatkoztak, udvariaskodtak és az anglikán tiszteletespár turbékolgattott...

Két sápadt, várakozó nap után végre megtudta Ginevra a valót: látta az angol szobaleányt, amint a reggeliző tálcán, a kanácskák mellé elhelyezte Hugh asztalkendő-tartóját és az egész készlettel az emeletre ment. — Tehát beteg.

És ő nem tud róla...

Valami formában tudtára kell adnia, hogy gondol reá. Fél napig ezen töprengett, akkor aztán fölment a virágüzletbe és kiválasztott néhány lilakék orchideát.

A betegek e szomorú szerzetének megvolt a maga megiratlan, élőszóban hirdetett katekizmusa és ennek summája az volt, hogy adják föl az életet, hogy ezáltal életet nyer-

jenek. Adják föl szívük akár örömből, akár fájdalomból fakadó sebesebb dobbanását; adják föl lelkük iramló vágyait és dédelgett szenvedéseit; terveket, veszteségeket, álmokat és emlékeket, ha azok gyorsabb hülámba vernék aludni parancsolt vérüket.

Vegetáljanak, ahogy doktor Koeniger, a ház orvosa mondta. Ne legyenek gondolataik, ne sóvárogjanak, ne bánkódjanak és főleg: ne szeressenek...

A katekizmushoz való szófogadatatlanság árát Hugh hamar megfizette. A Zieglerrel való éjjeli jelenet után csendes láza volt és így másnap ágyban kellett maradnia. Madame Mercati leüzent, hogy Lolotica sem javul és hogy huga, Katina csak másnap érkezik és így nem jöhet le hozzá. Hughnak ez megkönnyebbülés volt... És mégis: várt. Akármilyen képtelenségnek tetszett, szünet nélkül egy ajtónyitásra várt, egy kék álom megjelentére.. Az órák kimondhatatlan unalommal teltek, a néha-néha megnyíló ajtón közönyös alakok jöttek, mentek: az orvos, a diakonissza, és Freyné, a háziaszszony...

Estefelé újból lépteket hallott ajtaja előtt, a kilincsen kicsike kéz tapogatott és akkor a szíve kitárult, mint kapu, hogy befogadja az érkezőt...

Aimée jött:

— Üdvözetet hozok, kedves Mister Foorte.

— Ah... — És Hugh arca, amely imént belesápadt a csalódásba, most ismét bronzzápirult.

— Liesl igen sajnálja önt. — Hugh hall-

gatott. — Ő is mindig mást sajnál. Pedig hát hol van nála száanalomra méltóbb? Nemde, Mister Foorte? Ő a legbetegebb köztünk!

Hugh csengéstelen, szinte fájdalmas hangon felelt. De nyilván nem a Liesl állapotát fájlalta, az nem volt már neki meglepetés:

— Azt sohasem lehet tudni, mademoiselle Weber.

— Dehogy is nem. Én skálában el tudom mondani, hogyan következünk. Mondjam? Mrs. Cowlin, meg Liesl, ők az elsők. Miss Hardings a második.

Hugh elsápadt és felült.

— Honnan mondja ezt?

— Csak. Az orvos mindent közöl Frey-nével. Én pedig ki szoktam puhatolni nála a dolgokat. Észre se veszi, és mindent elárul.

Hugh gyűlölettel, fájdalommal nézett kis látogatójára.

— Azután jó az anglikán pap...

— Pardon, ne sorolja föl mindet.

— Jó, de magukat még megmondom. Maga úgy középen áll. Madame Mercati meg én, mi ketten állunk a legjobban, nem számítva persze az olyanokat, mint Ziegler, aki csak a hóbortjait csillapítja itt. De most mennem kell.

És titokzatosan, kellemkedve súgta:

— Várnak rám...

Aztán elment, otthagya Hught, a szívébe mártott fulánkkal. Két fulánkkal. Az egyik az volt, hogy őt meg Madame Mercatit egyszerűen csak »maguk«-nak nevezte, mintegy összefoglalón...

Másnap délelőtt Hugh percig se volt egyedül. Madame Mercati és huga, Katina — bár a leány csak délelőtt érkezett — fölváltva jöttek le hozzá. Mondhatlanul gyötrő nap volt és délután a fiú megkönnyebbült, mikor magára maradt kicsit szenderegni.

Azt álmodta, hogy otthon van, Sanfranciskóban; és anyjával, az ő szépséges, régen holt spanyol anyjával a kertjükben járkál, mint kisfiú; és spanyolul beszélnek, ahogyan gyermekkorá óta sohasem beszélt. A kertben, egy fából kinőve gyönyörű orchideák nyílnak és ő azokból szakítani akar Ginevrának... Fűszeres, nehéz illatfelhő árad belőlük rája és érzi hűvös szirmaikat a kezefején...

Fölébredt és szemét tágra nyitotta.

A takarón nyugvó összefogott két kezére téve néhány áttetsző orchidea világolt.

Madame Mercati nyitott be.

Első tekintete a fiú takaróján pihenő virágokra esett.

— Vajjon ki küldte? — töprengett magában.

Az orchidea a legdrágább virág volt az üzletben, aki épen ezt választotta, az vagy nem törődik a pénzzel, vagy nagyon gyengéden érez a fiú iránt...

— Kitől kapta virágait? — kérdezte pár közömbös szó után.

A fiúnak csak most jutott eszébe, hogy maga se tudja.

— Fogalmam sincs, Madame Mercati.

— Ugyan?

— Nem, csakugyan. Azt álmodtam, hogy

anyámmal orchideákat szedünk és akkor fölébredtem és itt voltak az orchideák.

— És kinek szedett álmában orchideákat? Mert akinek álmunkban virágot szedünk, annak életét öröme fordítjuk.

A fiú arcára fény esett. De restelte hirtelen derűjét.

— Ah, Madame Mercati, ezek az ön balkáni babonái!

Visszadült párnáira és homlokán tovább derengett az öröm...

Az asszony pedig elkomorodott. Fájt neki, hogy a fiú másról álmodik... s hogy úgy örül az álmának...

Az ajtóban az angol szobaleány jelent meg, tálcán hozva Hugh uzsonnáját: karcsú, fehér pohárban fűszeres, alpesi tejet.

— Ah, Mister Foorte, még tetszett kapni a virágokat? Úgy féltem, hogy oldalra fordul álmában és akkor a földre esnek!

— Köszönöm, Rose, tehát maga hozta be?

— Én, Mister Foorte.

A fiú nem merte megkérdezni, kitől. Úgy félt, hogy Rose egy szóval eloszlatja a szívében fölsejtekező édes álmot. De Rose fecségő leány volt, és nyomban előadta az egészet:

— Miss az officeba jött hozzám és azt mondta, csak itt bontsam ki a virágot a selyempapírból, hogy ne lássák a verandákon, mit viszek. Ah, ez egészen titokzatos volt, az a begöngyölt csomag és hogy Miss Hardings olyan halkán beszélt velem...

Hugh arcára még több fény terült.

— Köszönöm, Rose — mondta még egyszer.

Egyszerre kialudt benne a három nap óta lobogó kín, amit Ziegler szavai oltottak beléje.

— Szeretem és szeret... mi ehhez képest minden egyéb a világon...

Ez ömlött át a szívéen.

És mikor a leány távozott, Hugh elfelejtette az uzsonnát és Madame Mercatit. A virágait nézte, szinte megölelte őket.

Az asszony csodálkozva, elszoruló szívvel bámult rá... aztán kiment.

A fiú akkor magához emelte és csókokkal szívta az orchideák lehelletét.

Ezen az estén Madame Mercati Katinát tette a gyermekhez virrasztani. Katina fáradt volt, de ő sohse ellenkezett a nénjével és a gyermeket nagyon, nagyon szerette.

Madame Mercati lement a kertbe.

Ugyanoda ült, ahol a nyáron egyszer Hughra várt és ahonnan először látta Hught a leánnyal, mint két ezüstösen csillámló fekete árnyat...

Mi történt azóta? Tulajdonképen semmi. És mégis, ő elveszített valamit, amit nem bírt ugyan soha, mert nem nyújtotta ki a kezét, de amit talán bírhatott volna és amit bírni édes lenne...

Egy nagyon szép, nagyon fiatal embernek szerelmét. Milyen más lehet az, mint minden, amin ő eddig átment...

Nem, ő sohasem látott még arcot így átszellemülni érette, mint most Hughét, mikor a fiú az orchideákat nézte. Milyen édes volt az ajka szögletében megbúvó mosoly, szeméből a virágokra hulló cirógató tekin-

tet, és az a mozdulat, amivel magához fogta a virágokat...

Hogy lehet, hogy ő sohse gondolt mind-
eddig ilyenekre? Annyi más, fájdalmas
gondja volt; olyan nagy, kietlen, szinte hi-
hetetlen végzet volt neki a betegsége, hogy
nem bonyolódott soha ki e körül forgó gon-
dolataiból. Jóformán nem is látta a mellette
álló fiút, csak azóta érezte, hogy az jelent
valamit számára, mióta kezdte elveszíteni.
Addig semmi másnak nem tartotta, mint
egy, az élet irgalmatlan hajszájában vele
együtt útfélre lökött, véletlenül, vakon mel-
léje esett társnak, akivel csak a sorsa, de a
lelke nem közös. Hozzája mértén tapasztat-
atlan, egy asszonyi sorsot felfogni nem
bíró gyermeknek tekintette. Hiszen annyi
évvel volt ifjabb nála és élettapasztalatban
még sokkal fiatalabb volt évszámainál: be-
tegszobákban mult ifjúsága... Ah, ő sohse
gondolt rá, hogy ez a szegény, az életen kí-
vül álló fiú kincseket adhatna valakinek, vi-
rágot fonhatna egy élet hervadó girlandjá-
ba... Most pedig az az érzés gomolygott föl
benne: hogy egy egész reménytelenül alvó
tavasz serken föl a fiúban és ez a tavasz
másnak a lábához terít a legkülönösebb, be-
tegesen gyönyörű virágokból szőnyeget...

— Igen, örömet fog fogni — ahogy meg-
álmodta — a más életébe...

Az asszony egyszerre kimondhatatlan
szegénynek, kifosztottnak, az élet kisemmi-
zett koldusának érezte magát. Elgondolta
ifjúságát, a tikkadt török-görög város sivár-
ságában... Szalonikiben serdült, ott is volt
férjnél, aztán a horvát apácák közt, akiknek

örömtelen klastromába évekre volt bezárva, mert anyja olasz volt és vallását bele akarta ojtatni leányaiba... Aztán a szerencsére várás hosszú évei és az a »szerencse« maga, mely minden gyengédebb leányálmot meghazudtoló valóság képében jött: Mercati úr már nem éppen fiatal személyében; és el kellett fogadni, mert hisz alig volt arrafelé elfogadható európai ember... És mikor már megbékült sorsával, sőt boldog kezdett lenni, akkor a betegsége...

Most pedig el fogja veszíteni azt is, aki a betegségét idáig elviselhetővé tette. Valami dac lepte meg hirtelen, a folytonosan ütlegeltnek első elhárító mozdulata. Ezt a kincsét nem fogja hagyni, szembe fog szállani érte sorsával, a fosztogatójával.

De hát nem bűn ez?... Nem. Hiszen semmi egyebet nem akar, csak hogy egy kicsit szeresse őt valaki; adni ő se adhat többet, mint az a leány, sőt annyit se, mert neki férje van... Jó szót, ragaszkodást, vigaszt — egy kis verőfényt, melegséget az eddigi hűyös közöny helyett... Igen, de ezt ő akarja adni és ne adja más... És aztán:

— Nézzen úgy rám, mint az orchideákra és mosolyogjon úgy, ha reám gondol...

Ez volt a gondolatait lezáró titkos pecsét.

Mikor Hugh ismét a verandára került, mintha idegen világba cseppent volna.

A két fiatalember: a svájci meg az orosz kitartóan bámulták Ginevrát, hordozták a takaróit; húzták föl, engedték le a verandá-

nak feléje szolgáló függönyeit, aszerint, amint látták, hogy sütkérezni akar a napban, vagy árnyékot óhajtott, mert olvas.

Viszont az anglikán tiszteletespár csak magának élt. A pap heverészett, az asszony nem mozdult mellőle. Néha összecsókolóztak és ez annál ízléstelenebb volt, mert az asszonyka legfőbb rútsága éppen a mindig nyitva felejtett, lecsüggő ajkú szája volt. De a szelíd kis tiszteletest boldoggá tette, — csakúgy ragyogott annak nyájas, gyermekes arca.

Ginevra sohse nézett erre a párra és láthatóan restelkedett, mikor azok nagyon is nyiltan gyöngédkedtek egymással. Ő nem ismerte az életnek ezt az oldalát: özvegy házában, egy öreg kisasszony szárnya alatt serdült...

A hegyekre már régen leesett a hó és aznap, mikor Hugh felgyógyult, a völgyre is. A fiú csak délfelé jöhetett ki a verandára és első tekintete Ginevra felé esett.

A leány nem hevert, hanem keresztben ült a heverőn; úgy, hogy fejével a tóra néző üvegfalnak támaszkodott. Az üvegfal mögött szakadt a hó és körül minden fehér volt... A leány is: kötött kabátot hordott, kékhajtokás fehérret és lábára fehér prém-takaró volt csavarva. Csak az arca volt, a hidegtől, vagy az örömtől? kicsit rózsaszínű.

— Milyen szép... — villant át Hugh-n és ez a gondolat szárnyakat adott szemérmének: keresztül mert vergődni a heverők során, Ginevráig.

— Ah, Hugh — és a leány elibe nyújtotta puha, fehér keztyűbe rejtett kezét.

— Jobban van már? — kérdezte azután.

— Köszönöm. Már tegnap nem volt lázam.

Mintha lelke virulni kezdene, a fiú nyíltan, elfogulatlanul beszélt és körülnézett.

— Milyen változás, mióta beteg lettem. Látja, most már itt a tél, pedig csak október eleje.

— Igen, a szép lilaszínű mezőket nem látom soha többé — szólt a leány és kicsit elborult.

— Pardon, Miss Hardings, vetette közbe Blumer, a svájci, itt a tél nem a halált jelenti. Itt minden fordítva van. Nyáron unalmas, télen mulatságos. Nyáron az emberek állá felkopik, télen van a kereset. Meg fogja látni, hogy a mi telünk százszor szebb a nyarunknál.

A leány Hughra emelte a szemét, mint ha kérdezne valamit.

Hugh boldogan nézett vissza a leány szemébe és félhangon mondta:

— A nyár szép volt, a tél még szebb lesz.

Aztán hangosabban folytatta:

— Várjunk, amíg kisüt a nap. A tavaly itt volt egy belga bárónő — talán hallott róla, Madame Mercatinak volt barátnője — annak a kislánya gyémántországnak mondta ezt a világot.

Ginevra földerült és tréfált:

— Mrs. Cowlin pedig azt mondta nekem, hogyha igaz a közmondás, hogy a jó amerikaiak lelke haláluk után jutalmul Párisba kerül, akkor a rosszaké bizonyára idekerül telelni büntetésül.

A társaság nevetett.

Aztán mind lehegyertek. Hugh és Ginevra

néha egy-egy pillantást cseréltek. Csak a föld virágai fagytak meg: a lelkükéi még éltek . . .

Délben, mikor Ginevra, elkészülve az ebédhez illő toalettjével, a verandára lépett, még mindig ott találta Hught. A fiú várt reá és meglátva őt az ajtón kilépni, elibement.

— Bocsásson meg, hogy várom. Nem akartam mások előtt köszönni meg a virágokat. Nem is tudja, mint örültem nekik. Aludni sem tudtam azon az éjjelen.

És fogta a leány nagyon sugár, hűvös, reszkető kezét és lehajolva megérintette ajkaival. De nem csókolta meg, csak úgy maradt egy percig, leborulva arra, mintha hálákat rebegne.

VIII.

A télidő teljes pompában állott be és az élet harsánnyá pezsdült a fehér világ felett. Megkezdődtek a Svájci Ház — így hívták a szállót — rendes heti hangversenyei. Az első zeneest az első alkalmat nyújtotta rá, hogy a hölgyek bemutassák pazarabb toalettjeiket.

A szálló be volt népesülve már. Az angolszász fajta vezetett és azok kedvéért a háziasszony megkívánta, hogy estebédhez mindenki fényesen öltözzék. Egyáltalán: az élet hangosabb, pazarabb, ékeesebb lőn.

A hangversenyek az ebédlőben folytak, ekkor széttárták a szalonba meg a hallba vezető óriás ajtókat, hogy a közönség több-

felé széledhessen és intim csoportokat alkotva figyeljen.

Arról persze szó se lehetett, hogy Hugh, aki két éve mindig Madame Mercati oldalán jelent meg ilyenkor, most Ginevrához szegődjék társaságul. A leány finom érzékkel megérezte ezt és mikor Kazanov meg Blumer előre eligérkeztek neki, elfogadta kíséretüket. Hugh hallotta ezt, torka kiszáradt a kintől, de nem tudott szólni semmit. Nem tudta azt mondani: légy velem, legyenek veled!

Csak egy megoldás lett volna: ha Ginevra elvegyül Mercatiék társaságában. De a leány soha senkihez se közeledett önkényt. Ha keresték őt: a nőkhöz hálás, a férfiakhoz figyelmes volt érte, de ő maga nem melegedett kezdetképen senkihez.

— »Miss Hardings előkelő kelta passzivitása«, így értelmezte viselkedését Mr. Cowlin a társaságnak.

Madame Mercati pedig nemhogy kereste volna, de éppen kerülte a lányt, mintha félne tőle, mintha közelében talajt veszítene...

Így történt, hogy úgy éltek egymás mellett, mintha két egymás nyelvét nem értő, egymáshoz semmi közzel nem bíró, csak éppen ama pillanatra találkozó ember lennének, vagy mintha mindig először látnák egymást.

Nem, Hughnak nem maradt más hátra, mint engedni Ginevrát, mások körében tölteni az estét.

A hangverseny vacsora után volt és Ginevra kicsit hosszasan öltözött. Már mindenki a hallban meg a szalonban ült, mikor

Blumer és Kazanov a szalón egyik ajtaján belépve a másik felé sietett, hogy Ginevráért a verandára menjenek.

Kazanov el sem képzelte egy szép nőt pompás virágok nélkül.

— Ha egyszer társaságára méltat, legyünk hálásak érte, — mondta volt Blumernek és most éppen a városból jöve, óriás csokor fehér rózsát hozott.

Abban a percben lépett be Ginevra, mikor a két fiatalember közül Blumer a kilincsre tette a kezét. Szinte úgy látszott, mintha ajtónyitói lennének.

A leány fekete tüllel bevont kékselyem ruhájában, fejére sisakszerűen halmozott, zománcefejes két tűvel összetartott hajviseletével majdnem fejjel mutatott magasabbat; pedig mindig nagyon sugár jelenség volt. Áttetsző selyemkeztyűs kezében kis elefántcsont legyezőt tartott és mint valami királynő lépett be a ráváró két fiatalember között.

Kazanov mélyen meghajolt és átadta a csokrot, Blumer elvette a leány karján hozott, fehér köpenyét. Ginevra minderre bólintott és helyük után kérdezett. Ott volt az fölntartva néhány indásan lefolyó növény alatt, egy kis asztalkánál. Ezt a pompás szögletet Kazanov választotta, mintegy elkülönülve nézhették onnan a társaságot.

A zenekar a Bajazzó szerenádját játszotta. Blumer nagyon, Kazanov csak alig figyelt. Ginevrának különös érzése volt: mintha valaki szünetlenül reá nézne. Fejét körülhordta és akkor szeme egy csoporton

akadt meg: a játékasztal mögötti dívánon Hugh ült Mercatiékkal.

Katina feltűnően és ügyetlenül volt púderezve, látszott, hogy nem mestersége a kendőzés. A toalettje kicsit balkáni ízű volt: nagyon rikító kék selyem, ami sehogyan se állt sötét arcszínéhez. Különben nem volt rút; kicsit koránhervadt délies arca jobb keretben, — meg ha tán valaha boldog lenne — még virulóvá válhatna. Ezt a benyomást keltette . . .

Madame Mercatinak ma napja volt. Sár-ga csipkével díszített lilavörös ruhája arcára is selyemfényt vetett és a fülében villogzó gyémántok keletiesen, cigányosan ragyogóvá tették megjelenését.

Hugh az asszony mellett ült és Ginevrának feléje rebbenő tekintete két nagy, fájdalomteli féltő szembe tévedt...

Hugh két perzselő érzés között vergődött. Madame Mercati oly közel ült hozzá, parfümjé oly bódító volt, hogy az örök aszkézisben élő fiút megszedítette illatával — szemben pedig látta az ő megimádott szentjét két férfi közt, amazok rózsáival kezében...

A fiú sápadt volt, mint a halál és néha behúnyta a szemét. Eszébe jutott Ziegler vádja, hogy ő a Madame Mercati szeretője . . . És hogy Ginevrát csak lepel gyanánt használja . . . Ah, ha most fölkelhetne és elfuthatna az asszony mellől, akit most szinte gyűlöl: a parfümjéért, a rikító ruhájáért és azért a különös, pézsmavirágszerű illatáért, ami csak a keleten élő nőkből árad . . . Ha odarogyhatna a másik elé és összekulesolt kézzel arra kérhetné:

– Dobd el azt a csokrot, vedd a lelkemet a kezedbe és tartsd mindig magadnál; óvd meg, mint a magadszedte virágaidat . . .

Örület . . . Az emberek olyan nyugodtan figyelik a zenét . . . csak vége lenne már . . . De nincsen vége. Perzselő hullámban árad: eped, panaszol, könnyörög, őrjöng . . . És ő nem Ginevra mellett ül, nem az ő ruhája susog mellette, nem az ő illata szédíti, — Ginevra a másoké: másokra mosolyog, másokkal vált egy-egy szót, másokra imbolyog ibolyaszínű tekintete . . .

Olyan fájdalom volt a fiú szívében, hogy fogát összeharapva megreszketett.

— Meghalok, ha ma nem beszélek vele; elégek, ha meg nem érintem a kezét, az ajkát . . .

És megint behúnyta a szemét és elképzelte, hogy összekulcsolódik a leánnyal és akkor tűzörvénnyal sodorja el őket és elégnek, elporlanak a semmibe. Tűzet érzett maga körül . . . magában . . .

És ő, akiért elemésztődik a tűzben, még annyira sem érez semmit a tűzből, hogy legyezgesse magát. Tökéletes keze mozdulatlan nyugszik az asztalra ejtett elefántesont legyezőn . . . arcán semmi pír, ajka alig rózsaszín, homlokán a nyugalom büszke diadémja . . . és a fiú szívébe mint harangszó zeng át a forró zenén keresztül nagy messziről szűrődve a hűvös dallam:

Du bist die Ruh . . .

— Nem, ne légy a nyugalom! Mint lángoszlopot akarlak karomba szorítani, égj el és égess össze . . .

E pillanatban érezte, hogy Madame Mercati forró kis keze az övéhez ér . . . Hugh összerándult és mintegy sugallatra, fölállt. A Bajazzó szerelemkoldulása véget ért . . . A fiú homlokához emelte a kezét, mindenki látta, hogy holtsápadt és senki sem csodálta, hogy kiment.

Mikor Madame Mercati illatköréből a kristályfehér alpesi éjszakába lépett, egyszerre kihamvadt benne a láz. De nem a szerelem. Csak a szemérmetlen sóvárgás vált hamuvá, mint az éjszakai tűz pernyéje, ha hűvös, harmatos éjjel a földre veri.

Míg a koncert tartott, föl és alá járt a tornácon és az ablakokon át látta a két embercsoportot: Ginevrát, mint királynőt a két udvaronca közt és Mercatiékat, az asszony égő arcát, fürkésző két szemét . . . Nem ment be többé, mert akihez vágyott, ahhoz nem férhetett és akihez férhetett, attól félni kezdett . . .

Mikor a társaság szétoszlott, Hugh nem volt sehol. Madame Mercati meghagyta az angol szobalánynak, hogy reggel hozzon neki hírt, nem beteg-e a fiú.

Ginevra a vesztibülben elbúcsuzott lovagjaitól.

— Tetszett önnek ez az este? kérdezte Kazanov.

A leány bólintott.

— Helyes, miss Hardings, mert ön is mindenkinek tetszett. Egy ilyen nő, mint ön, Oroszországban . . . az emberek megbolondulnának.

— Jó éjt, vágta el Ginevra az áradozást és a verandára nyitott.

Az ajtó mellett, a heverőn egy árnyék feküdt: Hugh.

A fiú arca sötétben volt, csak a szeme küldött fel két csillagot a leányhoz.

Ginevra odaállott, a fiú fejéhez.

— Hugh, mondta gyengéden, ismét beteg talán . . . ?

A fiú némán rázta meg a fejét.

Aztán leemelte szemét a leányról, lenézett takarójára és megfogva Ginevra csügő kezét, végighúzta azt a homlokán.

— Milyen hűvös — mondta önkénytelen.

És hirtelen fölemelkedett, két kezével átfogta a leány hajborított, gazdag fejét és homlokon csókolta.

A leány visszatántoródott, ijedt nagy szeméből sugarak rebbentek a fiúra; aztán pillái árnyékot ejtettek a szemére és az ajkát is hagyta . . .

Az ajka hűvös volt és édes, mint valami korai, illatos, hűtött gyümölcs.

A fiú aztán megriadt a saját merészségétől. Kezét leejtette, a leányéig, mert az édes tehetetlenül, mint tiltakozó, de elhárítani semmit nem tudó szárny szegődött feléje...

— Ginevra, súgta Hugh és káprázatos szemét a leányra szögezte, — haragszik rám !

A leány kérdezve bámult, az átható tekintet csaknem lenyilazta, szíve hangosan vert. Nem tudta, miért kérdezik, csak azt tudta, hogy nem haragszik semmiért a világon; hogy Hugh nem tehet olyat, ami neki fájjon.

— Hogy . . . nem hagytam . . . az életen kívül.

A leány csendesesen, szinte szomorúan rázta meg a fejét.

Hugh lehajolt és megcsókolta a kezét.

És elváltak, mert eszükbe jutott, hogy talán valaki meglátja őket. De nem látta senki, mintha istenség függönyözné el a szív színjátékának legszentebb jeleneteit.

Ginevra virrasztott.

Fehérselyem hálóruhájában nem a takaró alatt, hanem csak a takaróra terülve pihent. Feje mélyen esett a párnákba, szétlazult hajára glóriás aranyhálót vont a lámpatűz.

Ha valaki most látta volna, nem ismeré. Egész rózsaszínben volt, mert lámpaernyője szint vetett ruhájára. De arcára belülről jött a fény: a boldogság minden szépsége, derűje pompázott rajta álom-, lehelletszerűen.

Tisztafehér lelkére a földi szerelem első rózsaszínű napsugara esett és ő édes, könnyű viaskodással adta meg magát nő volta alig serkenő, sejtelemszerű sóvárgásainak...

Igen, Ginevra szerelme kivirult, teljes pompára. Kinyílt olyan fényesen, fantasztikusan, áttetsző-gyönyörűségesen, minők csak a tél csodavirágai: a jégvirágok lehetnek. De nem volt jégvirág. Ah, tele volt néma, soha ki nem csapódó tűzzel, azzal a csodálatos melegséggel, amit csak az odaadás legelfonódóbb pillanataiban lehet föl-szítani és akkor is csak úgy sejteni meg, mint templomokban, az áhitat extázisában isten közellétét: nem a testtel, csak a lélekkel érzékelve . . .

Ha valaha valaki azt mondta volna Ginevrának, hogy el fogja hagyni szép, nyugalmasan melankhólikus otthonát; hűvös, tiszta örömeit, könnyű kötelességeit; el fogja temetni minden reális életreményét, sőt száműzve lesz az életből a világ legszomorúbb szerzetének kolostorába: ahol aemento mori nem a falakon lesz feketével vésve, hanem saját keblében fogja írva hordozni azt, vajjon elhitte volna, hogy ott, a halál árnyékában fog kinyílni élete egyetlen valóban pompás virága, hogy neki, aki soha nem is töprengett azon: boldog-e, vagy sem, mert ez a gondolat nagyon is rikító, nagyon is szemérmetlenül önelemző lett volna: egy véle együtt az élet kitaszítottaihoz tartozónak a hozzávaló gyengédsége adja majd szívébe — mert ajkára sohase jött — az ígét: hogy boldog! Most megtanulta, hogy a boldogság túl van minden jóléten, egészségen, reményen; hogy a boldogság diadalmat vesz minden nyomorúságon, mert csak egy formája van és az minden fölött kivilulhat: szeretni.

Csodálatos reggelre ébredt. A nap gyémántként függött az égen és a világ kint mintha gyémánt napsugarakból sűrűdött volna meg: csillámok miriádjaiból volt fölépítve... A tó befagyott és eltűnt a gyémánt takaró alatt, a hegyek szürkével alig érezett fehérmárvánnyá váltak, a fenyők zöld palástjukat csillámos fehérre cserélték, mintegy ünneplőre. És a gyémánt világ fölé a legsötétebb azúrló ég borult.

Ginevra korán kelt és nekivágott gyémántországnak. A legdrágább, legritkább gyémántot a szívében vitte: a boldogságot — de ebből a gyémántból valami fölszivárgott a szemébe is, hogy az éppoly sötét volt és éppúgy vakított, mint az ég.

Mindenfelé az élettel találkozott. Üdearcú, repülő vöröshajú angol leányok fehér dresszükben ujjongva hajtották szánkóikat; a nap ellen fekete szemüveget hordó fürge fiúk hótalpasan repültek el mellettük és fiúk, lányok hurrát kiáltoztak egymásnak.

De Ginevra nem járt útra vágyott... Tudott egyet: ahol a szomszéd faluból átjáró parasztok hajnalban letapossák a havat, de a sportolóknak igen zezzugos az ösvény. Arratért, a természet szűz pompájában akart egyedül lenni a boldogságával. Mert ő olyan volt mint a gyémánt: ha nap érte, akkor még sokáig magában hordta a napot, nem kellett új tűz neki, magából világolt, magának . . .

A táj itt, a magasba nyúlva még csodálatosabbá vált. Az éjszakai köd gyémántszilánkokká fagyva rajzott, sziporkázott a légben, pedig zúzmarába vonta már a hószőnyeg tetejét, kicifrázta a fák palástját, a kopasz vörösfenyőket hófehér, csipkés virágbokrokká lombosította.

Ginevra mindig magasabbra hágott és mikor visszafordult, föltárult előtte a völgy tündéri panorámája : kristályhegyekkel, tornyokkal, kristályerdők közt kristálypalotákkal...

A leány szívére szorította a kezét. Mint édes, félig már bevált ígéret zendült fel lelkében Hugh szava :

— A nyár szép volt, a tél még szebb lesz...
De szebb már ennél nem jöhetett serami,
a világon.

Lehajolt az út mellé és ujjával a gyémánt
hószőnyegre írta: Hugh.

Mikor délfelé visszafordult messzevivő sétájából, az út alantabb részéből hangos civakodást hallott.

— Ön helytelenül kormányzott, ez az egész.

Ezt egy felháborodott, mérgeske hang mondta.

— És ön egész ostobán izgett-mozgott a szánkón, ez az egész — vágta vissza valaki indulatosan.

— Kérem, csak legyen még finomabb!

A mérgeske hang síróssá vált, de még volt egy kis éle, amint odavágta:

— Engem ostobáz, amiért ő nem tud kormányozni!

— Kérem, ön kívánt ezen a ronda úton dőcögni, mert azt gondolja, irigylik, ha velem külön utakon ródlizik!

Ginevra vissza akart fordulni, de már előtte voltak Ziegler és Aimée, a hepehupás út kellős közepén, egy hógödörből tápáskodva. A leányka ruhája csupa hó volt és fél arca össze-vissza karmolászva. Nyilván fölborultak.

— Kérem, hagyjon engem! — kiáltotta Aimée, Ginevrától való dühös szégyenében még jobban fölháborodva.

És előre iramodott.

— Csak tessék, adieu — felelt Ziegler és megállott.

Aztán Ginevrához lépett, láncon rángatva maga után a hóba fúlt szánkót.

— Miss Hardings, az Isten hozta erre! Jöjjön pár lépést velem... illetve, engedje, hogy kísérjem.

Ginevra éppen nem vágyott az imént oly kíméletlennek mutatkozó fiú kíséretére. De az nem tágitott.

— Miss Hardings, — kezdte aztán -- úgy-e, ön szokott erre sétálni magányosan?

— Én.

— És ön szokott a hóba neveket írni?

Ginevra elsápadt.

— Nem szoktam. Csak ma tettem.

— Jó; én, mint az ön barátja, mondom, ne tegye magát nevetségessé. Ha hirtelen ki nem törölöm, mielőtt Aimée fölfedezte volna, ma az összes verandákon kidobolódnék az ön... titka.

Ginevra nem szólt.

— Ámbár hisz már mások is észrevették, hogy ön néha Mister Foorteon felejtí a szemét.

A leány arca gyengéd bíborrá gyúlt.

— Miss Hardings, ne tegye azt és ne írja a hóba az ő nevét. Mister Foorte figyelmes önhöz, de — eh, hogy is mondjam — nehéz dolog ezt...

A leány szeme kitágult a kapkodó, határozatlan hebegésre.

— Én nem mondok semmit. De gondolkozzék rajta, addig, amíg kitalálja... Én ezt se mondtam volna; és nem is szóltam, amíg nem láttam, hogy Mister Foorte kis játéakai önnél némi talajra lelnek. Én önt, Miss Har-

dings, annyira... tisztelem, hogy nem akarom ilyen szerepben látni.

Ginevra keble gyengén zihált.

— Most pedig hazakísérem, mert látom, föl van izgatva.

— Nem, köszönöm — rebegte a leány és elfordult.

— Amint parancsolja.

És Ziegler vette szánkóját és füttyörészve megindult hazafelé, mint aki lelkiismeretbeli kötelességét teljesítette.

Ginevra állva maradt, maga elé meredt és nem látott, nem értett semmit. Hogy Hugh játszana vele?... Oh, Ziegler megint fecseg, hisz mit tudna arról, ami köztük történt... Mit tudhatna...

És boldogsága, mint véghetlen ár nyelte be a Ziegler beléhullatta cseppnyi ürmöt.

— Hugh szeret engem, én érzem ezt; ezzel szemben nincs érv a világon.

A leány megrázkódott és pillanatig se töprengett többé a neki föladott talányon. Szerelme, hite karcolatlan kristály volt még....

IX.

Ekkortájt volt, hogy Hugh egy délután fölment Mercatiékhoz, meglátogatni a gyógyuló kis Loloticát.

A gyermeknek aznap szabad volt egy órára fölkelnie. Egész betegsége csak múlt hurut volt, de még nagyon kellett rája vigyázni. Hugh bájos jelenetre nyitott rá; Madame Mercati zöldselyem ruhájában, lilavörös sáljában, ölében az édesen szép gyer-

mekkel, valami nagyon színesen megfestett Madonnához hasonlított.

Katina adta a gyermeket az asszony ölébe és most elibe jött Hughnak.

— Oh, Mister Foorte, nézze, nézze a mi kis angyalunkat! Úgy-e, milyen drága, úgy-e, nem is látszik, hogy beteg volt?

A fiú pedig látta, hogy Lolott szeme karikás, hogy aranyos bőre kicsit elfakult. Odament, megsimogatta a leányka haját és ölébe csusztatott egy bonbondobozkát.

— Grazia, monsieur Hugh, — csacsogta a gyermek szokott keveréknyelvén, amelyből Hugh rendesen egy szót se értett. De azért ők ketten igen jó barátok voltak.

Madame Mercati fürkészve nézett a fiú arcába. Milyen szép volt az ma! Bronzszín homloka alól mint két hideg fénykéve sugárzott a tekintete, de ajka körül eltörületlenül lebegett valami mosolyféle. Nyugodt volt, szinte boldognak tetszett...

— Ah, boldog! És nélkülem, más által — másnak...

Ez a gondolat olyan keserűen lepte meg az asszonyt, hogy hirtelen a szeme könnyel telt meg.

— Mister Foorte, — szólt Katina — nem is gondolja, mire határoztuk el magunkat. Leköltözünk a Svájci Házba... Igen, ne nézen olyan meglepődve ránk. Frozinának igaza van, hogy télidőben nem kedves idefönt. Minden ételt hidegen kapunk föl és az étkezéshez lejárni éppen nem kellemes. Beszéltem Freynével, van két üres egybenyíló szobája az ön folyosóján. Így a verandán is együtt lehetünk.

Hugh úgy érezte, mintha üldöznék s már nyomában lennének üldözői.

— És... mikor? — kérdezte csengéstelen hangon.

— Mihelyt Lolotica kimehet. Nos, örüljön hát, rossz fiú, vagy talán ön nem tud örülni semminek?

— De igen, hozzácsempészeit orchideáknak — jegyezte meg Madame Mercati kicsit gúnyosan, mert fájt neki a fiú kedvetlensége.

Hugh nem felelt és az asszony ismét megbánta megjegyzését.

Igy történt, hogy mikor egyszer Ginevra sétájából hazatért, a verandára érve ott látta Madame Mercatit és Katinát; ketten között pedig üresen állott Hugh heverője. Ginevra nem érzett akkor semmi rosszat. Az ő szerelme kívül állt téren és időn: semmiféle külső körülmény nem csúszhat gátul Hugh és öközéje.

A fiú később jött ki és az ajtóban állva pillanatig Ginevrát nézte. Aztán lefeküdt és mert Madame Mercati folyton figyelte őt, nem mert többé a leányra nézni. Ez így volt aznap délután, így volt másnap.

Madame Mercati kitünően értett hozzá: lefoglalni Hught. Ő nagyon is tudta, hogy a térbeli, időbeli távollét milyen sokat tesz. Minden remény nélkül és mégis görcsösen ragaszkodott Hughhoz, hogy elhagyattatásának katasztrófáját legalább halogassa.

Megbeszélte vele, hogy reggel a fiú kopogjon ajtajukon, hogy együtt jöjjenek reggelihez. Hogy azután együtt sétáljanak és

Katina menjen a gyermekkel, mert ő inkább tud bánni vele. Azonkívül mindig voltak fölolvastatni valói és mindig félbenhagyta délelőtt a sakkjátszmát, hogy délután folytatni kelljen. Csak így tudott nyugodt lenni, ha szeme elől el nem tévesztette a fiút.

Így mult el pár nap és Ginevra meg Hugh szerelme lélekzethez se jutott. De azért a lelkük szüntelen egybe volt fonódva. Ahányszor Hugh a leány csókjára gondolt, oly gyöngéd, átfinomult érzés lepte meg, hogy az szinte már nem is volt szerelem, hanem valami vallásos rajongónak extázisa... És mert úgy el volt tépve tőle, néha szinte úgy tetszett, mintha csak hajdan, ál-mában történt volna, hogy megcsókolta a leányt.

A hurok pedig egyre szűkült körülötte.

Egy délelőtt, mikor a portás a verandán kiosztotta a leveleket, Madame Mercati kis asztalára heliotropszínű, illatú borítékot tett. A bélyegzőn Malignes állott.

— Prisse bárónétól? — kérdezte Hugh.

— Tőle. Tessék. Azaz, hogy ön nem ért eléggé franciául.

— Jön?

— Még pedig a napokban. Mikor van huszonhetedike?

— Az talán épp ma van, Madame.

— Képtelenség.

— Várjunk csak... holnap van. Az ember itt az időszámítást is elfelejti.

— Nohát csak legyen is holnap. Önnek elibe kell ródliznia Hüsli-ig. Tizenegykor elindul és ebédre megjönnek.

Hugh bólintott, bár nem örült egy cseppet se. Mindez csak újabb és újabb elfoglaltságot, lekötöttséget jelentett. És ő úgy szomjazott édes, zavartalan együtt-egyedül-létre Ginevrával. Milyen messze volt tőle a leány! Más időben kelt, másokkal reggelizett, egyedül sétált, és a verandán három heverőnyire volt. És mégis, mindennek az adott szint, jelentőséget, hogy ha tőle eltérve is, de ott volt, közel volt a leány, hogy hallotta ruhája zizzenését és néha felészállhatott a tekintete...

Másnap Hugh elrödlizott Prisse báróné elé.

Mielőtt elindult volna, kilopózott a tizenegy óra előtt még rendesen néptelen verandára, mintha ott dolga lenne. Tett, vett a heverője körül; ujságokat, leveleket tépett össze, mintha kis asztalát rendezné... De Ginevra nem volt sehol.

A fiú szíve sűrű árnyékban volt, mint a táj, amelyre halott pilleárként szakadt a hó. Mennie kellett és egy tekintetet se vitt magával.... A szánkó lassan csúszott vele az országúton lefelé. Neki nem volt szabad sebes iramban vágni neki az útnak, megártana... Madame Mercati egy csokor heliotrop virágot is kezébe adott, — a báróné kedves virága volt ez — hogy azzal üdvözlje az érkezőt; és ez is akadályozta Hught a szabad hajtásban. Minden öröm, könnyűség nélkül kormányzott a szakadó hóban, mindig lefelé: messzi a magasban hagyva a bérecbástyázta fogházat, ahol ők, az életből kirekesztett rabok éltek.

A hó zizzenő zuhogása elzsibbasztotta,

zsongította érzékeit : ismét fantáziált. Arra gondolt, hogy ha most Ginevrával találkoz-nék és maga mellé emelné a szánkóra és együtt siklanának alá messzi, nagyon messzi, egész az életig...

De nem jött szembe senki, csak a szél, fehér, holthideg foszlányokat csapva arcába, ajkaira, — és a hófoszlányok könnyé olvadtak a pilláin.

Hüsli néhány faviskóból álló falucska volt, ott váltották a lovakat. Azonban Prisse, keresztnevéen Zerna bárónő nem jött meg a déli szánrajjal, és Hughnak délutánig kellett várnia. Tennie nem volt mit, a kis vendéglő egy-két ujságját rövidesen kiolvasta, rántottáját, fanyar veltlini ürmösét hamar elköltötte és így csatangolni ment. Mert nála a csatangolás az élet egyéb, neki tiltott tevékenységeit, pótolta : munka volt, sport és szórakozás.

Pár helyt az erdőben ösvény volt taposva, ott kóborolt a zizegő hózivatarban. Sehol egy lélek sem járt. Az emberektől távoleső tájak csodálatos csöndje terjengett erre, amit nem tör meg, sőt még aléltabbá ringat a szélzümmögés, a hópergés vagy a fák suhogása : szenvedni és ujjongani tudó lényektől élettől át nem itatott, vegetáló némaság ! És Hugh hirtelen megállott. Keserű gondolat állította meg. Arra gondolt, hogy vannak emberek, akik nem csatangolnak örök magukbarogyó kitaszítottságban, akiknek az élet asztalánál terítve van, ... akik kézenfogva hazaviszik azt, akit szeretnek ; akiknek nem lopni kell egy-egy cseppnyit a boldogság mézéből, hanem vastag arany sugarban

csordul az ajkaikra... Igen, vannak, akiknek a csók mindennapi kenyerük...

Kitárta a karját és mint a sivatagban szomjan elepedő vízért, belekiáltott a szélbe:

— Ginevra! Ginevra...

De senki se jött. És akkor a karjait leejtette, felnézett a hófehér viharba, némán, szinte megfagyottan. Hirtelen távoli, tompán szűrődő száncsengők muzsikája lebbent feléje. Akkor megfordult és visszaindult.

Későre érkezett: a báróné már a vendéglőben ült a *bonne*-nal és a kislányával. A kisleány beteges, szöszeke gyermek volt, az arca szintelen és fonnyadt, mint valami elkényszeredett, meg nem pirult almácska, a szeméből koraokosság tekintett.

Annál üdébb, gyermekesebb volt a báróné. Fürtözött hamvasszőke haján ragyogtak az olvadó hócsillagok, pikáns kis arca rózsás volt, és friss ajka az egész éttermet becsicseregte.

— Ah, Mister Foorte, milyen kedves ötlet, hogy elénkbe jő!

A fiúnak eszébe jutott a virágcsokor. Künt felejtette a szánkón. Utána ment, de a virágokat már megcsípte a fagy.

— Bocsánat, báróné, a virágok már nem oly üdék, mint a délben, mikor vártam.

— No igen, hisz ön szépen gondozta őket. Úgy látszik, most is olyan életteretlenke, annyira nem ért az udvarláshoz, mint tavaly! Hanem ezt a telet nem fogja szárazon elvinni. Nézze meg az ember! A legarravalóbb ember az egész Svájci Házban és nem akarja teljesíteni hivatását!!...

És megfenyegette a fiút remekül manikürözött rózsaszín ujjaicskáival.

Hugh zavarban volt. Eszébe jutott a tavalyi tél. A báróné úgy cserélgette lovagjait, mint a keztyűit. És névetett rajta, meg Madame Mercatin. Milyen holt, nyugodt idő volt az . . .

Fölfelé a báróné Hught a szánjukba ültette. Sorban kikérdezte mindenfelől és megelégedve bólintott, mikor a fiú a férfivendégek számát fölsorolta.

Madame Mercati a szálló előtt várt rájuk, mert a báróné külön postaszánon jött és az egyenesen a szálló elé hajtott.

Félhatkor közösen uzsonnáztak a napaliban. Lolotica és Edith baronesz gyorsan összebarátkoztak, a társalgásuk ugyan furán ment, mert Lolott göröggel és Edith angollal keverte a franciát. Hugh, mint nagy gyermek, szintén a gyermekekkel foglalkozott: egész a vacsorára hívó első gong-szóig velük játszott, akkor azonban eltűnt. A két hölgynek ez szinte kapóra jött, most már nyiltabban cseveghettek. Madame Mercati azelőtt éppen az ura látogatását adta elő, de a báróné ásított és alig figyelt:

— Jó, hát ez így volt. De mi van a szíveddel?

— Zerna . . . kezded?

— Csak nem vagytok még mindig kö-zömbösek?

— Ő nem az többé.

— Hogyan . . . bomlik?

— Csakhogy másért.

— Mit? És te ezt megengeded? No hát téged igazán szentté kell majd avatni a há-

lálod után. Természetesen nyolcvan év múlva. És kiért, milyenért?

— Meglátod.

— Szép?

— Hogy nem vagyok irígy, abból láthatod, hogy megmondom: a lehető legszebb.

— De hiszen akkor rám is veszedelmes lehet.

— Nagyon szép, de nem a veszedelmes fajtából.

— Szóval csak szeretni tud, vagy nem szeretni. Az édes arany középutat a kettő között nem érti?

— Nem, akár csak én.

— Elég kár! Tudniillik nálad. Gyógyhely flirt nélkül nem használ. Ez kérlek a kúrához tartozik. Persze nem kell a dolgot fölfujni, nem kell regényt csinálni belőle, hanem a kúrával együtt félbehagyni . . . No de várj csak. Rá fogok pirítani Hughra . . .

— Az Istenért, ne tedd. Én is csak sejtem . . .

— Itt tehát szépen megváltozott minden. Alig várom a fejleményeket. Neked vissza kell hódítanod őt.

— Hogyan? Nincsenek fegyvereim . . .

A báróné nevetett.

— Nincsenek? Szóval a csatát csak ezért nem veszed föl . . . Hisz akkor már te is léptél egyet tavaly óta . . .

Madame Mercati nem figyelt e megjegyzésre.

— Legalább is az övéihez mérhető fegyverem nincsen. Ő szép, finom, gyönyörűen öltözik . . . fiatal . . . És én . . . aki olyan gyűröttnek érzem már magam . . .

— Az élet hétköznapijain. De ha akarnád, kivirulnál . . . Várj csak. Beteg-e az a szépséges vetélytársad?

— Betegebb mint én.

— Ez már a te fegyvered . . . Lány?

— Lány.

Zerna hátravetette a fejét, lemosolyogva barátnőjét.

— És neked nincsenek fegyvereid?

Zerna gyermekszemének zöldeskék tengerén apró, gonosz, bolygótűzek imbolgottak, friss szája édes-érzéken szétnyílván nevetett.

— Frozina . . . te bolond . . . neked nincsenek fegyvereid? Hajolj csak ide, súgok valamit.

Madame Mercati nem mozdult. Arra Zerna hajolt hozzá, egyenest belekacagva szemével az asszony riadt tekintetébe:

— . . . asszony vagy.

Ginevra kint feküdt a hóviharban. Egészen egyedül.

Hught egész nap nem látta és ő, aki az egyedülléthez úgy hozzá volt szokva, mint a levegőhöz, a mindennapi kenyérhez, most egyszerre az egyedüllétet elhagyottságnak érezte. Tudta, hogy Prisse báróné ma érkezik, tudta, hogy Hugh vele és Mercatiékkal fog uzsonnázni és átvillant rajta: miért nem lehet Hugh egy percre se övé, hanem mindig a másoké . . .

A hópihék mind fénytelenebbül, szürkében keringöztek alá, lassankint leborult az este. De Ginevra nem gyújtott villanyt, nem vágyott a könyvei után. A szerelem nagy, örök, emberről-emberre szálló bibliáját be-

tűzgette első gügyögéssel: saját vergődő szívét... Csodálatos történetek voltak ott számára beírva: általa még soha nem olvasott lapok...

Mert nincsen a világon szentebb, csodatelibb történet, mint az olyan lány első szerelme, aki távol minden földi gondolattól, a szerelem fázisairól semmit se tud: annak minden új lépés új kinyilatkoztatás, édes, riasztó meglepődés, fölfedezés . . .

Már elhangzott az első gongszó és ő mégse ment a szobájába, átöltözni. Hirtelen a vesztibül ajtajában Hught pillantotta meg. Mikor Ginevra reánézett, akkor a fiú szinte futott feléje és mindkét kezébe vette a leány kezét.

— Olyan régen nézem . . . mondta gyengéden.

Ginevra megszínesedett.

— És olyan szomorú volt. Bántotta valami?

A leány szeme elfátylasodott.

— Én bántottam?

A leány a fejét rázta, de a szemén a fátyol könnyé fényesedett.

Hugh szédítő fájdalmat érzett, az első könny volt, amit a leány szemében látott.

— Fájt, hogy egyedül volt?

Ginevra igent intett.

Hugh lehajolt a leányhoz.

— Ginevra, én mindig vele vagyok. És akármikor, akárkivel lát és akármilyennek lát, ne felejtse el, hogy minden hazugság, csak egy igaz. Tudja mi?

A leány szeme a fiúéba fogódzott és igent mondott.

— Hogy szeretlek és hogy a lelkem csak a tied.

Ismét megcsókolta a leányt, hanem most mohón, mintha esküjére ajakával ütne pecsétet.

Másodszor gongoztak, válniok kellett.

Hugh egyenest az ebédlőbe ment, Ginevra pedig öltözködni. Sötétkék bársonyruhát vett föl, rája régi, csontszínű irlandi csipkekendőt; így olyan volt, mint valami édes, régi, megsápadt kép; csak az ajkán feltűdött ott valami enyhe pirosság . . .

A vacsorához elkésve, csak leves után érkezett.

Mercatiék Hughval és a bárónéval külön asztalnál ültek. A báróné hirtelen Madame Mercatira nézett és a tekintete azt kérdezte:

— Ez ő?

Hugh gyengéd, szinte ölelő pillantást vetett feléje.

Ziegler, aki mióta szülei hazamentek, a közös asztalnál ült, de a rosszul sikerült szánkózás óta Aiméennek folyton hátat fordítva, Blumerhez fordult:

— Most már itt az ideje, hogy lefénnyképezzem őt. Egészen különleges jelenség, nemde? . . . És ezzel akar az a kísértet . . .

Blumer bólintott.

Ginevra pedig, a ráirányuló tekintetek, megjegyzések közepette minden fölött állva, szívében Hugh esküjével, ajkán Hugh esküjének zálogával, fejét magasan hordva, ragyogó, boldog álmoként ment végig a termen . . .

X.

A báróné legelőször is nem a Madame Mercati, hanem a maga szívügyeiről akart gondoskodni és választása Kazanovra esett.

Kazanov kellemes, sőt érdekes volt és egészen egészséges. Csak egy nemrégiben letett szigorlat után akart fölfrissülni. Kifogástalanul öltözött és virágot hordott a hölgyeknek; első emeleten, a legdrágább szobában lakott, tehát gazdag lehetett; és így éppen gavallérnak való volt. Mert természetesen a bárónénál nemcsak a gyöngéd benső viszony, hanem az is fontos volt, hogy udvarlója előkelő keretül szolgáljon neki.

A báróné az a fajta nő volt, akinek minden sikerül és akinek a körülmények is rendszeren a kezére játszanak. Így a verandán is éppen Kazanov mellé került. Volt ugyan úgy neki, mint Kazanovnak külön, a szobájukból nyíló kis verandájuk, de ott nem lehetett ismeretségeket kötni, ezért a magánverandások is mindig a közös heverőhelyekre jártak.

Egy angol úrral és egy holland házaspárral a veranda most már teljesen betelt. Tizen voltak a hosszú balkonon és mint Blumer megjegyezte, tizenhárom nemzetiséget képviseltek; amennyiben Madame Mercati-ről kisütötték, hogy apja görög, anyja olasz, férje félörmény és hazája Törökország lévén, ő négy nemzetet képvisel.

A verandán egyébként vidám élet folyt. Az emberek pletykáltak, sakkoztak, felolvastak, üdvaroltak és lázat mértek. A fiúk néha

hólabdázni szöktek le, vagy hólavínát görgettek és hóembert építgettek.

Játszhattak a hóval: minden öt-hat napban új esett; a nappal szinte hévvvel sütő nap sorvaszthatta a gyémántszőnyeget, mindig új ereszkedett alá a felhők szárnya alól.

Az általános derűben, fölélénkülésben három ember vett a legkevésbé részt: Madame Mercati, Hugh és Ginevra. A leány: mert boldog volt; a fiú, mert csak félig volt boldog és félig fogolyként vergődött; az asszony pedig, mert egészen meg volt bomlva élete.

Közben azután különféle változások is történtek.

A báróné mindjárt megjötté után kijelentette, hogy fölösleges dolog uzsonnára a szállóbeli tejet fogadniok el. Ezért társaságuk Hughval rendes ötórai teázást tartott Mercatiék nappalijában.

Ez a kis kör szinte otthonias volt, szinte melengető. Volt valami intímen kedves az együttlétben és Madame Mercati ilyenkor igyekezett is Hughnak ízlése, kedve szerint rendezni egyetmást. És aztán annyi tréfa, derűs félreértés fakadt a háromnyelvű társalgásból! Mivel Madame Mercati a görögön kívül, csak németül és franciául, Zerna báróné csak franciául és angolul, Hugh pedig angolul meg németül beszélt, hát úgy értekeztek, hogy a két asszony együtt franciául társalgott; Madame Mercati Hughval németül, ellenben Zerna báróné angolul értekezett vele.

Különben Hugh az uzsonnák alatt inkább a gyermekekkel játszott, a két asszony cse-

vegett; Katina pedig, aki arra volt teremtve, hogy másoknak szolgáljon, teát öntött, terített, felszolgált.

Ez időben Madame Mercati a legkülönösebb napokat élte. Mindig tünődött. Ráért; mert Hugh nem foglalkozott többet vele, mint akár Katinával, akár a bárónéval; sőt a báróné, mivel Kazanov még meglehetősen távol állt tőle, a verandán órákig lefoglalta Hught.

Lassan, mint nyári nehéz időt, látta Madame Mercati saját szerelmét kerekedni. Mikor barátnak, majd gyengéd szerelmesnek, félénk imádónak akarta Hught, az az idő elmúlt. Szünetlen hallotta Zerna báróné sugalmát:

— . . . asszony vagy.

Ez a szó mint súlyos kő esett lelkének tavába és fölhevítte, sötét hullámokat fakasztott benne. Néha percekre rajtafelejtette a szemét a fiún . . . Leginkább az ajkán . . . Az a merev, kőből faragottnak látszó, szinte mindig néma ajak izgatni kezdte. Milyen lehet ez a száj, — gondolta néha — mikor becézgető szóra nyílik, ha megérint . . .

Ezek a külsőleg zajtalan napok már magukban hordták a kerekedő vihart.

Egy napon Madame Mercati az orvosnál volt. Dr. Koeniger a rendes vizsgálat után arra kérte, foglaljon még helyet.

— Madame Mercati, kérem, ne vegye nagyon szívére, amit mondok. Tanácslom, küldje már haza kisleányát.

Az asszony ámuló, fájdalmas pillantást vetett az orvosra.

— Igen, Madame. Elsősorban öneki nem

jó, hogy ön túlsokat foglalkozzék vele, azután pedig ön sem képes zavartalan kúrát folytatni. Mindig fölkel a verandán és szobájába megy, utánanézni. A nappalijában nem nyitja ki miatta az ablakot... Ezirányban Mercati úrnak is írtam, kérem, alkalmazza magát tanácsomhoz.

Madame Mercati arca elfakult. Nemesak a válás gondolata fájt. Félt egyedül maradni...

— Orvos úr... mondta és a szeme könnyel telt meg.

— Madame Mercati. Utóvégre ön egy éven belül remélhetően hazamegy. És akkor mindenért kárpótolva lesz. Addig: türelem és lemondás.

Az asszony fölállott. Zűrzavaros érzések támoltyogtak benne...

Mikor a verandára ért, az anglikán papnét pillantotta meg. A csúnya kis asszonynak, aki mindig vasalatlan ruhákban üldögélt férje mellett, most ki volt sírva a szeme; orra, ajka vörösen puffadt volt.

Zerna halkan susogni kezdte:

— Óriás kravall. Az orvos ráparancsolt, hogy menjen haza. Egész nap a férjén csügg, nem hagyja nyugton soha. Haha... az ember férjét — akarom mondani feleségét hazaküldik, mert az izgalom árt, az unalom gyógyít... Micsoda paradoxon akkor, a hitveseket hazaküldeni. Hiszen ők az unalmasak, a flirt mindig izgatóbb.

Madame Mercati mintegy tébolyultan felelte:

— Hagyd a tréfát... Lolottot is hazaparancsolta...

És fogát összeszorítva nyelte le feltörő könnyeit.

Katina nem volt meglepetve. Az orvos őt már régebb figyelmeztette és közösen írták meg Mercatinak a levelet. Az egész elutazás elő volt készítve már. Kicsit félve nézett azért a nényjére, félt, hogy az szenvedélyesen kitör, vagy megharagszik rája. Mint ha ő volna oka mindennek, szinte meglapult a délutáni jelenetnél, mikor Madame Mercati a csomagolás elől a hálószobába zárkózott.

Hugh egész délután szaladgált: táviratokat adott föl Mercatinak, útitervet készített az idegenforgalmi irodában és tárgyalt Freynével, mert Madame Mercati most már egyetlen szobába költözött.

Este azután eljött és bekopogott a hálószobába. Úgy találta Madame Mercatit, hogy az az ágy mellé húzott karszékből a gyermek párnájára dült át és karját a leányka gyönyörű fejcskéje felé tartotta, mintha védelmezné, vagy tán védelmet keresne nála... Másik kezét a fiú felé nyújtotta.

— Mister Foorte... mondta hálásan, halkán.

A fiú valami szánsalomfélét érzett, de nem értett a vigasztaláshoz. Vigasztalni csak az életbenállók tudnak, akik tudják, hogy a legszörnyűsebb dolgok után is elkövetkezhetnek az élet kibékítő mozzanatai. De akitől épp az élet maga van elvéve, akivel a földön irgalom már nem történhetik, az nem tud a szívek nyelvén szólni.

Azért Hugh némán állt, tétovázva, az ágy

lábánál. Annyit tisztán érzett, hogy a délután elvégzett dolgok elszámolása nem ille nék bele e hangulatba.

— Mister Foorte — kezdte az asszony oly halkán, szomorúan, mintha részvétet akarna kelteni a maga boldogtalan sorsa iránt — ön nem tudja, mit tesz az, feleségnek lenni és a férjünknek csak bánatot adhatni; anyának lenni és a gyermekünket még ölse se emelhetni...

A fiú csak nézett.

— Ez legjobban fáj... Hiszen nekünk, asszonyoknak mindenben a keserűbb falat jut a világon, de látja, egy dologban aztán sokkal többet kapunk a férfiaknál: a gyermekünkben...

Fejét szenvedélyesen szorította Lolottéhez.

— A gyermekünk első sírása, első ragaszkodása... ez az, ami maguknak soha meg nem fogható gyönyörűség...

És az asszony felült, elfordult a fiútól, mindkét karját a leányka feje köré fonta, kulcsolta és csak a gyermeket nézte.

— Lolott, aranyvirágocska, ha nem szerettelek volna olyan nagyon, ma nem volnék beteg... Oh, milyen hamar elvettek mégis tőlem; nem csókolhatlak, nem vehetek ágyamba, nem hordozhatlak...

Az asszony szava elcsuklott és a szeméből serkenő tűzcseppek a gyermek homlokára hullottak. A leányka felébredt, aranyliliom karját az anya nyakára fűzte és édes szemét tágra nyitva, felkínálta ajkait, amint Katinának szokta.

— Csitt... ah csitt, szerelmem —... Az

asszony lefejtette a gyermek karját, elkapta a fejét és a karszékbe hanyattesve hangtalanul sírni kezdett.

Hugh nem moccant: várt.

— Madame Mercati, — mondta aztán — kérem, ne sírjon. Hiszen tudja már a mi szomorú katekizmusunkat: a bánat árt, az izgalom még jobban árt...

— Mister Foorte, ezek hiú beszédek. Szúrd ki a szemét valakinek és mondd neki, hogy ne sírjon, mert az árt...

A fiú sokáig hallgatott.

— Madame Mercati... miért mondta ön az imént, hogy azért beteg...

Ismét elnémult, félt, hogy kérdése tapintatlan.

— Ah... erről talán nem is kellene beszélnem önnek... de hiszen ön barátom — és az asszony kicsit eltakarta arcát zsebkenőjével — mikor én Loloticát vártam, az orvos azzal rémített, hogy gyöngé vagyok, hogy majd bízzam másra őt... Bele is egyeztem,... akkor... azelőtt. De mikor legelőször sírni hallottam, akkor éreztem, hogy az vétek. Szívemre vettem, virrasztottam, ápoltam — de hiszen minek soroljam föl? egyszerűen: anyja voltam, hát bűn ez?

Az asszony arca izzóvá pirult és vádló két szemét a semmibe, vagy talán a vizióként látott irgalmatlan sorsra függesztette.

— Értem, bólintott a fiú, kímélni akarva az asszonyt.

— Mert nekem szeretnem kellett valakit, hát szerettem a gyermekemet és most azt sem szabad... Most másodszor tépik el tőlem... óh...

Hugh megrendült e vallomás hallatára. Nem azért, amit mondott az asszony, hanem amit nem mondott el benne.

Imént idegenséget érzett az asszony iránt, mert előkelően magabazárt lénye irtózott a lelki meztelenségtől. De most szívét szánalom szántogatta és az a kellemetlen érzést kissé elfátyolozta, amit az asszony leplezetlen, szenvedélyes érzékenysége keltett benne. Mint ifjú, boldog szerelmesre, kimondhatatlan üresen ásított rá egy szerelemnélküli élet feneketlennek tetsző sivársága...

Az asszony most vette észre, hogy a fiú szünetlenül hallgat. Ez magához térítette.

— Mister Foorte, ne botránkozzék meg bennem, ha így lát ma. De néha... ah! Letörölte könnyeit és legyezni kezdte kikelt arcát zsebkendőjével.

— Higgye meg, jobb, ha az ember néha megnyilatkozik, kisírja magát..., akkor aztán húzhatja tovább az ígát.

— Madame Mercati, Lolotica elaludt, feküdjék le ön is. És pihenjen, kérem.

Hugh a gyermekre mosolygott, megszorította az asszony kezét és kiment a napaliba.

Katina egy kofferen bóbiskolt. Holtfáradt lehetett: kis madárarca kimerültségtől volt sápadt. És mégsem kopogott, nem zavarta őket, míg Hugh magától nem távozott.

Másnap délelőtt tizenegykor kellett elindulni Katináéknak.

Madame Mercati egész éjjel hánykódva virrasztott és reggel óta sírt. A szerpentinúton nem bírt fölmenni, úgy erőt vett rajta

a fájdalom. Kétségbeesése egyáltalán sokkal nagyobb volt, mint amennyit a gyermekétől egy időre való elszakadás kiválthatott. Úgy szenvedett, mintha örökre válnának, vagy mintha a válás csak egyik bánata lenne...

Az úton föl Katina vitte a gyermeket. Lolotica szívesen ment vele: hozzá volt szokva már, jobban, mint az anyjához. A leányka gyönyörű haja mint selyemgallérka szóródott szét fehér kabátján, kötött sapkája alól riadtan nézett a két sötét, fájdalmas szeme. Madame Mercati le nem vette szemét a gyermekről. Egyik fordulónál a padkarfájának dült... Hugh figyelmesen ajánlotta föl a karját és úgy vezette tovább az asszonyt. Az pedig reátámaszkodott, mintha pihenne, ha őt érintheti...

A postatéren már várt a fogatuk. Katina felszállt, beemelte a gyermeket, nagyon gondosan takargatta be és mellé ülve át is karolta. A lovak megiramodtak... Lolott fehér kendőcskéje együtt táncolt a csengőcsilingeléssel a kristály levegőben. A fordulónál eltűnve, még visszacsapódott a gyermek csigás hajerdeje... Madame Mercati egyet nyöszörgött és mint valami eleső ruhadarab, Hughra omlott.

A fiú rettenve tartotta meg; látta, hogy elalélt...

Madame Mercati ájulása mély volt és hosszantartó. Nehéz, csuklásszerű sírással tért magához és akkor maga körül az orvosra és a bárónéra eszmélt.

— Hol van... susogta aztán, behúnyva a szemét.

— Lolotica? — kérdezte Zerna elég szeleburdin, úgy, hogy az orvos egy pillantással leintette.

Madame Mercati a fejét rázta.

— ... Hugh, mondta határozottan, szinte követelően.

— Mister Foorte?... Ő itt van, szólt az orvos és a fiú fölkelte az ablaktól, ahova elhúzódott és az ágyig jött.

Madame Mercati csak most tért egészen magához.

— Köszönöm, szólt alig hallhatóan, hogy segített rajtam. Emlékszem...

Az orvos távozott és Madame Mercati barátait is távozásra kérte, mert a diakonissza már megérkezett. Künn a folyosón megjegyezte, mintha mentegetőzne:

— Érthetetlen. Így fölizzgatni magát... És mégis: meg kellett lennie...

Hugh sétálni ment, mert egy olyan hihetetlen gondolat környékezte meg, amit el kellett intéznie, le kellett ráznia. Madame Mercati hangját hallotta, mikor föleszmélve, őt hívta... Miért? Miért nem a gyermekét, akiért összeesett, miért nem az urát, a barát-nőjét, az orvost... Hirtelen eszébe jutott pár jelenet, mikor az asszony szeme néha rajta pihent... Régebben nem nézett úgy soha reája...

— Az istenért, csak nem...

Útjában megállott, úgy, mint gondolat-sorában.

— Lehetetlen. Nevetséges, ostoba fickó

vagy, képzelődöl. Hogy Madame Mercati téged...

És fölillant benne az asszony szava:

— Valakit csak kellett szeretnem, hát szerettem a gyermekemet! Tehát a férjét soha.

— S ha igaz...? gondolta Hugh hirtelen. Ha igaz, mi lesz belőle? Én a Ginevráé vagyok és ezen nem változtat semmi.

Azonban ez bármily világos volt, Hugh szívére végtelen lehangoltság borult, valami nyomott félelem, mintha most már minden jó elmúlt volna, mintha valami rettentő dolog felé sietne akaratlanul, sőt akarata ellenére...

XI.

— És hol volt ma Mister Foorte egész nap? kérdezte Blumer ezen a délutánon.

Mindenki a verandán ült: mert az idő pazar volt és enyhe.

— Gondolhatja, felelt a párkányon, Ginevrával szembenülő Ziegler.

— Én ugyan nem gondolom!

— Madame Mercatit ápolja.

— Igaz, hisz ez természetes. Ők olyan régi barátok.

Ziegleren látszott, hogy valami korrigáló megjegyzése támadoz, de Ginevrára pillantott és lenyelte gondolatát; ámbár Ginevra nem is figyelt rájuk.

— Ez igazán megható dolog, ilyen önzetlenül egymás mellett állani, tűnődött Blumer.

— Hogyan, ön hisz az ilyen önzetlen barátságokban? Én nem vonom kétségbe, — javította ki magát Ziegler hirtelen, — min-

denesetre jellemző, hogy mert Madame Mercati beteg, mister Foorte ki sem néz a verandára.

E pilanatban a vesztibül ajtajában Hugh jelent meg. Nagyon sápadt volt, szinte meggyötört.

Szokása szerint első tekintetét Ginevrához küldte, de a leány kis, kék levelet olvasott, a Lieslét és így nem viszonzozhatta tekintetét. Hugh szeme aztán a társaságra tévedt...

Kazanov egészen Prisse báróné felé volt, oldalt fordulva, ahogyan a kúránál nem szokás. A báróné ma kisleánya égőpiros, bojtos sapkáját húzta rá saját fürtös fejére, — mit se törődve azzal, hogy így a gyermek nem mehetett ki sétálni. Amellett az asszony egészen kitakarózott, hogy fehér kabátkába bujtatott formás teste érvényre jusson. Alapjában jelentéktelen kis lénye nagyon csábos volt így, mert ő az a fajta nő volt, aki a férfi közelében átváltozik, kivirul, jelentőséget nyer. Halkan, nevetgélve fecsegett Kazanovval.

Az angol lelkész kétségbeesetten, egyedül üldögélt, újságjait a földre ejtette, nyilván nem tudta semmi elszórakoztatni: ma tette útra feleségét...

Hugh lefeküdt, de nem volt kivel foglalkoznia.

— Nos, kérdezte Blumer Ginevrát, mikor a leány a levelet letette.

— Igen, halljuk, én tudniillik nem szoktam elolvasni a rámbízott leveleket, mint sokan... szólt Ziegler és Aiméere pillantott.

— Egy kis jó hír, szólt Ginevra derülten. Liesl jobban van.

— Dehát Miss Hardings, ön hisz a Liesl jobbrafordultában? — És Ziegler legyintett.

— A láza kimaradt.

— Ez csak afféle dolog, ni. Pár napra kimarad, aztán újra kezdi. Az igaz, én nem szeretnék az ő bőrében lenni!

— Néha csodák is történnek,... hárította el Blumer a témát.

De Ziegler tovább fecsegett:

— Én csak önön csodálkozom, Miss Hardings. Nem fél ön hozzá járni, hisz az a lány minden percen szembeköhhögi!

— Mind egyformán a Halál árnyékában vagyunk, ami azt illeti, szólt Blumer.

— No, Liesl a legárnyasabb helyet szemelte ki magának. Nem hűsöl ő már ott egy félesztendőnél többet...

Ginevra elsápadt a fájdalmas megbotránkozástól:

— Ziegler úr, ön gyöngédtelen.

— Miért? Hiszen én őt mindig jóval biztatom.

— Dehát akkor... miért nem viszik haza Lieslt? kérdezte Ginevra meglepődött elgondolkozásban.

— Istenem, hát a szülőket is boldoggá teszi egy kis ámitással...

— És... mi lesz vele? Azután?

— Elutazik.

Ginevra értetlenül nézett Zieglerre.

— Nem tudja, mi az? Ha itt valaki meghal, akkor Freyék kijelentik, hogy hirtelen elutazott. Nagy titokban aztán két errevaló

ember koporsóba teszi és éjjel elviszi a halottas kápolnába.

— Oh, milyen szörnyű ez...!

— Szörnyű? Ez gyengédség az élők iránt. Mit gondol, nem futnának-e mind szét a betegek, nem izgulnának-e halálra, ha innen temetést rendeznének? Persze, szomorú kiállítás, hogy az embert így kicsempésszék a világból... Miss Hardings, teszem, ha ön meghalna, én szeretném rendezni a temetését. Ah, önt hófehér márványravatalon, óriás pálmák alatt, kék violák közé kellene fektetni, üvegtetejű teremben... Hat fehér ló vonná az ezüstszínű koporsóját...

Ginevra dermedten meredt a saját előadásától megrészegült, elragadtatásában szinte mosolygó fiúra.

Hugh fölemelkedett.

— Ziegler úr, ne bántsa Miss Hardingst! kérte Blumer.

— Kérem, — tért magához Ziegler — hát ez sértés? Hol itt a sértés?

— Nem sértés, csak ostobaság, mormogta Blumer a fogai között.

Ginevra nem szólt. A fiú elragadtatott előadása közelebb hozta őt egy gondolathoz, amellyel nem foglalkozott igazán soha: mint sűrű árnyék lépett be lelkébe a halál. Erre az árnyra meredt...

Hízalgő csacsogás hessegette el sötét álmát és a pillanatnyi dermedt csendet. A bároné semmit sem érezve a fojtott hangulatból, édes szirénhangon suttozta Kazanovnak:

— Igen, igen. Önnek velünk kell uzsonnáznia. Madame Mercati és Mister Foorte

társaságában nekem roppant hálátlan lesz a szerepem, azt gondolhatja!

Ziegler hirtelen Hughra pillantott és hangosan, erőltetve nevetni kezdett. Hugh elsápadt és összerántott szemöldöke alól villámot küldött Ziegler felé.

Ginevra fölkelt. Arca kicsit fakó volt és mintha alig bírná a pilláit, a földre nézett. Ziegler iménti előadása és mostani nevetése sajátos hatást tettek rá. Hogy milyet, maga se tudta...

— Hova, miss Hardings, — kérdezte Blumer különös gyengédséggel.

— Megyek Lieslhez.

És Ginevra fölemelte a fejét, pilláit; és senkire se nézve kiment a verandáról.

Hugh is fölkelt.

— Ziegler, kérem, jöjjön egy percre velem.

A bozontos fiú leugrott a korlátról és utánament Hughnak a vesztibülbe.

— Mi az, talán ön is le akar pirongatni, hogy Miss Hardings temetését rendeztem? Felesleges gyöngédség, félrehívni érte. Előtte is megtehetette volna...

— Nem, nem erről van szó. Csak azt akartam mondani... hogy amiért úgy nevetett... amit ön gondol... az lelkemre, nem igaz.

Ziegler vállat vont:

— Ha nem volna igaz, akkor ön számára, ... bocsánat — akkor énnekem még inkább kell nevetnem önön.

— Nem magam miatt kérem, hogy ne szégyenítsen meg úgy, mint imént, hanem Madame Mercatiért.

— Persze! A látszat megőrzése fontos. Tudom én. Tavaly, Montreuxben — mert már tavaly ideges voltam és oda küldtek — a szállóból kitessékeltek egy kis angol leányt, mert a folyosón csókolózni látták... haha, ez volt minden bűne. De akik zárt ajtók mögé vonultak — azok ott tavaszodtak ki a szállóban... Én magam is... Nóde mit érdekli ez önt? Adieu, Mister Foorte!

Hugh lassan, tünődve ment végig folyosóján. Kimondhatatlanul törődöttnek érezte magát. Küzdelme Ziegler ostoba indiszkrécioja, gyanakvásai ellen, mint megvíthatatlan vár ostromlása, kifárasztotta. Ezzel az emberrel nem volt mit kezdeni.

És bár egészen büntelen volt, mégis úgy tetszett, hogy magában a rút gyanusítás elborította már életének tiszta égtükörét. Mintha alkonyodna fölötte és mintha csilagtalan vak éjszakának menne elébe.

De úgy volt, hogy ma még egyszer meg kellett hasadnia felette az eget behálózó hállyognak.

Lieslhez indultában, a folyosón ödöngve, a leányka ajtajában Ginevrát pillantotta meg: kicsit sápadtan, a fején átdobott fátyolkönnyű kendő alatt. Hugh elibesietett, mintha egy pillanatra megváltódna és gyengéden kűtatva tekintett a leány arcába. És mert azon lehelétnyi elborulást sejtett, megkérdezte:

— Ginevra... nagyon fájt?...

Az kérdezve nézett, aztán megértette, hogy Hugh Ziegler délutáni tapintatlan előadására gondol. Tiszta tekintetét a fiú sze-

mébe merítette és egyszerűn, mégis ünnepien, feltörő vallomásként felelte:

— A világon csak egytől jöhet fájdalom. A többi... nem fájdalom.

Hugh megértette és megbódult. Szívére ragadta a leány kezét, mint az elmerülő, vesztét érező a vízszínen úszó gallyacskát és hévvel, mint soha máskor, a vallomás fejébe, vallomást téve súgta:

— Soha...

Ginevra sápadt arcára csodálatos aranymosoly terült, szinte világolva, mint szentképek, ha egy kévényi alkonyfény ömlik be rájuk az ablakrésen. És ezt a ragyogást hagyva Hughnál zálogul, sietve suhant ki az esthomályba boruló folyosóról.

Sok idő múlva Hugh úgy gondolt e jelenetre vissza, mint életének utolsó szentelt órájára.

Ezen az estén csak nagynehezen szánta rá magát, hogy vacsora után, amint azt kötelességének tartotta, benézzen Madame Mercatihoz, hogy az asszony högylétéről Mercatinak értesítést küldhessen.

Madame Mercati szobájában nehéz ecetmeg orvosságillat áradt. Maga nem aludt: és inkább ült, mint feküdt, az ágytámlához hajtva fejét. Nagyon sápadt volt, szemét zöldes karikák gyűrűzték; a haja símán, szorosan volt lefésülve, dísztelen hálóruháját összefogva tartotta keblén: olyan volt egészen, mint valami gubbasztó, sötét madár...

Azon tűnődött, hogy míg ő feküdni fog, Hugh és Ginevra inkább egymásra lelhetnek és ez keserű vonást rajzolt ajka köré.

— Madame Mercati, szólt a fiú, — és közben szégyenlette délutáni gondolatait — bejöttem jó éjt kívánni önnek.

A karszékben szendergő diakonissza fölébredt, de az asszony intett neki, hogy csak pihenjen tovább; és intett Hughnak, hogy egész közel hajoljon, nehogy a testvért újra fölébresszék.

— Köszönöm, Mister Foorte. Olyan egyedül voltam... Ugye, fog nekem e napokban néhány órát szentelni? Igérje meg, hogy nem felejtí el soha, hogy ön nélkül a sírnál pusztább az életem...

Hugh rábámult az asszonyra és megrez-zent.

— Úgy értem... itt...

Hugh föllélekzett és aztán kezét nyújtotta, bucsúzásul.

Madame Mercati tán azt gondolta: ígéret gyanánt, mert magához vonta a kezében fogva tartott bronzszínű, déliesen finom kezét és a szívére tette azt.

Hugh forróságot érzett, mintha tüzes pára csapna feléje, nedvesen perzselő gőz; és valami vergődött a keze alatt: az asszony szíve. Hught rémület fogta el: és elkapta a kezét.

Az asszony fájdalmasan, megszégyenülve nézett reá. Aztán halkán, szenvedélyesen sírni kezdett.

A fiú meghátrált...

Valamiről megbizonyosodott most, amit hinni sem mert azelőtt. Szíve megállott...

Az asszony nyöszörgő sírására a diakonissza ismét fölébredt és odament, csillapítani őt:

— Kérem, ne tessék fölizgatni magát, hiszen egy anyának mégis csak legfőbb a gyermeke java, miatta kell túrnie...

Madame Mercati hirtelen fölemelte párnába fúrt arcát és fölpillantott.

— Ah igen... a gyermekem... igaz, ma elment...

És homlokát végigsimította, mintha mindezt eszébe kellene hoznia; és a mennyezetre szegezte kisírt szemét.

Hugh e pillanatban kifordult az ajtón.

A fiú álomtalan gondban vergődött ágyán. Most már nem volt kétsége: Madame Mercati szerette őt. Mióta? Talán régen, talán egy pár napja csak... Alaktalan sötét felhőként gomolygott fel benne ez a gondolat, ráfeküdt lelkére és minden egyéb gondolatra mély árnyékot vetett.

Mi lesz ebből? Mit kellene tenni?

A régi barátsággal közeledni az asszonyhoz, mintha semmi sem történt volna? Vagy elidegenedni tőle? Mi lesz akkor Mercatinak tett ígéretével, hogy az asszony mellett áll?...

Férfiglogikával úgy hitte eddig, hogy a két érzés: Ginevra iránti szerelme és Madame Mercatihoz való barátsága két nagyon is megférő, még csak nem is érintkező érzelem. Nem gondolt rá, hogy két nő olyan szépen elférhet egy szívben egymás mellett, de olyan nehezen a valóságban... Egyet tisztán tudott: hogy csak Ginevrát szereti. Talán ha ezt Madame Mercati megtudja, kijózanul... Idáig titkolta előle, mint az egész világtól, mi mélyen szereti a leányt. Most meg fogja

mondani neki. Ez volt a végső, megnyugtató gondolat, amire jutott. Ez olyan világos volt, hogy elaludt rá.

Zürzavaros álmai voltak. Amilyen nyugodtan aludt el, álmában olyan erős érzése volt, hogy itt minden elveszett, hogy olyan hínárban gázol, amiből nem fog kiigazodni. Fölriadt, megnyugtatta magát, hogy őszintén elmond mindent és hogy akkor minden jó lesz... Elaludt és újra érezte, hogy itt nincs megoldás...

Másnap délelőtt a báróné óriás verbénacsokorral libegett be Madame Mercati szobájába. Barátnőjét fáradtnak, sőt szinte fonnyadtnak találta.

— Nos, Frozi, hogy sikerült a tegnapi este? Nálad volt, ugye? Dehát mit csináltál, az Úrra? Úgy festesz, mintha egész éjjel nem aludtál volna!

— Alig is aludtam.

— Valami történt köztetek.

Madame Mercati sötét arccal felelt:

— Megalázott.

Zerna mosolygott.

— Bohó. Most vallani fogsz. Először is: melyik hálórúha volt rajtad?

— Az ott a szék karján.

— Pfuj! Siffon és hímzés rajta! Meg se látják. Selyem kell nekik és csipke, főleg csipke! A csipke olyan nekik, mint az örvény. Húzza őket. Beleszédülnek... És persze, sírtál. Kisírtad a szemed. Fogadom, a részvétére apelláltál! Nem tudod, hogy a férfi csak akkor szán egy nőt, ha szereti, sőt

rendesen akkor se... A szerelem az első, sőt egyetlen, amit el kell érni náluk!

— Épp ez az... Én csak száanalomraméltó vagyok... Ginevra pedig szeretetre...

— De te szerelemrevalóbb vagy és ez a fő.

— Hogy érted ezt?

— Úgy, hogy őt szeretni kell, téged szeretni lehet. És a kell mindig rövidet húz a lehet-tel szemben.

— Dehát mit akarsz te ezzel a filozofálással? Miért lehet engem inkább szeretni?

Zerna nevetett.

— Ezerszer mondtam már. Te többet adhatsz.

— Ez nem áll. Amit Ginevra ad, azt én nem adhatom.

— Jó, de mást... Haha... Kazanov is, lám, felém fordítja már a vitorlákat. Velünk fog uzsonnázni... De ez most mellékes... Ma tőlem fogsz kapni egy csipkeköpenyt és a hajadat kibontod... Mit, könnyek... tüzet adj... Parfőmözd magad, hagyd szabadon a nyakad... Ej, nem érted te ezt? Csak ne sírj neki, az istenre kérlek, ne sírj! A férfiak irtóznak a síró asszonyoktól! Ők lusták a részvétre és mindig örülni akarnak, te azt nem tudod? — Várj, mindjárt felöltöztetlek...

— Jön már a testvér...

— Eh, hisz ez kivesz a formádból! Neked púder kell, hajfodorítás, költői elrendezés...

És Zerna báróné meggyújtotta a spirituszégőt, fésűket, pomponokat keresgélt, szobájába tűnt, halommal hozta a fodros, csipkefelhős fehérneműt, szalagcsokrokat, parfőmös üvegcskéket.

Felöltöztette, kifésülte Madame Mercatit,

párnájára bódító »ambra antique«-ot löcsolt és aztán tükröt tartott elibe, hadd lássa, hogyan esik haja csigás göndörben szerteszét és a csipkái közül hogyan aranylik elő telt kis nyaka.

— Nos ? Aztán most okos légy ! Meg ne engeddd, hogy Gertrud testvér kezét tegyen rád ! Feküdj szépen, úgy, ahogy elhelyezlek és ne mozdulj, amíg megjön.

Aztán hátrább lépett, megnézte, jól fest-e a pihenő asszony és megfenyegetve őt ujjával, kilebbent az ajtón.

Az órák múltak, Madame Mercati kifáradt, csaknem elájult a hosszas, mozdulatlan várakozásban. Ha erősebb lett volna s nem oly végtelen kimerült, talán ráeszmél, milyen furcsa, méltatlan helyzet ez : kikészített, csábos elhelyezkedésben várni egy olyan fiatal fiút... De nem gondolkozott, csak az bukkanat föl néha homályosan öntudatának távol horizontján, hogy nem vétkezik, mert Ginevrát többen is körülrajongják, ez az egy pedig az ő egyetlen báránya volt... Igen, Ginevrával szemben még voltak némi mentegetőzései, de a férjére nem is tévedt egyetlen gondolata se. Az a másik világ, ahonnan ideszakadt, elsülyedt mögötte Lolotica fehér zsebkendőjének, fekete hajsátrának utolsó felélibbenésével...

És csak nem is csodálkozott, milyen könnyű az átlépés a büntelenségből a bűnnek küszöbére. Nem csodálkozott, mily gyorsan ért meg lelke rája, sőt úgy tetszett, mindez régen, mindig benne élt és csak most tudott kibontakozni kusza, gátlón elfojtó egyéb körülmények karmaiból.

Hiába várt a belső bíró nagyszerű tiltakozására. A vétek, az idáig nem értett talány hirtelen megnyilatkozott neki és ő úgy volt vele, mint minden megfejtett talánnyal: egyszerűnek, természetesnek, magától értetődőnek találta azt. Nem jött vádló órája, önfegyelmező kijózanodása, nem latolgatta gondolatainak, vágyainak szent törvényekbe való ütközését: minden latolgatás fölösleges céltalan gondolatnak tűnt föl, sőt elis iramlott, mint hivatlan, nem szívesen látott vendég a lelkéből. Mikor egyetlen vágya először kezdte beárnyalni öntudatát, a szalmaszál, amelybe még belekapaszkodott, ami még föntartotta: a gyermeke volt. Ha Lolotra nézett, akkor riadva oszladoztak vágyai...

De Lolottot elvették tőle, óh, látta ő jól, hogy szívesen ment Katinával, szívesebben, mint vele maradt volna.

— Meg fogok halni, hadd legyek egyszer boldog azelőtt...

Az orvos biztatásaira sohse adott semmit: annyiszor átélte már, hogy a reményteljesnek mondott betegek hirtelen eltűntek, *elutaztak*...

— Akarom, hogy szeressen. Akarom, hogy az arca felragyogjon, ha lát; hogy a keze végigsimogasson.

Behúnyta a szemét és remegni kezdett... Szeme megfényesült, ajkába vér szökött, egész arca megszínesedett, csak szeme alatt maradt két sötét karika.

Lépteket hallott és kézítükrébe pillantott; alig bírt magára ismerni. A vágy kivirágoztatta...

A tükröt gyorsan a párna alá rejté és visszaesett előbbi helyzetébe.

A küszöbön Aimée állott: virágokat hozott és üdvözléseket. Az asszony mélyet sóhajtott, a legizzóbb álom húnyt ki benne hirtelen. Vagy csak elszenderült...

— Ah, Madame Mercati,... hisz ön... sohse nézett ki ily remekül — szólt Aimée önkénytelen, az asszonyra bámulva.

Mikor a leányka fecsegése ismét elhangzott a folyosó végén, Madame Mercatiban valami erőszakos érzés kelt. Igen, türelmetlen harag gyúlt ki benne, az a furcsa, követtelő érzés, hogy, ha már gondolatban elkövette a bűnt, most már jöjjön az tettben is. Úgy érezte, mintha az árát lefizette volna valaminek, ami most már megilleti őt. Csak a megalázó szégyennel maradni nem akart. Ha már lelkében ég a szégyenbélyeg: legyen amiért érdemes szégyenkeznie... s ha nem többért, egyetlen csókért.

Egész nap várt, de Hugh nem jött.

Hugh nem volt nála, nem volt a verandán, nem volt sétálni...

Hugh a szobájában, az ottománon hevert és tünődött. A formán tünődött, hogyan mondja meg az asszonynak, hogy nem szereti, hogy nem szeretheti, hogy mást szeret...

Hiszen Madame Mercati kinevetheti, leinetheti; akkor, miután az ő legszentebb érzelmei el lesznek már árulva...

Mindig fölkel, indult, aztán visszafeküdt és tovább töprengett. Megint kételkedett benne, hogy az asszony szereti őt. Talán csak föl volt izgatva, talán nem is volt ma-

gánál, talán csak baráti gyengédségére számított... De aztán újra látta az asszony két sóvár szemét, érezte tenyerén a testéből kiáradó tüzes párát...

Ha pedig Ginevrára gondolt, az az érzése volt, hogy kettejük közé irdatlan tüskeerdő sarjadt, hogy előbb azt kell levágni, azután ismét hozzámehet.

Így tűnt a nap.

XII.

Estefelé Zerna báróné rebbent be hozzá.

— Mister Foorte, hiszen ön gyönyörűen viselkedik! Mit? Beteg? De csak ne legyen az ma este. Koncert van, én nem ülhetek Madame Mercatinál. Kazanovnak ígérkeztem el társaságul ma estére. Kérem, szedje össze magát, menjen be Frozinához, míg a zene tart!

— Jól van, báróné.

— Bravó. Tehát bejelentem önt.

És Zerna, aki állítólag beteglátogatóba jött, mihelyt a beleegyezést birta, kirebbent az ajtón. Hiába, a fésülő kisasszony várta már és ma nagyon szép akart lenni.

Mintegy félóra múlva Hugh nehéz szívvel kelt föl az ottománról. Mégis, kicsit örvendett, hogy a sors kényszeríti: bemenni az asszonyhoz, megmondani neki az igazat. A folyosón teljes csend volt, csak távolról szüremlett oda a már megkezdődött hangversenyből valami fájdalmas, hívogató dalam. Ha odamehetne...

Kopogott az asszony ajtaján. Egy riadt »szabad« szürödött ki feléje...

A fiú benyitott. Először majdnem semmit

se látott. Madame Mercati lámpájára virágos, sötétlila alapú selyemernyő volt ráhúzva. A szoba elmosódó színfoltokban úszott; maga az asszony mint színes márványszobor feküdt hanyatt a sápadt párnák között.

A fiú jöttére kicsit fölemelkedett.

— Ön az? — kérdezte alig hallhatóan. — Zerna említette, hogy jönni fog...

Kezét kiemelte csipkés ruháiból és édes, forró kis madárként surrantotta azt a fiú kezébe. Az a tudat, hogy most elragadóan fest, biztosságot, nyugalmat adott neki.

— Milyen kedves, hogy lemond a koncertről miattam!

Fejét a fiúhoz fordította és mosolyogni próbált.

Hugh mélyet sóhajtott és egyszerre megtelt a szoba nehéz, parfümből és asszonyi fehérneműk illatából álló párás levegőjével.

— Madame Mercati, — mondta szinte dadogva — szívesen teszem, barátságból...

Az asszony erősen a fiú szemébe nézett. Kiérezte, hogy a *barátság* szón több a hangsúly, mint szükséges.

— Igen, Madame Mercati... éppen azért jöttem. Biztosítani akartam önt, hogy mi azért jó barátságban maradunk.

Az asszony kissé fölemelkedett.

— Miért... azért?

Hugh lesütötte a szemét. Belefogott a dologba, de bele is gabalyodott. Nem jutott eszébe semmi kivezető, megértő és mégis nem sértő kifejezés. Olyan pontig ért, ahol az asszony nevetségessé teheti mentegetőző célzásait...

De Madame Mercati visszahullt párnáira...

— Értem... Mister Foorte.

Sokáig maga elé nézett, aztán hirtelen élesen, határozottan mondta:

— Menjen a maga útján...

Hugh kihúzódott a szobából és lassan megindult a koncertterem felé. Szíve fel volt zaklatva; úgy érezte, hogy a lehető legügyetlenebbül járt el...

A folyosó üvegajtájánál megállt és a csipkefüggönyön át végignézett a társaságon. Zerna báróné lila selyemruhában pompázott és folyton csevegett Kazanovval. Ginevra a pálma alatt ült, ugyanott, ahol egyszer Ziegler szerenádját kapta... Nagyon szép volt és nagyon sápadt. Bő, csontszín ruhája halványfényű redőkben folyta körül alakját és csak gyengédvonalú keble alatt volt egy kékszománcos csattal összefogva. Ziegler és Blumer ültek mellette, de Ginevra egyikkel se szólt.

Hugh szívét kimondhatatlan vágy szorította össze. Napok óta nem látta a leányt és mintha az fölkelte, fölemelkedett volna előle... Nem is gondolta, hogy Ginevra látja őt. Pedig a leány remegve várta, hogy Hugh benyit... És Hugh nem moccan.

Egyszerre nehéz fájdalom szakadt a leányra. És mélyen, tudata alatt mint sötét hullám futott át valami szörnyű, lehetetlen gyanu, sajduult meg fulánkként Ziegler tegnapi nevetése...

Nem tudta Ginevra, hogyan bámult rá Hugh, mintha szemével akarná fölinni, ahogyan ajkával nem tehetette... A leány meg-

ható alakja, amely édes, fájdalmas és szánva imádó érzéseket ébresztett; az elmosódva kiszüremelő zene, a vakító tisztasággal ragyogó, de ma mégsem nyugalmas alpesi éj különös vágyat hoztak reá, valami szomjú gyötrelmet: mintha üvegfalon át az életet látná elvonulni, virág és gyümölcsfüzéresen, táncolva és kacagva; virágot és gyümölcsöt szórva mindenkire, csak reá nem...

Számba vette, amit Ginevrától kapott: az a két csók mint két gyémánt sugárzott a lelkében és mégis, most kevésnek, semminek érezte... Nem egyre, kettőre, hanem csókok záporára szomjazott; nem türelmes odaadásra, hanem türelmetlen viszonzásra...

A hangversenynek vége volt, az ebédlőben a zenekar szedelőzködött, a nappaliban csoportba verődve állt még pár ember... Most meg kell találania Ginevrát a verandán. De nem akart átmenni a nappalin, mert a báróné útját állaná. Hanem kiment az útra, hogy kívülről kerüljön a verandához. Mikor az útra ért, egy a hó alatt rogyadozó fenyőnél megállott.

A verandán látni lehetett, amint a vestibül ajtaján Ginevra jó, vele Blumer és Ziegler. Most a leány kezét nyújtott kíséroi-nek és fehér köpenyében, mint palástban, szobájába lebbent. Hughban sajátos érzés kelt, mintha Ginevra őelőtte tette volna be ajtaját. És ő kint maradt az éjszakában, egyedül, olthatatlan sóvárgással szívében. Ha nem kerül ki az útra, ha a nappaliba nyit, utólérte volna a leányt és most a karjában tartaná... de ő félt, óvatos, szinte

gyáva volt... Miért? Miért nem tud az útból mindent félrelökni, ami kettejük közé fekszik? Ha Ginevra az ő legfőbb törvénye, miért retteg más törvényeket?... És az az ajtó bezárult előtte.

Annak az ajtónak meg kell nyílni... Nem, ő csóktalanul ma nem fog lepihenni. Egy izzó, visszaadott csók nélkül...

Hugh hirtelen lesietett a veranda bejárójáig, de az ajtó zárva volt. Csak egy pillanatilag tétozott. Eszébe jutott, hogy Ziegler a tóra néző oldal felől, a repkény létráján szokott felkúszni és beveti magát a verandára. Odakerült, de a veranda lécezetéig érő hágcsó most hóba fúlt és út se volt a létráig... Mégis belegázolt a hóba és kezével a hágcsót kereste... csaknem megdermedt már az ujja, mikor eszébe jutott, hogy a korláton úgysem tudná bevetni magát.

Egy tekintetet vetett a leány üvegajtájára: a függönyre árnyék rajzolódott.

— Még fönn van és talán imádkozik — gondolta és visszafordult az úton, hogy a nappalin át kerüljön a verandára. Ha nem mehet be Ginevrához, csak annyit fog kérni, nyújtsa ki a kezét az ajtón, hadd vegye zálogul, vértül a szívére...

Ginevra nem imádkozott. Ágyán térdelt ugyan, a kezét összefogta és szemét a csilaghímes égre emelte, de nem imádkozott. Csak bocsánatért esdekelt. Nem az Úrhoz... hanem a szerelméhez. Szégyelte magát, hogy egy pillanatra megrendülhetett benne a hit, szégyelte magát az esti bánatáért...

— Hugh, — suttogta hangtalanul — bocsáss meg, bocsáss meg nekem!

A pillája megnedvesedett.

Úgy képzelte, hogy az ezüstoffényű csillagok szemén át Hugh a szemébe néz és megbocsát neki. És akkor Ginevra mosolyogni kezdett, enyhén, békülten.

De azért nem feküdt le. Térdelve maradt ágyában és összekulcsolt kézzel, a kegyelmet nyert bűnbánat extázisában bámult tovább, a Hugh szemével rátekintő mennyboltozatra.

Hugh csaknem futott. A ropogó hóról a folyosó linoleumára lépett, a friss éjszakából a narancsfák illatától fűszerezett langyos szobalevegőbe...

Nesztelen ment át a folyosón és a nappaliba nyitott. Már majdnem átsietett a csak félig világított termen. De mikor kezét a nyílt tornácra vezető ajtó kilincsére tette, a nappali egyik zugából elfojtott hívást hallott.

— Ah, Mister Foorte...

Hugh szeretett volna meg nem állni. Csodálkozott a bárónén, hogy ilyen órán, mikor már mindenki szobájába széledt és a társasági termek üresek voltak, itt enyeleg Kazanovval és nem is akar belőle titkot csinálni.

— Ne siessen sehova, Mister Foorte, önnel fényes tervünk van még ma.

— Milyen tervük? — kérdezte Hugh keletlenül lepődve meg.

— Jöjjön ide, majd megtudja.

Hugh néhány határozatlan lépést tett a bárónéék felé.

— Például egyik az, hogy ezt a képet akarom megmutatni önnek.

Zerna báróné valami albumban lapozott, az olvasóteremből hozhatta s felejtette ott valaki. Hugh azt hitte, az asszony gúnyolódik vele, amiért kellemetlen arcot csinált. Mikor a bárónéhoz lépett, az Tizian »Földi és égi szerelmé«-nek egy nagyon szép másolatára mutatott.

— Már régen vágytam megkérdezni önöktől, melyiket tartják a két szerelem... azaz nőalak közül szebbnek.

Kazanov nevetett.

— Én mindkettőt nagyon szépnek találom.

— Ó, milyen fifikős Páris lenne ön. De halljuk Mister Foorteot.

Hugh a képre bámult. A földi szerelem meztelen alakja különösen meglepte kicsit aranybajátszó testszínével. Hirtelen elkapta róla a tekintetét és szinte haragosan nézett a bárónéra.

— Nemde, a földi százszorta szebb?

És az asszony közelebb lépett Hughhoz.

— A képen vagy valójában? — kérdezte Kazanov incselkedve.

— Mindenütt...

Hught émelyítette ez a társalgás.

— Mit parancsol még tőlem, báróné? — kérdezte hűvösen, de a hangját valami belülről jövő remegés nem hagyta szabadon zengeni.

— Velünk fog teázni, jöjjön.

És karját a fiúéba öltötte, intve Kazanovnak, hogy kövesse őket.

— Pardon báróné, egy percnyi dolgom van...

— Hol?

— A verandámon.

— Azonnal jöjjön vissza. A koncert óta várunk itt magára.

Hugh sietve vonta ki karját az asszonyéból, átment a nappalin, ki a nyílt tornáczra, onnan a verandára...

A leány ajtajáig ért.

Az üvegajtón már nem szüremlett ki fény. A kialudt ablakszem, mint egy holt reménység sötétlett a fiúra. Tüzet hozott és vaksötét fogadta... Csak álomnak, káprázatnak tetszett, hogy a vaksötét szobában, az ágy fölött holdszín fehérségben egy térdeplő alakot lát...

Hugh lehullott a kilincsre és izzó ajkát a leány kezenyomára illesztette, mohón, átadón, mintha nem holt tárgyat csókolna. Rettentő fájdalmat érzett: az átfagyott kilincs összeégette ajakát...

Fölállott, mintha megbüntették vagy elkergették volna és lassan megindult visszafelé.

A báróné és Kazanov a nyílt tornáczon várták, bár ez elég könnyelműség volt, mert a felhőtlen éjben halk, sivító hasgatás kezdődött. Víjogó szárnyain az alpesi vihar kerekedett: a főhn.

— Siessen — didergett a báróné és szinte vonszolta Hught át a termeken, hallon és folyosókon, amik Madame Mercati szobájáig vezettek.

A szobában most is az a groteszk meg-

világítás pompállott, de más rend volt. Az asztal az ablaktól középbe húzva, rajta tea forrt, körül virágos porcellán teríték.

Ezt a báróné rendezte így, mert mindjárt koncert után ott járt és csak aztán tért vissza a nappaliba, hogy elfoghassa Hugh.

Madame Mercati fölkelte az ágyból s nagyvirágos, sárga pongyolában a hintaszéken hevert. Nagyon sápadt volt, de a haja most nem volt kibontva, hanem kissé rendetlenül föltűzve és aranyszövésű hálóbá szorítva.

Nem nézett Hughra, mintha a fiú nem is lenne ott; különben pedig egészen nyugodtan, szinte elszántan váltott néha szót a többiekkel. Hugh csodálkozott, hogy az aszszony föl mert kelni. De nem kérdett semmit. Egészen föl volt zaklatva, korbácsolva; a lelke fájt, elperzselt ajka sajgott, a szíve csaknem elhamvadt a láztól.

A különös megvilágítás, Madame Mercati sápadt kreolarca aranyhálós hajfodrai alatt, Zerna báróné macskaszőrű, puha mozdulatai, Kazanovot körülürüszoló csacsogása valahogy szembeágaskodtak szentelt szenvedéssel teli lelkével; úgy tetszett néha, hogy gyűlöli Zernát, vagy tán irigyli Kazanovot... mindenkit, aki súlytalan lélekkel jött e világra.

Valami megvetésképe kelt föl benne a báróné iránt és fülében tavalyi pletykák csendültek, hogy a báróné táncosnő volt és a férje a deszkákról vette el, és hogy azért tud olyan könnyen élni... Ah, és Hugh nem tudta lerázni, mint eddig, hogy ezek ostoba, irigy szállóbeli pletykák...

— Könnyű, neki könnyű és annak, aki vele kerül össze.

Meztelenül kelt fel benne a gondolat, amire soha eddig nem gondolt leplezetlen: hogy ez a két ember a tűz körül táncol és bele fog ugrani a tűzbe.

Később máségebek rajzottak föl benne...

A tea fölmelengette künn elgémberedett testét, ereiben a vér tűzcsíkokká vált és lángfolyócskákban bujkált benne. Elfagyott ajka metszően sajgott, mintha körmös hangyák másznák, de csak bent, bent, messzi a lelke mélyén vágyott egy hús, eperízű ajak érintése után.

A lelke felszínén más vágyak kezdtek bizonytalanul, mint félénk szörnyetegek fölbukni... Zerna báróné friss macskaszáját nézte, Madame Mercati összeszorított piros kigyóajkait... És a két asszony között egy harmadikat is látott lebegni: a Földi Szerelem síma, aranytagú oltárképét...

Szinte félálomszerű mámor szállta meg, az erős teától, az erős parfümöktől, a mind-ezen átlehelő gyenge pézsmailattól... A feje nehéz volt, a gondolatai tántorogtak... Úgy tetszett, hogy künn, a távoli hegedűsírásra emlékeztető szélvihar valami álnok, hamis, kerítő éneket sípol... Azt hitte, álmodja, hogy a báróné fölkel, elbúcsúzik Madame Mercatitól és Kazanovval és vele a folyosóra lép... A folyosó végén visszaküldi őt...

— Mister Foorte, menjen, adja be Madame Mercatinak az orvosságát, egészen elefejtettük.

Visszamegy, nem is gondolva rá, hogy hiszen Madame Mercati az orvosságot nélkü-

lük is beveheti. Az ajtóban megáll: Madame Mercati még mindig a hintaszéken ring, kezével az orvosság felé int, Hugh kézbeveszi, egy kis kanálba tölti — nyúlós, halványzöld szirup — és ajkáig viszi az asszonynak; a térde reszket, a keze reszket, a kanalat elejti, az ajkuk összehajol. Madame Mercatié félig nyitva, mintha sóvárogna valamit, Hughé sajog, mintha láng sütné... Egyszerre aztán kialszik a sajgás, valami édesen forró hullám fed be a kint. Ah, milyen jó ajkát beleágyazni e puha hullámsírba, mily édes beletemetni izzó, vonagló, fagymarta sebét.

Ez csak egy pillanat. Rettentő csattanást hall, kint valamit porrá vágott a viharzó szélvész. És hirtelen jeges ár fut át a testen: észébresztő, kijózanító, gyötrelmesen megszégyenítő.

Hugh fölegyenyesedik, a fejét átfogó két tűzliliomkar leesik és eltakar két fényes, mérges fekete bogyóra emlékeztető szemet előle.

Hugh kitámolyog a folyosóra, az ajka irtóztatóan fáj, mintha parázs esett volna rája; összeszorítja, mintha parazsat szorítna közéje.

De nem az ajka fáj legjobban. A szégyen szurdaló darázsfészke zsibongva bolydul meg benne, a szobájába vonszolja magát és görcsösen sírni kezd.

És amíg ő zokog, Madame Mercati mint elalélt sárga virág hever az ágyon. Vére forró árban hajtja szívét, a sebes, kattogó malmot... A malom üdvösséget öröl... Megcsókolta Hught... Megcsókolta, bár

úgy hitte : a fiú el fogja taszítani őt. De még azon az áron is : az ajkát akarta egyszer. És Hugh nem volt rideg, nem tiltakozott, nem : éppen odaejtette ajkát az övére.

Ilyen izzónak sose hitte azt az ajkot ; mintha égő parázsszem, mintha eleven hús lenne ; mintha izzó vércseppeket csókolt volna le róla.

Milyen édes volt utána a fiú, hogy úgy elszégyenlette magát, hogy míg ő eltakarta arcát, kiszédült a szobából...

XIII.

Mikor Hugh reggel felé elaludt, képtelenül zürzavaros álma volt. Ginevrát látta Madame Mercati sárgavirágos pongyolájában, Madame Mercati hintaszékén ; Zerna báróné gyermekesen érzéki mosolygásával ajka körül, ajkáról Zerna báróné duruzsoló csacsogása folyt. Hugh fölibe hajolt, de Ginevra nem ejtette le pilláit, nem várta néma megadással... hanem tüzes két kezével magához húzta a fejét és ajka hűvös gyümölcs helyett forró, párás, vonagló hús volt.

Émelygő érzéssel ébredt és órákig nem bírt moccanni. Mindenekfelett szégyenkezett : szégyelte magát Zerna bárónétól, aki bizonyára sejteni fog valamit ; Madame Mercatitól ; hogy tőle miért, azt most még nem is tudta... saját magától, hogy úgy megszedült, de senkitől úgy, mint tőle, aki minderről mit se tud : Ginevrától. Ha reagondolt, valami átcikázott a testén, mintha villám ütne át rajta.

Csak délre került ki szobájából és hamuszín arccal ült asztalhoz.

Az ebédlő élénk tereferéjében Aimée vitte a szót. Szenzációs élménye volt. Az éjjel a főhn nem hagyta aludni: a verandák nyikorogtak, az asztalkák, székek táncot jártak bennük, mint valami báltülő kísértetek...

Úgy hallotta, valaki jár a verandáján...

— Képzeljék, — mesélte titokzatosan — fölkeltem, kinéztem az üvegajtón, hát a szomszéd veranda korlátján ott áll egy rettenetes alak. A ruhája lógott rajta, a haja össze-vissza cibálva, az arca dagadtracsípvé a szélről... Istenemre, az anglikán lelkészné szelleme volt. Szakasztott olyan.

— Álmodta — jegyezte meg Ziegler.

— Jöjjenek mind fel a verandámra. A túlsó karfa deszkája le van törve, odalátni. A párkányon a hóban lábnyomok. Különben is tisztán láttam, s azt is, hogy a rémes jelenség az anglikán pap ajtajáig támolygott.

— Persze, kimenni nem mert — szólt közbe újra Ziegler.

— Elég, hogy élek. Más nő szörnyet halt volna.

E pillanatban az ebédlő ajtaja fölnyílt, a társaság kővé meredt.

Az ajtón az anglikán lelkész jött, karján esúnya kis asszonyával. A jámbor papocska pirulva, de sugárzó arccal mesélte el, hogy felesége az éjjel visszajött. Csak Zürichig jutott el a vonattal, tovább nem bírta a fájdalomtól. Visszautazott az utolsó állomásig, és mert nagy, gyámoltalan tájékozatlansá-

gában egyebet nem tudott tenni, a hegyeket gyalog mászta meg.

— Szegény kis jószágom — fordult a férfi a magából kikelt, meghajszolt asszonykához.

Nem lehetett kicsi dolog: az irtóztató főhbnen húsz kilométert mászni, éjjel egyedül...

Az asszony mosolygott, odaadón, mint aki boldog, hogy áldozatot hozhatott a szerelméért.

Ez a szenzáció Hughnak végtelen jót tett. Nem figyelt rá szinte senki...

— És mit fog szólni doktor Koeniger? — szólt egy idős angol kisasszony, epét csepintve a házaspár örömébe.

— Amit mindig. Hogy a szerelem szokta áthúzni a legsikeresebbnek ígérkező kúrákat — harsogta Ziegler és véletlenül éppen Hughra nézett.

Hugh összerezsent. Eszébe jutottak a fiú szemérmetlen vádjai...

És Ziegler szemét most éppen az ő ajkára szögezte.

De még ezt is inkább állta Hugh, csak-hogy ne kelljen a terem túlsó felébe néznie, ahol Ginevrát sejtette.

Mikor az ebédnek vége volt, akkor látta, hogy Ginevra nincs is az asztalnál.

Aznap délután Aimée beállított a közös verandára. Egyik angol úr hazautazott pár napra, a heverője üresen állott; és Aimée, állítólag az erősebb napverésért, valójában hogy Zieglert bosszantsa, odaköltözött. Ez utóbbi szándék annál valószínűbbnek tet-

szett, mert a főhn most is járta a bolondját, aki csak tehetett, szobájában maradt és csak néhánynak volt kedve kint heverni.

— Mademoiselle talán a kísértetektől fél most már a magánverandáján — tréfált Blumer.

— A kísértetjárás most általában divatba jött — kezdte Ziegler. — Teszem az este koncert után jóval, a mi folyosónkon is valóságos Valpurgis-éj volt.

— Selyemszoknyás boszorkányok? — kérdezte Blumer.

— Mikor a kulcslyukomon kinéztem, én egy szoknyát se láttam. Csak egy hímkísértetet... pardon, ott is vannak nemek, úgy hiszem...

Mindenki mosolygott, csak Hugh nem.

— Mi van Miss Hardingssal, hol marad ma — érdeklődött az idős hollandi, aki egy kicsit szintén hódolt Ginevrának.

— Talán a főhntől fél, hogy az megárt neki? — fordult Blumerhez.

— Az este áthült. Milyen vékony is volt az a fehér köpeny rajta.

— De tündéri, nem? Az ilyen lényeknek, mint ő, nem volna szabad megfázni, hogy mindig könnyeden öltözhessenek — ábrándozott Ziegler. — Vagy ki tudja, talán a főhn verte ágyba?... Mert az némelyeket ágyba dönt, másokat ostobaságokra tüzel...

— Ki jön be hozzá a hölgyek közül? — kérdezte Aimée. — Miss Hardings nem fogad férfilátogatót, ha beteg.

Igen, ezt mindenki tudta, Hugh leginkább. De hogyan is merne bemenni hozzája. Inkább fölkelt és bár a főhnben kintsétálni

tilos volt, lement az útra. A malom felé vágott, ez volt az ő örök zarándokútja, mert arra senki se járt szívesen, és mert így magába rogyhatott a csendben.

Mikor már jó mélyen bent volt a fehér-prémes, kucsmás fenyők alatt és csak a kristálypatak zokogása kísérté nehéz, hóbasüppedő sétáját, hirtelen a nevét hallotta kiáltani.

— Halló, Mister Foorte...

Ziegler volt.

Hugh megállott.

— Jól megiramodtam, hogy utolérjem. Piha! Istenverte egy sétaút az öné! Gyalázat, hogy errefelé nem hengerelnek!

És Ziegler fujt és törülgette homlokát.

— Miért akart beérni? — kérdezte Hugh fojtott izgalommal.

— Valami nagyon érdekes dologért. Tudja is tán... A kísértethistóriával már céloztam rá önnek az imént. Nem akartam, hogy a dolog készületlen találja... Elég az hozzá, kedves Mister Foorte, hogy most már hiába fog tagadni. Az este későn láttam önt Madame Mercatitól kijönni...

Hugh pillanatra valami durva indulatot érzett: megütni vágyott Zieglert. De külsejében hűvösen maradt.

— Igen, ott teáztunk, Prisse báróné, Kazanov meg én. Ehhez önnek igazán semmi köze.

— Persze, hogy nincs. Miss Hardings minden héten kétszer Cowlinékkal teázik tíz óráig... Ártatlan mulatság... Csakhogy én se Prisse bárónét, se Kazanovot nem láttam. Ellenben önt egyesegyedül láttam odabent...

— Odabent ?

— Igenis odabent. Mert én nem az én kulcslyukomon lestem ki, hanem a Madame Mercati ajtajáén be. Csakhogy én diszkrét legény vagyok. Nem akartam önt az egész veranda előtt megpirítani. Meg aztán... törődnöm kell az ön dolgaival... Most már izé... az én szerepem se valami dicső... De hiába. A cél szentesíti az eszközt ! És itt a célról, nagyon szent célról van szó, drága Mister Foorte !

Hugh egy útmenti padhoz támaszkodott.

— Csak semmi ijedezés. Mondtam már, hogy diszkrét vagyok. Hiszen ön egy fél éve egyébből sem él, mint az én diszkrétciómból ! Nyugodt lehet, én különben sem láttam semmit... mást, mint hogy ön valami üvegcsével bíbelődött.

— Orvosságot adtam Madame Mercatinak.

— És a seb az ajkán, Mister Foorte...

— A seb ? Fagyás.

— Ah, égés, Mister Foorte. Madame Mercati megharapta...

Hugh holtrasápadt.

— Semmi komédia, Mister Foorte. Ha én egy ilyen sebet hordhatnék... Miss Hardingstól...

Hught elöntötte a harag.

— Miss Hardings nevét hagyjuk ki a játékból ! Mert én...

— Talán párbajra hív ?

És Ziegler fölkacagott.

Hugh arca még átlátszóbbra fakult, szeme két ezüst szikrává gyult, a kezét fölemelte. Ziegler hátraugrott.

— Ejha. És ezt nevezik kimért amerikai temperamentumnak. Persze, a spanyol vérkeveredés! No de ne izgassa magát!

Hugh karja már előbb leesett, és a fiú fáradtan, végtelenül engedékenyen, halkan mondta:

— Ziegler úr, ne bántson engem. Ön mondta egyszer: seperjen kiki a maga háza előtt... Mi köze önnek hozzám? Az útaimhoz?

— No tényleg, nem öröm futkározni rajtuk. Nagyon süppedékesek... Nézze csak a hócipőmet. Felülről telt meg hóval. Különben pedig úgy látom, azt hiszi, túl vagyunk a dolog derekán s lerázhat a nyakáról. Oh dehogy. Ez csak a bevezetés volt. A lényeg most jó és akkor látni fogja, hogy nekem törődnöm kell az ön dolgaival... Most már kénytelen vagyok egészen tapintatlan lenni. Az este többet is láttam az orvosságos üvegcsénél. József és Putifárné-féle jelenet... Csakhogy ön Józsefnél valamivel tüzesebb legény... Pardon, szó sincs indiszkrécióról. Ha ön Miss Hardingsnak békét hagy, akkor soha senki meg nem tudja ezt...

— És ha nem?

— Akkor ő lesz az első, aki megtudja, hogy ezúttal József nem húzódozott...

Ziegler egy percig farkasszemet nézett Hughval, aztán kicsit félreállt tőle.

— Mister Foorte, ön föl van izgatva. Hisz ez természetes. Nem is zavarom, hadd gondolkozzék a dolgon.

És mert Hugh nem mozdult, hanem összefont karral mint szobor állott, Ziegler megindult a csikorgó havon.

— Szép kis sétát rendezett nekem ebben

a gyalázatos főhnbén — szólt hátra és fölkapaszkodott a város felé vivő meredek oldalon. Később Hugh hallani vélte, hogy a magasabb hegyterrászokon füttyörészve ment; a szél dallamfoslányokat csapkodott feléje.

Hugh nem moccant továbbra se. A szél tépdeste a köpenyét, haját fürtökre zilálva homlokára csapta, homlokát metsző fájdalomig sikálta...

Hughnak nem volt eleinte egyetlen gondolata se. Csapdában volt...

Minden ellenevallott a világon... Volt, volt ugyan egy útja: megmondani Zieglernek, hogy azt a csókot ő nem akarta... De lehet-e, szabad-e Madame Mercatira ilyen szégyent sütnie?... Nem, soha.

De Ginevrához odamehetne, elibe letérdepelhetne, és azt mondhatná:

— Igaz, vétkeztem, de kényszerből...

És Ginevra megbocsátana. Csakhogy ő Ginevrának nem *hazudhatik*...

Ez a gondolat mint összeomló mennyezet szakadt reá. Hogy ő a csókot nemcsak kapta, de adta is...

— »József és Putifárné, csakhogy ön Józsefnél tüzeesebb legény...«

Hugh-n mérhetetlen utálat futott át, de a legkülönösebb: valami sóvár, lankasztó borzadály...

És közben, amint alkonyult és a nap már csak a gerinceken égett, a völgyekbe kékséges árny terült, és ő lassan, a széllel viaskodva, hazaballagott; valami rettentő, szégyenletes vágy fogta el küzdelmetlen, odaadó mámor, minden kint elfeledtető, tompító aléltság után...

Mikor szobájába ért, az az önző gondolata támadt, hogy nem fog gondolkozni rajta: mi lesz. Kimondhatatlan fáradt volt, mintha csatát vívott volna, verejtékes, vesztett csatát. Vagy tán a két nap óta dühöngő, most utolsókat hördülő főhn hozta rá a lázbeteg lankadást... A pamlagra terült.

Elaludt.

Mintha sajgó agyára ütöttek volna, mikor az ajtaján kopogtak. Nem akart fölkelni... Édes, gyöngyöző kacagást hallott:

— Mister Foorte, meg fogom inni a teáját...

Hugh fölnyitotta a szemét: az ajtajában a báróné állott.

— Ma nem fog uzsonnálni?

Hugh elhúzta kezét a homlokán. Azt kellene mondania: nem.

De nem volt ereje hozzá, és nem is akarta magát összeszedni. Nem érzett semmit, csak zsibbadt fásultságot.

— Mindjárt, báróné — felelte, és mikor Zerna tovasuhant Kazanovval, felöltözött és aztán átment hozzájuk...

A szoba félhomályos volt, Hugh alig látta, hogy Madame Mercati az ottománon hever. Mikor kezét nyujtotta feléje, nem is mert ránézni...

Zerna és Kazanov csak egymás között beszélgettek.

Hugh az ablakon bámult ki.

Az alkonyat minden pompája feslett odakünt az ormokon. Ismerte már a tüneményt, mikor a fehér hómezőket, a halaványszürke csúcsokat a halódó nap először narancs-

sárgára gyűjtja, aztán rózsaszínbe, bíborba színesíti, míg azok végül violaszínbe mállva belesápadnak az éjszakába... Most minden lángszínben állt künn: a hókúpokon izzó, sárga máglyatűz bíborra kezdett hevülni. Hugh csak ezt a mennyei színjátékot nézte, de azért tudta, hogy az asszony szeme néha rajta pihen. Mint bizsergető napsugarat érezte ezt, mint a künn ragyogó színek reflexét...

Kazanov csak véletlenül pillantott az ablakra.

— Ah, mi az? Mister Foorte... Kigyúlt a világ?... Mister Foorte!

— Ez az alpesi fény; sohse látta? — felelte Hugh, de az ablaktól vissza se fordult.

— Csodálatos! A nap veri ezt a fényt?

— A nap... meg az esti párák... nem tudom. — Nagyon fárasztotta a fiút az ámuló kérdezősködés. Valami kimondhatatlanul terhére volt és úgy érezte, hogy vár valamire... ami könnyit rajta...

— Mon dieu, most mintha vér csorgott volna a világra! Soha ilyen gyönyörű tűzijátékot! Kérem, Mister Foorte, engedjen pillanatra az ablakhoz. Minek töpreng úgy e csudán? Hiszen ön már sokszor átélhette ezt?

— Nem, soha...

Zerna báróné fölkapagott:

— Ugyan, Mister Foorte. Tavaly majd minden héten láttuk. Különben... vannak annál szebb tűzijátékok is a világon...nemde, Kazanov?

— Átvitt értelemben — nevetett az orosz és visszaült a kicsit haragvó asszonyhoz.

— Miért duzzog — súgta neki halkan.

— Ah, nem illik úgy csudálkozni valamin.

— Nálunk oroszoknál illik. És ami fő, mi aztán mindent így csodálunk... A nőt leginkább...

Zerna megértve Kazanov pillantását, elmosolyodott. Aztán fölkelt, hogy ő Kazanovval sétálni megy, úgyis két napja tartotta foglyul a főhn.

Hugh nem mozdult. A félhomályos, parfümös szoba csendje, Madame Mercati alig világló körvonalai az ottomán puhaságán, mintegy lekötözték... Torka elszorult, az esti mámor jött reá és hirtelen tudta, mire vár: hogy magukra maradjanak.

Mintha a talaj besüppedt volna alatta és ő lassan sülyedni kezdene, úgy érezte, amint lassan ment a heverő asszony felé...

Az kitárta karját és ismét átkulcsolta a fiú fejét. Ajka befogta Hugh reszkető, kiseb-zett ajkát, hogy abból megeredt a vér. De ez nem fájt... mintha gyötrő, epedő vágyai csergenének el vércseppjeiben. Hugh térdre csúszott az asszony mellé...

Mikor azután fölemelte a fejét és az asszony arcába nézett, pillanatra, mintegy ör-jöngő reménységben Ginevra arcát vélte látni. De a hegyekről beverődő haragos bí-borfény nem a Ginevra szenvedő, sem a Madame Mercati hervadó vonásait fürdette, hanem egy aranyliliomszínű, áttüzesedett arcot, az ajak helyén két vonagló piros kí-gyót, a szemében két ragyogó, fekete igaz-gyöngyöt... Hugh nyakszirtje megcsuklott, fáradt feje visszaesett a két ölelőn táru-ló kar közé, ajka részeg örömmel feküdt a tekergő, vérivó kígyók ölelésébe: homályos

öntudatlanságban úgy tetszett neki, hogy más világba bukik alá, hogy mindent kioltó hullámok esapnak össze felette...

XIV.

November végére járt, szürkefehér felhő gomolygott egy hétig a világ felett. Minden ködbe fult: a hegyek, a házak, a mezők; alig pár lépést lehetett tova látni. De a hangok szabadon repültek át a ködfalon: harangzúgás, játékos örömrivalgás szűrődött a város felől a Svájci Házba.

Ezekben a napokban történt, hogy Ginevra valahogy kikapcsolódott a ház életéből. Láza nem szűnt, az ágyat nem hagyhatta el és csak Aimée útján volt a világgal némi összeköttetése. A leányka ugyan többnyire ostoba pletykákkal akarta mulattatni, de mert az elzászi fruska Lieslről is pontos híreket hozott, Ginevra néha örült jöttének.

Liesl kicsit jobban volt, már kint ült a magánverandáján.

Kétszer történt, hogy Ginevra szívét valami gyorsabb dobogásba hozta: egyszer névtelenül gyönyörű fehér gardéniacsokrot kapott és egyszer Aimée nagy titokzatosan állított be hozzá:

— Miss Hardings, legyen szép ma, mert délután vendéget hozok.

Ezt a napot Ginevra átremegte...

Ebéd után az ajtó föltárult: a küszöbön ott állott Liesl. Bármily kedves meglepődés volt, Ginevrában mégis kilobbant akkor valami.

Liesl szökve jött: csak ebédhez volt szabad még lejárnia, de már reggel kifőzték Aiméevel, hogy meg fogja látogatni Ginevrát. Liesl csaknem letérdelt Ginevra ágya elé, a kezét cirógatta, egészen átszellemült...

— Miss Hardings, gyógyuljon meg már, legyünk együtt az ebédlőben, meg a szalónban; hisz ez borzasztó kegyetlenség a sorsától, hogy ön éppen akkor lesz beteg, mikor én fönt lehetek.

Aztán megcsókolta Ginevra kezét és visszalopózott a verandájára. Úgy sietett, meg sem említette, hogy ő küldte a gardéniákat.

Ginevra Hughra várt.

Eleinte nem gondolt semmi bánatosra és mindennap ki tudott találni valamit Hugh elmaradásának mentségére. Ő sohse fogadott férfivendéget, talán ez tartja távol a fiút. Vagy tán beteg... Talán megint egészen lefoglalta Madame Mereati?... De a lelke mélyén mégis csak súgta valami ösztön a leánynak: hogy nincsen a világnak az az elfoglaltsága, lekötöttsége, amelyből ki ne röppenhetne a szeretetnek, az emlékezésnek valamelyes jele feléje...

De nem jött semmi jel. Ginevra néha lopva nézett a fehér gardéniacsokorra. A fodros, fényes fehér virággömbök lassan hervadtak, maguk alá szőnyeget pergetve foszló szirmaikból. Néha, estefelé a leánynak az a különös érzése volt, hogy ő már Hugh-t nem látja viszont soha többé. Aztán fölült, meg-símogatta kezével saját fejét, saját forró haját és hogy szóljon valaki hozzá, magamagának mondta:

— Ő szeret, és ha meggyógyulsz, látni fogod...

Aztán visszahanyatlott párnáiba, szemét behúnyta és lassan, szemérmesen lelkét az elmúlt szép napokra fordította: fölidézte a Hughval lejátszott jeleneteket. Még most is összereszketett, ha csak a hangjára gondolt, a keze érintésére. A csókjára gondolni se mert. Mint elásott kincset, hordta azt lelkében, rányitni nem akart, nem tudott soha.

Igy hervadtak napjai a semmibe, egyhangún, átálmodottan, eseménytelen.

Ugyancsak ezekben a ködös napokban történt, hogy Zerna báróné egy reggel elfogta doktor Koenigert a folycsón.

— Doktor úr kérem, nagyon fontos kérdezni valóm van.

— Tessék, báróné. Különben csak jót mondhatok önnek. Virul ön is, a kisleány is kezd...

— Oh, doktor úr, nekem rettentő aggályaim vannak. Mióta ön Madame Mercati kisleányát hazaküldte, nem tudok soha aludni az aggodalomtól. Félttem Edithet...

— Pardon, báróné, Madame Mercati kimondottan beteg, önnek a törékenységén kívül semmi baja... És ami fő: ön olyan helyzetben van, hogy a gyermek mellett személyzetet tarthat.

— Oh, ez mind igen szép, de az anyaszívet meg nem nyugtatja. Az a gondolat, hogy Edith veszélynek van kitéve, nem hagy soha nyugton. Ez az örökös aggodalom az én kúrámnak is megárthat!

— De kérem, semmi ok az aggodalomra!

— Szóval... Edith nem mehet haza... —

Zerna báróné ezt nem annyira az orvosnak, mint önmagának mondta. — Mégis, nem kellene Edithnek külön hálószo­ba?

— Szükségtelen... de különben egészen mindegy, és ha méltóságodnak úgy kényelmesebb...

Doktor Koeniger sietve nyitott be egyik fekvő betegéhez.

Zerna duzzogó grimaszt vágott utána. Azonnal Freynéhez ment, az irodába.

— Drága Freyné, kérek a kicsikém számára külön hálószo­bát! A szívem szakad meg, hogy beteg létemre magammal hálattam idáig is azt a gyermekeket! Oh igazán, ha valami érné, csak magamat okolnám érte! Úgy-e, van még, drága asszonyom, üres szobája?

— Napos, verandás bizony nincsen. Méltóztatnék talán azt a folyosó végén levő kis szögletszobácskát? Igaz, hogy kicsike és északnak fekszik...

— Doktor Koeniger így óhajtja. Menjünk, nézzük meg a szobát. Még ma át kell költöztetnem az angyalt.

Elmult tizenkét nap is, míg Ginevra fölkelhetett. Gyöngyházszínű arca a szobában még áttetszőbbre vált, de a viszontlátás reménye a homlokára valami derengő sugárzást font.

Egy reggel kelt föl először.

Hugh, Madame Mercati meg Zerna Kazanovval egy asztalnál reggeliztek.

Hugh éppen Edith baronesszel évelődött, mikor a nyílt tornácfelőli üvegajtón át Ginevra fehérköpenyes, sugár alakja föltűnt,

amint az ismét megtért napsugárban úszva, a kristályhegyek csipkésormú tájképébe rajzolódott bele.

Ahogy benyitott, Liesl boldogan kiáltotta el magát és elibement. Hugh fölpillantott. A szíve megszűnt verni... A leány glóriás szépsége, a homlokáról sugárzó boldog tisztasága egyszerre térítették magához. Ezt tagadta ő meg! Erről tudott ő megfeledkezni! Hol van a világnak az a vad újjongása, amit összemérhetne a leány mosolyából kiáradó üdvösséggel...

Ebben a pillanatban minden hamuvá égett benne és Ginevra, mint hófehér főnixmadár kelt ki a lángokból. Még a saját bűnösségét is elfelejtette. Úgy képzelte, csak meg kell érintenie a leány liliomfehér kezét és minden gonosz dolog, mint az álom fog elfoszlani...

Nem tudta, hogy mit akar, mi lesz, csak egyetlen óhaja volt: beszélni vele, fölinni a hangját, az édes, mély, harangként zengő hangját...

Mikor Ginevra az ő asztaluk felé nézett: Madame Mercati alig titkolt diadallal, de Hugh kimondhatlan alázattal hajtott neki fejet.

És délután, mikor a teázásnak vége volt, Hugh Zerna bárónéval együtt elhagyta Madame Mercati szobáját. Az asszony halálsápadt lett, mikor a fiút távozni látta.

Hugh egyenesen a nagy verandára ment. De mert onnan mindenki sétálni széledt, a leány ajtajának tartott.

Ginevra a pamlagon aludt: kékkel hímzett könnyű háziruhában. A térdén könyvet

tartott és a hajában két ezüstfehér gardénialevél csillogott...

Hughra hirtelen mondhatlan fájdalom szakadt.

Nem mert közelebb menni, hanem csak a küszöbön állt meg, és a szemébe a fájdalmas meghatottságtól könnyek szöktek.

— Szentem, te... édes szentem — suttogta. Aztán lassan, amint jött, kiment...

Mikor Zerna másnap délelőtt Madame Mercatihoz benyitott, az asszonyt rettentő állapotban találta.

Az arca sárgafakó volt, a szeme alatt zöld karikák...

— Frozi, mi csoda dolog ez... látszik, hogy életedben először flirtölsz. Csak nem veszed így a szívedre, hogy Hugh tegnap makrancoskodott? Fogalmad sincs, milyen zseniális ötletem támadt. Mindjárt minden rendben lesz. Ma délből az asztalnál össze fogunk zörrenni ketten. Ennek fejében én nem jövök el hozzád teára. Egyedül leszel Hughval és visszaszorítod a hámba.

Madame Mercati sápadtan mosolygott:

— Milyen önzetlen tudsz lenni! Mintha te így nem maradnál aztán magadra Kazanovval!

— Szép, hogy kitaláltad! Most már eléggé összehoztuk mind arra, hogy különváljunk...

Mikor Hugh délután teázni jött, Madame Mercatit egyedül találta. De nem sietett hozzá, hanem az ablakhoz állva percekig idegesen várta a bárónéékat.

— Madame Mercati, — mondta később komolyan — örület volt, amire vetemedtünk.

Az asszony nem felelt darabig.

— Kinek van joga örületekhez, ha nem nekünk? Mi a sír szélén állunk!... — sóhajtott a rekedten.

— Éppen azért... önnek férje van.

— Csak az a férjünk, akit szeretünk... Én, én...

Madame Mercati arca a vallomástól kigyúlt, a kezét fölemelte, mintha esküdne. Most ismét szép volt, mint mindig, ha a szerelem előtötte.

Hirtelen fölkelt, odarohant a fiúhoz, hozzáfért:

— Örület... de szent... de édes — suttogta halkán, lihegve.

Hugh szédülni kezdett. Minden, minden erejét össze kellett szednie. Érzékei ellene ágaskodtak, mint elragadni készülő, lángserényű paripák. Valami gondolat után kapkodott, amit ék gyanánt verjen kettejük közé. Lefejtette az asszonyt és hátralépett. A kezét összekapta maga előtt, mintha egy fehér leány emlékének leplét vonná vértül maga elé, de ajkán — sohse értette meg, hogyan, miért — nem a Ginevra neve sarjadt föl:

— Lolo... tica... — tördelte nehezen, mintha a szót valami súlyos pöröly verné ki lelkéből.

Az asszony elfehéredett és reszketni kezdett.

Hugh pedig kifutott a szobából...

Madame Mercati a pamlagra esett és vergődve sírni kezdett. Nem a gyermekét siratta. Hogy Hugh a szívébe döfött a föl-
említésével, az csak jobban eszébe hozta, mivel adósa a fiú.

Eldobta asszonyi büszkeségét, anyai sértetlenségét és nem sajnálta pillanatra se. Mert azt hitte: hogy érdemes. Hogy teljes, csorbátlan földi paradicsomot kap érte... És néhány napi láz után a fiú megalázta, eldobta őt...

Az asszony tehetetlen gyötrelemben volt. Mindenre képes lett volna most, ütni... akár ölni... de nem a fiút, hanem azt a leányt, azt a vértelen, halaványkék árnyékot, aki csak egyet mosolygott... nem, csak ránézett a fiúra, csak megjelent és mint a nap a holdat, lenyilazta őt...

Oh, most újra érezte azt a kint, amit minden asszonyi teremtség érez, amelyiknek öltözni, szólni, enyelegni — adni kell a szerelemért — szemben azokkal, akik áldozat nélkül, fáradalom nélkül, csatátlanul nyernek csatát...

Mitévő legyen most már?... Ha Zerna jönne, tudna valamit... Hirtelen összeborzadt e gondolatra. A Zerna tanácsai... azok sodorták az esztelenségekbe...

És Zerna éppen benyitott és rábámult a pamlagon síró barátnőjére.

— De Frozi, az istenre kérlek! Én azt hittem, ti ha nem is a hetedik, de legalább a harmadik mennyig jutottatok, és egyedül lellek, csúfra sírva magadat! Szokd le a sírást, vénít! Te egyáltalán nem vagy sze-

rencsés vérmérséklet. Tragédiát csinálsz abból, ami epizód csupán.

— Hallgass a nézeteiddel. Csúffá tettél velük.

— Mi az? Apprehenzió? Csakhogy én nem veszem föl a haragodat! Fogadom, nem úgy jártál el, amint mondtam...

— Sőt nagyon is. Azért jutottam olyan mélyre.

— Mélyre? Ne légy olyan polgári ízű, Frozina. Egy finom flirt az előkelők magas kiváltsága. Azt csak az emberek krémje érti. De jól van, csináld másként, ahogy tesszik. A szerelemben éppen az a fő: tegyen mindenki egyéni mulatsága szerint. De te ugyan nem mulatsz! Összevesztetek? Különben... ez néha szintén mulatságos.

— Nem. Hanem... megundorodott tőlem.

— Nem voltál mindig elég észbontó...

— Eh... túlédés voltam. Émelyítő.

— Mindig rajta csüggtél? Ez ostobaság...

— Nem. Csak adtam, amit kért... Mindent...

— Mindent kért?

— Eh, nem értesz? Mindent adtam, amit kért!

— De nem kért mindent... Aha!

Zerna báróné arcul legyintette barát-nőjét.

— Butuska! Te persze valami ideális szerelembe fogtál. Azt Ginevránál keresi...

Madame Mercati a fogát összeszorítva, az ablakon át a hegyekre nézett. De most meg-rándult.

— Én szépséges szerelmet akarok... nem játékot, nem mámort.

— Kérlek, ahogy tetszik — vont vállat Zerna és mintha kicsit érintve érezné magát barátnője kijelentésétől, a hangja valamikét csípett. De aztán újra visszazökkent szokott könnyű hangulatába és folytatta szokott szerelmi bölcselkedését.

— Ha te nem is a mámort akarod tőle, a mámor az egyetlen fegyver, amivel egyebet is megnyerhetsz. Ez az az egyetlen ár, amivel Ginevrát túlfizetheted, amivel a többi is megvásárolhatod, amit Ginevrának szán s amire te főként, — Zerna itt hitetlenül, arcfintorítva mosolygott — állítólag főként sóvárogsz... Fiam, áldozni is kell valamit...

Ismét nevetett és közelebb hajolt barátnőjéhez :

— Frozi, te nem vagy okos. Először is : ne légy hozzá mindig jó. Egyszer légy borzasztó jó és aztán kínozd. Hibáztasd, főleg hibáztasd, az nagyon hozzádköti, ha azt hiszi, hogy vétkezett ellened. Értesz már ?

Most megfogta Madame Mercati állát és a leereszkedő pillája alá fúrta zöld tekintetét.

— Adj oda mindent, de úgy, mintha ő csikarná ki...

Madame Mercati kábultan hallgatta a kigyó evangéliumát.

Ezalatt Hugh a hegyeket mászta, a tiszta, jéghideg alpesi alkonyatban. Mint nagy betegség után, lankadtnak és mégis enyhültnek érezte magát. A téli alkony violaszínű tüzeket rakott a kristályhegyek ormán és

Hugh tekintete egy sziklára tévedt. Az ő oltárakra. Még kitetszett az és rajta érintetlen ezüst kendőként terült a hó...

XV.

Karácsony előtt a Svájci Ház oly zsufolttá vált, hogy még a fürdőszobákban is vendégek aludtak. Vígán folyt a téli sport, a hangversenyek, művészestélyek.

Ezekben a napokban szinte semmi különös sem történt.

Zerna báróné egészen kikapcsolódott a rendes társaságból, mert pompásan érezve magát, az orvosi tilalom ellenére egész nap szánkázott, korcsolyázott kinn és este duettek énekelt Kazanovval a szalonban.

Madame Mercati pedig majd sohse jött elő a szobájából.

Töprengett... Néha sírt, mintha mindent elveszített volna, néha pedig föleszmélt, mint akinél a veszendőnek indult játszmában még a legnagyobb ütőkártya megvan s aki azt most kijátszhatja, mindent elseperve... De azért félt kijátszani azt a kártyát. Úgy érezte, hogy a fiút megnyeri, de önmagát elveszíti. Hogy nem úrnője, hanem szolgálja lesz a saját szerelmének...

Ginevra egyelőre csak a napos órákat tölthette kinn és így a délelőttöt kivéve, mikor a nap bizsergő meleget hintett alá, rendszeren a szobájában hevert, ahova aztán Liesl is belopózott.

Hugh nem kereste őt, mert úgy érezte: egy vallomással tartozik neki és mégcsak el sem tudta képzelni, hogyan tegyen vallo-

mást. Érezte, hogy vétke két külön világba taszította őket és hogy nincs rája szó, nincs mozdulat, nincs arckifejezés, amellyel elébe tárhatná lelkének szomorú, fájlalva szégyelt sebét; úgy érezte, hogy bemocskolná vele a leány lelkét, megölné szerelmét...

Dehát hallgatva, eltakarva nyomorult nyomorát, úgy vonni őt a régi tűzben magához?... Oh, ez annyi volna, mint áhitatra vágyót megszenségtelenített szentélybe vinni imára, mint megengedni, hogy egy szent, ocsmány bálvány előtt hajoljon, hogy orgiákat kiszolgáló kehelybe hullassa gyémántkönnyeit...

Arra pedig nem gondolt Hugh, hogy a legromdább bálvány Isten testévé válik, ha egy szent hull elébe s hogy nem a kehely, hanem az ajak tisztasága avatja szakramentummá a bort... Sokkal félénkebb, reménytelenebb, bizalmatlanabb és önbizalom nélkülibb volt, semhogy megérezte volna, hogy a férfi szerelmére az értékbélyeget a nő süti, hogy a férfi szerelme alapján se nem bűnös, se nem szentséges; mindig attól függ, akivel itatja, hogy nektárrá istenüljön vagy szennyvízzé aljasodjék. Nem tudta, hogy a bűnével még több joga van egy büntelenhez, valamint a tékozlónak a kegyelemre...

Csak azt tudta, hogy Ginevra kegyelme az egyetlen út a megtisztuláshoz és hogy ő nem bírja kitárni bűnét a kegyelemnek!... Oh ez nehéz, vérivó, velőtszívó dilemma volt, Hugh dermedt tanácstalanságban görnyedezett alatta. A szinte megható gyávasággá nőtt félénkségében inkább várt: azt hivat, valahogy minden magától fog megoldódni...

Közben pedig nagyon üresnek találta a napokat: valami hiányzott és nem tudta, mi. Kitöltötte ugyan azzal, hogy Ginevrára, szerelmük hajdanti aranyóráira gondolt, de mintha azok fénye fakóra kopott volna; vagy az ő szeme szokott már rikítóbb, síttergőbb ragyogáshoz?... Néha a vallomáson töprengett; de úgy tetszett, hogy az csak fantáziálás. Komoly valló szándéka mintha csak festett lárva lenne, mögötte valami homályos, zavaros gondolatok, vágyak kísértik, amiket hiába akar Ginevrához fűzni, azok másfelé gyökereznek... Oh, szégyelte és gyűlölte e gondolatokat: de azok azért mégis megvoltak és néha szinte belehasítottak a rájuk vont fehér fátylakba és Hughra vigyorogtak, hívón, fenyegetőn... A fiú nyugtalan volt, nem lelte soha helyét, pedig amellet olyan fáradtnak érezte magát...

És mégsem ment ahhoz, aki a nyugalom.

Karácsonyra járt már.

A Svájci Ház tulajdonosai németek voltak és így fényes, dús karácsonyi ünnepet tartottak. A karácsonyfát maguk a vendégek díszítették, ugyanakkor a nappaliban teát és süteményt szolgáltak föl a lánypincérek.

A díszítés délutánján először jelent meg Madame Mercati a hosszas, önmaga ítélte szobafogság után. Egy kicsit sápadt volt, de lilavörös selyemruhája a hatást most is megtette. Zerna Hught is magukhoz kerítette.

Ginevra csaknem magára maradt: egyedül Blumer hódolt ma neki, meg Liesl.

Ellenben Ziegler ma ismét Aiméennek udvarolt, már tudniillik színre, mert a derüs együttlét örve alatt szünetlen gorombaságokat vágott a leányka fejéhez. De az türte, csak azt ne lássák, hogy gavallér nélkül marad.

És mégis úgy maradt. Ziegler ugyanis egyedül vállalkozott rá a karácsonyfa tetejét földíszíteni. Hórihorgas alakja errevaló volt: alig állt néhány lépéssel fönnebb a szobalétrán és föl tudta tűzni a csillagot a fatetőre. Közben az angyalt játszta: fejére aranykoszorút terített, míg izzadva nyúláncozott, hogy a díszeket fölakgassa.

— Ziegler ur! Ön valódi angyal: az arca fényes, mint a mennyországbelieké...

Ezt Aimée jegyezte meg.

Másnap volt a hivatalos karácsonyest. Aimée egész délelőtt a verandákat róttá és mindenkinek előadta: mi lesz a vacsorai étlap, miféle más intézkedések történtek és micsoda ajándékokat vásárolt Freyné meg néhány tekintélyesebb hölgyvendég, hogy azokkal a többi vendéget megrézfálják.

A délutánt csaknem mindenki szobájában töltötte. Ajándékokat készítettek, csomagoltak. Csak öt óra felé ült ki néhány lelkiismeretesebb kúrázó a verandára.

Ginevra némán feküdt a maga szögletében.

A leány szinte mindig fáradt volt és szóval. Az élet szálai lassan kezdtek körüle összekuszálódni. — Nem értette Hught, aki elkerülte őt, bár szünetlen fájdalommal nézett rája... nem Zieglert, aki mintha őrizné őt, mindig a veranda körül ólálkodott és

nem értette Madame Mercatit, mert az száraz, szúróan csillogó szemmel tekintett mindig feléje, mintha haragudna rá, vagy figyelné őt; szólni azonban sohse szólt hozzája. Ellenben megértette és nem haragudott Kazanovra, hogy az multságosabb bárátnőt keresett őhelyette. Mióta vőlegénye, a fiatal gyáros elhagyta, egészen rendjén lévőnek találta, hogy az emberek elhúzódnak tőle. Csak Hughtól nem várta, róla nem hitte ezt, soha egy pillanatra.

A karácsonyestre Ginevra tiszta fehérbe öltözött, mert amióta Hught szerette, ruházata lassan világosodni kezdett. Áttetsző csipkeingére rávett fehér bársonyruhájáról mégsem felejtette el a kézománcos ékszereit. Azután a kezébe vett néhány bársonyfehér, illattalan, hosszúszárú rózsát.

Egy csöppet se volt nyugtalan, amiért Hugh hetek óta kerülte őt, de mégis szenvedett és ez a szenvedés valami halavány kékséget lehelt a szeme köré.

Mikor a vacsorázó terembe lépett, azt hitte, idegen helyre tévedt. Az asztalok körben futottak a fal mellett és rogyadoztak az ezüستől. A szalon ajtaja nyitva volt, ott égett a karácsonyfa, alatta halomba hordva a meglepetések: csupa rózsaszín papirba göngyölt titokzatosság.

Már csaknem mindenki asztalnál ült: de nem a szokott rendben. Alig is lehetett az emberekre ráismerni: a hölgyek egészsége sebbje mélyen dekolletálva jelent meg, csipke-, selyem- és ékszerkáprázatokban. Az urak mind frakkban, ez kötelező volt.

Ginevra egy pillanatig tanácstalanul

állott. Nem tudta, hol a helye. Freyné ugyanis mindenkit a szíve szerint akart ültetni. Ginevráról semmiféle pletyka se keringett, aminek alapján ma valaki mellé kerüljön. Blumer volt a szomszédja a verandán, most is mellé ültették. Blumer elébe is ment és odavezette helyére.

Az asztal túlsó végén ült Hugh, Madame Mercati, Zerna báróné és Kazanov.

A báróné a rózsaszín könyvecske alakjában arannyal nyomtatott menüt tanulmányozta: néha helyeslőleg bólintott, néha az orrát fintorgatta. Madame Mercati és Hugh egy szót se szóltak. Hugh Ginevrára meredt... A leány a karját, végtelen gyengédvonalú vállát sejtető csipkeingben, nehézredőjű bársonyaljában, kezében a merev fehér rózsáival döbbenetesen szép volt... Arcát a fehér ruha még fehérebbé tette és a szenvedés még meghatóbbá. A fejét is olyan mereven, hajlíthatatlanul hordta, mint a rózsái...

Mikor Ginevra leült, tekintete Madame Mercatira tévedt.

Az asszony narancssárga selyemruhában volt, övében vérszínű rózsák. Ajka még vérszínűbb volt, talán a pirosítótól, talán mert összeharapta... A két nő farkasszemet nézett. De Ginevra nem sokáig állta. Tekintetét lassan emelte át Hughra, Kazanovra, végig az asztalon...

Hirtelen elfojtott nevetést hallott. Aimée majdnem fuldoklott. A szerb tiszt, aki csak tegnap érkezett, a hóból is kikanalazott, amin az osztrigát fölszolgálták és rémült arccal kószolgatta a fehér, ízetlen csemegét.

A lakoma végéreérhetlen hosszú volt. Közben apró karácsonyfákat hordtak körül, azokon mindenféle csomagocska függött, mindenkinek szakítania kellett a fáról és aztán így különféle ajándékokhoz jutottak: papirsipkákhoz, rendjelekhez, könyvecskékhez, legyezőhöz... A sipkát föl kellett tenni és Aimée meg a báróné ennivalóan festettek benne.

Vacsora után következett az ajándékok szétosztása. Erre a tréfára mindenki előre fizetett pár frankot, ennek fejében aztán számíthatott valami vele történendő komédiára. Ziegler volt a kikiáltó. Odaállt a karácsonyfa alá és sorban osztogatta a csomagokat, amikből paprikajancsik, szamaracs-kák, pénzeszsákok és más célzatosságok tekeredtek ki a boldog megajándékozottakra. Hirtelen, mikor egy meglehetősen vaskos pak-kocskára került a sor, Aimée nagyon is izgattott viháncolással tekintett Ginevra meg Madame Mercati felé.

— Madame Mercati! — kiáltotta ki Ziegler.

Az asszony átvette és lefejtette a legfelső papírréteget. Alatta másik papir volt és azon a Ginevra neve állott. Madame Mercati átnyújtotta a csomagot a leánynak. Ginevra tovább bontotta, akkor egy új papírréteg került elő, rajta Madame Mercati neve. Visszaadta... de az újra hozzákerült. Így adogatták át egymásnak a kis csomagot. Végre az utolsó göngyölegre került a sor. Azon pedig ez állott:

»Madame Mercati és Miss Hardings közös tulajdona.«

A két vetélytárs egymás mellé lépett és csodamódon, az utolsó papírt letépni egyik sem akarta.

A báróné annál ügyesebben, gyorsabban tette meg ezt. A társaság körbe verődött, közbül a három nő, mikor a lepel lefoszlott.

— Csak össze ne kapjanak fölötte — viháncolt Aimée, egész hangosan, hogy mindenki hallotta.

A papirban pirosbársonyból varrt, szív-alakú tárgy volt, belé fekete selyemmel kuszán öltögetve:

»Mister Foorte szíve.«

Ginevra úgy érezte, mintha megütötték volna. Némán lépett vissza a társaság közé... Madame Mercati szeme, ajka összerándult...

Zerna feléjük nyújtotta a szívet és tréfásan incselkedett:

— De csak tessék elvenni tőlem; no, Mister Foorte, mit szól hozzá, míg a dolog titokban... azaz papirba burkolva volt, Frozina meg Miss Hardings egymás között ideoda labdáztak az ön szívével: és most, amikor napfényre vagyis lámpafényre kerül az, hát egyszerűen eldobják, rajtam hagyják...

— Miss Hardings eltűnt, letette a fegyvert, tartsd meg hát — folytatta és Madame Mercati kezébe nyomta a bíborló szívet.

De az asszony nem vette azt el.

— Jó, igazad van. Tessék, Mister Foorte. Rendelkezzék fölötte. Adja annak, akit illet.

És a fiúhoz hajolva még hozzásúgta:

— És aki többet ad érte.

Hugh kényszeredetten mosolygott. Szerette volna megfojtani Aiméet.

Szárazon az estét Aimée sem vitte el. Valamely tisztelőjétől — alkalmasint Ziegler-től — egy vérpiros papirmaché nyelvet kapott. De bölcsen eldugta és hallgatott vele.

Azután tánc jött. Ginevra ebben nem vehetett részt, annál ő betegebb volt. A báróné pilleként röpködött Kazanov karján. Madame Mercati is fölállott Hughval, óvatosan keringve körül párszor a termet. Ziegler rettentően kaszált a lábával, arca fényesebb volt, mint a karácsonyfadíszítéskor és mert Aimée kicsiny volt, folyton a levegőbe emelte a lánykát.

A betegebbek körülülték a termet és hal-kan fecsegték. Lieslnek a szerb hadnagyocska kétségbeesetten panaszolta a baklövését, Liesl pedig vigasztalta, hogy hisz az semmi, ő is megjárta, a fagyalt helyett, amely hókúpok alakjában apró svájci házacska köré volt halmozva, ő a házba akart kanyarítani és az fából volt.

E fölött elmulattak és egészen összebarátkoztak.

Mikor Hugh Madame Mercatinak a táncot megköszönte, már nem találta Ginevrát sehol.

Elkedvetlenedett és kiment a szabadba. A szíve táján nyomta valami... kis, kemény tárgy volt, az odarejtett piros bársonyszív. Hirtelen eszébe jutott az utolsó papíréteg fölírása:

»Madame Mercati és Miss Hardings közös tulajdona.«

Aimée nem hazudott. Aimée rávitte őt egy gondolatra, ami eddig sohse villant

eszébe. Mindig azon töprengett: micsoda titkos erők fűzik őt kétfelé — most földerengett benne,... hogy imádja Ginevrát, először nyíló lelke minden leborulni vágyó áhítatával, reménytelen ifjúsága első, egyetlen üdvözítő reménységével, hogy szolgálni vágyik őt, alázattal, igénytelen boldogságban és hogy sóvárogja Madame Mercatit, későn ébredő férfiösztönnel, lázas, vad örömhöz való jogosságának érzetében, ősi, asszonyt maga alá hajtani vágyó erővel — és mindazzal a féktelenséggel, ami a sokáig gátba szorított, morajló vészes vizeket hajtja, ha szakadni érzik a gátakat...

Bizonytalan sejtelemként az is átfutotta lelkét: bűn volna-e, képtelenség mindkét asszonyát szeretni, mellette kitartani?... Nem tudta... Hisz mindkettőért olthatlan ösztön gyötri...

XVI.

A Svájci Ház élete most vált a legmozgalmasabbá. A karácsony a németek kedvéért volt fényes, ó-év estéje az angolokért. Az indiai kormányzóné jelmezestét indítványozott, már pedig ő adta mindenben a hangot. A háziasszonnyal megtartott tanakodás adatait Aimée, mint szélvész a pihés virágmagvat, hihetetlen gyorsasággal hordta, hintette szét a verandákon.

Napokon át semmi más nem folyt, mint a jelmezek tervezése és a titkolózók, meglepetést tervezők terveinek lehető leleplezése. Aimée itt valóságos művész volt. Kép-

telen utakon derítette ki, hogy egy nyugalmazott konzul mindkét leánya valódi kínai toalettben fog megjelenni, hogy egy nagyon kövér cseh leány pillangó lesz (talán termeszhangya? — kérdezte Ziegler) és hogy Lieslnek a szerb hadnagy gyorspostával szerb cigányleányruhát hozatott.

Ginevrának öröme telt a jelmeztervezésben. Ha volt valami földi hibája, éppen az volt, hogy szeretett nagy gonddal, körültekintéssel öltözni. Most néhány napon át együtt tervezgetett Liesllel, de Aimée náluk hiába szimatolt: Liesl nem akart Ginevra jelmezéről beszélni, Ginevra pedig sohasem beszélt önmagáról, a maga dolgairól.

Ez a munka, meg Liesl társasága kissé elfoglalta Ginevrát, úgy, hogy könnyebben hordta bánatát. Mert bánata volt...

Nem tudott ugyan nevet adni annak, nem is akart... Meg nem születve, néven nem nevezve hordta azt, itatta vele szíve véréét. Érezte, hogy a nyár és a mostan között mélységes szakadék nyílt meg, hogy a boldogság, a nyugalom ott maradt, túl a szakadékon. Hugh különös volt, kerülte őt és csak néha vetett rá nyílként fúródó, fájdalmas, szinte szemrehányó tekintetet. Haragszik rá? Átvizsgálta minden tettét, sőt minden gondolatát, de nem talált egyet sem, amelylyel Hught bántotta volna.

Néha fölbukkant benne mindaz, amit Hugh és Madame Mercati barátságára nézve célzásként, tréfaaként elejtve hallott. Kimondhatatlanul fájt neki, hogy töprengeni tud ezeken. Hát nem mondta Hugh, hogy minden látszat, hogy csak egy igaz?... Ez volt

minden töprengésének a végső cselekménye, és ezen aztán elpihent. De nem sokáig...

Ó-év napján a verandák üresen álltak. Pedig csodálatos idő volt: a napverés valósággal szemvakító; a levegő átlangyosult a sugárözöntől és a nemrégien leszakadt új hóréteg mindent vadonatfehérbe vont.

Hiába: aki tehette, megszökött a természet pompája elől. Zerna báróné azért vonult el, hogy este pihent arcszíne legyen. Madame Mercati lázasan varrt, ezért zárkózott szobájába. Aimée szobáról-szobára járt, mint mondta: segíteni; de mihelyt alaposan körültekintett, azzal állt odább, hogy várják másutt.

Délelőtti lunch volt, az ebéd pedig elmaradt, hogy a pazar esti étlap kellő méltánylást leljen.

Vacsoraidőre a társasági termeket, folyosókat, hallokat fagyönggyel díszítették. Ezt az angol ünnepi szobadíszat a karácsonyest német jellege miatt mostanra halasztották. Az apró fehérhólyagos, bujazöld galyakat piros szalagsokrokkal kötözték föl mindenfelé: üde, élénk, szinte rikító díszt adva vele a környezetnek.

Megszólalt a gong.

De a vendégek csak lassan, megkésve szállingóztak a fehér fényben úszó étterembe. Hiába, a jelmez mindenki erejét megpróbálta...

Ziegler mint ördög lármázott befelé, piros-fekete testhezálló ruhában, vele két apacs, akiknek egyike Blumer, másika a szerb hadnagy volt.

A konzul leányai csakugyan remek kínai selyemruhát hordtak, valamint lovagjuk, egy

fiatal angol orvos is, ellenben a kövér cseh leánynak eszébe se jutott pillének öltözni: díszes óhollandi ruhában volt, de mert ezúttal is, mint mindig, fázott: jelmezére kabátot vett és így egyre mulattak rajta. De ő ezzel nem törődött. Sőt odament a háziaszszonyhoz és követelte, hogy a szellőztetőket csukják be, mert huzat van.

— De kedves Skramek kisasszony, egy kis levegőre csak szükség van, ahol ennyi ember zsúfolódott össze. Nemde, Ziegler úr?

— Hogyne, föltétlenül, kedves Freyné — felelt az arralebzselő Ziegler.

— Na, ugyebár?

— Természetesen. Önnek teljesen igaza van. Ha nem gondoskodnék róla, hogy időnkint meghüljünk, esetleg meg találnánk gyógyulni és akkor becsukhatná a szállóját!

És ezzel Ziegler gyorsan odább állott, hogy Aiméet — kijelölt asztaltársát — helyére vezesse. Aimée mint csinos pásztornő, kezében fölrozsázott pásztorbottal boszantotta az embereket, folyton — bár akaratlanul — ingerelve, kivált egy nagyon korrekt viseletű angol suffragettet, aki valamilyen amerikai ápolónői rend szürke egyenruháját hordta. Azután az angol papnét szemelte ki ingerkedései célpontjául, ezt már szándékosan, folyton a jelmezéhez gratulálva, merthogy az asszonyka hirtelen összetákoltt Pierrette-ruhájában valóságos madár-ijesztőként hatott.

Már csaknem mindenki helyén ült, akkor jöttek be Madame Mercatiék. Elöl a báróné: mint karesú, átlátszó szitakötő; halaványzöld és rózsaszín csillogó fátylakhól állt a

ruhája. Elragadóan festett, de nem lehetett összemérni Madame Mercatival.

Ő páva volt.

Rikító, kék-zöldet játszó, mélyen kivágott testhezálló selyemruha volt rajta, uszályát aranybarna fátyolon ezernyi gyönggyel ki-varrott, fényes pávaszemtenger alkotta. Magasra fésült haján, épp a fejtetőn ragyogó kis koronát viselt és a kezében, mint a hiúság jelképét, parányi tükröt tartott... Hozzá az egész teste olyan volt, mint valami forró-vérű, puha madaré...

Mindenki elragadtatva nézett az aszszonyra. Az pedig lassan seperte legyezőszerűen szétbomló uszályával a padlót...

A Fáraónak öltözött Hugh némán ment utána.

Kazanov, mint kozák, egy hölgyvendégét kalauzolta. Fiatal, nagyon szép orosz leány volt az, egyik szanatóriumból jött le a ma esti mulatságra. Csipkével bevont rózsaszínű krinolint hordott, egész sötétszőke feje kigyós fürtökbe volt göndörítve és a fürtéit apró rózsákból álló koszorú ékítette. Édes, szépséges »Altwien« figura volt...

Ők öten egy csoportban ültek le és sorra kritika alá vették a jelmezeket.

Már az első fogást hordozták, — magyar halpaprikást, — mikor Ginevra belépett. Éppen mikor a terembe akart lépni — úgy egy negyedórával ezelőtt — a szobaleány visszahívta, hogy ajánlott csomagja érkezett.

Ezért késett.

Minden kíséret nélkül, magánosan jött, a tarka forgatagba mint egy darab sötétség.

De káprázatokkal telien volt sötét... Az egyedüli, aki Madame Mercatival a versenyt fölvehetette.

Ruhája sötétkék, bársonyosan tompa-fényű selyemre felhőszerűen omló fekete fátyolból állott, a fátyolruha apróbb-nagyobb ezüstesillaggal telehintve. Vállára, hátára, egész a térdén alulig kék-fekete palást borult: a kibontott haja. Fején, kicsit félredűlve, gyémántként tüzelő kövekből kirakva a sarlókeskeny félholdat viselte.

— Az alpesi éjszaka!... — ámult rá Ziegler.

És elfordult Aiméetől és többé rá sem nézett a kis pásztornőre, az egész hosszú vacsora alatt.

A hangulat ma még valamivel könnyedebb volt, mint karácsonykor. Ezt a jelmez hozta, magával. A vacsora nem volt éppoly pazar, de több pezsgő fogyott és a zenekar már az asztal közben szólt.

Csak Hugh nem volt vidám. Apró, merev fonatokból álló, válligérő parókájára hiába lopott fel Zerna báróné egy fehér papírsapkát, pár pillanat múlva, mintha az lecsúszna, lerázta a fejéről... Pedig, ha a fiúban csak valami lett volna a hiúságból, ma diadalt ülhett volna. Nemcsak hogy az ő két aszsonya volt a legpazarabbul öltözve, hanem ő maga is egészen különös hatást tett. Bronzszínű, keskeny arcához remekül állott a merev paróka, a bordósárgán csíkozott, rövid lepelruhája nagyon is sugár alakját még szökkenőbbé tette; a szeme kicsit élettelelenül, hidegen tüzelt; mint nem emberből, hanem valami égő tárgyból kivakító tűzkéve.

Amint ült, szinte senki sem ismert reá és Aimée nyafogva kérdezte róla Zieglert:

— Ki az, aki Aidának öltözött?

Hugh valahogy megsejtette, hogy ma az ő szívének két asszonya birokra kelt. Nem, örület volt egy percig is hinnie, hogy két istennő elfér egy trónuson: az ő szívéen... Hol egyiket, hol másikat nézte és nem tudta, melyiket fogja ma a trónról lebukni látni... Mint nehéz, sorsdöntő perc előtt, a torka elszorult, a lelke megrettent...

— Miss Hardings sokkal finomabb jelen-ség, de Madame Mercati tündökletesebb — hal-lotta túlnan, az asztal másik oldalán beszélni.

Az asztaltól fölállottak, kezdődött a tánc.

Madame Mercatiék társasága egy szög-letbe vonult. A szép orosz leány már akadt tisztelőre, egy Peacock nevű amerikai úr személyében, bár ő fesztelenül mindenkivel mulatott. Így hatan települtek egy asztalká-hoz és csak néha keltek föl onnan egy for-dulóra.

Aimée és Ziegler ismét összevesztek. Ziegler ugyanis Angliába képzelte magát és Aiméet egy lecsüggő fagyöngy alatt meg-csókolta. Aimée sikított.

— Tolakodó! Ma nincs karácsonyeste!

— Akkor nem bánta volna?

És ezzel Ziegler az ügyet a maga részéről elintézte.

Ginevra tündéri sápadtan ült Blumerrel egy pálma alatt. Éppen átellenben a Hughék társaságával. Az idős hollandi úr odajött hozzá és gratulált jelmezéhez...

Éjfélre járt már. Az olasz zenekarból alacsony, vak emberke lépett elő és mélyet

hajolva énekelni kezdte a »La paloma«-t. Mintha hófehér galambsereg rebbent volna torkából a társaság feje fölé...

Ginevra hallgatásba merült. Az ének régi emlékeket sodort feléje, mikor még ő is énekelt és éppen a galambdalt, annyiszor... És akkor az öregkisasszony nénje mellé állt és azt mondta:

— Olyan a hangod, mint a mély harangoké...

Majdnem egy éve már, hogy alvó hangját szabadon kirebbenteni tilos...

Egyszerre kimondhatlan fájt neki, hogy sohasem énekelhet. Mi volna most a dal, amikor nemcsak értené, hanem át is érezné, amit énekel... Szárny lenne bénuló, ajak lenne lassan elnémuló szívének.

Míg a dal szállt, Zerna báróné szétbontotta az orosz leányka remek, töleséres piros rózsákból álló csokrát és a virágokat a karsú pezsgős poharakba állította. Kazanov azokba töltötte a pezsgőt, hogy onnan igyák az átitillatosult nektárt.

— Nemde, apart gondolat és hozzá szimbólikus... — csacsogta Zerna.

— Igen, a férfiélet szimbóluma — mosolygott az orosz, aki ma fölötte villanyozott volt.

— Rózsákból... minden rózsából mámort szürcsölni... ez az élet ama titka, amit a bölcsek sohse sütöttek ki, sokezerévi fejtörés után se. Persze, vének voltak és magukba vonultak... Nekem elég önre néznem, hogy a titkok-titkát megfejtve lássam.

Zerna halkan nevetett, mindig mulattatta az orosz életfilozófiája.

Azonban Alexandrovna Xenia, a kis orosz vendégleány kicsit sajnálkozva nézte rózsáinak mámorkehellyé avattatását.

— Haragszik... a rózsákért? — kérdezte Kazanov, a leányka vadrózsaszínű arcára boruló árnyat megsejtve.

— Nem... Csak sajnálom őket, hogy tönkremennek... de nem öntől... önöktől sajnálom... — Egészen zavarba jött és egészen piros lett, mint egy pünkösdi rózsa.

Kazanov egy kicsit rábámult. Egész eddigi életét az el nem piruló nők kormányozták.

— Minden rózsából mámort inni... — mondta később maga elé, mint a nagyon felhangolt emberek szoktak. — Közben azért lehet sajnálni a rózsát és nem is kell eldobni, hanem a szívünkre is tűzhetjük...?

— Vagy leprésseljük s az emlékkönyvünkbe ragasztjuk sok más hervadt emlék... rózsa közé — szólt közbe Zerna.

— Ah, báróné, — fordult vissza hozzá Kazanov — ez újdonság nekem. Önnek van emlékkönyve az elhervadt, kiürített rózsái számára? Azt hittem, ön ennél nagyobb stílú életművész. Az emlékezés az örök bánat... nem?

És Kazanov nevetett.

— De sohse lapozok az emlékkönyvemben, s ez egyre megy...

Xenia mindezt szószerint vette és mégis, mintha érezné, hogy a csevegés nem egészen fehér: nagy, komoly tekintetet vetett ártatlansétét szeméből Kazanovra. Később aztán, mikor a mulatság végére járt és Zerna öléből hagyta földre gurulni a kiélvezett rózsa-

kelyhét, Xenia hirtelen a magáét vagy a Kazanovét...? belecsúsztatta kis selyemtáskájába. Nem lepréselni, hanem vízbeállítva fölélesztetni akarta azt, majd a szobájában. A földre nagy, sötét vércseppként hullott másik rózsát akaratlanul gyengén megtaposta.

Ginevra fájdalmas dermedésben nézte Kazanovék dőzsölését. Hát ez Hugh, aki virágból issza más nőekkel a pezsgőt és hozzá egy szava sincs? Hirtelen a fiút fölkelni látta. Hugh feléje tartott.

— Nem akar velem táncolni? — kérdezte halkan.

— Nekem nem szabad.

— Csak egy pillanatot... — könyörgött Hugh szokatlan akarattal, szokatlanul ragyogó szemmel.

Ginevra megszédült... A fiú lassan csúsztotta karját a leány pompázatos hajpalástja alá és meglendültek...

Különös gyönyör ragadta őket... hirtelen azonban valaki megfogta a karjukat. Doktor Koeniger volt.

— Mister Foorte, ön tönkreteszi az én legengedelmesebb betegemet!

Hugh megállott, Ginevra szinte átlátszóra sápadt. A szíve fájt... oh, úgy szégyelte, hogy elragadtatta magát...

Pár perc múlva fölkelt és látatlanul kiment.

A tükre előtt állott, a félholdját akarta levenni a fejről...

Azajtaja fölnyíltésküszöbén Hughjelent meg.

Ginevra tiltón lépett elibe, de mikor a fiú ismét a haja alá csúsztotta karját és mintha

térdelhí akarna, kicsit megrogyva előtte, csókolni kezdte, nem tudta mindjárt eltaszítani. A haja előrefoszlott és mint sátor borult ket-tejükre.

— Az istenre... Hugh... menjen...! —
könyörgött aztán, bár olyan édes volt neki mindez, mint csak a legédesebb álmódások.

— Ne küldj el... — rimánkodott a fiú. —
Tarts magadnál... mondd, hogy ne menjek... Nem tudod, hogy csak nálad jó nekem... csak nálad tudok jó lenni a világon...

De Ginevra, át a rászállott aranypárán érezte, hogy odakünn egy világ leskel...

— Menj, menj...

És Hugh háttal, lassan, mintha nem tudna menni, ment...

Mikor a vesztibülbe ért, valaki megfogta a karját. Egy rémes Mefisztófeles meredt rá az exotikus növények zöldje alól.

— Megálljunk, gazember!

Hugh megdermedt.

— Tudom, honnan jössz... Hozzá akartál menni, de kidobott, azt látom. Várj csak, majd még jobban ki fog dobni. Nem, most már nem hallgatok többé. Csak azt vártam, hogy még egyszer hozzá merd tenni a lábad...

Ziegler ellökte Hught és kirohant a verandára.

Hugh, mintegy rémes álomban, ment vissza a táncterembe. Azt hitte, meg kell örülnie... Madame Mercati éppen ajkához emelte a rózsáját...

Mint a főbeütött, rogyott az asztalhoz. Elfelejtette, hogy Ziegler gazembernek mondta

öt. Csak az nyilallt benne, hogy most elárulja Ginevrának... Ez olyan kín volt, amit valamibe bele kellett ölnie. Ajkához emelte a rózsát... egyszer, kétszer... sokszor...

Zerna báróné táncolni ment és Hught is tuszkolta, hogy kérje föl Madame Mercatit. Mintha tüzet tartana karjában a fiú, alig merte az asszonyt tánc közben érinteni, a ruháján át érezte a belőle áramló, átsütő hevet...

Mikor az este véget ért és ő ott állott Madame Mercati ajtaja előtt, az asszony átfűlt kis kezét, mint izzó tűzfogót érezte a keze körül.

Elbúcsúzott, szobájába ment, fejét asztalára ejtette. A feje zúgott, mint az ördög malma: Ginevra elküldte... Ginevra mindent tud már... nem tőle, hanem mástól, másként... Ő többé Ginevrához nem mehet, Ginevra elé nem térdepelhet soha már...

Rettentő fájdalmába hirtelen, mint vészharang a pusztulás éjjelén, vad dobbanással harangozott bele a szíve, mint egy vesztébe nyargaló paripa örült, dubogó galoppja, úgy dörömbölt. Csak a fékevesztett indulat korbácsával hajtott szíve élt: minden egyéb elernyed, elfakult, széttiporhatóvá zsugorodott benne.

Fölállott, hogy átmenjen.

— Ügyis... gazember vagyok — dadogta.

Madame Mercati várt reá. Zerna megsúgta neki az asztalnál, míg Hugh a rózsakelyhet ürítette, s nem hallhatta meg, hogy várjon.

XVII.

— Tudja, mi a legújabb újdonság? — Blumer a nappaliban, az íróasztaltól fölpillantva kérdezte ezt.

— Miss Hardings az éjjel vért hányt.

Hugh éppen a nyílt tornácról jövet, gyengén megtántorodott és kezét a szíve tája felé emelte.

Künn fénytelen januári reggel volt; az ég acélszürke, a hegyek, a táj minden vonalakája metszően világos, közelfekvő az átlátszó, józan világosságban.

A nappaliban csak Blumer ült, félig megírt levele fölött, az asztalon pihenő kezében a toll... Okos, nyugodt szemét komolyan függesztette Hughra, de egy szót se szólt többé.

Hugh úgy nézett rá, mintha valami halálos ítéletet várna tőle:

— Miért...?

Egy székre ült és kijavította magát:

— Hogyan? Tud valami vel többet... Blumer úr?

— Az este későn hosszan csöngetett az office-ba. Az angol szobaleány volt éppen a fennvirrasztó. Lement Miss Hardings szobájába és úgy találta...

— Aludt... alvás közben érte?

— Nem tudom. Rose valami affélét beszélt, hogy a haja félig volt csak lebontva és a ruhái csak itt-ott fölkapcsolva, mintha nem tudott volna levetközni. Persze, ilyenkor sokat képzelnek az ilyen cselédfélék. Hja... most látni, miben áll az a bizonyos *javulás*...

— És most? Mi van vele most?

— Ott van a diakonissza, de nem bocsát

be senkit. Voltam az ajtajáig, doktor Koeniger éppen kilépett és éppen azt kérdezte a testvértől: hogyan viselkedik. Nagyon csendes, azt mondta a testvér. Éppen azt gondoltam... kellene valamit tennünk, hadd lássa, hogy gondolunk rá. Tudja, én külön nem akarok, miss Hardings nem szereti, ha kimondottan udvarolnak neki. De úgy, közösen vehetnénk neki, például egy szép rhododendront vagy néhány azaléát...

Hugh alig hallotta ezt. Fáradt, álmos nehézséget érzett, szerette volna leejteni a fejét... Fölállott és lábát maga után húzva az ebédlőbe ment. Az asztalok fölött megdőbbszent csend lebegett. Halkan, izgatottan beszélgettek, sopánkodtak, kíváncsiskodtak az emberek.

— Nem hiába ellenzi doktor Koeniger az efféle teaestét. Úgy-e, Miss Hardingsnak se vált javára! Vagy talán annak a sápadt kis svájci leánynak a kúrájához tartozik, hogy teaestét ad. Ördögé legyenek, ha nem a szerb hadnagyocska vette rá...

Ezt egy hervadó, öregecske kisasszony mondta, aki állandóan azzal a panasszal járt Freyné nyakára, hogy esténként lárma van a házban és ő nem tud aludni:

— Ahol megkezdődik a szerelem, ott meghal a kúra, aranymondás! — jelentette ki most újra.

— Dehogy a teázás miatt! Miss Hardings halálos beteg, én ezt rég tudom, Mister Foorte, hiszen én mondtam önnek, nem?

Míg így fecsegett, Aimée vígan falatozta a ribizlibefőttel vastagon bekent vajaskenyérét.

Hugh bólintott. Gondolatai egyebeket öröltek...

A legfurcsábban Ziegler viselkedett. Türelmetlenül járkált, rángatta kabátját, fin-torgatta arcát, aztán megállott, mintha várna valamire... végül elrohant.

— Meg van bolondulva? — kérdezte valaki az asztalnál.

— Dehogy... Ő régen bolond... mindig bolond volt — fecsegett Aimée, anélkül hogy odagondolna, mit mond.

Vannak nehéz testi betegségek, amik rettentő lelki betegségek után jótétemény gyanánt szakadnak az emberre. Ginevra mintegy megváltva feküdt az őt hűvösen befogó pehelypárnák között, szívéen a szünetlen megújított jegesruhával.

Olyan gyenge volt, hogy nem tudott töprengeni többé... A testvér csak mind arra kérte, hogy ne moccanjon, húnnya be a szemét, ne gondoljon semmire. És ő nem moc-cant és a szemét behúnnya. Mint idegen történet, mint régi, dőre álom kerengett fölötte mindaz, amin hetek óta átment:

Hugh utolsó csókja a Szilveszter éjjelen, mikor az ő haja elborította őket; az a ré-mület, mikor nyomban reá Ziegler nyitott be...

Ziegler akkor egészen sápadt volt és egészen nyersen kérdezte:

— Remélem, kidobta Mister Foorteot?

És ő, a pamlagra dülve, nem tudott felelni.

— Tehát nem. Igérje meg, hogy elúzi magától!...

— Ziegler úr, miért erőszakoskodik velem?

— Kötelességem. Egy védtelen leányt egy olyantól megóvni, ez nem is érdem.

— Kiről beszél ön?

— Mister Foorte-ról. Fáj ez önnek? Ah, hogyne fájna. Hiszen önnek igaza van: úgy illenek ketten egymáshoz, — ma este is láttam — mint királyi nemzetség két elátkozott sarja. Szentigaz. Mintha nem volnának közülünk valók... Én nem vagyok irigy, én ezt belátom, megadom. Az isten nem követhetett el nagyobb... izé... majdnem mondtam egyet! — mint hogy magukat beteggé tette. Maguknak össze kellett volna kerülniök -- egészségesen, romlatlanul, ujjongani tudó idegekkel. Ah... milyen nász lett volna az! Az istenek megirigyelték volna! Hanem az élet, a buta élet, az keresztültípor a leggyönyörűbb lehetőségeken...

Ziegler megtörülte fényes homlokát.

— Miss Hardings, én néha látom önt, ép-ségben, virulón, ünnepelve, mint egy király-asszonyt: a fején koronával, egy félisten karjáról ragyogva be a világot... Félisten!... haha!...

Ginevra égő szemmel, egész testében remegve bámult a zürzavarosan kábító, méz-édes és méregkeserű igéket hadaró fiúra. Zieglernek közben átszellemült fényes arca az utolsó szavaknál torz grimaszokba húzódott.

Ginevra maga elé emelte a kezét:

— Ah, hallgasson... kíméljen... menjen!

— Nem megyek... hiszen nem ezért jöttem, hogy az isten tévedéseire mutogassak rá és korrigáljam, amit ő végkép elrontott.

Csak mert nem tűrhetem, hogy önt, aki előtt a világnak le kellene borulnia... ennek a ronda, piszkos világnak... hogy önt... ez a világ... szánja... lemosolyogja... Mert a lelke, az csak önnek királyi. Mister Foorte... gazember!

Ginevra imént védekező szárnyakként maga elé tárt kezének ujjai ekkor hirtelen kicsit összehajlottak, mintha ökölbe akarnának szorulni. Haragja arcára íródott, de a fiú nem érezte magát megsebezve. Hanem a leányra bámult, egész mereven, mintha gyönyörködne benne:

— Egy angyal szánalma, bocsánata ugyan megment egy bűnöst a pokoltól, azt mondják, de csak a túlsó életben... Ha önnek fáj, hogy Mister Foorte gazember, akkor annál inkább szólnom kell. Kérem... hogy is fejezzem ki magam...? Tapintatosan... izé... Mister Foorte... mást szeret.

Ginevra fölegyenesedett, mintha cáfolni akarna. Aztán csak azt mondta:

— Ön nem érdemli meg, hogy az ellenkezőjét bizonyítsam.

— Ah, ön hisz neki. Eddig csak azt tudtam, hogy szereti őt, de sőt hiszi, hogy viszontszeretik. Így tud ő hazudni... Hát nem látja ön a valót? Nem látja, milyen gyalázatos szerepre szánta önt Mister Foorte?

Ginevra értetlenül bámult a dühöngő fiúra. Legélesebb fájdalmai mögött valami tompa iszonyat lepte meg: az a sejtelem, hogy ez a fiú meggyőződésből beszél, ha badarságot is.

— Várjon, világos lesz, a jelképeket úgyse érti. Mister Foorte a Madame Mercati

szeretője... Ért engem? És ön... önnel takarózik az emberekkel szemben. Kitünteti önt — mások előtt.

Rettentő, hasogató szégyen, fájdalom szakadt a leányra... de csak egy pillanatra... Mások előtt? Akkor miért rogyott térdre előtte?... Miért csókolta... Hisz azt senki se látta...

Fölállt egészen, és jéghideg, lenyilazó hangon utasított vissza minden további harcot:

— Ziegler úr. Ön rágalmaz. Rágalmazza Mister Foorte-ot. Ezt értem... De ön véle együtt egy asszonyt is bemocskol. Menjen!

És az ajtóra mutatott.

Ziegler akkor úgy nézett reá, mint egy háborodott, de aki őt tartja háborodottnak. Valami fájdalomféle vibrált vöröskarikás, zavaros szemében.

— Jól van... majd másként...

Ezt mondta és minden további magyarázat nélkül, hányivetin, amint szokott, kiment.

A Szilveszter-éj után bánatos, szürke napok jöttek. Hugh mindig csak ebédnél mutatkozott, akkor is szórakozottnak látszott. Ginevrára szinte soha egy pillantást se vett, talán egyszer, kétszer csak, és úgy, mint az örökre búcsút vett tekint vissza még a fordulónál. Délután is alig egy órát volt a verandán, már négy óra felé összeszedte könyveit és Madame Mercatiékkal ment...

Ezek csöndes, reménytelen napok voltak, mikor a leány reggeltől estig remegve várt: talán most jön, talán e percben éppen hozzáindul, talán este kilopózik hozzá, talán a

szalonban megszólítja... Mindig a következő órától várt Ginevra valamit és azért mégse hitt semmiben... Se jóban, se rosszban. Mintha a napjai elfakultak volna.

De volt két esemény, ami mégis jelentett valamit.

Egyszer — késő este volt — Ginevra kint feküdt a verandán. Már mindenki szobájába széledt, vagy a nappaliban szórakozott. Hideg, hózimankós idő járt, egy keveset fújt a szél és majdnem arcáig szórta a pihéket. Lassan temette takaróját, hózsákját fehérbe, és ő várt...

A ház mindjobban elcsitult, már régen neki is aludni kellene...

Hirtelen úgy tetszett, hogy valaki nevén szólította. Felült. Senkit se látott, pedig újra hallotta a nevét; a szélről hordva, foszlánnyá tépve.

— Gi... nevra...

Mintha súgná, mintha tördelné valaki.

Arra nézett, az omló fehér árba és fekete árnyat pillantott meg a hózuhatagban.

— Hugh... Hugh!...

A fiú nem moccant. Fekete köpenyét magára csavarta, hogy a szél el ne kapja, a fejébe mélyen húzta be csuklyáját.

— Ginevra... — mondta még egyszer.

A leány szemébe forró, boldog könny szökött.

— Hugh...

És karját meglibbentette, mintha elibetárná.

A fiú még most is úgy állott. Aztán hosszú, dermedt szünet után csak azt mondta :

— Jó éjszakát.

És elment.

Ginevra visszadült párnáira.

A szeméből a könnyet kifujta a szél és ő száraz, rémült pillával meredt a veranda deszkamennyezetére... El volt hagyva.

»Minden csak látszat. Csak egy igaz. Hogy szeretlek és a tied vagyok.«

Ez harangozott fülében, de csak úgy, mint hitvallás, amihez görcsösen ragaszkodunk, bár szinte képtelenség hinni benne...

És másnap Hugh még csak föl sem ke-reste a tekintetével.

Aztán ismét jött valami...

A városka jelmezes jégestélye.

A Svájci Ház épebb lakói részt vettek az ünnepélyen. Ziegler ismét ördögnek öltözött, Aimée pirosbóbitásnak, Zerna hópihének.

A többiek csak nézni mentek.

A pálya színes lampionok százával volt megvilágítva és a nézők is tartottak egy-egy rőt fényt vető tűzgömböt.

A tóparton Ginevra véletlenül Hugh mellé került.

Jobb felén a fiúnak Madame Mercati állott, Ginevra balfelől. A fiú a pályát nézte: arcát a kezében tartott bíbor lampion vörhenyes fénybe verte. De azért az nem lát-szott színesnek, a tűz rajta csak lopott volt.

Hanem inkább nagyon kísértetinek, nagyon merevnek, élettelen szépnek. Nem, ilyen szépnek Ginevra soha sem látta. Boltozott homloka alól óriás délszaki szeme, mint sötét drágakő világolt elé; keskeny arcéle, félig nyílt ajka mintha faragva

lenne. A szája körül keserű vonás, mint a nagyon, mindig szenvedőknek.

Ginevra nem a pályát, Ginevra Hught nézte akkor.

Vajjon igaz-e, hogy ezt az ajkat ő jobban ismeri, mint más...

Hugh hirtelen reánézett. Nagy, rejtekező szemének fénye a leány arcába úgy esett, mint egy csók. Azután lesiklott róla, a hóra, mintha tekintete letérdelne a leány előtt.

De ez csak egy pillanat volt. Aztán a térdeplő tekintet hirtelen átrebbent Madame Mercatira, fénye megtört és a fiú közelebb húzódott az asszonyhoz.

Ginevra akkor észrevétlenül keveredett el a partonállók közé és megindult hazafelé. Lassan, mintha cél nélkül menne, imbolygott alá a szállóhoz vivő úton. A szíve sajgott, egy-két könnye letörületlenül szivárgott alá arcán...

Nem volt az sem harag, sem féltékenység, ami fölkelte a leányban. Még vád se; csak halk szemrehányás; nem azért, hogy most más jó az ő helyébe, hogy a boldogság, amiért ő eseng, másüvé fordul. Csak az fájt Ginevrának, hogy Hugh nem hagyta meg őt tartalmatlan letargiájában, hogy fölkelte lelkét és kibontotta vágyait. Hogy ígért, hogy a boldogság perspektívájába betekinteni hívta és most, amikor a szíve nyugtalan sóvárgóvá fakadt, akkor meddően sóvárogni hagyja őt.

Néha eszébe jutott az a nap, mikor a báróné érkezett és ő magában feküdt a hóviharban. Akkor először fájt az egyedüllét

neki és mikor aztán Hugh kilopózott hozzá, akkor először volt könnyben öelötte. Hogy borult be akkor a fiú arca! Hát most nem fáj már Hughnak az, ha ő egyedül van, kietlen, szomjú árvaságban sínylődve? Akkor egy percnyi szomorúságáért majd kétségbeesett... Nem jut eszébe, hogy ő most mindig szomorú?

— Vagy így van ez, hogy csak addig tipornák le egy könnyünkért a világot, míg az a könny nekik is fájdalmat okoz, azután pedig továbbmennek és akkor a lelkünk könnybefúlhat értük?

Ilyenkor Ginevra majd elalélt a fájdalomtól és mert nem volt senkije, néha kezét a homlokára, hajára fektette, mintha őrangyala volna saját magának és halkán, reszketve súgta:

— Ne sírj...

És nem is sírt, szinte soha. Fájdalma nesztelen volt és olyan mély, olyan rejtező, hogy még az ő lelke előtt se nyert éles formát soha. Hugh viselkedésének nevet nem adott: sem hűtlennek, sem hitszegőnek, sem állhatatlannak nevezni nem bírta, oh, ezek olyan hétköznapi, rikító szavak voltak ahhoz képest, amit a fiú elmaradása az ő lelkében keltett. Nem volt az felelőtlenség, lelkiismeretlenség sem, mindből valami: egészében öntudat nélküli kegyetlenség, amivel a férfi szándékosság nélkül, gondolattalanul, vakon és irtóztató magátólértetődéssel tipor reá a nőre, akin túlhalad.

És aztán voltak ismét órák, oh, gyakorta voltak, mikor Ginevra minden égbekiáltó ellenmondással szemben védelmezte Hught.

Mikor minden tettét ki tudta magyarázni; mikor fájt neki, hogy talán igaztalan gondolatokkal van őiránta. És néha, kivált éjjel, ha nem látta Hught Madame Mercati-val együtt, akkor szemét ráfüggesztette a hegyek gerincén könyöklő, hozzá betekintő csillagokra; még édesebb hullámokba takarózott lelke: rászakadtak az együttlét kimondhatlan drága emlékei. A gyengédségére gondolt, az áhítatára, amivel a fiú megközelítette...

És ilyenkor gazdagnak, boldognak, erősnek érezte magát. De az ilyen enyhülő pillanatokat gyorsan fölkapta, semmibe libben-tette egy-egy újabb, alig érzékelhető, csak a szív mélységűs sejtelmével fölfogható valami. Egy-egy nem reátévedő tekintet, egy nem neki fölviruló mosoly, az elpártolásnak azok a másnak megfeyjthetlen, a szerelemben vérezőnek oly gyorsan megnyilatkozó, magaeláruló hieroglifái.

Néha az az érzése támadt, hogy nem kellene mozdulatlanul fekvé bámulnia arra a gyötrelmes játékra: hogyan rablódik el az ő boldogsága. Talán föl kellene egyszer kellenie, kiáltania, karját kitárnia érte és átkulcsolva Hught, visszamenteni őt a szívére... De ez csak álomszerű fantáziálás volt, hogy ezt valóban meg lehetne tenni, arra Ginevra nem gondolt soha. Nem, ő nem az volt, aki kinyújtja a kezét; ő sem koldulni, sem viaskodni nem tudott; az életnek ajándék gyanánt, kéretlen áldozatképen kellett volna lábához tevődnie és akkor kegyesen és gyéden tudta volna azt magához ölelni; —

de ha az ajándékért vergődni, könyörögni kellett, tülekedni, vetélkedni tán... Oh, ő nem értette azt; a lába megrogyna, a szíve szégyenben hamvadna el...

Ahelyett, hogy küzködne, másfelé fordította szívének erejét. A multba tért szünetlen... Elővette elfeledett emlékeit: abból az időből, mikor még nem szerette Hugh. Mintha virágért menne olyan mezőre, melynek pompáját hajdan leszakítani elmulasztotta és most a hervadt avarban egy-egy ép szírom után keres...

Visszaálmódta a jeleneteket, mikor a fiú körülötte imbolygott félénken, beszédes némán... Hogy nem törődött ő mindazzal és most mint elfelejtett sírból a holtakat, idézte vissza az órát, mikor ő betegen feküdt és Hugh beköszönt hozzá a verandáról, a nevét ejtve ki köszöntés gyanánt...

És egyszer, — ah, mily vak volt ő akkor s mily tisztán látja most, hogy Hugh akkor az övé volt — egyszer, még annál is régebb, hogy Hugh beköszönt hozzá: kinn állottak a szálló bejáratánál, Freyné óhajára, hogy egy érkező turistacsoportot üdvözljenek; és ő félreült egy padra és egy nagy, kicsit esővert fehér-rózsaszín lóherevirágot szakítva, azzal foglalkozott. Akkor Hugh mindenkit otthagya hozzájött. Most is emlékezett, hogy az ég acélszürkére volt elborulva és hogy akkor tűnt föl neki először a fiú hajának csodálatos színe: sötét volt, de nem egész fekete, hanem olyan kékbe, barnába játszó, mint valami színváltó, tompafényű selyem... Azért látta ezt, mert Hugh

hozzáhajolt. És ez oly zavarba ejtette, hogy azt mondta:

— Ügy-e, milyen illatos virág?

És arcába tartotta Hughnak a lóherbóbítát.

Hány ilyen apró emléke volt még róla, amiket most elővett s amikbe beletakargatta didergő lelkét. A multba járt morzsáért, enyhületért: a jelen mindig fukarabb mostohája lett...

Sokáig ment ez így.

A napok üresen folytak, legfőllebb Ziegler-től kapott Ginevra egy-egy részvételtjes pillantást.

Egyszer — január végére járt — Liesl meghívta teaestére. A szerb hadnagy hazakészült, attól fognak búcsút venni.

A teaest egészen kedves volt.

A szerb hadnagy minden hölgynek virágot hozatott. Egy derűs epizód is történt. Mikor a meghívottak már mind együtt voltak, a fázós cseh hölgy irdatlan ruhagöngyölegben jelent meg. A feje se látszott ki a sok takaróból, annyira félt a meghűléstől.

A fiúk nevettek.

Azután leültek teázni, de Ziegler, alig egyet kortyintva, kirohant.

— Talán a hegedűjét hozza? — kérdezte Liesl.

— Oh, dehogy, az itt van — jegyezte meg Aimée.

Mikor jó sokára megtért, ismét alig akart helyben ülni. De a hölgyek megostro-

molták, hogy hegedüljön. A fiú fölállott, egy kicsit gondolkozott, aztán azt kezdte játszani :

»Du bist die Ruh...«

Ginevra összerezett. Végtelen fájdalom lepte meg. Eszébe jutott az az idő, mikor először hegedülte ezt neki Ziegler, mikor még igaz volt a dal... Hova lett azóta az ő nyugalma ?

Azonban a dal egy hirtelen gikszerrel megszakadt és Ziegler a hegedűt lecsapva, ismét eltűnt, mintha valamire lesne künnt; mintha valamit előkészítene.

— Ah, ez a Ziegler; goromba, kíméletlen, folyton nyitja az ajtót és én meghülök, hiszen egészen ki vagyok hevülve — panaszkodott Skramek kisasszony és aszpirint nyelt le gyorsan egy korty teával.

— De hiszen attól még jobban kihevül — szólt Aimée.

— Na, éppen azért. Hogy ellensúlyozzam a hülést — magyarázta Skramek kisasszony.

Ziegler visszajött. Arcán megelégedett kifejezés ült, maradni azonban most sem akart.

— Már eleget teáztunk, én álmos vagyok és zavarjuk a szomszédokat. Menjünk. Miss Hardings, ön a tulsó szárny végén lakván, az egész házat fölveri, ha az épületet végigkölincseli. Majd lekísérem a tó melletti útra, a veranda külső bejáratán át bejuthat ajtajáig... Nézze, különben is, milyen remek este van !

Ginevra az ablaknál állott és éppen a tájat nézte. Nyugalmas, dermedt alpesi éjt-

szaka volt: a hold a hegyek fölé teregette tündérfátylait, a mezők enyhén fénylettek, a hegyek gerincei fehérén szöktek elő, szakadékaik sötéten ásítottak... A fenyők mint fehérruhás, összebujó emberek tömörültek a tóparton, a víz felett fehér prémszőnyeg aludt, most ezüst fénybe hintve.

— Menjünk — mondta Ginevra hirtelen.

Valamit látni akart... A tópartról felnézve azt az alágördült sziklaoltárt, ahol Hugh hajdan eligérkezett neki.

Skramek kisasszony visszagöngyölte magát burkaiba és borzadályal nézett utána a folyosó végéről a szabadba lépő Zieglernek és Ginevrának.

— Ennek rossz vége lesz — mondta.

Ziegler Ginevra előtt lépett ki az ajtón.

— Miss Hardings, engedje meg, hogy előremenjek.

És Ziegler idegesen rohanni kezdett, a hó csikorogva roppant lépte alatt.

Ginevra lassan követte, szemét csendesen jártatva a távol hegyoldal sziklatömbjein. Valahol elő kell bukkannia annak az egynek.

De nem látta sehol.

A hó eltemette az ő szívoltárukat.

Ginevra némán bámult arrafelé és amint lassan előrement, elérte Zieglert. A fiú hirtelen rákiáltott:

— Miss Hardings, most forduljon meg!

A leány összereszkedett és megfordult a Svájci Ház homlokzata felé.

Ziegler karonragadta.

— Nézze, nézze! Ismeri ott azt az ablakot?

És felmutatott a ház egy tejüvegablakára,

ahol a kivilágított ablakszemre két szembenálló árnyék vetődött.

Ginevra megrándult, mintha menekülni vágyna.

De Ziegler fájdalomig markolta meg a leány csuklóját és közben rettenetes dolgokat beszélt:

— Nézze, ismeri őket? Nézze csak... hm... árnyjáték... de kérem, ön nézze, hisz én ezt már többször láttam!

A két árny — oh, Ginevra jól ismerte őket — összehajolt, egybefolyt.

Ziegler elengedte a leányt.

— Mehetünk — mondta.

Ginevra akkor úgy érezte, mintha homlokára valami tompa, súlyos tárgyjal rettenetesen ütöttek volna... Egy kezével a szívét fogta, a másikat a homlokára kapcsolta, a lélegzete tépetten zihált, de egy szava sem jött, hanem lassan tovavonszolta magát...

Mikor a verandára ért, Ziegler azt mondta:

— Keserű pohár, tudom... de ki kellett innia.

A leány ajka nem nyílt meg és alig hallhatóan szűrődött ki szava:

— Méreg...

— Méregpohár, de nézze, miss Hardings, néha a méreg orvosság. És minden orvosság keserű... Legalább is... ízé,... rossz ízű... Most pedig kérem, térjen napirendre a dolog felett. Szó sincs róla, hogy azt mondjam: most már itt vagyok én... Én soha, érte: soha semmit sem szerelemért tettem... ízé... csak szerelemből... és főleg lelkiismeretből.

Azután — Ginevra nem emlékszik már, hogyan, a szobájában volt és az a gyötrelmem gyötörte, hogy nem tud levetközni. A gombjait hiába kereste, a keze ide-oda tévelygett, mint valami vihardobálta madár. A hajában a hajtúk táncoltak, bujkáltak előle... Fel akart jajdulni, de a szava valami, bent a keblében hörgő fuldoklásba fult...

Az ágyra terült és megnyomta a csengőt.

Mindez elmúlt már és Ginevra most ott feküdt a hűvös párnák között, szívéen a jegesruhával.

Már régen feküdt úgy: órák, napok multak el, egyhangúan, jeltelenül. A diakonissza körültepett a szobában, megújította a jegesborogatást, hideg tejjel itatta, lázát mérte és mindig arra kérte: aludjék.

Egyszer fölnyílt az ajtó, gyönyörű rhododendronokat hoztak. A testvér a fejét csóválta, mert az orvos százszor mondta, hogy ne engedje izgatódni a beteget. De Ginevra nem indult föl, csak némán bólintott, mikor a testvér megmondta, hogy az egész veranda küldi a virágokat.

Különben pedig úgy érezte, hogy a világ nincsen tovább az ő ajtajánál. És nem volt szűk neki a négy fába burkolt fal, ameddig ellátott, sem az ágy, amin túllépnie nem szabad. Azt képzelte, hogy ő oda van fektetve, egy szörnyű talányon töprengeni és ő olyan gyenge, hogy már gyötrődni, töprengeni se tud...

XVIII.

Azon este, mikor Ginevra első nap feküdt olyan nehéz betegen, Hugh későn, mosolytalanul jött át Madame Mercatihoz.

Nem szólt egy szót se, hanem a pamlagra ült, fejét a kezébe hajtotta. Az asszony se mert szólni, csak néha nézett lopva, aggódva a fiúra. Ösztönszerűen érezte meg e percben azt a titkos pillanatot, amikor egy ragyogó álom káprázatos színeibe az első szürke lehet hamvad bele, egy tűzben lihegő nyárba az első őszi sejtelem. Az átmenet megfoghatatlan, ésszel föl nem érhető rejtélyét érezte meg; a pontot, mikor az eddig szünetlen fölfelé lendülő szerelmi szárnyalásuk meginogva lefelé ível...

Ebben a pillanatban mintegy csodálatos megvilágításban villámlott föl benne az elmúlt hetek pompája. Mint az oxigénben százsorozott életgyönyörrel halálba ujjongók, úgy járt ő tébolyító élettáncot a mámor először ízlelt atmoszférájában; hosszú, átsejnyvedt ifjuságuknak, egész még eljövendő életnapjaiknak is minden kiégetlen, öröme való erejét e rövid napokba zsufolva össze, csókorgiát ülve, elfúlva, beletemetkezve a kettejükre szakadó rózsazuhatagba... Igen. Madame Mercati e napokat soha másként, mint reájukszakadó, szitáló rózsatengert, nem tudta áthömpölygetni a lelkén.

Nem volt az pusztá érzéki játék, hanem két nagy szomszúságnak nagyszerű találkozója és olyan enyhülése, hogy Madame Mercati, az eleddig fáradt, bizonytalan, a csüg-

gedőn tanácstalan, e hetekben mintha kivirult, maga fölibe nőtt volna: énjének sumáját lelte meg. Az élet kiválasztott kegyelteinek glorioláját érezte derengeni saját feje fölött. A legnagyobb asszonyi életbüszkeség dagasztotta: hogy biztosan, ösztönből lelte meg az utat Hugh legtitkosabb, fiús szemérmében bevallatlan sóvárgásaihoz. Oh, most már mosolyogni tudott hajdanti magán, hogy volt idő, mikor nem a mámort akarta... Most úgy érezte, hogy a szerelem minden más ténye csak szomjú körültáncolása a mámor üdvkútjának; hogy a szerelem minden más játéka csak híg rózsavíz, hogy a mámor az egyetlen cseppben sűrített egész élet, melyben a mámortívó millió óra üdvét hajtja ki egy kortyban... Azért üdvözt és sorvaszt. S ő üdvözülve elsorvadni akart.

Egy ragyogó este után a pamlagon végigterülve mozdulatlanul maradt. Hugh csókjait mint rózsákat hordva magán: a nyaka köré fonódva, homlokára hintve, karjában szorítva, ölen ringatva a rózsáért... s mintha félne, hogy ha fölkel, az elpereg róla...

Zerna bámulva, szinte riadtan nézte a küszöbről:

— Frozina...

De Madame Mercati nem hallotta őt, hanem tovább mosolygott, a boldogság drága, súlyos aranyköntösében elterülve...

Zerna akkor közelebb ment hozzá és megérintette a vállát.

Madame Mercati ránézett és szeméből a szerelem extázisából mindenkinél többet tudók gögje villant, mintha tudása mindenki

fölibe, senkinek el nem érhető régióba emelte volna.

Zerna akkor megdöbbent és azt mondta :

— Frozi... te nem jó úton vagy...

Madame Mercati tovább mosolygott, mintha szánta volna Zernát, akitől hajdan tanácsot koldult.

Ez tegnap volt, vagy tegnapelőtt. Most pedig, amint Hughra nézett, egyszerre szörnyű félelem, bizonytalanság lepte meg. Úgy érezte, hogy valami rettentő átok miatt kiapadt az ő varázslatának élő vize... Pillanatig dermedten állt. A szörnyű sejtelem, hogy túl a mámoron Hugh lényének olyan sóvárgásai, szükségai vannak, amiket ő ki nem olthat és hogy az élet olyan vesszői suhognak rája élesen, amik alá nem tarthatja Hugh helyett is a maga nyakát... ez fogta el most, de behúnyta előle lelkét.

Fölkelt és a pamlag előtt álló asztalra könyökölve, fölemelte a fiú arcát :

— Hugh ?...

Két rémülettel teli szem pillantott fel reá.

— Hagyj... — mondta a fiú szelíden és hátradúlt a pamlagra.

Madame Mercati fölállott, a karját összefonta.

— Az fáj neked, hogy ez a sors vár reánk is ?... Hugh. Azt mondják, egy ilyen eset az egész házat, mindenkit rémületbe hoz. — Engem nem.

Nekünk fizetni kell a boldogságunkért. Minden csókunk egy arany, amit az egészségünkől lefizetünk. Sajnálod ? Nem éri meg ?

A fiú nem felelt.

— Én örülök rajta. Hová menjek én vissza? Nekem nincs utam már ki a világba, nem is kell semmiféle út nélküled. Ez nem áldozat, Hugh. Mindennek ára van a földön, a boldogságnak a legnagyobb.

A fiú megrázta a fejét, alig is figyelt.

— Oh, én egészen másra gondolok — mondta.

És a mennyezetre nézett, hogy eltüntesse könnyeit.

— Hugh... ne sírj... Önzőnek kell lennünk. Be kell húyni a szemünket, ha más szenved. Mi rászolgálunk erre, hogy önzők lehessünk. Nem vagyunk-e szerencsétlenek?... Kicsi Hugh-m, én tudom, hogy te egyszer szeretted őt...

— Ne, Madame Mercati, ne említse őt! Ami közte s köztem volt, az tabu önnek!... Én arról nem akarok... önnel... soha...

Madame Mercati a földre nézett. Ez olyan pont volt, aminél a fiú mindig, szinte kíméletlenül hallgattatta el. Nem volt szabad Ginevrát említenie. — Hát azt tette, amit szabad. Odament és karját Hughra fonta.

Ne gyötörj... ne gyötrődjünk. Örökké kell szeretnünk egymást és a mi örökkévalóságunk olyan rövid...

A fiú gyengéden elhárította az asszonyt. Tudta ő jól, hogy foglya az asszonynak; de ma sajgott a fogság, az aranykalit...

Korán elbúcsúzott. A folyosón azonban megállott és egyik ablak tarka üvegfestményén át kibámult a holdesőndes éjtszakába, míg arcán egy-két fáradt, céltalan könny tévelygett alá.

Valaki melléje állott. Hugh összerázkó-

dott, azt hitte, csak Ziegler lehet. De nem Ziegler volt, hanem Kazanov.

— Mister Foorte, — kérdezte az orosz suttogva — ön sem alszik?

Hugh nem felelt, hanem a könnyeit igyekezett eltüntetni.

— Jöjjön, menjünk a hallba, nekem sincs ma jó éjszakám.

A két fiatalember az esti tíz óra utánra előírt nesztelenséggel lopózott végig a folyosó ijesztő árnyakként meghúzódó babérbokrai között. A csak alig világított hallban is némaság volt, az angol kandallóban éppen elhamvadtak a megroskadt hasábok.

Egy szögletbe húzódtak és akkor ismét Kazanov kezdte a szót:

— Mister Foorte... ma önnek is keserű az édes?

Hugh ránézett az oroszra és látta, hogy az előtt hiába rejtegetné magát. Kazanov pedig tűnődött, mintha formát keresne annak, amit mondani akar.

Aztán elibekönyökölt és szembenézett Hughnak.

— Mit gondol, nagy gazember ön? — kérdezte hirtelen.

Hugh megértette és eltakarta arcát.

Kazanov idegesen, röviden nevetett, látszott, hogy ő sem egészen nyugodt belül.

— Nem, nem vagyunk gazemberek. Csak férfiak.

Hugh csak későre kérdezte:

— Hogy érti ezt?

— Úgy, hogy sok... a legtöbb férfi életében van egy korszak, mikor egyfelé térdelni jár és másfelé ölelni... Eh... egyik fél se

rövidül meg vele... Egyiknek éppen imádat kell, a másiknak egyéb. Én is máshoz szegődtem Miss Hardingstól, de azért ő nekem mégis csak olyan, mint a Szűzanya a szentek és a hold a csillagok között: egyetlen...

Kazanov cigarettára gyújtott, aztán lassan, mintegy magának beszélt a félhomályos csarnok holt csöndjébe.

— Csak az a fő, hogy egyik se tudjon a másikról... különben az egyik, a szent boldogtalan lesz, a másik kiállhatatlan. Mert a nők egészen különös teremtések e részben. Hogy is mondjam: őket nem húzza a testük meg a lelkük kétfelé... Ők mindkettővel egyet szeretnek, ha szeretnek... És aztán ezért nem akarják érteni ezt a mi... sokoldalúságunkat, mert ők komplikálatlanok, hogy úgy mondjam: monisták a szerelemben.

Kazanov halkán, örömtelenül nevetett, Hugh szomorúan világló pillantást vetett rá.

— Ők... a boldogok.

— Egyoldalúak, együgyűek... és így irigylésreméltók. Nincs bennük diszharmónia! Az együgyűség nemcsak szent, hanem boldogító is...

Hugh hirtelen megérintette az orosz gondosan ápolt kezét, mintha az talányt, gyötrelmes talányt feszített volna föl előtte.

— Ők a harmónia — suttogetta. — Ők jók vagy rosszak, angyalok vagy ördögök, mindenükkel egyet... mindent egynek adnának... oh, ez nem probléma. De egyet szeretni a lelkünk minden rezzenésével és kívánni egy mást a testünk összes ízeivel... ez az örület, ez a mi problémánk...

Egészen sötét volt és Hughnak úgy tetszett, csak magának beszél. Azért hasadt meg a lelke egy keskeny résben, azért vetődött ki belőle vallomás egy pillanatra.

De hirtelen valami a szemébe villant: Kazanov felgyűrűzött kezének tenyere felől egy jéghideg fényű gyémántszemcse. Hugh megismerte, hogy a gyűrű a Zerna bárónéé és látta, hogy Kazanov kövel befelé viseli, hogy ne lássák árulóan villámló tekintetét viszonyuk zálogának.

Egyszerre megirtózott ettől a rejtekező gyűrűfejtől, mintha az a vétkes szerelem jelképe lenne, amit kifelé hazug színben kell föltüntetni, amit szégyenletes bilincs gyanánt, dugdosva kell viselni és hordására mégis valami perverz öröm sarkal.

Kazanov nem vette észre Hugh elnémult visszahúzódását és mintegy önmegnyugtattva, önigazolva szólt:

— Ez az. Hogy mi nem tudjuk beérni a csak lelki szerelemmel... ha nem kapjuk meg hozzá a többit is...

Kazanov pillanatra elborult, aztán mintha lerázná kellemetlen gondolatait, mintegy magába szuggerált könnyelműséggel folytatta:

— Dehát tehetünk róla, ha zilált, kétlaki lények vagyunk, kedves Mister Foorte! Ha a császárnak és Istennek egyként meg kell adnunk az övét... a testünknek meg a lelkünknek egyaránt?!

Hugh nem tudta eldönteni, Kazanov meggyőződésből beszél-e, vagy egy épp most támadó jobb meggyőződése ellen akar-e érvelni, saját lelkiismeretével kelve birokra.

— De hát ki lehet-e ezzel békülni, mondja Kazanov, hogy mi mindent elvegyünk valakitől és mi többfelé osztogassuk magunkat?

— Hát... édes Istenem, nézze... Hiába, most látom, hogy ön ennyire a lelkiismeret lovagja. Fogadja elismerésemet és egyben részvéteimet. A lelkiismeret ugyanis a legkellemetlenebb életútítárs... Egyáltalán, az élet csak kétféleképp oldható meg szerencsésen: vagy folttalanok maradunk, — vagy napirendre térünk a foltjaink felett... És ha szeplőtlenek nem lehetünk, akkor tudjunk vidáman megalkudni. Az élet úgyis örök megalkuvás! És ott, ahol nincs, alig van megoldás... ott igenis jogosult a megalkuvás.

Hugh pillanatnyi elszántságban szemét a Kazanov tekintetébe fúrta:

— És ha mindez jogosult... ha mindez nem gyalázat... miért viseli ön azt a gyűrűt... befelé fordítva? Lehet-e valami csak akkor szégyen, ha kiderül és ha nem derül ki, jogos?

Kazanov önkénytelen csukta össze szétnyílt tenyerét, arcán mintha a megszégyenülés hulláma hömpölygött volna át.

— A harmadik felségnek, a látszatnak is meg kell adni a magáét; aztán egyébbel nincs mit gyötrődni.

— Nincs... De az ember *mégis*... gyötrődik...

Ezt Hugh mondta, szegény fejét a kezébe ejtve.

Mert bár vétkezett, az igazi vétkezők, a gyökerükben elveszettek próbapecsétjét: a dacot sohase hordta lelkébe sütvé, vétkéből

nem kovácsolt jogot; gyenge volt és hajlott: de bent sírva, önmaga felett néma ítéletet tartva.

Az első fájdalom Madame Mercati szerelmét valami végtelen, forró gyengédséggel itatta át. Mióta sejdítette, hogy a fiú csak múltó hetekre, sőt addig sem volt teljesen az övé — mióta, ha még oly közel kulcsolhatta is magához őt, hogy szívét érezte verdesni magán, tudnia kellett, hogy abban a szívben egy ott kísértő árnyat szorít magához; mióta tudta, hogy a fiú minden örömmel elhalmozottsága közepette is egy vádat, gyötrelmet visel; mióta belelátott a mosolyában is megderengő keserűségébe, — azóta még jobban, sokkal jobban szerette Hught. Szerette a száanalom gyengédségével, az elvesztéstől való félelem rettegő örületével, a minden csókot utolsónak sejtő mohóságával... Érezte, hogy Hugh kettős életet él, hogy két-felé tépi magát naponta.

Este a fiú az asszony nál volt és Madame Mercati majd fölperzselte; oh, de mind többbe került, lángot szítani belőle, — mert a fiú nappalai üresek voltak és irtóztatók, mint nagy égés után az üszökké feketedett falak.

Nappal Hugh hallgatózva leste, mit mondanak Ginevráról és minden elejtett szót fölszedett, mint éhező madarak a gyér morzsákat...

Milyen különös érzés fogta el, mikor Lieslt egyszer bemenni látta a verandáról Ginevra szobájába. — Tehát szabad már látogatót fogadnia. — És hogyan leste, mikor

jön ki a sápadt kis leány és mikor kijött, hogyan figyelte — oh, milyen szívdobbanás nélkül, — mit fog szólni. . .

Liesl elmélázva, mindenkin túlnézve jött végig a verandán.

— Most már földöntúli szép — mondta Blumernek. — Neki nem szabad beszélni, de azért beszélgettünk; én meséltem neki és ő, ha valamit mondani akart — oh istenem, de olyan keveset akart mondani! — leírta... Nézze!

És Liesl egy hártavékony papírszeletre pillantott, olyan boldog áhitattal, mintha szentképecskét nézne; megcsókolta azt és a blúza alá, a szívéhez rejtette.

— Mit szólna hozzá a szerb hadnagy? — incselgett Blumer. Mert tudta, hogy sápadt kis honfitársnője szünetlen kapja a leveleket Szerbiából.

Liesl gyengén elpirult.

— Oh... az egészen más. Eszménye egy lánynak csak nő lehet. A férfiakat legfőlebb csak kedvelhetni, mint a rossz gyermekeket.

— A rossz, de drága gyermekeket, így érti tán?

— Igen, mondjuk... — Liesl bájos zavarban tért ki az incselgés elől, érezve, hogy elvágta a fát maga alatt.

— Bár Miss Hardings is így gondolkozott volna — tűnődött Ziegler egész hangosan. — Hm. Én azt hiszem, akkor most nem feküdne... Kiábrándulni az eszményünkből... néha rosszabb, mint a halál... Mit gondol, kedves Mister Foorte?

Hugh Zieglerre meredt. Egy borzasztó gyanu, sejtelem fellegzett föl benne...

Mióta Ginevra állapota oly súlyosra fordult, Ziegler szünet nélkül röpítette feléje a fulánkokat. És Hugh valami különös félelemben, nem merte kérdőre vonni; sőt a Szilveszter-éj óta bujdosott Ziegler elől.

Ginevra lassan éledni kezdett és a még-egyszer föllobbanó étellel együtt visszatért ereje a szenvedésre. Mint egy a keblén térdeplő szörny, kezdte fojtogatni a rémes tá-lány: miért becézte, csókolta őt Hugh, miért hullt térdre előtte, miért ígérkezett el neki...

Ah, hiába tűnődött rajta: a kezét véresre verhette a titok bezárt ajtaján, a megfejtés kulcsát meg nem lelhetette soha. Mert honnan venné egy tiszta leány szíve azt a rémes bölcseséget: megérteni, elfogadható életformának venni azt, hogy az, aki ma térden veszi át az ő glóriás szerelmét, fölkel a glóriával és elmegy alacsony örömben ölelni mást... Honnan a megértést a paradox örülethez, hogy az, aki tőle még a gondolatát is elkívánja, az gondtalanul szórja másnak szerelmének azt a teljét, amire ő szűz szívvel gondolni se mer...

Nem, Ginevra egy percre se hitte azt, amit Ziegler mondott, hogy Hugh lepel gyanánt akarta őt. Visszaemlékezett a fiú arcán átsuhanó arany mosolygásra, ha az fölibe hajolt; a szakramentumotnyerő áhitatára, ha csókolni akarta... Az nem lehetett áltatás.

Hogy aztán mégis másra fecsérelte szerelmének legizzóbb pompáját, ez olyan titok előtte, mint a vak előtt a szín, siketnek a hang...

És amíg ilyeneket gondolt, nyugodtan,

mozdulatlanul kellett feküdnie. Oh, pedig néha fölkelni vágyott és menni, menni; valahova messze, ahol nem ilyen az élet, ahol leszakadna róla ez a kín, ahol fejét lehajtaná egy szívre, amely őrajta kívül nem ismer gondolatot, vágyat, szenvedélyt, szükségét... ahogy ő maga nem ismer Hughn kívül törvényt... Mert túl a fájdalmán, szerelmének szégyennel vert voltán: Ginevra tudta, hogy ő most is a Hughé; a lelke most is ölelőn tárult Hugh felé és a fiú minden vétken át hozzáférni, beléjeolvadni, őt szerelmével mintegy minden ízéig áthatva megtisztítani, megszentelni vágyott. Néha...

Aztán ismét úgy hitte, hogy a közibük fölágaskodott óriás, fekete falat: Hugh eltévelyedését semmi sem törheti már át; két külön világba vannak hasítva azzal... Úgy érezte, hogy vannak bűnök, amiket meg lehet bocsátani, el lehet felejtetni; csak a régi élet nem jöhet el többé utánuk. Úgy érezte, hogy még Hughé is tudna lenni, még minden gyötrelmet is vállalna érte, véle; csak a kiábrándulás egy néma, leküzdhetetlen béna húrját nem szakíthatja ki immár soha életéből; és e béna húr a boldogság minden dallamából kilopna, kiszegényítene, fakítana valamit. Oh jól tudta azt is, hogy ez nem egészen alázatos, szentséges érzület: de nem bírt ellenében. Az előkelően szeplőtelen lelkek ama sajátos fensége volt övé, amely oly világlón hordja magába róva a legmagasabb törvényeket, oly kényszerítő parancsként: hogy az e törvények alól kibukóra nem tud többé fájdalmas, akaratlan idegenség nélkül tekinteni.

Ebből viharzott föl lelkének legvonaglóbb tusája, ebből a szörnyű kettősségből: szerette Hught és mélységesen idegennek érezte magához... Olyan összhangtalanság volt ez, amely ízekre hasogatta lelkét: a kiábrándult és mégis égő szerelem... Néha megvetette önmagát, hogy bűneiben is szeretni tudja Hught; máskor vezekelt, amért nem tudja oly nemesen szeretni, hogy a fiú lényének minden foltja semmivé zsugorodjék szerelmének napözönében...

Oh, csak egyetlen út tetszett ki' innen, egyetlen megoldás: megbocsátani Hughnak, de csak úgy, hogy a bocsánatát mintegy emlékként nála hagyva: harag, bosszú nélkül, vádtalanul bár, de egyben örökre búcsúzzék tőle.

És ha a nyugalom e révébe kivetődve hirtelen ráeszmélt, hogy hiszen mindez káprázat: Hugh nem fog jönni, Hugh mást ölel... hogy az ő bocsánata már nem üdvözteté Hught, mert az naponta mással üdvözl a szerelem olyan teljességében, amihez képest az ő bocsánata nevetséges, nem kívánt morzsa a gazdagon lakottnak... akkor Ginevra megvonaglott és szinte fölnyöszörgött a saját szegénysége fölött, hogy neki nincs mit adnia! Aztán a testvér örök egyforma »nyugalom!« intése ismét bilincsbe verte zokogó vonaglásért esdő tagjait, megfékezte könnyre sóvár szemét. Neki nem volt szabad sírnia, vonaglania, égrekiáltania...

És azért csak mozdulatlanul, behúnyt szemmel szötte tovább gyötrelmeit, és ha azt hitte: most nem bírja már, most föl fog jajdulni... akkor ismét úgy tett, hogy

sorvadó két kezével végigsimított saját gyöngyházzsínű homlokán, zilált, forró haján, vagy a szívetáján és magának mondta:

— Ne sírj... te szegény...

A testvér akkor megcsóválta a fejét, hogy láza van és látomása tán.

Később, hetek múlva, elcsendesedett. Hervasztó, naptüzes gondok vándorútja után árnyék intett lelke felé: hogy nemcsak élet van a világon. Hanem annak nagy, titokzatos, örök ellenlábasa is...

Neki úgy sincs helye ezen a világon. Nem akar ő semmit, semmin se változtatni itt; de önmagán se tud és ő ezt a világot elfogadni így nem bírja. Ő nem innen, nem idevaló, valami más világnak törvényeit hordja keblébe írva, ez az itteni pedig olyan idegen hozzá, mint valami gonosz, rejtelmesen értelmetlen talány, amelyet szörnyetegek adnak föl régi mesékben, összemorzsolva, vérétvéve annak, aki meg nem fejti...

A talányt nem fogja soha érteni: de ha a vére kell... Oh, ő nem tehet semmit, ő csak elmehet innen.

Elmegy olyan szegényen, ahogyan jött: nem viszi a hitnek, reménynek egyetlen sugarát; nem visz egy emléket, amin, mint puha párnán, elnyughatna; nem viszi az elválásnak édes keserűségét, hanem mint kietlen, oázisokat délibábozó sivatag után, bele fog húnyni a ráboruló hűvös éjszakába.

Március eleje volt: Ginevra egy hónapja feküdt és láza nem szűnt. Az orvos említette neki, hogy apja a napokban meg fogja láto-

gatni. És ő megsejtette, bár át nem gondolta, mit jelent ez.

Künn, az ő négy deszkafalán túl pedig a világ ünnepre készült. Tavaszodott: a méteres hóban mély, olvadt gödrök kezdtek tátongani. S Hughnak eszébe jutott, hogy az olyan gödrök alján már lehet egy-egy virágot lelni. Virágot a hókutak fenekén! Mikor Hugh erre gondolt, lelke felé suhant Ginevra sóhaja az első hó után:

— A szép virágos mezőket nem látom soha többé...

Kiment a ház feletti napos lankára és megkutatta a hógödrök alját. Halkan, megváltásszerűen egy vágy bomlott ki benne, olyan gyöngye és didergő, mint az alpesi tavasz első virágai: elmenni hozzá, virágot vinni neki...

Mióta ó-év estéjén Zieglert pirosfekete ördög képében bemenni látta Ginevrához, azóta nem mert nyíltan rátekinteni; bujdosott, meghúzódott előle, mint naptól az árnyék. Oh, *most* se tudta elszánni magát: hozzá-surranni, bár egy térdelésre. Sokkal mélyebben, igazabban érezte bűnét, semhogy kicsiny hittel is hinni tudta volna, hogy méltó a bocsánatra; és sokkal bizonytalanabb, félénkebb volt a szíve, semhogy megérezte volna, hogy a bocsánat drága kenete a legnagyobb bűnre is rácsoroghat. Hosszú ifjúságán át elnyomorodott, elnémult szíve nem volt immár képes virágait pompázatosabbá hajtani; hite remegve és gyámoltalanul, bujkálva sarjadt ki benne; mindent túlnövő, betérítő terébéllyé sohse izmosodhatott. Egész lelki világa hajlékony volt, áttetsző és zsenge; beteg

üvegházi flórája az életből örökre kirekesztettnek.

Hugh nem hitt oly erősen, hogy a csodákban is hinni bírjon és így az életen igaz diadalt nem vehetett.

A koratavaszi, búcsúzó napverésben állva, néma tanácstalanságban bámult Ginevra sápadtan ideragyogó ablakára. A kezében meglengő néhány aranyzöld virágcsillag hiába tekintett rá, nem tudott Hugh mennybevívő csillagává lenni.

Hugh megindult, megkeresni Lieslt.

A téli mulatságok már végére jártak. A ródliút fölpuhult, a koncerteket már únták, az olasz muzsikások mókáin senkise nevetett már. Ekkor találta ki az indiai kormányzó, hogy játékversenyt — gymkhanát — rendezzenek. Ez lett a ház legmulatságosabb ünnepe.

Először is a földre sorban fektetett burgonyákat kellett kanállal fölkapni. Ennél a játéknál Aimée annyira rohant, idegeskedett és kapkodott, hogy a parketten elvágódott. A győztes Ziegler lett és mikor Aimée gratulált neki, a fiú visszakívánta a szerencsét.

Azután mindenféle más bolondság jött még: a férfiagnak tíz perc alatt föl kellett egy-egy női kalapot díszíteniök; és persze a hölgyek halálra nevelték magukat a tüvel ügyetlenkedő férfiak, — de még inkább torzdivatalkotásaik láttára. És hozzá minden versenyzőnek fejében a kalappal kellett a bírálók előtt megjelennie.

A flaskóversenynél egy lefektetett pezs-gős üvegen keresztberakott lábbal ülve, a

jobbkezbe adott égő gyertyával kellett a balkezben tartott nem égőt meggyújtani. A férfiak sorban dültek el a padlón; a hölgyek szerényebbje nem is merté magát a kórikus pózba helyezni.

De Aimée nem félt.

Mint kis, kövérke macska kuporgott rá a pezsgős üvegre. Olyan gömbölyűre hízott már az alpesi kúrán, hogy a legnagyobb könnyűséggel bírt a lehetetlen helyzetben maradni; és így ő lett a verseny győztese: csak úgy gyújtogatta egymás után a gyertyákat. Mindenki megtapsolta és ő diadalmasan pillantott a kis angol orvosra, aki biztosra vette a győzelmet a maga számára, de aki nem számolt Aimée terjedelmével.

Aztán a hajtóverseny jött. Az ebédlőben egymástól némi távolságra székeket állítottak; a férfiak szemét pedig bekötötték. Minden hölgy kapott egy ilyen vak áldozatot, arra hámat tett és most már úgy kellett a székek között áthajtania, hogy az bele ne botolják egy székbe se; és mégis gyorsan vágassanak.

Elsőnek Zerna báróné és Kazanov mentek, de Zerna cseppet se tudott kormányozni, Kazanov lába egy székbe akadt és a szék nagyot dörrenve vágódott el.

— Báróné, ön csak megnyergeli a férfiakat, de kormányozni nem tudja őket — kotyogott Ziegler és Kazanov, lekapva a szemkendőjét, azt mondta:

— Hm. Rossz jel.

Azután a konzul leányai hajtottak, nagyon ügyesen, gyorsan. De senki úgy, mint Madame Mercati Hughval. Az asszony ma-

rokra fogta a játékgyeplőt és mintha összehatanultak volna, úgy kanyarogtak át a székek között.

— Bravó, Mister Foorte! Ön, illetőleg Madame Mercati a győztes!

— Hja, a gyakorlat! — jegyezte meg Ziegler egész hangosan.

— Persze, asszony, hozzászokott kormányozni — szólt Blumer, ki az egyik versenybíró volt.

— Hogyne! Még pedig éppen Mister Foortet — folytatta Ziegler és szembenevette Hught, de úgy, mint az ördög.

A játékverseny zűrzavarát Liesl arra használta föl, hogy lesurrant Ginevrához. Valamit hozott neki, selyempapírba félve göngyölgetve: néhány szál zöldsárga, gyenge kis virágocskát.

— Miss Hardings: a tavasz első virága.

— Hóvirág?... — és Ginevra kinyújtotta értük erőtlen kezét.

— Nem. Itt ez hozza a tavaszt. Himmel-schlüssel.

— Így hívják?

— Igen...

És Liesl kicsit megdöbbsent.

— Honnan szedte, Liesl?...

— Ah... megmondjam? Mister Foorte kaparta ki ma délután a hó alól. Azt mondta: ön imádja a virágokat, hozzam be önnek.

— Köszönöm, Liesl. Tehát a mennyország kulcsa. És Mister Foorte küldi...

Ginevra szemébe lassan két gyémántesepp szivárgott föl.

Később, mikor magára maradt, Ginevra mozdulatlan csöndben feküdt. Alig zavarta

a társasági termék arraszűrődő, vidor zsi-
vaja, a pilláját csak néha emelte föl. Be-
húnyt szeme előtt víziók repdestek, de ő el-
hessegette őket. Arra kérte a testvért, bontsa
ki a haját és fésülje, hogy a hűvös levegő
járja át; akkor nem volt olyan forró a feje
és a forróság úgy gyötörte.

Aztán ismét behúnyta a szemét; s mert
az ablak nyitva volt, összehúzta keblén a
haját, mint köpenyt és kezét ráfektette:
mintha két ezüst lilomágat fektetne kebe-
lére.

A diakonissza sokáig nézett rá: azt hitte,
alszik. Az örök szenvedéslátásban elkérge-
sült szívét szánsalom szorongatta, sajnálta a
leány fiatal életét.

Nem gondolt rá, hogy az is az örök irga-
lomnak egy formája és aki azt elnyeri, az
sem marad kegyelem nélkül: aki, mikor már
nincs szüksége rá az életnek, sem neki az
életre, amely kegyetlenül érthetlen talánnyá
vált előtte, — akkor szelíd kézen fogva ki-
vitetődik belőle nesztelenül, mint teremből,
ahol számára minden fáklya kialudt.

Künn leborult az alpesi éjszaka: sötétkék
gyászban, csillagokkal kiverő baldachin gya-
nánt.

Hugh később — sohasem tudta megfejtetni,
hogyan volt az, hogy ezen az éjszakán, a
későre nyúlt játékverseny végeztével nem a
Madame Mercati ambrapárás alkóvjába, ha-
nem a jéghideg, ezüstté dermedt éjszakába
vonódva, mint hajdanta, kóborolni vágyott.
A leroskadó havon ismét messzebbre lehetett

merészkedni és így került el a malomig. Alig ismert rá. A nappali olvadás tündérivé varázsolta azt: ezernyi ezer ezüstszínű jégcsap peremezett minden gerendát, minden ereszt, — néhol a jégcsapok oszlopokká vastagodtak, a tetőtől a földig értek; másutt csipkezuhatagban omlottak alá, a földön visszatüremkedve, mint túlpazaran földet-söprő fátyolleplek, ismét másutt gírlándosan, virágszövedék gyanánt, halavány koszorúban kúsztak el.

A későn feljövő, fogyó hold fényében szinte úgy hatott ez Hughra, mintha teljesült volna hajdanti álma: a malomból kristálypalota vált, Ginevra nászszobája készen állott, vagy tán óriási, pompállóan ezüst ravatala.

Hugh lelkén hűvös borzalom suhant át és mégsem tudott visszafordulni... Már csaknem szürkült: a csillagok sápadozni, a nyugati ormok enyhén világosodni kezdtek. Hugh a ravatalra bámult — most inkább alabástromkriptának látta — és valami ellenállhatatlan sóvárgás kezdte húzni őt, befelé az elátkozott malomba, hogy a lelkében remegő borzalmát még szítsa. Az erdőnek forduló bejárat előtt kicsit lehajtotta a fejét, hogy a csüggő jégcsipkézet alatt beléphessen. Mikor a szemét fölemelte...

Az észkos malomház belül a zuzmara hófehérjébe volt mohulva, a középén, földbevert fenyőtörzseken nyugovó emelvényen két fekete rúd meredt: a rudakon nehéz, rojtos fekete terítő alatt, keskeny koporsó körvonalai rajzolódtak a tökéletes fehér, zuzdrapériás háttérbe. A mennyezetről aláomló

jégkristálycsillár szinte megvilágította, a jégcsapok az ablakrésen beeső holdfényben lefelé forduló lángocskákként égtek.

Kezét maga elé szegve, — és mégis, mintegy parancsoló kényszerülés alatt közeledett Hugh a látomás felé. Dermedt ujjaival megragadta a lecsüggő terítő szélét: alóla habos szemfedő hullámlott elő.

— Milyen szörnyű álom... — suttogta Hugh önkénytelen.

A koporsófödél az arcnál üvegből volt és a sűrű fátyol hamván át egy finomrajzolatú, nagyon keskeny, immár megcsontosodott arcél világolt. A bőre áttetszően kékes volt, az ajka is kéken szederjes. Egy kevés a hajából is látszott, kék felhő gyanánt... a homlokába behajolt egy narancsvirágbimbó.

Soha életében, sem azelőtt, sem azután Hugh föl nem jajdult, de most kihasadt a lelkéből a jajszó.

A homlokához kapott, hogy elűzze agyáról az egész látomást, de az nem foszlott el, hanem mind tisztábban, rémületesen valószínűnek tetszett. Hugh hozzáhajolt a koporsóban alvóhoz, hogy egészen ráismerjen, de akkor a havon ropogó léptek rettentették vissza.

Megfordult. Két feketébe öltözött, munkásféle ember állott a malomajtóban és halkán tanakodott.

— Mi nem tehetünk róla — mormogta egyik, alig érthető svájci német beszédmodban.

— Baj lesz pedig belőle, én ismerem, oda való...

— Ilyentájt erre jólélek nem szokott

járni. Ebbe a kísértetkoporsóba — a malomra mutatott — még nappal se lépne szívesen senki.

— Kéreld meg — súgta a másik.

Aztán mindkettő belépett, de olyan lassan, mintha félnének, bár nem a koporsótól.

— Uraság, — kezdte az egyik — ne tessék erről a dologról a Svájci Házban szólni. Sohse hívnának többet minket halottvivőnek. Igazat szólva, láttuk messziről az uraságot és nem akartuk, hogy találkozzék a terhünkkel. Tetszik tudni, a mi dolgunknak titkon kell történni. Hát behoztuk ide, míg, gondoltuk, elhalad az uraság, mink meg leültünk a fordulótúli padra...

Hugh mereven, szó nélkül állott, kezéből nehéz suhanással kiesett a fekete terítő és betakarta az örökalyvót. A két feketeruhás egymásra nézett, mintha azt gondolnák, hogy ez nem jóféle ember, mert arca kísértetiesen fagyottnak tetszett, szeme mindenent túlnezett.

Durva kezük megragadta a fekete Szent-mihálylovát és megindultak. Fejük beleverődött a bejárat csüggő jégfolyondárjaiba, a letöredező jégindák ezüstkönyekként peregték a fekete terítőre, onnan alágördültek a földre.

Hugh gépiesen hajolt le egy jégcseppért és a kezébe szorította; aztán leült az üres talapzatra, Ginevra koporsójának nyomába és maga elé meredt...

Mikor kilépett, a két férfi a letakart hordozóval már ott kapaszkodott a városba vivő úton. Jó messzi már. Olyan gyorsak, olyan halkak voltak, mint maga a halál.

És akkor hihetetlenül, groteszkül egy kép kezdett táncolni Hugh előtt: hat fehér lovat látott, ezüsttel kivert koporsót húzva...

Ilyen gyávának Hugh még sohse érezte magát.

Hazaérve bezárkózott szobájába, azt híve, hogy odáig nem fog eljutni Ginevra halálhíre. Bár a szemével látta, mégsem akarta hinni, hogy Ginevra halt meg.

Istenem, hiszen ő, Hugh, olyan beteg, hogy víziója lehetett. Ezt annál inkább hitte, mert tisztán emlékezett, hogy valami emléket emelt föl a koporsó után s azt mostanig szorongatta, de mikor a kezét most szétnyitotta, semmi se volt benne. Akkor hát az egész káprázat lehetett...

— Nem, nem. Ginevra nem halhatott meg...

Hirtelen ráeszmélt, hogy mindazon túl, amit Madame Mercatinak adott, van még valamije: egy egész elföldelt, kábítószerekkel tetszhalálba ringatott világa; tele érzékfeletti csodákkal, ami Ginevráé maradt, amit tartogat még neki és azt Ginevrának meg kell kapnia.

Egy utolsó, tiszta csókot legalább. Hogy ne menjen el olyan szegényen...

— Hogy halt volna meg! Neki még napjai, hetei voltak: doktor Koeniger azt beszélte, hogy ha tart a napverés, kihozatja a verandára; és az apját a napokban várják.

És Hugh felkiáltott, hogy meggyőzze magát:

— Nem halt meg! Nem volt szabad meghalnia!

Felugrott és jött, ment; szünetlenül, értelmetlenül beszélve saját magának:

— Nem halt meg. Nem, nem ő halt meg. Nem halhatott meg...

Künn sápadtan virradt. Hugh pedig balgán vívta tovább harcát a betelt végzettel.

XIX.

— A Svájci Ház mulatságai mindig azzal végződnek, hogy az urak beteggé pezsgőzik, a hölgyek beteggé dekolletálják magukat.

Ez doktor Koeniger mondása volt, és a játékverseny után újból elmondhatta. Ezúttal Liesl került ismét ágyba, a láza visszatért.

Ő volt az, akinek Freyné még a kora reggeli látogatáskor előadta, hogy Miss Hardings haza készül. Liesl nagyon beteg volt és nagyon szerette Ginevrát, így mindjárt mindent megérezett, mintegy ösztönszerűen.

Freyné után Ziegler jött be.

— Ah, Ziegler úr, — szólt Liesl és a könnyei patakszában folytak arcán, — Miss Hardings halálán van.

Ziegler rémülten, eltorzuló arccal nézett Lieslre.

— Ki mondta?...

— Freyné.

— Mit mondott?

— Hogy Miss Hardings haza készül. Higgye el, meg is halt már...

Ziegler rohant Freynéhez, az irodába. Egyenesen azzal kezdte:

— Mikor halt meg Miss Hardings? Hol van? Mi lesz vele?

— Kérem, csendesebben — intette Freyné és félretette az üzleti könyvet, amelyben lapozott.

— Ne tessék nekem köntörfalazni! Én Miss Hardingshoz akarok menni.

— Már a halottas kápolnában van.

— A halottas... — Ziegler összemorzsolta fogai közt a rémületes szót — ...mit ...mit mondják, hogy hozzá engedjenek?!

— Most nem mehet oda, mert éppen ravatalozzák. Az uram ott van, a temetővállalat segédeivel.

— Ki tette koporsóba?

— A vállalat két alkalmazottja.

— Férfiak?

— Igen, férfiak.

— Le fogom őket ütni! Hogy mertek hozzányulni!

— A diakonissza öltöztette.

— Mit adott rája?

— A csipkeingét, meg a fehér bársonyruháját.

— A koporsója ezüst?

— De Ziegler úr...

— A ravatala márvány? És vannak ott pálmák, aranykandeláberek?

Freyné csodálkozva nézte a fiút.

— Haha, Freyné asszony, ön nem érti a tréfát. Csak azt mondja meg, mit hazudjam, hogy mellette lehessek?

— Annak semmi értelme.

— Borzasztó nagy értelme van. Ha nem ad tanácsot, mindent kibeszélek még ma az ebédnél. Mondhatom azt, hogy a bátyja vagyok?

— Nem hasonlítanak.

— Isten ments... Miss Hardingsra az szomorú volna.

És Ziegler már kint volt az irodából.

— Ennek az idegbaja nem javul, sőt mindig hóbortosabb — állapította meg Freyné. Aztán körútra indult a szállodában, hogy Ginevra letüntét előkészítse.

Hugh oktan tusája akkor szakadt meg, mikor délben azt hallotta, hogy Ginevra »elutazik«. A rideg valóság vigyorgott rá e szóban és kettémetszette lelke vívódó tiltakozását.

Meg akarta gyászolni a leányt, némán, minden feltűnés nélkül. Délután, mintha sétálni indulna, a városba ment, egyenesen egy virágüzletbe. Ott kiválasztott egy csomó fehér rózsát, huszonegyet, ahány évet számolt a leány, olyan merev, karcsú kelyhüet, amilyeneket Ginevra karácsony estéjén viselt; ah, azok úgy hasonlítottak hozzája...

Gyönyörű virágait ablakába tette és elment kószálni, mert egy pillanatig sem lelte helyét... de könnye nem volt, egy se.

Mikor csatangolásából hazatért és fölment a csokorért, hogy Ginevrához vigye, a virágokat megbolygatva, kicsit szétzilálva lelte szobájában. De nem gondolt vele, hanem köpenye alá véve a csokrot, megindult az alsóvárosba. Nehány újonnan épült villából állott az: egyikük kórház volt és amellet állott a halottas kápolna.

Rendesen le volt zárva és most sem akarták beengedni Hught.

— Rokona talán a halottnak?

— Nem, csak barátja voltam.

Végre mégis győzött a fiú.

Már estére járt: a kápolna vörhenyes félhomályban úszott a pár bokor gyertyától, melyek a falon égtek. Egyszerű, fehérre meszelt kis alkóv volt, a főhelyen feszület állott és körül néhány hervadó virágcserep.

Ah és itt feküdt Ginevra, a gyertyafüstben, a karbolfelhőben, poros virágkórók között...

Hugh azt hitte, összeesik.

Nem birt előbbre menni, hanem lerogyott a földre, odatette a rózsákat és a fából ácsolt ravatalt ölelve, sírni akart... Nem volt egy könnye se. Ahelyett a feje fájt, rettenetesen, mintha vaskarika szorítaná.

Hirtelen valaki vállonérintette. Csúfondáros, révetegen kapkodó beszéd verte föl:

— Ah bizony, itt hemperegphet. De az arcához még az üvegen át sem engedem...

Hugh visszahúzódott: Ziegler volt és ha az ördög nézett volna arcába, annak is jobban örült volna most.

— Honnan tudja ön... — kérdezte Hugh alig érthetően.

— Honnan? Onnan. De csitt!

És a saját szájára ütött.

— Honnan tudja, hogy meghalt?! — ismételte Hugh.

— Jöjjön ki.

Ziegler megragadta Hugh kabátját és kifelé rángatta a fiút.

— Hagyjon itt, hagyjon magamra — könnyörgött Hugh.

— Szó sincs róla. Ma én akarok vele lenni. Csak holnap délután szállítják el. Mert hazaviszik... Jól is teszik. Még különben ön

megtenné, hogy a sírja felé se menne. Vagy... megtenné, hogy kijárna hozzá és az gazság lenne! Az apja éppen útban van. Minden főállomásra táviratoztak neki. Most már visszafordulhat.

És amíg beszélt, Ziegler lassan kivonta Hught a késői alkonyatba.

A kápolna körül egy, csak néhány éve ápolni kezdett kert koratavaszi sivársága terült.

— Most pedig, Mister Foorte, egy szóra. Honnan tudta ön meg, hogy ön ölte meg Miss Hardingst?

Hugh nem felelt, csak ránézett a vörös-hajú fiúra és hirtelen az a rémület lepte meg, hogy az örült. El akart húzódni tőle... De Ziegler megragadta.

— Hohó, előbb mondja meg, honnan tudja?...

— Hogy én?... Ez örület. Hiszen beteg volt... gyógyíthatatlan.

— Beteg volt! Sokkal betegebb, mint ön gondolja. Nézze, vannak betegségek, amiket méreggel gyógyítanak. De ha túlerős a méreg... akkor... úgy-e, az orvosság is öl?

Hugh most már valóban félni kezdett.

— Ilyen orvosság volt ön... Ah, mit bá-mészkodik? Én nem testi orvosságról beszélek. Nem tudja már? Izé... én gyógyítani akartam őt... nem szerelemből tettem, abból is, de sajnáltam őt; mit tudja azt egy kalmár amerikai — én germán lovag vagyok — én azt nem tűrhettem!

És Ziegler a földre dobbantott.

— Nem ért engem? Majd mindjárt el-

mondom, hogy volt az egész. De ne higgye, hogy könnyű... Szinte megőrültem, mióta azt tettem.

Ziegler e percben rettenetes volt. Megragadta Hugh-t és a kápolna kerítéséhez szorította.

— Most se ért? Hát azt kívánja, mondjam el, ahogy volt? Kegyetlen, istentelen... úgy tesz velem is, mint vele... Kívánja, hogy mondjam?

Ziegler suttogása elfojtott kiáltásnak tett-szett.

Hugh lerogyott a kerítés melletti padra.

— Hallgatom — mondta megadón, rettentővé dagadt félelemmel.

Kínzója elibe állt.

— Hát az úgy volt: akkor éjjel... mikor ön... hozzáment...

És Ziegler az öklét Hugh arcába rázta.

— Kihez? — kérdezte Hugh rekedten.

— Nem Madame Mercatihoz, hanem hozzá... akit megölt... akkor éjjel azután... bementem én is, megmondtam neki...

Hugh felugrott. De Ziegler visszanyomta ültébe.

— Csitt, elhallgasson!... Nem hitte. Nem hitt semmit. Azt mondta, hogy tudja, miért gyalázom önt. Tudom, mire gondolt... hogy ön szerencsés vetélytársam. Ez sértés volt, nagy sértés. Én nem vagyok ilyen gazember. De én neki mindent megbocsátottam, ő szent volt!... Akkor aztán... nem vádaskodtam többé, hanem bizonyítottam. De nem bosszúból, amiért elkergetett. Oh nem... Én neki mindent megbocsátottam... Tudja,

hogy bizonyítottam? A fizika törvényei szerint...

És Ziegler olyanformán makogott, mint-ha nevetne.

— Most már ért, úgy-e?

Hugh irtózva nézett rá. Egy gondolat egész világosan cikázott át rajta ismét, mint-egy érthetővé világítva a sötét, zűrzavaros beszédekét:

— Csak örült lehet...

— Nem ért? Nem. Hát jó. A Madame Mercati ablakán nincs függöny. Tejüveg, nem átlátszó, ez színigaz. De nézze. Ha a lámpa ég és valaki, azaz... valakik a lámpa meg az ablak között állanak... izé... csókolóznak... azt a tó felől látni lehet... Az árnyakat... És én őt odavittem...

— Mikor... mikor? Az isten irgalmára!

— Akkor éjjel... mikor aztán vért hányt... Utána... Az orvosságom után...

Mintha egy rémes kételyt akarna kioltani, Ziegler mereven maga elé bámult és dadogva súgta:

— Most már érti, úgy-e, hogy ön ölte meg!

És mintha valami ellenmondás iszonyától félne: hirtelen kilendítette Hught a rácson és becsapta rá a kaput.

— Menjen már... — kiáltotta türelmetlenül.

Hugh nem mozdult.

— Mit csinál ön?! Itt marad? — kérdezte tétován Zieglert, át a rácson.

— Itt. Azt hazudtam a hatóságnak, hogy a rokona vagyok. És azt mondtam Freynének, hogy kikürtölöm a házban a halálát és

szétugratom a rémülettől a betegeit, ha azt nem mondja, hogy igaz... Virrasztani fogom. Ne félj... nem csókolom meg. Ő nem akarta! Az ő akarata nekem szent marad...

Hugh a kerítés vaslándzsáiba támasztotta állát. Úgy látta Zieglert a kápolnába bemenni és az ajtót magára zárni... ő pedig künnrekedt, a fekete éjben, fekete lelkiismeretében.

Mikor már indulni akart, akkor a kápolnaajtó ismét meghasadt egy arany csikban. A feketére boruló éjszakában úgy tetszett, hogy odabent, ahol a leány alszik, arany hömpölyög és most feléje is kiszűrődik néhány aranyló hullám. Az aranyhullámban pedig egy rút árnyék úszott: Ziegler... Visszajött és kihajolt a rácson.

— Mister Foorte, ön hozta azokat a fehér rózsákat neki?

— Én.

— Jó. Megijedtem, hogy én hoztam. Istennem, nem tudom, hogy mit csinálok, mit nem. Tudja, én nem hozhatok virágot neki. Nincs olyan virág, ami találna hozzá. Még olyan virág nem nyílt soha. Mert hozzá csak kék rózsák illenének. Ah, bíborkék Juliet-rózsák...

Hazaérve Hugh nem ment le az ebédlőbe, hanem a szobájába zárkózott. Az arca hamuszínű volt, a szeme sötétkéken körülívelt, kicsit szétnyílt ajka fölrepedezett. Szemében száraz, gyötrődő tűz égett: nem a test, hanem a lélek lázának sorvasztó lidércfénye.

Gyötrelmes vihar viharzott benne. Ezer ördög táncolva, kurjongatva, visítva hahotázott:

— Gyilkos... gyilkos...

Ah, hiszen beteg volt az a lány, irgalom és remény nélkül beteg, de nincs olyan irgalmatlan sors, amibe bele ne lehetne fogni az örömnek egy sugarát. És ő nem örömet lopott abba az árva életbe, hanem beletört a nyugalmaiba és azután föláladozta őt...

Hányszor várhatott rá a lány, egyetlen morzsát esdve a szerelem terített asztaláról: amíg ő gazdagon lakva, a világról és a világgal együtt róla, az ő vágyairól, az ő esdéseiről megfélekezett...

Mit érezhetett Ginevra *akkor*? Mit érezhet egy szent, mikor azt, akit magához vont egyszer, más asszony karjában tudja; mit érezhet, mikor a bűnt még ösztönből sem ismeri, és látja, hogy az, akit szívébe vett, leül dőzsölni a bűn szennyes kupáihoz...

— Gyilkos vagyok, csakhogy nem a testét, hanem a lelkét tapostam össze...

Nehéz lelki mardosásából kopogás rázta fel.

Hugh nem moccant, de a kopogás ismét jött, mint a kísértés. Hiába.

És akkor az történt, ami soha még: Hugh ajtaja megnyílt, Madame Mercati átjött a fiúhoz. Pompázatos selyempongyolában. Hugh felkelt és fakón súgta:

— De Madame Mercati, kérem... menjen vissza!

— Nem megyek nélküled.

— Olyan... fáradt vagyok.

— Majd elringatlak.

— Ezt nem lehet elringatni... Bocsánat, úgy fáj a fejem, azt sem tudom, mit beszélek.

— Majd a kezembe veszem a fejedet és elsimítom róla a fájást.

Hugh csak a fejét rázta.

— Hát nem akarod, egyetlenem?

Hugh fölállott:

— Inkább menjünk innen, mert meghallják, hogy itt van...

Madame Mercati szobájában rőtfényű lampion égett.

A fiú két gyönyörű rózsaszín rózsát látott a tükör előtti vázában, de nem kérdezte honnan kerültek.

— Madame Mercati, mondani akarok önnnek valamit.

— És én kérdezni, kis, durcás fiacskám — hízelt az asszony.

De a fiú nem mosolygott reája. Hanem fölállott, párszor végigment a szobán és mélyen felsóhajtott. Azután megállott és lassan tördelte:

— Mult éjjel... meghalt.

Az asszony összehúzódott, mintha ez neki tett szemrehányás lenne.

— Tudja ön ezt? — kérdezte Hugh alig mozduló ajka.

— Nem tudtam, hogy már... Azt hittem, csak haldoklik.

A fiú ismét hallgatásba esett és még gyorsabban járt föl, alá. Aztán hirtelen megállott:

— Nos, mit akar ön kérdezni?

— Már semmit. Már mindent értek.

Hught láthatólag nem érdekelte ez. Nem kérdezett tovább, hanem újból járkált. Ekkor megakadt szeme a két rózsán. De most sárgának látta őket.

— Honnan a két sárga rózsza? — kérdezte kicsit később.

Az asszony felnézett hozzá ültéből.

— Nem sárgák, Mister Foorte, fehérek! Csak a lámpa veti rájuk a színt.

Ebben a pillanatban Hugh úgy érezte, mintha szíven ütnék.

Odament az asszonyhoz és megfogta annak mindkét kezét, mintha vallatná.

— Madame Mercati... azok a rózsák... az övéből vannak!

Rettentő harag kavargott föl benne.

— Hogy mert elvenni belőlük? — kiáltotta szinte nyersen.

— Hugh... ne haragudj — fogalmam sem volt róla, hogy kinek szántad. Bementem hozzád, mert egész nap felém se jöttél, és ott láttam az ablak között. — Azt hittem, az enyéme. — És éppen kérdezni akartalak, miért vetted őket...

— Ah, még a rózsáit is megtépdeste — szólt Hugh, mintegy magának.

Madame Mercati szemébe könny szökött. Szégyelte magát és fájt neki a fiú viselkedése.

— Bocsáss meg — mondta újra és gyengén elpirult. — Megint egy babona... a babonáimban is téged... idézlek. Gondoltam, az a két rózsza becsal hozzám téged... egész nap nem láttalak.

Hugh nem felelt. A szíve halálos méreggel volt tele és minden, ami körül történt, csak tovább keserítette.

Az asszony némán várta, hogy elcsitul. De Hugh nem szelidült, hanem mintha saját

halálos ítéletéről számolna be, riadt, kongó hangon ejtette ki:

— Ő mindent tudott. Mindent...

A pamlagon gubbasztó asszony halkán, határozottan felelte:

— Én nem bánom azt se. Az is egy ára a boldogságunknak, ha kiderül. Én azt se bánom, ha az uram is mindent meg fog tudni, és azt se, ha leüt a lábamról érte. Mert az úgy van, hogy mindent elkövethe-tünk, ha készek vagyunk az árát megfizetni.

Hugh türelmetlenül figyelt.

— Ön megint másról beszél. Nem a lelep-leződésünk fáj nekem, bár hiszen... önt kí-mélnem kell. De itt egyébről van szó! Miss Hardings akkor hányt vért, mikor azt meg-tudta...

— Kitől?

— Ziegler megmutatta neki az ablakra verődő árnyainkat...

— Ziegler is... tudja...

Ezt Madame Mercati minden riadalom nélkül, mint szinte közönyös tényt mondta tudomásul, önmagának.

— Ziegler már akkor gyanúsított, mikor még... már a tavaly nyáron. Nevetséges. Mindig önt emlegette... szuggerálta nekem. De miért térünk effélére... Hallgasson rám, Madame Mercati. Ziegler azt mondja... hogy én az ő gyilkosa vagyok!

— Ziegler hóbortos.

— Az. Most már félőrült. Sőt a mai éj után... azt hiszem, ott fogja hagyni az eszt!

— Hol?

— Ginevrát virrasztja... Egész egyedül... Egész éjszakán... Azt hazudta, hogy a

bátyja neki... Pedig nekem kellene őt virasztanom!

Hugh megállott; a homlokára ütött, mintha most későn jutna rá egy kötelességére.

— Hanem kidobna... megfojtana. — Istennem, holnap elviszik, holnapon túl többé sohse látom... Soha! Mi az, hogy soha? Ez irtóztató, ez megfoghatatlan szó, ezt Isten gonoszságból találta ki, hogy gyötörje vele az embereket...

— Hugh, az Istenért, gondolja meg, miket beszél egy vallásos nő előtt...

— Ön vallásos?

És Hugh szembenevette az asszonyt furcsa, vibráló nevetéssel.

Az asszony szeme ismét könnybe merült.

— Bocsánat — dadogta Hugh és lerogyott egy székre és többé nem moccan.

Mikor már egy jó negyedóra telt el, Madame Mercati úgy érezte, eleget várt, eleget tűrt. Most már ismét egymáshoz kell talál-
niok.

Odament a fiúhoz és átfogta a fejét.

De a fiú eltaszította.

— Nem...

... Csak az ajkáig férni... aztán övé a diadal...

... De az nem volt forró, sem viszonzóan készséges. Jéghideg volt, horzsos, halotti...

Azután Hugh fölállott, az asszonyra nézett; éppen olyan kihamvadt, tüztelen szemmel, mint az ajka volt.

— Irtózom — dadogta akaratlan, metsző kegyetlenséggel. — Imént... csak lelkileg... most testben is — irtózom... öntől.

És az ajtóhoz támolgott.

— Rettentő... ez az illat itten...

Az asszony pénzmaszaga meg akarta fojtani, mintha a bűnük undorító lehellete lenne.

XX.

Ginevra ama kápolnában töltött éjjelét nemcsak Ziegler virrasztotta.

Liesl sem aludt, bár Ziegler nem jött föl többé hozzá és nem mondta meg, hogy Miss Hardings csakugyan meghalt. De Lieslnek erre nem volt szüksége; amint a nap múlt, mind erősebben érezte, hogy imádottja nincsen többé a földön.

Szünet nélkül omlottak a leányka könnyei. Nem merte elárulni ezt, mert Freyné meg doktor Koeniger összeszidták volna. Egész éjjel sírt. Telesírta zsebkendőit, párnáit, a hálóingét...

Hught is csak hajnalban lepte meg az álom. Mikor Madame Mercatitól kifutott, ruhástól esett ágyára. Amit azon az éjjelen szenvedett, azt végső percéig se feledte el. Nemcsak a szíve fájt, oh, egy nagy, tiszta, büntelen bánat paradicsom lett volna... az önvád karmolását is elviselte volna, de a legszörnyűbb a Madame Mercati és önmaga, az ő egész szerelmük iránti rémületes undor volt. Nem tudott elfeküdni, beleburkolózni gyászának fekete tengerébe; mindig újra és újra rohanták meg az asszonyhoz kötődő emlékek. Folyton az asszonyt nézte maga mellett: a karját, mint fojtogató hálót, az ajkát — mint páros, marós kígyót, és az

illatát néha mint nehéz, fullasztó felhőt magára szakadni.

És akkor, aközben hirtelen más kín lepte meg: elepesztő sóvárgás a leány hűvös, eperízű ajka, a csóktól mindig megszégyenülő, édesen gyámoltalan tekintete, lilomkezésnek tétova, suhanó érintése után — oh, és az az ajak megkövült, az a tekintet ki-aludt, azt a kezet a halál fogja már!

Hajnal volt, amikor Hugh elaludt. De álmát sajátos látomány zavarta meg. Úgy tetszett neki, mintha Madame Mercati szobájában, a pamlagon feküdne, fejét az aszszony ölébe hajtva. És onnan látta az ajtót nesz nélkül föltárulni. Az ajtónyílás sötétjében Ginevra tűnt fel: csipkeingében, fehér bársonyruhájában cipő nélkül, áttetsző fehér selyemharisnyában. A fejéről uszályos fátyol folyta be, a homlokába narancsvirágok csüggtek. Az arca kékefehér, az ajka szederjes, a szeme két világatlan sötétkék golyó... Nem nézett feléjük, hanem nesztelenül járt körül a szobán. A szeme nem mozdult, hanem a fejét forgatta, kínosan, nehezen, mintha valamit keresne. A kezében görcsösen szorította Hugh fehér rózsacsokrát... Folyton járt, folyton keresett és hirtelen a tükörre nézett... Ott egy kis üvegvázában a két rózsát pillantotta meg. Akkor kinyújtotta értük a kezét, visszaszúrta őket a csokrába, és ahogy megfordult, az arcán béke volt — most már egyenesen az ajtónak tartott és kiment, maga után egész fátyolfelhőzetet lebegtetve.

Mikor Hugh ebből a víziószerű, szinte ébrenálmodott álmából fölébredt, olyan fá-

radt volt, mintha összetörték volna. Lassan, tompultan eszmélt rá az irtózatokra, amik most már mindennapi, mindenórai társai lesznek. Tétován, tervtelenül öltözött, aztán kopogott az asszony ajtaján. De nem kapott választ. Visszament a szobájába, lerogyott a pamlagra és várt... Negyedóra múlva újra kopogott. Semmi válasz, semmi életjel. Újra várt... Akkor benyitott. A szobában homály volt és az asszony mozdulatlanul, behúnyt szemmel feküdt a pamlagon. Hugh nem törődött vele, hanem a tükörhöz lépett. De a két rózsza nem volt ott. Pillanatra az az örülete támadt, hogy nem álmodott, hogy Ginevra elvitte a rózsát. De aztán ráeszmélt, hogy ezt hinni téboly és keresni kezdett... Hiába.

Akkor odalépett az asszonyhoz.

— Madame Mercati ?

Az asszony fölemelte pilláját :

— Hugh... — suttogta — Hugh... eljöttél..

De a fiú visszalépett :

— A rózsákat akarom !

Az asszony arca eltorzult.

— A rózsákért jött ?

Hugh fölemelte a kezét.

— Adja ide a rózsákat !

Az asszony olyan lett, mintha nevetést vagy sírást fojtogatna.

— A rózsákat — elégettem.

Hugh elsápadt.

— Ne mondja ezt ! Nekem azokat föl kell vinnem a ravatalára... Ideadja rögtön ?

Az asszony nem felelt.

Akkor Hugh otthagytá őt és szégyenkezve, mintha magára sem ismerne saját

cselekedetében, elkezdett keresgélni a szobában. Megbolygatta a toalettasztalt, felnyitotta a szekrényajtót... De akkor megtorpant.

— Madame Mercati, ne kényszerítsen rá, hogy ilyen utolsó módon indiszkrét legyek. Könyörgöm, adja vissza Miss Hardings rózsáit.

— De ha elégettem, Mister Foorte!

És az asszony összekulcsolta a kezét és szeme megfényesedett a könnytől. De Hught nem hatotta meg.

A fiú körben futkosott a szobában... hirtelen aztán kipillantott az ablakon. Mi az? A keleti csúcsok lába árnyékban már, a tetőkön arany sugárkorona sárgált... Irtóztató gondolat metszett agyába.

— A nap... elment... — dadogta rémülten.

Madame Mercati halkan odaszólt:

— Igen. Alkonyodik már.

— Alkonyodik? Hát nem reggel van? Irgalmas Isten! Hiszen reggel feküdtem le! Miss Hardingst... ezóta...

Elrohant, födetlen fejjel, vállára vetett kabáttal fordulva ki az útra.

Lélekszakadva sietett az alsó városba, a kápolnáig.

A kápolna ajtaja nyitva állott; nehéz, karbolos tömjénfüst gomolygott ki belőle, fel a sápadt tiszta alkonyatba.

A kápolnát szellőztették: bent üres volt.

Hugh megtántorodott és lerogyott a rács melletti padra. Úgy tetszett neki, most egy kő szakadt a lelkére, kerek, százmázsás malomkő és összetaposta azt.

Ginevrát nem látta soha többé.

Fekete este volt, mikor a padról felkelt, hogy haza menjen. Nem volt nyugtalan vagy zavart: valami megszakadt benne, és mintha az az élet rúgója lett volna: csak üres akaratlanságot, céltalanságot érzett.

Mikor a rácskapun kifordult, ismét Zieglerrel találkozott. A fiú rákvörös volt, a haja összezsapzott és a szemét földreszegezve el-sietett volna a kápolnába, de Hughnak meg kellett szólítania őt:

— Kérem, Ziegler, adjon egy pillanatot nekem.

Ziegler zavart, álmatlanságtól gyuladt szemmel révült rá. Egy percig mintha nem is ismerte volna meg, és mikor megismerte, összerezzen.

— Mit akar...? — kérdezte nyersen.

— Mi történt vele...?

— Vele? Elment... izé, elvitték. Ah, de ne gondolja, hogy hat fehér ló húzta. Egy ládába tették a koporsóját... Tulajdonképpen ön nem szolgált rá, hogy a szívemet és azt, amit róla tudok, kiöntsem ön előtt. Hiszen ön megölte őt, de nincsen senkim, akinek beszélhetnék róla... azóta még nem voltam a Svájci Házban. Mióta is? Igen-igen, a tegnap reggel óta. Vagyis igaz, egyszer ott voltam. A hegedűért. Azután folyton nála voltam. Ah, az nem volt könnyű, Mister Foorte! Csak egy lovag képes arra!... Vele voltam, egyedül voltam, majd megőrültem, de nem érintettem... Pedig senkise tudta volna meg, ő se... hiszen nem érez... Csak a homlokát akartam, meg a kezét; az ajka úgyis olyan volt már mint egy sötétkék virág. Mert tudja, én fölnyitottam a koporsó-

födelet... Csak néztem, hiszen a nézés, az nem szennyez... Igaz, az ön rózsáit odatettem a koporsójába... Mert mondtam, úgy-e, hogy fölnyitottam? Igen, fölnyitottam...

— Mi... mikor volt ez?

— Micsoda?

— Hogy odatette a rózsákat?...

— Mikor? Hát az éjjel, mikor lett volna?

— Oh, de milyen órában?

— Ha én azt tudnám... szürkülettájt...

Hugh összerezzen.

— Egész nap... itt volt? Mellette volt?...

És ő... nem moccan, nem volt úgy, mintha fölébredne? — kérdezte fölízgatva, szinte vacogva, mintha babonás félelem gyötörné.

— Oh, Mister Foorte! Beh igazán meg volt ő halva! Én sohase tudtam eddig, milyen a halottak nyugalma. A legmozdulatlanabb alvóé sem hasonlít ahhoz... A nyugalom tökéletessége az... Rá van írva, hogy nem fog mozdulni többet... Egészen merev, egészen dermedt volt, és olyan sugár, olyan jég-hideg... mint valami megfagyott kristály... Egész közel mentem hozzá, egy csomó hangfogót raktam a hegedűre és akkor egész halkán, egész a fülébe elhúztam... oh, most már igazán elhúzhattam: — Du bist die Ruh... Hogy moccan volna! Hiszen a dallá változott: örök nyugalommá...

— Dehát végig vele volt? Végig? — kérdezte Hugh újból, mintha meg akarna bizonyosodni valamiről.

— Amíg el nem vitték... Azután...

Ziegler végigsimított a homlokán, mintha agya elakadt volna és semmire se emlékezne.

— Ahá! — sóhajtott fel mégis. — A dia-

konisszaházban voltam. Gertrud testvérnél. A szobájában. A folyosóján egy cselédféle megbámult és azt mondta, ez tilos, rá se hallgattam, bementem... Ah, ő nem sokat tudott mondani, csak mindig egyet hajtott: »A misst nagyon kellett sajnálni, én nagyon sajnáltam szegény misst. Miss nagyon sajnálatraméltó volt.« Istenem, olyan együgyű az a Gertrud néne, hogy azt sem tudtam kivenni a szavából, vajjon a testi gyötrelmeiért, vagy pedig a lelke kínjait sejtve, ejtette ki ajkán azt a gyöngyszemet... Mert képzelje, egy gyöngy is hullott Gertrud testvér hervadt szájából...

Ziegler elhallgatott és elmerült saját gondjaiba; kintől eltorzult vonásaira valami visszatetsző rajongás extatikus világotlást gyújtott.

— Miféle gyöngy...ról beszél?... — unszolta Hugh, fájdalomban reszketve, hogy valamit megtud a leány utolsó vívódásából. S bár Ziegler arca visszataszította, mégis megérintette a fiú vállát, mintegy sürgetően.

Ziegler fölriadt és Hughhoz hajolt.

— Tudja... én hitetlen kutya vagyok, a konfirmációm óta nem láttam templomot belülről, de azért ezt a gyöngyöt szeretném felfűzni az életem fonalára, hogy el ne hullassam... Erre le lehet rogygni pillanatra, ezen talán el lehet egy órára pihenni... Örökre is... ha az ember csak szenved, nem bűnös is egyben...

Újból elhallgatott.

— Mi az... mi az? — suttogta Hugh türelmetlenül.

— Hogy mi az? Hát nem mondtam?...

Hiszen mondtam már! Izé... tudja, ahogy ott ült Gertrud néne a virágai, kalitkái, ájtatos könyvecskéi között, bizonyisten elhitttem neki, bár azelőtt az életbölcsségéért egy fabatkát se adtam volna. De most elhitttem, amit szólt. Mert én szünetlen azt kérdeztem, szenvedett-e nagyon, sírt-e, panaszkodt-e; és mert ő azt mondta: nem sírt, nem panaszkodt, csöndes volt, hát én meg azt hajtogattam: hogy neki nagyon kellett szenvednie, igazságtalanul, istentelenül... s hogy ebbe nem lehet ép ésszel belenyugodni, hogy itt ki nem tetszik az isteni igazságnak egy szikrája se... Hát Gertrud néne elfordult tőlem, mintha káromolnék, szemét a Megváltó képére emelte és ajkán kiesett a gyöngy. Azt mondta:

— Oh, uram, hinnünk kell egy másik világrendben, ahol mindenki annyit fog érni, amennyit idelent szenvedett.

Ezért az egy szaváért elibehulltam és összeecsókoltam a szoknyája szélét... De milyen zavarba jött szegényke, szinte sírva fakadt és kituszkolt az ajtón, mintha valami szégyenletes történe vele... Istenem, milyen jó volna hinni tudni ebben...

Ziegler hirtelen fölkapta a fejét, mintha Hugh előtt lelepleződne és mintha kijavítaná magát, kicsit hangosabban fűzte hozzá:

— Nem magamért... miatta...

Aztán mélyet sóhajtott és a kápolnára mutatott.

— De most megyek be. Ott maradt a hegedűm és még meg kell csókolnom a padlót... Ah, Mister Foorte!... Ön az ajkát csókolhatta volna!

Ezen az éjjelen Ginevra ismét eljött Hughhoz Pontosan úgy jött, mint a tegnap: fátyolfellegárban, a rózsákat öléhez szorítva; ki-aludt, sugártalan szeme nem mozgott többé. Megint a virágait kereste, megint meglelte őket és megint kilebbent...

Hugh gyötrelemben ébredt.

— A rózsáknak meg kell lenniök.

Átment az asszonyhoz. Madame Mercati éppen a haját rakta föl.

— Pardon, nem szabad.

— Eh... mit határoz már, hogyan látjuk egymást. Adja elő a két rózsát és én megyek.

Az asszony nem felelt.

— Hova tette a rózsákat?

— Elégettem, hisz mondtam már.

— Nem, ez nem lehet. Én tudom, hogy a rózsák megvannak.

— Mister Foorte, miért ne adnám én akkor vissza őket?

— Miért? Hogy gyötörje őt a halál után is. Hogy az álmát háborítsa...

Az asszony arcára rémület fagyott.

— Az istenre...

— Úgy-e, igaz? Úgy-e, tudtam? Ilyen ön! Ez ön!

— Ha a véremből kivehetném, odaadnám őket, Mister Foorte.

— Hát mit csinált, mit csinált velük? Oh, ez valami babona, hogy visszatartja őket. Nem, a babonái már nem fognak többé rajtam... Adja elő a rózsákat, nem kínozom, könyörgök értük...

— Mit akar velük?

— El kell küldenem neki, addig nem fog pihenni, én tudom azt, egész biztosan tudom;

én eddig nevettem a babonákon, de ez nem babona és én azt is tudom, hogy a rózsák megvannak. Ez sugalom, mert én látom, mikor bejön és elviszi őket...

— Kicsoda ?

— Ő... Ah, Madame Mercati, hiszen ön néha jó is tudott lenni, könyörüljön rajtam, ne rejtse el tovább a rózsákat.

És Hugh összekulcsolta a kezét.

Madame Mercati szótlánul bámult a fiúra.

Egy nagyon bizarr gondolat kelt föl benne...

XXII.

Pihés barkaágak ezüstlöttek az ebédlő-asztalok vázáiban: télasszony fölszedegette már pompás szőnyegeit, foltonkint ütött át rajtuk a tavasz hóvirágos smaragdruhája. De itt a tavasz nem volt népszerű: a tél-szőnyeg hangos, hancurozó vendégei mint a menekülő vándormadarak kezdtek fölkerekedni.

Doktor Koeniger most sorra alapos vizsgálatot tartott a betegek között. Ezek nem szökhettek meg az ő útlevele nélkül. Lieslt hazaküldte, míg a láza elmúlik. Ez azt jelentette, hogy már kevés napja van hátra. Blumert pedig azért, mert ő valóban meggyógyult. Skramek kisasszony felismerhetetlenül beburkolva szintén útra kelt, búcsúzás-kor mindenkit biztosítva, hogy egyebet egy nagy hülésnél nem szerzett a svájci kúrában.

Aimée is hazamehetett volna, de ő sokkal jobban mulatott, semhogy sietősnek találta volna az elutazást. Ellenben Zerna báróné

kijelentette, hogy többé nem bír maradni. Ennek megvolt a maga oka: egy idő óta Kazanov mindig többet ült a szanatórium-ban, ahol Alexandrovna Xenia üdült; az a gyönyörű orosz növendékleányka, aki az ó-év estéjén Altwien jelmezben jött le a Svájci Házba.

Hozzá Kazanov a bárónéval egészen furcsa hangon beszélt, meghívásait lerázta, ígéreteit elfelejtette beváltani. A báróné akkor jelenetet csapott, de csak egész rövidet, mint az áprilisi vihar, és arra Kazanov azt mondta:

— Ugyan báróné. Amilyen szerepre magát az életben elszánta, azt a szerepet annyi férfinál játszhatja el, ahánynál akarja. Csak nem fog miattam kétségbeesni?

— Arról szó sincs. De ön tapintatlan. Szétmenni a szezon végével, egy képeskártyát váltani, soha egymásról többé hírt nem venni, ez a stílszerű vég. De kitenni engem az elhagyott nő pellengérjére! Ah, ez ízléstelenség!

— Sajnálom. Érzelmeimet nem halaszthatom szezonvégre.

— Nevetséges. Igazi muszka goromba — pardon, ostobaság.

És Zerna elfintorította arcocskáját, hátat fordított Kazanovnak, bement Edith szobájába, s ott megállapította, hogy Freyné egészségtelen szobát adott a kicsikének, hogy Edith egészen belesápadt ebbe a telelésbe, és hogy holnap haza indulnak.

Nem akarta megérni, hogy Kazanov jegyet váltson. Majd így a dolog úgy fog festeni, mintha ő hagyta volna itt imádóját, és

az most bosszúból, elkeseredésből jegyez el mást.

Madame Mercati nagyon kérte Zernát, maradjon itt még, álljon mellette a szomorú napokban.

— Oh, fiam, mi hasznod belőlem? Edd meg, ahogy főzted. Én elég önzetlen voltam hozzád. Mister Foorte nekem nagyon kedvemre való volt, — szó sincs róla, az egyetlen zsákmány itt, akiért érdemes mézes veszőt kitenni. De én őt neked csaltam a veszőre, mert semmi reményem sem volt, hogy a te külsőddel... akarom mondani vérmérsékleteddel mást, mint ezt a szentséges együgyűséget meg tudnál kaparintani. Gondoltam: én elég izgató jelenség vagyok, hogy akár egy nyáj férfit meghódítsak. És ugyan csak azért nem sajnáltam azt az ír leányt se. Hisz azzal a szépséggel, ha egy kicsi esze van, a férfiak fetrengtek volna körüle. Fogalmam se volt róla, hogy olyan balga, meg hogy olyan beteg. Így már igazán sajnálom... Valóban, Frozina, te egy kicsit, sőt nagyon szívtelen vagy. Utóvégre nekünk, akiknek gyermekünk van, nem kell elirigyelnünk egy halálán lévő leánynak az örömét. Látod, én itthagynom Kazanovot, hazamegyek. Elsősorban Edith egészsége miatt, de főleg, mert az a szép Xenia bolondul érte... Ha itt vagyok, akkor Kazanov csak rajtam csügg, mert hát mindig az asszony az erősebb, de a leány joga szentebb...

Madame Mercati elámult barátnője nagylelkűségén.

Végül Zerna báróné még e kudarcában is diadalra jutott: valamilyen

ügyes pletykahadjárat eredményekép, kivált Aiméennek belevonásával az egész Svájci Ház Kazanovot tartotta a felsült félnek. Mindenki elhitte, hogy a báróné azért távozik, mert a barbár orosz, követelően, túl akart lépni az eszményi barátság határain.

És Kazanov, mert mégis csak gentleman volt, nem is cáfolgatta a pletykákat; a bárónét nem kompromittálhatta. Mindezen az igazi élnitudo emberek gondtalanságával túltette magát; csak Mister Foortenek — úgy érezte — tartozik némi fölvilágosítással, egykori leckéjéhez mértén teljesen következetlen eljárásáért...

Valamivel később, hogy Hugh Madame Mercatitól elfordult, Kazanov egy délután mellészegődött az erdő felé csatangoló fiúnak, bár — mint mondta — nem igen tudta méltányolni az ilyen didergő szórakozást.

— Mister Foorte, tudja, mi a legújabb újdonság?

Hughnak egyetlen érzése volt az, hogy mit érdeklik őt Kazanovnak, vagy bárkinek újdonságai! De szokva volt legzsiláltabb lélekkel is udvariasan figyelni másra.

— Vőlegény vagyok, comme il faut, s bár ezt nem így szokás elújságotni, önnek mégis így mondom meg, hogy szemembe csodálkozzék, és ne a hátam megett. -- Talán emlékszik még... mit tartottam én egykor... nemrégén a szerelmi élet észszerű berendezésének? Nos... azóta rájöttem, hogy nem okos dolog kétfelé szeretni. Az eszményéhez meg a szeretőjéhez az ember csak igazságtalan lehet! Mindkét kapcsolat szükséges ugyan, de nem külön-külön keresve... Az ember

vagy önmagát utálja meg, vagy a világot. Egyesíteni kell a kettőt... Ön azt hiszi, ez képtelenség? Mint ahogy a márványban akárhány szobor szendereg, úgy alszik minden nőben egy szerető meg egy eszmény. Miért formáljuk hát őket hol egyiknek, hol másiknak képére? Miért ne költsük fel mind a kettőt, egyben, a szerelmesünkben... mondjuk: feleségünkben, bár ez utóbbi szó nagyon polgáriasan hangzik ma; sem az eszmény, sem a szerető nem cseng benne... Ahhoz aztán nem lehetünk igaztalanok, mert mindent nála keresünk.

— És miért... mondja ezeket nekem? — kérdezte Hugh fáradtan, mintha valaki távoli világokról beszélne, amikhez neki semmi köze, érdeke.

— Tanácsként... Higyje el, a boldogságnak egyetlen igaz formája mégis csak az: magunkhoz ölelni azt, akit szeretünk, és soha többé senki, semmilyen alakban...

Hugh, mintha ez már nagyon fájna, közbeszólt:

— Késő...

— De miért? Elvégre, ha olyat, mint Miss Hardings sohse is talál többet... nemesak a tökéletes lények tudnak boldogítani...

— Talán olyanok is vannak, akiket csak egyetlen ember boldogíthatna a földön... de még akkor is, ha én őt... bírhattam volna... nekem mégis későn... mindig későn mondta volna ezt. Én...

Hugh ajka elrándult, de nem mondta tovább, ami hirtelen mint iszonyú égrekiáltás akart fölszakadni benne:

— Én eleve elítéltettem; valami gonosz

előre játszott a kártyáimmal és elrontotta a szerencsémét. Hát te nem tudod azt, hogy én halálos beteg vagyok, hogy én azt, akit szerettem, soha magamhoz nem vehettem volna, hogy az én életem csak kapkodás, tántorgás, ópiumkeresés lehet? Én csak összevissza szaladhatok, mert a célba belefutnom nem szabad. Mint a jóllakott az éhezőt, a gazdag a nyomorultat, a látó a világtalant: úgy nem értheted meg soha az én sorsomat. Ha egy sántának azt mondanád: perdülj tánera, az kisebb kegyetlenség volna, mint a tanácsaid. Szánj meg engem és ne adj tanácsot annak, akinek a tanácshoz lehetőségeket semmi irgalom nem adhat; szánj meg engem, aki a legégetőbb gyötrelmemnek bélyegét hordom: hogy ismerve, áhítva a legfőbb törvényt, a neki való engedelmesség kegyelméből ki vagyok lökve mindörökre!

Ezt érezte Hugh, de honnan vette volna a szavakat hozzája? Szíve hallgatagon szünetelt és némává szenvedett. S ha szavai még lettek volna is: szemérmén soha ilyen följajdulás át nem törhetett. Könnyei befelé folytak, vére befelé csorgott; és most, mert Kazanov szavai nyomán nagyon megsebezte egy emlék: mikor hajdan Zerna elibe hajtva csak egyre vágyott: Ginevrát a szívére véve, behöhömpölyögni az élet felséges oceánjába, — azért hirtelen minden további társalgást elvágott:

— Szerencsét kívánok önnek, Kazanov.

Úgy adott az orosznak kezet, hogy az a kézszorítást egyben búcsúzásnak vegye. Aztán csuklyáját fejébe húzva, gyorsan vágott neki a tavaszian hűvös, nyersillatú rengetegnek.

Doktor Koeniger Madame Mercatinak a mielőbbi hazamenetelt ajánlotta. Az asszony kezdte elveszíteni azt, amit a majd három-éves kúrában megszerzett. Az őszön a legreményteljesebb betege volt dr. Koenigernek: a betegség minden tünete kimaradt, csak éppen a mélyvidéki egészségtelen télbe nem akarta az orvos hazaküldeni. És most, egy idő óta észrevette, hogy az asszony idegei föl vannak korbácsolva, hogy fogy, álmatlankodik, a kúrát elhanyagolja. Nem, doktor Koeniger nem akarta Madame Mercatit teljesen leromolva küldeni haza. Írt az asszony férjének, és arra Madame Mercati olyan szerelmes levelet kapott az urától, mint menyasszony korában. És mellette parányi rózsaszínű levélke volt: »Drága anyácskám, jöjj már vissza hozzánk. Nagyon messzi vagy ott tőlünk, szinte az égben, és mi várunk rád itt a földön.«

Ez a levél szörnyű kijózanodás volt. Hogyan, tehát még Szaloniki is van a világon, ott egy négyszobás lakás az izzó, porfelhős út mellett, egy kövéres, mosolygós ember, aki az ő ura és egy gyermek, aki előtt neki szeplőtlen eszmény gyanánt kell világolnia?... Oh, hol van ő mindettől!

Az a klíma neki halál, az a ház forró tömlöc, annak az embernek szerelme iszonyat és az előtt a gyermek előtt nem tudna megállani... Azt a gyermeket ő eljátszotta.

Hazamenni? Hát nem úgy szeretett ő, hogy az élete rámenjen? Nem örölték halálra a csókok? Még van benne kiégetlen erő, életrevalóság? Hiszen ő elégni, szétporlani akart a szerelem forró, sebes malmá-

ban. És aztán? Ha hazament? Hazudni azért, hogy a férjét ne ejtse kétségbe? A férjét... ha legalább azt mondhatná róla, amit Zerna mondott az övéről, mikor egyszer faggatta:

— Nincs mit egymás szemére vetnünk!

De Mercati, ő más volt. Hogyan hazudjon neki, hogy hallgasson előtte? És főleg: miért? Mivégre?

Ő Hugh-n kívül, Hugh után más embert érinteni sem tudna... és ami a legnagyobb igazság: ő nem is tudna hazudni. Nem. Hazudni csak egynek, csak egyért tudna, azért, akit szeret. Hogy azt megtarthassa, megnyerhesse, azért talán hazudna, de egyébert: világi helyzetéért, hírnevéért... nem.

Ott, abban a másik világban nincs semmi már, amiért össze tudná magát szedni... És mégis, van: a gyermeke. Annak a nyugalmat, szeplőtlen környezetét megmenteni, úgy, hogy Hughé maradhasson...

Madame Mercati lerogyott a földre és kezét összekulcsolva esdekelt egy mentő útért...

Eleinte nem tudott a lehetőség talaján maradni. Képtelen, fantasztikus tervek, megoldások kergették egymást gyötrődő lelkében — és egy, mint hirtelen feltündöklő aranymeteor hasított át rajta: aranyporban úszó alkonyi tájat látott, a tájon átvágó, messzevivő országutat s rajta három embert, amint együtt, együvé menekülnek: Hught látta, sugáran, sötéten, mint az út ciprusait; a haja lebegett, arcéle a napban vert aranynak tetszett. Hught látta: karján Lolottal, kezén övele... futni, a ragyogó alkonyi

napba futni látta önmagukat a rabolt üdvösség gyűrűjében, és még a rablott üdvösségnek is mindenek felett álló jogosságában egybekovácsolva; ujjongó összetartozásban futni, futni látta saját hármukat...

Hirtelen, amint jött, kialudt benne ez a látomás. És akkor feketén, irgalmatlan irgalmassággal jelent meg előtte egy másik út... rettentő volt, de egyetlen igaz...

Alkonyat volt, mikor térdre rogyott és vak este, mikorig térdelt. Nehéz tusát vívott, de a fonalat el nem veszítette többé. A fonalat, amely a kaoszból tisztult, megoldott helyzetbe vezet.

Azt mondta egyszer: mindent elkövethet az, aki kész az elkövetettek árát megfizetni. De ki fizet, ha ő most hazamegy, egy neki szentül megőrzött otthon védelmébe, és oda, mint rohadó pestises tetemet, a bűnét viszi...? Azt a bűnt, amit fájlalni, megbánni egy pillanatig sem tud, amit még csak nem is érez bűnnek. Hisz csaknem minden bűn után jöhet élet, de ennek az új életnek a megbánásból kell fakadnia. Csakhogy ő nem ismeri az olyan apró kitérőket az életben, ahonnan egy megbánással vissza lehet fordulni. Ahova ő letért, onnan nincs visszatérés, sőt nincs tovább se út. Csak egy: amelyik az életből kivezet — ha pedig a szerelem nem fogta kézen, hogy kivigye az életből, akkor ő maga fog utat keresni...

És ekkortól kezdve Madame Mercati ezt a gondolatot viselte. Az pedig nőtt, dagadt és lassanként egészen beárnyalta lelkét. El kell mennie hát... el kell mennie úgy, hogy

semmi nyoma ne maradjon, miért kellett, mi módon kellett elmennie. Az ura elsiratja majd; mocsoktalan, gyógyuló bánata leszen, és azután... azután majd megfogja egyszer a Katina kezét... és akkor mindenkinek jó lesz. Neki is, Katinának is, az urának is, a gyermeknek is.

Ezekben a napokban, mikor Madame Mercati lelke halálra ért, Hugh rettenetesen viselkedett. Minden éjjel visszatérni látta Ginevrát és aztán elúszni, kezében a megmentett két rózsaszállal. És nem múlt nap, hogy ne gyötörte volna meg a rózsákért az asszonyt.

Nappal a verandán órákig maga elé meredt, majd hirtelen az asszonyhoz fordult és suttogva kérlelte:

— Madame Mercati, legyen már irgalmas.

Máskor bejött a szobájába, haragosan követelődött, azután kutatni kezdett...

És az asszony mindezt nyugodtan eltűrte. Legalább vele volt Hugh, legalább bejött, legalább szólt hozzája... bár jó szót soha...

Doktor Koeniger Hught is megvizsgálta és megrémült. A fiú rohamosan viselkedett el... sokkal rohamosabban, mint Madame Mercati. Az orvos figyelmeztette Hught, hogy tartsa be a kúrát, de Hugh alig törődött ezzel.

Egyszer, mikor megint Ginevráról álmodott, úgy ugrott föl ágyából, mint az örült.

— Megfojtom... ha a rózsákat vissza nem adja.

Éjjel volt, tizenkettőre járt már.

Hught ez nem zavarta. Madame Mercati-

ban nem látott már egyebet, mint bűntársat, akihez akármikor mehet, hogy bűnükkel egymást meggyötörjék. Az asszonyt az asztalba bekönyökölve, álomtalán gondban találta. Különös, bár nem igen vette mostanság szemügyre, ma feltűnt neki Madame Mercati holtsápadtsága. Valami idegen, ismeretlen gond róttá, kemény vonás véste körül ajkait, a szeme mintha nagyon messze nézne, túlhan mindenén, amin végigtekint.

— Nem alszom még — mondta egyszerűen, talán azért, hogy bátorítsa a fiút.

— Miért nem alszik? Ott vannak a Koeniger porai... vagy az sem segít?

Az asszony azt hitte: a fiúban részvét kezd éledni. »Csak azt szánják, akit szeretnek«, rebkent át Zerna mondása az eszén keresztül.

— Dehát szán-e?... — gondolta hozzá.

— Ma nem vettem be a porokat.

— Miért?

— Önre vártam. Tudtam, hogy megint bejön a rózsákért.

— Ma ide fogja őket adni, Madame Mercati?

Az asszony ismét hallgatott, mint ilyenkor rendesen. De arca most nem volt nyugodt. Valamivel küzdött és ez visszatükröződött vonásain. Mintha felhők és napsugarak csatáztak volna lelke égboltján és a csata visszfénye az arcára, a szemébe is kivetődött.

— Mister Foorte, — szólt hirtelen idegenszerű reszketéssel a hangjában — én a rózsákat visszaadom. De csak egy árért...

És az asszony arcából könyörgő vágy om-

lott a fiú felé és amint lassan szinte a földre creszkedett előtte, a szerelemnek ismét azzá a virágzó aranyrózsabokrává izzott át...

A világ egyet fordult a fiú körül. Szédítő lángok nyaldostak feléje, már-már elkapták, örvénybe húzták. És akkor hirtelen borzadály sikoltott a lelkébe:

— És ez lenne az ára... Ginevra elpihentének?

Nem! Ginevra rég elnyugodott, csak ő, Hugh nem tud elnyugodni. Nem tud elnyugodni, mert még mindig nem tépte ki gyökerestül a szívéből ezt az asszonyt, aki itt alázkodik előtte. Még nem tiport rá, nem fujta szét a hírét, porát is...

Jól megnézte az asszonyt, de abban nem látta meg az utolsó csókot sóvárgó nőnek odaadó gesztusát. Csak bujának, méltóság nélkülinek látta; most, mikor ő egy halott királynőért gyászolt...

Hátralépett az ajtóig, nehogy az asszonynak bár lehellete elérje.

— Madame Mercati, térjen magához. Hol tanulta ön azt, hogy letérdeljen egy férfi előtt? A mi szerelmünk... az rút volt eléggé ahhoz, hogy hallgassunk róla, hogy soha egy pillanatát vissza ne kívánjuk. És ön újra kezdené? Hát azt hiszi, adhatunk mi még valamit egymásnak, mi nyomorú koldusok? Csak egyetlen egy van, aki gazdag... aki adhatna nekem valamit még... ha ő... csak álomban, káprázatban is, a bocsánat egy tekintetét intené felém...

Hugh leejtette a fejét és pillanatig végtelen, reménytelen szomorúságban bámult maga elé. Aztán felriadt:

— Öntől?... Tartsa meg a rózsákat, Madame Mercati! Nem kell nekem öntől semmi, soha többé!

A kilincsre tette a kezét és kiment, mint aki csapdából, véresen tépi ki magát.

Madame Mercati a földre esett arccal előre.

Sokat gyötörte az élet, de megbüntetve most először érezte magát. Nehezen feltörő, keservesen keserű könnyei hulltak.

Tehát íme, ez lesz az utolsó emlék, amit Hughról elviszen.

De a szorongató keserűség lassan valami merész elszántsággá keményült benne. Mostanig habozott: még mindig remélt egy utolsó italt az élet kelyhéből. Most elkapták az ajka elől és megrugdalták a szomjúságáért.

XXIII.

Ezen az estén, Madame Mercatitól jöttében történt először, hogy Hugh, mikor szobájába akart nyitni, azt képzelte, hogy a folyosó feketezöld babérfái mögött, szemben az ő ajtajával, egy árnyékot lát visszahúzódni. Sőt két sárgánégő szemvillanást is látott, de azt gondolta, hogy a folyosó túlsó végéből verődő, az ablak üvegberakásán megderengő lámpafény kápráztatta csupán; nem is töprengett rajta.

Csak sokkal később, amikor ez a káprázat ismét megkezdődött, sőt szünetlenül kísértette őt: csak akkor borzadt meg először és csak akkor riadt fel benne a szorongó

gyanu, hogy az árnyék nem volt káprázat, nem is kísértet, hanem... Valahogyan kezdett ez összefüggést nyerni Ziegler megfoghatatlan magaviseletével.

Mióta Ginevra eltűnt életükből, Ziegler valóságos gyűlölettel nézte Hught, de csodálatosképen nem úgy, mintha szemére vetne valamit, hanem mintha félne tőle. Hugh eleinte azt hitte, hogy csak képzelei ezt. Néha, mikor Zieglerre nézett, az elkapta tőle a tekintetét. Vagy ha az utakon szembe közeledtek, Ziegler idejében visszafordult, vagy felfutott a meredek oldalakra, a fák közé.

Máskor pedig, ha az ebédlő üvegfalán át Hugh a hegyekre bámult, egy forró, alattomból jövő tekintetet érzett magán gyötörően végigbizsereggni, mint körmös macskák karcolását. Ha akkor összerezzen és a tekintetet kereste, szeme mindig a Zieglerével találkozott.

Hughval csak némán és — Hughnak néha úgy jött — talán csak az ő képzeletében vívott Ziegler marakodó, viaskodó csatát; a többi vendéggel kihívón, szinte hallatlanul bánt. Úgy az asztalnál valahogy csak elviselhető vagy kimagyarázható volt Ziegler magaviselete. Aiméből valósággal csúfot űzött ugyan: kritizálta, elhallgattatta, gúnyolta; de a rossz modor a fiú veleszületett tulajdonságának tetszett. A gyérülő vendégek valamennyiének volt már vele kellemetlensége. De mert idegbeteg hírében állott, napirendre tértek fölötte. Hanem sokan említették, hogy ha magányosan, a hegyekbe induló sétautakon találkoztak vele, akkor elfutott, vagy rájuk támadt, hogy miért

ijesztik, miért zavarják, van elég hely másfelé a sétára; és közben hadonászott, szinte fenyegetőzött.

Azt senki sem tudhatta, hogy a fiú lelkében ilyenkor, ha egyedül, hajadonfőn kószált, megindult az önvád őrjítő taposómalma, körben forogva, mindig egyet örölve, mindig ugyanazon borzalmat örölve ki: hogy ha ő Ginevrát akkor oda nem csalja az ablak alá, akkor a leány most is ott ülne kinn a verandán, karcsún és halaványan, mint valami különös virág és ő hozzá-mehetne; és mindegy, tiporjon rá, vádolja meg őt, csak ne lenne olyan irtóztatóan messzi: túl a tengeren, túl az életen...

Ziegler irtóztató, állandó rettegetésben élt, hogy Hugh is rá fog jönni erre... vagy talán már rá is jött. Azért hát futott előle, messzibb, kijebb tolva a szörnyű percet, amikor leterítő dorongként fog agyára szakadni Hugh vádló szemrehányása.

— Nem én... hanem te vagy!

Úgy érezte, hogy ez az óra ütni fog és reszketett tőle, hallani a vádat szóba testesülve, hangokra váltva, életrekeltve, amit ő alak-talanul, feltöretlenül, lefojtva hordott lelke fenekén, ami elől struccmódra porba ásta lelki szemét.

Azt hitte, hogy amelyik percben felbukkan Hughban e gondolat, rohanni fog hozzá, hogy rágördítse az összeroppantó terhet. Azért éjjelente nem aludt: az ajtaját leste; s ha nappal Hught feléje jönni, ajkát nyílni látta, néha rá tudott volna rohanni és markával szorítani vissza beléje a szót.

Szünetlen a kápolna előtti viaskodásukra

gondolt: akkor Hugh nem tiltakozott a vád ellen. Nem tiltakozott, mert elütő áradatként lepte meg mindaz, amiről eddig mit se tudott: hogy a leányt *az* a tudat sodorta oly gyors pusztulásba, — de az lehetetlen, hogy rá ne jönné arra, amit ő, Ziegler, mint eleven szemet hord a fején: hogy az a leány minden gonoszság, bűn felett mocsoktalan lábbal suhanhatott volna el, hogy lelke megbomolatlanul rebbenhetett volna az örökkévalóságba, ha ő nem vonszolja az igazság szemetébe.

...És amikor e gondolatok fölfejtettek lelkében, Ziegler, mintha elevenen boncolnák és mind kényesebb, meggyötörhetőbb ízeit hasogatnák föl: nyöszörgött, összerángott és néha, rútul és irdatlan fájdalomban, mint valami megkínzott állat, gyötrött gyermek, zokogott. S a könnyeit letörületlenül hagyta végigcseregni vörös, szélhasgatta arcán.

Ziegler furcsa magaviselete heteken át állandó beszéd tárgy volt a Svájci Házban, s talán már az orvosnak is fülébe szivárgott volna. Ámbárhogy Freyné nem igen árulkodott Koenigernek a vendégeiről, még akkor sem, ha azok orvosi felügyelet alatt voltak és a kúrát elhanyagolták. Az olyan engedetlen betegeknek, mint Aimée vagy Hugh valamely kimondott gyógyintézetből régen távozni kellett volna, de Freyné a fényes ellátáson kívül éppen a betegek nagy szabadságával virágoztatta fel üzletét. Különben pedig Ziegler állandóan fokozódó hóbortjaitól új izgalom terelte el a figyelmet, oly izgalom, ami állandó feszültségben tudta tartani

napokig, sőt továbbra úgy az orvos, mint Freyné és az Aimée útján mindenről, bár bizarrul, ferdítetten, de mégis értesülő üdülők kedélyét.

Egy este ugyanis doktor Koeniger különös postát kapott. Közöséges kék boríték-ból egy négyszögbe kivágott papírlap esett ki és azon csak ennyi állott:

»Ha közelebbről egy halotthoz hívják, legyen irgalmas hozzá és övéihez. Mondja, hogy halálának oka régi, gyógyíthatlan betegség.«

Száz és száz beteg vonult el az orvos szeme előtt. Annyi volt köztük a reménytelen, nem volt semmi hihetetlen benne, hogy valamelyikük siettetni fogja a kegyetlenül lassú Halált. Valamit tennie kellett; de mit lehetett itt tenni? Elővette az írást és órákig tanulmányozta. Elég biztos, de cseppet sem jellegzetes volt az; aki írta, szándékosan utánozta az iskolai mintaírást. Nem is írott, hanem kirajzolt betűi voltak, amilyenek akárkitől eredhetnek. Nőtől is, férfitől is. Itt nem volt világosság.

Doktor Koeniger átnézte a betegeiről vezetett könyveit, számbavette a gyógyíthatatlanok számát. Ezeket kiírta, szállók szerint és intézkedett, hogy a halál eljegyzettei felügyelet alatt legyenek. Ő maga e napokban minden súlyosabb betegével hosszasan elbeszélgetett, és elhullatta beszédjében számukra a reménység egy-egy manna szemét.

Néhány napig így izgalomban tartotta a szállók tulajdonosait. Aztán mindenki mosolyogni kezdett rajta, hogy valaki — lévén éppen április tája — felültette őt egy ostoba levéllel.

Attól kezdve, hogy Hugh visszautasította a rózsákat és az asszonyt, nem álmodott többé Ginevráról. És többé Hught nem is izgatta semmi már: fásultan lézengett a házban, a házkörüli sétatakon... ha valaki látta, megijedt tőle; a halál mintha nem a háta mögött ólálkodna, hanem már belekötözött volna és a mély üregben eziüstösen izzó szeméből tekintene ki.

De egyszer még volt egy kísértetjárás nála. Egy éjjel valaki bejött hozzá és körüljárt a szobájában. Ez nem olyan légszerű álm-délibáb volt, mint Ginevra visszajárása, hanem egészen élesen érzékelt valami. Tiszán hallotta a csikorgó padlót és felpillantott. Úgy tetszett neki, hogy Madame Mercati hajlik fölibe és azért riadtan fordult a fal felé... Akkor pedig egy forró tűzcseppet érzett a hajába hullani, mintha könny esne beléje.

Reggel, vagyis késő délelőtt — mert olyankor ébredt — a tükörhöz tűzve egy papirlapot talált.

»Én a rózsákat valóban elégettem.«

Semmi egyéb nem volt a papiron, de mindent megmagyarázott. Madame Mercati hazudott neki, hogy a rózsák megvannak, csak azért, hogy ilyen áron még egyszer kicsikarja őt magának. Hugh undorodott... Nem tudhatta, mibe került az asszonynak bevallani ezt, miután a fiú elutasította őt. De Madame Mercati mindennel leszámolt, még a Hugh megvetésével is. Csak egy hazugsággal nem akart elmenni.

Oh, nagyon jól tudta, legalább is megtanulta most, hogy a férfi, akinek mámor-

kelyhül adja magát a nő, ha jó a csömör, nem magára vet, hanem falhoz vágja a mámor poharat és keresztülgázol irgalom nélkül törött cserepein.

— Akivel nem örülhetnek együtt, azt szenvedni hagyják és akivel együtt örvendeknek, azt megvetik.

Ez keserű volt utolsó gondolatnak, pedig ez kongott üresülő, lassan elgondolattalanuló agyában; sistergő, szurdaló, vadult darázs gyanánt, míg azt is kiűzte onnan a mindent belepő tenger: a Halál.

Mikor a Koenigernek érkezett áprilisi levél már komikus sem volt, egyszer, úgy déltájban titkosan hívatta Freyné a doktort. Madame Mercatit halva találták szobájában. Semmi sem vallott arra, hogy ő lett volna a különös levél írója. Neki, úgy látták, nem volt oka megfutni a további élet elől. Altató ervosságából sem hiányzott több, mint amennyi a naponkénti szedés által elfogyhat. Levelet se hagyott, nem is búcsúzkodott senkitől. Még csak halvány célzást se tett soha, hogy elkészülne az élők közül.

Doktor Koeniger magára maradt a halottal és akkor megtudta, hogy Madame Mercati írta azt a levelet. Csak az volt talányos, honnan tett szert annyi méregre, hogy azzal életét kiolthassa. Talán heteken át semmit sem szedett ervosságából és úgy gyűjtötte meg magának a halált; néhány heti álmatlanság árán az örök álmot.

Doktor Koeniger tudott hallgatni. Soha senkinek nem szólt róla, hogy az a levél nem volt áprilisi tréfa. Hagyta, mulassanak

rajta, a rendszabályain. Azokon mulathattak is, mert hiábavalók voltak ; olyan hálók, amelyeken át Madame Mercati könnyen, zavartalanul siklott át a másvilágra.

XXIV.

Mikor Hugh megtudta, hogy a papirlap Madame Mercati utolsó üzenete volt, valami rettentő ámulat lepte meg. Hát az asszony is elment előle ? Hát azt is karjára vette a nagy elringató, csak éppen őt felejtette itt, két halott nő élő sírköve gyanánt ?

És akkor kínzó, sötét gyanu lépett a szívébe. Honnan tudta Madame Mercati, hogy elmegy ? Miért lopta oda a cédulát neki ? Eszébe csendült az asszony hajdani fogadkozása :

— Nekem nem kell innen út nélkülöd !...

Hány súlyos, szerelmetes szót mondott ő az asszonynak, amik elhervadtak, mint a mámoros pillanatok gyökértelen csodavirágai. De az asszony nem mondott soha később elfakuló ígéket. Hughban borzalmas sejtelem derengett... és nem merte megkérdeni az orvost.

Most már nem volt min töprengenie, csak azon, hogy mi legyen övele. A szívét két halál nyomta és soha az életben el nem hitte volna, hogy két ilyen halált el lehet hordozni, könny nélkül, panasz nélkül... Hát miből van ő, hogy jön, megy, hogy lélegzik, sőt néha gondolkozni is tud... Mert tünődni, töprengeni tudott saját sorsán és mindazokén, akikkel egybe volt forrva.

Eleinte magából kifelé tapogatózott, magán kívül keresve a rugót, mely mélységbe szédítette életüket. És ekkor, első vak töprengésében egy gondolat kelt föl benne, keserű és alattomos; egy gondolat gyötörte napokon-heteken át: Ziegler szerepe az ő tragédiájukban. Ziegler gyanuja oltotta lelkébe egyszer a mérget, hogy Madame Mercatinak többje is lehetne, mint barátja; és aztán átkozta, fenyegette őt — végül leleplezte a leánynak... irgalom Istene — ez a fiú volt az ő sorsának ördöge...

Csak később, csak lassanként kezdett Hugh kínja befelé fordulni, vád helyett önváddá élesülni.

Még volt egy érzése: menekülni vágyott innen. Borzadt a ház zugaitól, az emberek-től... Csak ne látni többé a furcsa nevű hegykúpokát, ne hallani a vendégek névsorát, ne olvasni a szokott étlapokat az asztalon... Nem vágyott haza. De kész volt akár hazamenni, csak itt ne kelljen maradnia. Talpa alatt égett a föld, mintha valami végzettől kellene futnia innen.

Az emberek is izgatták, kettő különösen. Ziegler és Aimée.

Aimée a fejébe vette, hogy Hugh-t megfogja vigasztalni Madame Mercati hirtelen elmúltáért. Szünetlen a fiú körül volt és bár az semmi figyelemre se méltatta, mégis kénytelen volt így néha pár szót váltani vele. Hugh-t ez halálosan fárasztotta.

De még elviselhetetlenebbé vált Hughra nézve Ziegler.

Most már nyiltan, önuralom nélkül vicsor-

gatta Hughra sárgafényű, zavaros szemét és egyszer kegyetlenül rá is ripakodott.

Pár napra rá, hogy Madame Mercatit az idegenek temetőjében elhantolták, Hugh egy délután kiment az ő kísértetmalmához. Már a fák déli oldaláról lesorvadt a hó, de a malom körüli kis katlan még fehér volt. A langyosuló levegő azonban a kristálybavont malomvázat is kikezdte: a jégoszlopok mintha szúvasodnának; meglikacsosodtak és néha csilingelve szédültek alá az olvadó jégcifrázatok.

Hugh alvadt gyötrelemben üldögélt, szokott közsámolyán, fejét tenyerébe hajtva. Lelke előtt az az emlékkép lebegett föl: mikor idejött, Ginevra szépségétől először ébredő lelkével... Aztán minden föltámadt benne, ami volt és eltántorgott emlékezetének vérző szeme előtt.

Kimondhatatlan fájdalom szakadt rá, — mint mindig, ha nyomorulttá eljátszott sorából visszapillantott arra a tiszta álomidőre, mikor a lelke mint töretlen tó az elérhetetlen napot, hordozta a leány folttalan fényes mi-voltát...

Aztán új emlékek jöttek. Mintha forró országút porában feküdne, és az emlékek irgalmatlan, vasszőgezett talpú szörnyetegek gyanánt rohannának át rajta... Az asszony első csókja borzadt át a lelkén, mikor az vérét itta föl a Ginevráért fölsebzett ajakának... Oh, nemcsak az ajka: lelkének minden sóvárgása Ginevráért volt fölsebhedve akkor; és Ginevráért fölforranó vérét Madame Mercati szomjúsága nyelte be. Ginevra tündér volt, varázsvesszővel vont a tavaszba

az ő kopárló életét, forrást serkesztett az ő sziklává sorvadtt szívéből... Madame Mercati eljött és aratott, ajkát a csorgó kútfej alá tapasztotta. S a tündér, akié minden pompa volt: szárnyat bontott a semmibe...

A lopott, idegen kincsben duskálók szégyenletes fájdalma szakadt ma Hughra. Mintha egy drága, szívből jött ajándékot, egy rábízott gyémántkövet bűnben dorbézolt volna el. Tébolyító szívenütésként nyilallott belé, hogy Ginevra még csak meg sem sirathatta saját kifosztatását... hiszen egy pillanatra sem volt azután többé egyedül. Őrizték és ráparancsoltak, hogy csöndes legyen. És ő csöndes volt... Hugh ez egy szó felett örjöngeni tudott volna.

Fölcikázó fájdalmának villámánál ma meglátta saját bűnének mérhetetlenségét. Nem nyöszörgött többé gyáván, felelőtlenül:

— Én nem tehetek... nem én tehetek róla!

Hanem meglátta azt, amit nagyon kevesen ezen a világon: a sajátmaga végtelen szennyét, nyomorát; és megirtózott az örvénytől, aminek mélyére zuhant s ahova sohse zuhant volna, ha meg nem tántorítja az örvény csábító vonzereje. Oh, lökdöshették volna, há átöleli kietlen sziklafokát; de ő kitárt karral, mint szárnyakkal szédült alá...

Most már tisztán érezte, hogy bűnének bilincseit rá nem kovácsolhatja nemhogy emberre, de még a körülményekre se. Fölsejtekezett benne, hogy az élet irgalmatlan próbáiban nincsenek enyhítő körülmények; aki bukik, az a maga szégyenére bukik. Hogy az örök ítélő minden élő és élettelen kísértő-

ben egy próbakövet állít az ember útjába, de nem a próbakövet, hanem a benne elbotlót vonja felelősségre. Nem, Hugh lelkében ki sem csirázott soha a vád és az iszonyú szót, amitől Ziegler rettegett, csak a maga lelke alá tartotta pirosuló, perzselő lángul. Senkit se vádolt többé, csak magát. mindenkinek megbocsátott, csak önmagának nem.

Oh, nem azért, mintha minden bűnt magára vett volna. Nem. Annál jobban érezte, mily kegyetlen, megérdemeletlen ostorral verte őt az élet; milyen kítaszított volt, milyen megkegyelmezetlen.

De éppen meglátott valami szörnyű értetlenséget.

Meglátta, hogy a bűn irtóztató lavina; kavicsként indul és pusztulássá fuvalkodik, s hogy nincs benne megállás; pusztításában nincs könyörület sem szenthez, sem szennyezetthez, amíg minden útjába esőt elseperve, halott mélységben meg nem fenekszik.

Jaj annak, akit elragad, aki ronccsá zúzódik benne; de annak mégis a legjajabb, aki a kavicsot elgurítja. De hát ki volt a kődobó... Erre nem volt felelet, csak derengő sejtelve egyetlen körülménynek: hogy a gurító talán nem is akarta, talán nem is tudott róla: vakon, szándéktalan értelmetlenséggel indult el az első vétek, hogy mindnyájukat kárhozatba sodorja.

Azért nem mondta Hugh senkire:

— Te vagy!

És mert nem tudta, melyikük volt az átkozott, akitől a romlás kelt, nem tudta, vajjon nem éppen ő... vagy talán egyikük se,

talán egy fejükre szakadt ismeretlen átok... hát csak magára vetett.

Ujjaiba ágyazta arcát; keblében, torkában ismeretlen forrás bugyogva, küzködve fakadozott: nehéz bűnbánata ma először tört utat magának, először oldódott forrón szivárgó könnyekké.

Az út a malomnál éppen fordult, és Ziegler váratlanul találta magát a sziklázsamolyon árnyék gyanánt meghúzódo Hughval szemben. Égő, nyilalló pillantást szúrt a fiúba, és megtorpant, mintha ismét menekülni akarna. De aztán mintegy hirtelen elszántságban közelebb lépett Hughhoz és ráivallt:

— Mit akarsz... tőlem?

Hugh ráemelte a szemét: tekintete meszsziről jött, és bámuló volt, ajka talán nem is mozdult; de Ziegler, mintha bele akarná fojtani a szót, úgy hadarta:

— Hallgass... tudom már, csak arra vársz, hogy azt a fejemhez vágd. Azt gondolod, hogy olyan ostoba... vagy éppen örült vagyok, hogy nem tudom kiolvasni a mások gondolatait? Ah, jól tudom, mit főzöl magadban, és most már azt is, miért késel vele, miért tartogatód! Gyönyörködész a gyötrelmemben, hogy félek tőled, hogy elkerüllek! Hát itt vagyok, sujts le reám, nem vagyok már gyáva, állom!

Ziegler kihúzta magát, szeme kidülledt, ajka szögletébe fehér hab gyülemlett, szava hörgő foszlányban szakadozott elő:

— ...oh, ez hazugság, rettentő hazugság,

én nem vagyok az oka, én jót akartam; én nem tehetek róla, ha ő akkor... oh, hogy vergődött az ajtajáig... az a kín...

Ziegler csak magával beszélt már, sutogva, viaskodva:

— És mégse én... mégse én...

Hirtelen letérdelt, s a nedves, süppedékes fücsomókon Hugh elébe csúszott, és arcát kezébe tapasztva, könnyeit ujjai közt folytatva alá, nyöszörögve rimánkodni kezdett:

— Úgy-e nem... úgy-e nem én voltam? Úgy-e nem én, úgy-e te kell hogy elviseld ezt a gyötrelmet? Hiszen te könnyen hordhatod... te nem szeretted... te akkor is, azután is, mikor ő szegény már... te azután is a másikhöz... a babérfák mögül láttam...

Hugh behúnyt szemmel, mozdulatlanul ült, mint aki tompa megadással várja, hogy a tekergőző vihar elordítson, tovaparipázzon felette. Szívébe imént tette lábát a teljes alázat első lépése, s mint ahogy drága, szenvedésekben megszentelt életű vendég jöttékor minden hétköznapi lármát, tülekedést, vesződést elfojtunk a házban: úgy hallgattatta el Hugh minden más gondolatát, minden indulatát. Hihetetlen: de talán nem is figyelt Zieglerre.

És Ziegler, amint Hugh némaságára reáeszmélt, mintha szégyen marna bele, hogy könyörgésig alázkodott, fölugrott:

— Hallgatsz? Tudom, mit gondolsz! Hogy mégis csak én... Hogy mégis nekem kell hordanom...

Hugh kérdezni akart valamit, ajka megmozdult. Ziegler reánézett a leboruló estében alig kivehető, halaványvonalú arcra,

szeme megakadt a fiú ajkán, mintha olvasna róla :

— Nem fogod, nem fogod rám rakni ezt !
— hebegte, és ujját fölemelte, mintha fenyegetne.

Visszalépett, és beleveszett a sötétszürke estbe.

Hugh pedig, a némalelkű, némaajkú szegény gyermekek értetlen ámulatával meredt utána egy pillanatra. Aztán ismét beburkolta lelkét a bűnbánat csöndes, fekete, vezeklő köntösébe.

Ziegler útja nem hazavitt, hanem egyikére ama sétáinak, amelyek közben agyon tudta volna verni azokat, akik ilyenkor, mikor ő befelé néző, kegyetlenül fürkésző, önhasgató tekintettel a saját rémítő sorsát turkálta, idegenül, bámészan jöttek szembe, és úgy néztek reá, mintha ő... De miért? Amiért kalap nélkül kószál? De ha a feje fő, irtóztatón! És nem azért van-e ő itten, hogy kedvére kipihentesse az életben megörlődött, agyonzaklatott idegeit? Akkor mit bámulnak rá, ha kigombolt köpennyel jár, ha mindenféle zabolázástól, formaságtól irtózón senkinek se tér ki?

Ma nem zavarhatta senki. Már este volt, az ég alábocsátotta szürke felhőtömbjeit, a ködgomolyok a fák hónaljaiban lógtak: kábító gyantaillatot olvasztva ki onnan, és azzal nyirkosítva a nehéz tavaszi levegőt.

Az aláfüggő, nyomasztó felhők alatt loholó Zieglerre még nagyobb, nehezebb sötétülés szakadt. Előregörbedve, nyakát

mintegy irdatlan kolonc alatt megtörve, hangos lélegzetben bódorgott tova az út kásává puhult hófoltjain, a zizzenő, újból kiütközött avaron.

A rengő kő, ami alatt hetek óta halálfélelemben állt, ma alágördült reá. De hát igaz-e? Igaz? Nem lehetne ebből próbát tenni? Ki kellene állania az emberek elé és kikiáltania:

— Megöltem, öljetek meg érte!

Hát hinné valaki? Hát nem szembenevetnék? Hát nem azt mondanák, nem mondanák, suttognák még inkább, hogy ő... örült? De hát lehet-e ő akkor gyilkos, ha az egész világ fölmentené? Hát lehet valaki úgy is gyilkos, hogy más föl ne fogja, hogy arra földi mértékkel büntetés ne legyen? Akkor ő még sem gyilkolt... e világ szerint nem... ki az, aki mégis vádolja, üzi, vesszőzi, mardossa, égeti? Kicsoda az ő irgalmatlan bírója? Hugh...? Hugh-n kívül... a saját lelke is. De a saját lelkét, azt tán el tudja hallgattatni, ha akarja, de Hught... hát Hught?....

Itt Ziegler megállott gondolatsorában, és mint szédítő szakadék mellől, visszatorpant.

— Az nem lehet, hogy a világ legcsodálatosabb teremtmése, a betelt csodavirág, a kék rózsza csak úgy lehervadjon a földről. Valaminek történni kell Ginevra miatt...

Megint annál a gondolatörvénynél volt, de most nem torpant vissza.

— Ki ölte meg? Hugh. És ha nem Hugh, ha ő?... De ezt csak Hugh mondta, csak Hugh hiszi, tudja... Tudja? Hát igaz? De csak addig igaz, amíg valaki tudja. Amíg

valaki állítani meri... Amíg Hugh... él... Ha nem, akkor már nincs mitől félni, akkor neki nem kell többé lehajtott fejjel, sunyin járnia, akkor már csak a lelkiismeretét kell összetipornia és többé nem vádolja senki... Akkor nem fogja esténként, ágyánál a Hugh suttogó hangját hallani :

— Tudja, ki ölte meg miss Hardingst?... én tudom...

A legkülönösebb pedig az volt, hogy bár Hugh akkor, a malomnál szót se ejtett, Ziegler utolsó gondolatáig metszön, tisztán emlékezett rá, hogy az sokkal rettentőbb szót sziszegett feléje annál, amitől ő mint halálos csapástól reszketett. Észsorvasztóbb, igazabb, szégyenletesebb szóval sujtott le rá, nem azzal : gyilkos, hanem : hóhér...

Pár napig Hughban az a borzalom kelt föl, hogy valaki szünetlen a nyomában jár. Néha este, szobája előtt ólalkodó leskődést sejtett; máskor, kivált ha messzebbre barangolt, útja mentén, a fenyvek alatt mintha sustorgott volna az áfonyás avar, és mintha lehullott gallyak reccsennének. Csodálatosképen ilyenkor nem mert sem a folyosójára kinyitni, sem útjáról a fenyvek alá törtetni, legalább is bekiáltani a zörrenő sűrűbe. Félt valamitől, talán attól, hogy csakugyan követi valaki, vagy tán, hogy senki sem jár utána, és meg kell győződnie, hogy rögeszmék gyötrik, hogy már az örület környékezi. Az élete így elviselhetetlenné vált, és nem tudott meghalni, sem irgalom által, mint Ginevra; és sokkal gyengébb, akaratlanabb volt már, semhogy irgalmatlanul tudott

volna a semmibe menni, mint Madame Mercati... Érezte, hogy nincs semmi keresni-
valója a világon, és tudta, hogy mindaz-
után, amit átélt, gyógyulást nem remélhet.
S ha mégis élt, az talán csak azért volt, hogy
ideje adódjék — megsiratni önmagát.

És mert elkészült innen — haza, vagy ki
tudja hová — két csokrot kötött. Az egyiket
az idegenek temetőjébe szánta, — mert Ma-
dame Mercatiért is vezekelt — a másikat
az alágördült sziklaoltárra.

Most mászta ki először az oldalt, ahol
hajdan Ginevrával mintegy paradicsomban
vándorolt. Erre még hó volt, és a sziklán
úgy terült, mint foszladozó fehér bársony-
kendő. Odatette a zsenge tavaszvirágokat,
ahol a leány ült akkor, és ő elibük térdelt,
ugyanoda, ahova hajdanán. Szívében, mint
elhagyott templomban hajdanti ünnepek
hervadt tömjénillata, fölgomolygott akkor
tett esküjök, amit ő azon este esküvővé ál-
modott át.

Oh, az esküvőt azóta mindketten megül-
ték: Hugh szüztelen, lélekhamvasztó, mé-
reggé keseredett mámorban: egy hervadó
asszonyon ülve diadalt... Ginevra fátyolba
ágyalt testét, narancsvirágos homlokát a
Halál örökkön csóktalan vánkosára hajtva.

Ő elégett, és Ginevra megfagyott.

Hugh nem figyelt a borókacsallitban
zörgő léptekre. Hirtelen ismét eszébe jutott:

— Ha most a szikla egyet lépne útjá-
ban...

Ezt gondolta, és azt, hogy most már nincs
senki a földön, aki szeretné őt. Oh, mennyi
szeretet övezte, mennyi kincse volt; miért

hogy az élet azt nem rendre, hanem egyszerre rázta elibe, és neki egyikért a másikat kellett letipornia. Most mindene halott... csak egy darab sötétség a lelke... olyan sötét, hogy még a beleszorult rettentő rémeket se látja már, csak nyüzsögni érzi őket, egymásba fonódva, veszve, mint undorító féreggomolyagot.

A borókacsalit egyre zörgött, mindig közelebb.

Hirtelen Hugh leesett; végigvágódva; forró vérével sötét bíborrózsákat csorgatva a sziklaoltár elé, a hó kékezüst szőnyegére.

Ziegler a szikla tetején állott. Szembenézett a fiúval, mikor a fegyvert rászögezte, de Hugh nem látta őt. És akkor a szikla-tetőn álló rém odaugrott a némán vergődő fiúhoz, fölibe hajolt, hogy meghalni lássa; és Hugh a lelke utolsó fölcikázásával megismerte, honnan jön rá a megváltás.

Csak mikor hazakódorgott, — mert képtelenül járatlan, kerülő utakon ment, néha mászott a borókabokrok alatt — csak akkor, sőt akkor is csak homályosan eszmélt rá Ziegler egy soha addig latba nem vetett borzalomra: hogy ő most már valóban gyilkos. Eddig is az volt, de most már a világ szerint is. Amíg csak főzte magában, hogyan fogja Hugh-t és Hugh-val együtt az ő gyilkos voltát elpusztítani a földről, addig pillanatra se fordult meg a fejében, hogy egyik bűnt a másikkal kiírtani nem, csak tetézni lehet.

Hogy ezt csak most, és most is csak a legbizonytalanabbul érezte, az éppen olyan

különös volt, mint az, hogy tépetten, hajában a beleakadt fenyőtűcskékkal az ebédlőbe vánszorgott, és ott folyton az ajtót nézte, jön-e már Hugh vacsorálni. Ha valaki más is az ajtóra pillantott, akkor közbevágott:

— Ne tessék rája várni... én egész, de egész biztosan tudom, hogy ma nem jön... nem jöhet...

Eközben a háziasszony csakugyan kereste Hugh-t. Pénze jött, de nem útiköltségül, hanem övéinek amaz óhajával, hogy csak maradjon a Svájci Házban. Nem várták haza, mert féltek tőle. Féltek, mert tudták, hogy nagyon, nagyon beteg. Nem kellett ő már senkinek a földön.

Ziegler a háziasszonynak esküdözni kezdett, hogy Hugh ma nem fog előkerülni.

— Ez egész biztos. Tessék csak eltenni a pénzt meg a levelet.

Ziegler azután átöltözött, mintha zeneestély lenne, és elment a rendőrségre, és bejelentette, hogy Hugh Foorte-ot valaki meggyilkolta, fenn az alágördült sziklatömbnél.

Mikor azután faggatóra fogták, azt felelte:

— Én gyilkoltam. De nem Hugh Foorte-ot. Én azt gyilkoltam meg, hogy ő azt mondta, hogy mást gyilkoltam. Pedig azt ő ölte meg, és én azért öltem meg őt. De azt, akit ő megölt, mi ketten öltük meg. És ez sokkal biztosabb, mint az, hogy én Hugh Foorte-ot megöltem.

Zieglert azután bezárták, de nem börtönbe, hanem egy elmegyógyintézetbe.

A Svájci Ház kellemetlen szenzációját a

házban különféleképp magyarázták. Aimée azokban a napokban rekedtre, lázasra pletykálta magát. Verandáról verandára, emelet-ről emeletre rohant. Mindenütt elmondta, hogy a szíve csaknem megszakad, ha meg-gondolja, hogy Hugh utóbbi időben őt tűn-tette ki figyelmével, és az a boldogtalan Ziegler talán azért fogott rája fegyvert. Ezen többen mosolyogtak.

Mások megjegyezték, hogy hiszen Zieg-ler sohse vágyott Madame Mercati kegyére... meg aztán holt nőkért manapság nem szo-kás vért ontani. Erre már legfőlebb az olyan szegény hibbantak képesek, mint ami-lyen Ziegler volt.

Így múltak el a Svájci Házból, mint be-teg fa lesorvadt, szétkergetett levelei Gi-nevra, Madame Mercati, Ziegler és Hugh.

És az élet eme sebzett megfáradottai a nyugalomért jöttek, az életből való kikap-csolódásért száműzödték együvé. Azonban nyugalom csak egy van: Halálig táncolva ama sípra, amelyre, míg csak szól, minden-kinek táncolnia kell — s ha beteg, ha fáradt, s ha béna; sántán bár, groteszkül s bár szív-facsaró gyámoltalanságban — halálig tán-colva az élet táncát: összerogyni.

VÉGE.

"Mines fia és Rose csak a gondok
kés és teszi orra".
Shakespeare

OSZK

Central Society of Kentucky

OSZK

Central European Library

OSZK

Central Library of Congress

